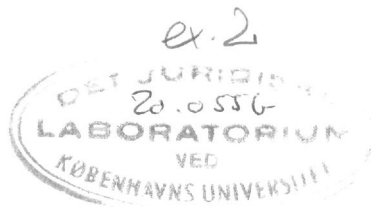

Betænkning om revision af skolestyrelseslovens kapitel 2 m. v.

Afgivet af det af undervisningsministeren
den 7. januar 1975 nedsatte udvalg

Betænkning nr. 822

1977

Indholdsfortegnelse

<i>Kapitel 1: Indledning.</i>	<i>Side</i>
1.1. Baggrunden for udvalgets nedsættelse	7
1.2. Udvalgets kommissorium	7
1.3. Udvalgets sammensætning	7
 <i>Kapitel 2: Sammenfatning af udvalgets overvejelser og forslag.</i>	
Kapitel 4.	9
5	9
6	12
7	14
8	15
9	16
 <i>Kapitel 3: Tilrettelæggelsen af udvalgets arbejde.</i>	
3.1.1. Opgaver ifølge kommissoriet	17
3.1.2. Udvalgets arbejdsområde	17
3.2.1. Persongrupper.	18
3.2.2. København.	18
 <i>Kapitel 4: Kompetencefastlæggelse i folkeskolen.</i>	
4.1. Indledning	19
4.2. Funktionsområder.	19
4.3. Kompetenceafgrænsning	20
4.3.1. Kommunens samlede skolevæsen	20
4.3.2. Den enkelte folkeskole	20
 <i>Kapitel 5: Skolenævn - Samarbejdsudvalg på den enkelte folkeskole.</i>	
5.1. Gældende regler.	23
5.1.1. Skolenævn	23
5.1.1.1. Oprettelse og sammensætning	23
5.1.1.2. Opgaver.	23
5.1.2. Samarbejdsudvalg	23
5.1.2.1. Oprettelse	24
5.1.2.2. Formål	24
5.1.2.3. Sammensætning	24
5.1.2.4. Opgaver.	24
5.2. Udvalgets overvejelser og forslag	25
5.2.1. Principielle overvejelser.	25
5.2.2. Udbygning af skolenævnsoordning?	26
5.2.3. Egentlige samarbejdsudvalg - Stillingtagen fra Kommunernes Landsforening, Skole og Samfund og Danmarks Lærerforening	27
5.2.4. Stillingtagen fra elevrepræsentanterne	30
5.2.5. Stillingtagen fra Københavns kommune	30

	<i>Side</i>
5.2.6.	Stillingtagen fra H. Kemp 30
5.2.7.	Resultat: Enighed om alene af nå frem til forslag om skolenævn 30
5.3.	Skolenævn 31
5.3.1.	Sammensætning 31
	Repræsentation fra Kommunalbestyrelsen 31
	Forældrerepræsentanter 32
	Skolens leder 32
	Lærerne 32
	Elevrepræsentanter 33
5.3.2.	Skolenævnets kompetence 33
5.3.2.1.	Skolestyrelseslovens § 27 (og § 72) 34
5.3.2.2.	Folkeskoleloven 35
5.3.3.	Beslutningsprocessen i skolenævnene 35
5.3.4.	Valgregler og valgmetoder ved skolenævnvalg 36
5.3.4.1.	Valgret og valgbarhed 36
5.3.4.1.1.	Indledning 36
5.3.4.1.2.	Principielle synspunkter 36
5.3.4.1.3.	Udvalgets forslag 36
5.3.4.2.	Valgmetoder 38
5.3.4.2.1.	Gældende ordning 38
5.3.4.2.2.	Udvalgets forslag 39
5.3.4.3.	Valgperiodens længde samt muligheden for udtræden af nævnet 39
5.4.	Mindretalsudtalelse fra eleverne 40

Kapitel 6: Skolekommissionen - Samarbejdsudvalg for kommunens skolevæsen som helhed.

6.1.	Skolekommissionen.	42
6.1.1.	Gældende regler om skolekommissioner og fritidskommissioner.	42
6.1.2.	Udvalgets overvejelser og forslag.	42
6.1.2.1.1.	Tidligere overvejelser.	42
6.1.2.1.2.	Udvalgets overvejelser.	43
6.1.2.2.	Skolekommissionens sammensætning m. v.	45
	Deltagelse i kommissionens møder.	47
	Sammenfatning.	48
6.1.2.3.	Skolekommissionens kompetence.	48
6.1.2.3.1.	Principielle synspunkter.	48
6.1.2.3.2.	Forslag om skolekommissionens beføjelser.	49
	a. Folkeskolen.	49
	b. Ungdomsskolen.	49
	c. Voksenundervisningen.	50
	d. Fælles bestemmelser.	50
	e. Særlig vedr. folkeskolelovens § 12, stk. 1.	50
	f. Særlig vedr. folkeskolelovens § 33, stk. 4.	50
6.1.2.3.3.	Bemærkninger vedr. skolekommissionens opgaver.	50
	a. Skolestyrelsesloven: § 20, stk. 2 (s. 50), § 20, stk. 5 og 4, § 21 og § 22, stk. 1 (s. 51), § 22, stk. 4, og § 24, stk. 3 (s. 51), § 22, stk. 5 (s. 52), § 23 og § 25, stk. 2 (s. 52), underretning om skolens syn på elevernes udbytte af skolegangen (s. 53).	
	b. Folkeskolelovens § 33, stk. 4 (s. 53).	
6.2.	Samarbejdsudvalg for kommunens skolevæsen som helhed.	53
6.3.	Skoledirektionen i Københavns kommune.	54
6.3.1.	Gældende regler om skoledirektionen.	54
6.3.2.	Udvalgets overvejelser og forslag.	54

<i>Kapitel 7: Nævn inden for fritidsundervisningsområdet.</i>	<i>Side</i>
7.1. Indledning	55
7.2. Ungdomsskolenævnet	55
7.2.1. Gældende regler	55
7.2.2. Udvalgets overvejelser og forslag	55
7.2.2.1. Ungdomsskolenævnets sammensætning	55
7.2.2.2. Ungdomsskolenævnets kompetence	56
7.3. Fritidsnævnet	57
7.3.1. Gældende regler	57
7.3.2. Fritidsnævnets sammensætning	57
7.3.3. Valg til fritidsnævn	58
7.3.4. Fritidsnævnets kompetence	58
7.4. Voksenundervisningsnævnet	59
7.4.1. Gældende regler	59
7.4.2. Udvalgets overvejelser og forslag	59
7.5. Styrelsesforholdene for forberedelseskursus	60
7.6. Københavns kommune	60
7.6.1. Indledning	60
7.6.2. Ungdomsskolen	61
7.6.3. Fritidsvirksomhed for børn og unge	61
7.6.4. Voksenundervisning	62
7.6.5. Konsekvenser for skoledirektionens sammensætning	62
7.7. Amtsfritidsudvalg	63

Kapitel 8: Amtskommunale gymnasieskoler og folkeskoler.

8.1. Amtskommunale gymnasieskoler	64
8.1.1. Gældende regler om skolenævn og samarbejdsudvalg på den enkelte gymnasieskole	64
8.1.1.1. Skolenævnet	64
8.1.1.2. De såkaldte »samarbejdsudvalg« ved gymnasieskolen	65
8.1.2. Udvalgets overvejelser og forslag	65
8.1.2.1. Indledning	65
8.1.2.2. Skolenævn (Skoleråd)	65
8.1.2.3. Samarbejdsudvalg	68
8.1.2.3.1. »Samarbejdsudvalg« oprettet i overensstemmelse med undervisningsministeriets bekendtgørelse af 7. juli 1971	68
8.1.2.3.2. Samarbejdsudvalg i henhold til samarbejdsaftalen med Amtsrådsforeningen i Danmark	70
8.1.2.4. Skolerådets opgaver	70
8.1.3. Styrelsesforhold ved Københavns og Frederiksberg kommuners gymnasieskoler	71
8.1.4. Mindretalsudtalelse fra elevrepræsentanterne	71
8.2. Amtskommunale folkeskoler	73

Kapitel 9: Andre spørgsmål.

9.1. Anvisning af lokaler til ungdomsskolevirksomhed, fritidsvirksomhed for børn og unge og fritidsundervisning for voksne	74
9.2. Midlertidig indtræden af stedfortræder i kommissioner og nævn	74
9.3. Offentlige møder i kommissioner og nævn	75
9.3.1. Tidligere overvejelser	75
9.3.2. Udvalgets overvejelser og forslag	76
9.4. Kommissioners og nævnets beslutningsdygtighed	76
9.5. Den ledende skolepsykolog	77

<i>Bilag.</i>	<i>Side</i>
<i>Bilag 1:</i> Undervisningsministeriets skrivelse af 7. januar 1975 til stiftamtmand P. H. Lundsteen vedrørende udvalgets nedsættelse.	82
<i>Bilag 2:</i> Undervisningsministeriets bekendtgørelse nr. 462 af 3. september 1974 af Lov om styrelsen af kommunernes skolevæsen og af virksomhed efter lov om fritidsundervisning m. v.	83
<i>Bilag 3:</i> Bestemmelser om samarbejde og samarbejdsudvalg v/ Kommunernes Landsforening	98
<i>Bilag 4:</i> Undervisningsministeriets bekendtgørelse nr. 212 af 27. maj 1970 om lederes, læreres og elevers deltagelse i møder i kommissioner og nævn efter skolestyrelsesloven m. v.	108
<i>Bilag 5:</i> Undervisningsministeriets bekendtgørelse nr. 330 af 7. juli 1971 om de kommunale skolemyndigheders stilling til folkeskolens 8.-10. klasser og til de kommunale eksamensskoler.	112
<i>Bilag 6:</i> Vedtægter for elevrådet ved Frederikshavn Gymnasium og HF-kursus.	116
<i>Bilag 7:</i> Udkast til forslag til ændring af skolestyrelsesloven med bemærkninger.	119

Kapitel 1.

Indledning.

1.1. Baggrunden for udvalgets nedsættelse.

På Kommunernes Landsforenings delegeret-møde i Ålborg i juni 1972 blev spørgsmålet om en revision af lov nr. 44 af 9. februar 1970 om styrelsen af kommunernes skolevæsen og af virksomhed efter lov om fritidsundervisning m.v. (skolestyrelsesloven) taget op til drøftelse på grundlag af en af foreningens sekretariat udarbejdet redegørelse »Den danske uddannelsesstruktur. Et debatoplæg«. På mødet blev det oplyst, at landsforeningen ville tage initiativet til en forhandling med de øvrige berørte organisationer med henblik på at tilvejebringe størst mulig enighed om et forslag til lovrevision. Det viste sig imidlertid ikke muligt at få udarbejdet et fælles oplæg, og ministeriet modtog derfor i de første måneder i 1973 særskilte henvendelser om ændring af loven fra de berørte organisationer.

Den 26. juni 1973 fremlagde undervisningsministeren et udkast til et lovforslag om ændring af skolestyrelsesloven. De indhentedede udtalelser og de efterfølgende forhandlinger med organisationerne m.fl. om lovdokumentet viste, at der var betydelig tilslutning til den del af forslaget, der tog sigte på dels en yderligere decentralisering især inden for folkeskolen, dels administrative forenklinger bl.a. ved behandlingen af skolebyggesager. Derimod varierede synspunkterne betydeligt med hensyn til den del af lovdokumentet, der berørte antallet og sammensætningen af de i loven omhandlede kommissioner og nævn, og det blev desuden fra flere sider gjort gældende, at spørgsmålet om oprettelse af samarbejdsudvalg inden for lovens område burde tages op til nærmere overvejelse.

Disse forhold bevirkede, at det forslag til lovrevision, der dannede grundlag for lov nr. 335 af 19. juni 1974 om ændring af skolestyrelsesloven, ikke indeholdt bestemmelser om antallet og sammensætningen af kommissioner og nævn, idet undervisningsministeren med tilslutning fra folketingets undervis-

ningsudvalg besluttede at nedsætte et udvalg, der skulle behandle disse spørgsmål samt problemerne omkring oprettelse af samarbejdsudvalg.

1.2. Udvalgets kommissorium.

Den 22. august 1974 anmodede undervisningsministeren de berørte organisationer og ministerier samt Københavns kommune om at udpege repræsentanter til et udvalg, der skulle have til opgave at fremsætte forslag om antallet og sammensætningen af de i skolestyrelsesloven hjemlede organer samt om valgeregler og valgmetoder for disse organer. Udvalget skulle i forbindelse hermed fremsætte forslag til sammensætning af eventuelle samarbejdsudvalg inden for de af skolestyrelsesloven omfattede undervisningsområder samt om, hvilke funktioner og hvilken kompetence der burde tillægges henholdsvis de i skolestyrelsesloven omhandlede organer og samarbejdsudvalgene.

Med hensyn til fordelingen af kompetencen mellem de i skolestyrelsesloven omhandlede organer indbyrdes skulle de ved revisionen af styrelsesloven den 19. juni 1974 fastsatte bestemmelser lægges til grund, medmindre forslag om en ændret sammensætning af organer forudsatte ændrede bestemmelser om kompetencen, eller andre særlige forhold måtte tale herfor. Den ved lovrevisionen fastlagte fordeling af kompetencen imellem kommunalbestyrelser og amtsråd var ikke omfattet af udvalgets arbejde.

Udvalget blev nedsat ved undervisningsministerens skrivelse af 7. januar 1975 (optaget som bilag 1).

1.3. Udvalgets sammensætning.

Udvalget fik følgende sammensætning:

Stiftamtmand P. H. Lundsteen (formand), udpeget af undervisningsministeriet.

Borgmester Ib Juul, udpeget af Kommunernes Landsforening.

Viceamtsborgmester Svend Jørgensen, udpeget af Amdtsradsforeningen i Danmark.

Borgmester Børge Schmidt, udpeget af borgerrepræsentationen i Københavns kommune.

Seminarielektor A. Tangsig Christensen, udpeget af Landsforeningen Skole og Samfund.

Overlærer Jørgen Jensen, udpeget af Danmarks Lærerforening.

Overlærer Bent Andersen, udpeget af Københavns Lærerforening.

Adjunkt Kurt Stolt, udpeget af Gymnasieskolernes Lærerforening.

Konsulent Johs. Lyngsgård, udpeget af Fritidsorganisationernes Styrelseslovsudvalg med særligt henblik på kapitel II i lov om fritidsundervisning m.v.

Forretningsfører Erling Fugl, udpeget af Fritidsorganisationernes Styrelseslovsudvalg med særligt henblik på kapitel I og III i lov om fritidsundervisning m.v.

Klaus Henriksen, udpeget af Lands-Organisationen af Elever.

Jan Pepke, udpeget af Landssammenslutningen af Kursusstuderende og Danske Gymnasieelevers Sammenslutning.

Kontorchef dr. jur. Preben Espersen, udpeget af indenrigsministeriet.

Fuldmægtig Niels Paludan, udpeget af finansministeriet.

Kontorchef Helge Thomsen og ekspeditionssekretær H. Kemp, udpeget af undervisningsministeriet.

Klaus Henriksen og Jan Pepke blev den 5. september 1975 afløst af henholdsvis Jesper Hjort Larsen og Birgit Gylling Andersen. Jesper Hjort Larsen blev i januar 1977 afløst af Jens Pagh Rasmussen.

Fuldmægtig Claus Ulrich og fuldmægtig Charlotte Wilhelmsen, undervisningsministeriet, har været sekretærer for udvalget. I oktober 1976 blev Charlotte Wilhelmsen afløst af fuldmægtig Klaus Holmstrup, undervisningsministeriet. Claus Ulrich har varetaget de opgaver af koordinerende karakter, der har påhvilet sekretariatet.

Kontorchef J. Birch Jensen, Kommunernes Landsforening, vicesekretariatschef Kristian Pedersen, Danmarks Lærerforening, og vicekontorchef Poul Bjørnholt, Amdtsradsfor-

eningen i Danmark, har bistået udvalgets sekretariat. Endvidere har ekspeditionssekretær J. Verner, undervisningsministeriets løn- og personaleafdeling, og fuldmægtig C. E. Lautrup, direktoratet for gymnasieskolerne og HF, deltaget i sekretariatsarbejdet.

København i april 1977.

Bent Andersen

Birgit Gylling Andersen

A. Tangsig Christensen

Preben Espersen

Erling Fugl

Jørgen Jensen

Ib Juul

Svend Jørgensen

H. Kemp

P. H. Lundsteen (formand)

Johs. Lyngsgård

Niels Paludan

Jens Pagh Rasmussen

Børge Schmidt

Kurt Stolt

Helge Thomsen

Klaus Holmstrup

Claus Ulrich

Kapitel 2.

Sammenfatning af udvalgets overvejelser og forslag.

Kapitel 4.

4.1. Der redegøres for de principielle opgaver og interesser, der i folkeskolen varetages af lovgivningsmagten, forældre, kommuner, ansatte og elever.

4.2. Folkeskolens virksomhed beskrives ved en opdeling i fem funktionsområder:

1. Målformulerende eller styrende virksomhed.

2. Omsætning af målformulerende eller styrende virksomhed i faktisk eller administrativ virksomhed.

3. Fremskaffelse af informationsmateriale.

4. Kontrollerende virksomhed.

5. Interne forhold som arbejdsplads betragtet. - Det præciseres, at denne opdeling ikke kan være skarp.

4.3. Udøvelsen af de forskellige skolestyrelsesorganers kompetence i praksis bestemmes ikke alene af ordlyden af lovbestemmelserne eller andre retsregler, men må i et vist omfang også forstås på baggrund af organets sammensætning, de hensyn, der skal varetages, og organets rolle i det indre samspil mellem organerne.

På baggrund af disse principper og opdelingen i de 5 funktionsområder beskrives kompetenceområdet for kommunalbestyrelsen, skolekommissionen, skolevæsenets leder, fælleslærerrådet, skolenævnet, skolens leder, lærerrådet og elevrådet. Der gives i kort form en principiel beskrivelse af kompetencefordelingen, idet forholdet imellem skolenævnet og skolelederen dog beskrives på grundlag af en række af de gældende regler i skolestyrelsesloven m.v.

Kapitel 5.

5.2.1. Der har i udvalget været fremført principielt forskellige opfattelser med hen-

syn til, hvorledes de formål, der ønskes fremmet ved oprettelsen af samarbejdsudvalg, i praksis skal tilgodeses i folkeskolen.

Det må i denne forbindelse tages i betragtning, at en række opgaver angivet i henholdsvis skolestyrelsesloven og samarbejdsbestemmelserne berører eller overlapper hinanden.

5.2.2. Det har i udvalget været anført, at det ikke vil være muligt at adskille skolenævnets og samarbejdsudvalgets opgaver, og at man skulle prøve at finde frem til en løsning, hvorved de særlige personalemæssige hensyn, der ønskes varetaget gennem samarbejdsinstitutionen, kunne sikres ved en udbygning af skolenævnets ordening. Man kunne således tænke sig en ordening, hvorved der sikredes skolebetjent, skolesekretær, rengøringspersonale, sundhedspersonale samt personale, der varetager andre pædagogiske opgaver end undervisning, enten en fast tilknytning til skolenævnet ved en ikke-stemmerettiget repræsentant på linie med repræsentationen for lærere og elever, eller man kunne tilsikre disse grupper deltagelse i drøftelserne i skolenævnsmøder, hvor spørgsmålet af særlig interesse for de enkelte grupper af medarbejdere kom på tale.

5.2.3. Repræsentanterne for Kommunernes Landsforening, Skole og Samfund og Danmarks Lærerforening har fundet, at der bør etableres egentlige samarbejdsudvalg også på skoleområdet. Gennem etableringen af samarbejdsaftaler mellem Kommunernes Landsforening/Amtsrådsforeningen i Danmark og Københavns kommune på den ene side og personaleorganisationerne på den anden side er det således fastslået som et almindeligt princip, at ledelsen af offentlige institutioner skal udøves i samarbejde med medarbejderne og tillidsrepræsentanterne i overensstemmelse med principperne i samarbejdsaftalerne,

og at det væsentligste middel hertil er oprettelsen af samarbejdsudvalg.

De principper for samarbejde, der er fastsat i samarbejdsaftalerne, bør gælde for alle offentlige institutioner - herunder skoler, og en fravigelse for folkeskolens vedkommende af den almindelige samarbejdsudvalgsordning måtte efter disse medlemmers opfattelse forudsætte, at der kunne anføres endog særdeles vægtige begrundelser herfor.

5.2.4. Elevrepræsentanterne i udvalget finder ikke, at samarbejdsudvalgene efter deres sammensætning hører hjemme inden for skoleområdet.

5.2.6. Et medlem (Kemp) er betænkelig ved indførelse af samarbejdsudvalg på de enkelte folkeskoler ved siden af skolenævn, idet det må befrygtes, at en sådan ordning vil medføre dobbeltadministration og vanskeliggøre skolelederens stilling.

5.2.7. Efter de således tilkendegivne opfattelser er der enighed i udvalget om, at de formål, der ønskes opfyldt med oprettelsen af samarbejdsudvalg, må tilgodeses ved, at der på de enkelte skoler ved siden af de i skolestyrelsesloven nævnte organer oprettes samarbejdsudvalg i overensstemmelse med de indgåede samarbejdsudvalgsaftaler.

Uanset at der i kommissoriet er åbnet mulighed herfor, fremsætter udvalget derfor ikke forslag om sammensætning af samarbejdsudvalg eller fastlæggelse af sådanne funktioner og kompetence, idet man herom må henvise til samarbejdsudvalgsaftalerne, og der har på denne baggrund været enighed om, at udvalget alene ville søge at nå frem til forslag om sammensætning af skolenævn m.v.

Udvalget understreger, at samarbejdsudvalgsordningen ikke er et lovgivningsanliggende, og at en eventuel indførelse af samarbejdsudvalg derfor ikke betyder nogen ændring med hensyn til den kompetence, der ifølge skolestyrelsesloven er henlagt til skolenævnet, skolens leder og lærerrådet.

Endvidere fremhæver udvalget, at oprettelsen af samarbejdsudvalg på skoleområdet ikke bevirker, at undervisningsministeriet får kompetence til at tage stilling til, om

samarbejdsudvalgsreglerne i det konkrete tilfælde er iagttaget, ligesom der ikke sker nogen ændring af amtsrådets og undervisningsministeriets beføjelser til at omgøre beslutninger truffet af de kommunale skolemyngheder.

5.3.1. Udvalget anbefaler, at der fortsat oprettes skolenævn ved de enkelte folkeskoler.

Udvalget foreslår, at det fremtidigt overlades til kommunalbestyrelsen at træffe beslutning om, hvorvidt den ønsker at være repræsenteret ved et kommunalbestyrelsesmedlem i skolenævnene. Såfremt kommunalbestyrelsen går ind herfor, må der af hensyn til en ligestilling mellem alle kommunens skoler udpeges et kommunalbestyrelsesmedlem til hvert af skolenævnene.

Udvalget med undtagelse af Københavns kommunes repræsentant foreslår endvidere, at der ikke tillægges kommunalbestyrelsesmedlemmet stemmeret i nævnet.

Udvalget foreslår, at der ikke længere oprettes skolenævn med kun 3 medlemmer, og at der åbnes mulighed for oprettelse af nævn på 7 medlemmer. Afgørelsen om, hvorvidt medlemstallet skal være 5 eller 7, træffes af kommunalbestyrelsen.

Udvalget foreslår endvidere, at den særlige repræsentation for specialklasserækker bortfalder.

Skolens leder bør som hidtil deltage i skolenævnets møder.

Udvalget anbefaler, at lærerrepræsentanterne som hidtil får rådgivende status i nævnet, og at lærerrådet fortsat repræsenteres ved lærerrådsformanden. Endvidere foreslås det, at lærerrådet som en generel ordning kan beslutte, at yderligere et af rådets medlemmer deltager i skolenævnets møder.

Udvalget foreslår, at man i fremtiden udelukker enhver, der gør tjeneste ved skolen, fra at opnå valg til skolenævnet ved denne skole. Dette gælder både lærere, skolebetjente, skolesekretærer m.fl. De pågældende bør som hidtil kunne deltage i valget som valgberettigede.

Udvalget foreslår endelig, at den gældende regel om, at lærerrepræsentanterne ikke må overvære den del af nævnets forhandlinger, der angår udtalelse om ansættelse af ledere og lærere ved kommunens skolevæsen, bortfalder.

Udvalget har drøftet, om det ved lov bør fastsættes, at der oprettes elevråd ved alle folkeskoler. Udvalgets medlemmer med undtagelse af elevrepræsentanterne kan dog ikke anbefale dette, men finder, at det som hidtil bør overlades til skolens elevkreds at træffe beslutning herom.

Udvalget med undtagelse af elevrepræsentanterne anbefaler en fortsættelse af den hidtidige ordning, hvorefter 2 elevrepræsentanter deltager i skolenævnets behandling af alle sager, bortset fra sager vedrørende enkelte elever eller lærere. Repræsentanterne for elevorganisationerne ønsker dog, at den sidstnævnte begrænsning bortfalder.

5.3.2.1. Bestemmelsen i skolestyrelseslovens § 27, stk. 2, foreslås ændret i konsekvens af, at en elev fremtidig kun med forældrenes samtykke kan undervises på samme klasse-trin i 2 år.

Udvalget foreslår endvidere, at der indføres en bestemmelse svarende til § 27, stk. 2, om henvisning til specialundervisning i lovens § 72 om skolenævn i Københavns kommune.

Udtrykket »administrere« (dele af budgettet) i § 27, stk. 9, foreslås erstattet af ordene »træffe beslutning om anvendelse af«.

5.3.2.2. Udvalget foreslår, at de berørte skolenævn får ret til at udtale sig om skoleplanens bestemmelser om henholdsvis skolernes navne og distrikter samt undervisningens omfang.

Endelig foreslår udvalget med undtagelse af repræsentanten for Københavns kommune, at beføjelsen i folkeskolelovens § 33, stk. 4, til at tillade, at en elev helt eller delvis opfylder undervisningspligten ved at deltage i erhvervsmæssig uddannelse eller beskæftigelse, overføres fra skolenævnet til skolekommissionen.

5.3.4.1.3. Udvalget foreslår, at der tillægges plejeforældre i registrerede plejehjemsforhold valgret og valgbarhed til skolenævnet ved plejebarnets skole, såfremt plejeforholdet på tidspunktet for valgets afholdelse har varet 1 år. Disse rettigheder bortfalder samtidig for forældremyndighedens indehaver(e).

Det forudsættes, at de pågældende underretter skolen om udnyttelsen af disse rettigheder.

Udvalgets flertal foreslår endvidere, at der tillægges stedforældre, der ikke har adopteret de i ægteskabet indbragte børn, valgret og valgbarhed. Det forudsættes, at de pågældende underretter skolen om udnyttelsen af disse rettigheder. Skole og Samfund mener, at der herudover bør foreligge en skriftlig accept fra forældremyndighedens indehaver.

Udvalgets formand har ikke kunnet tiltræde, at der tillægges stedforældre valgret og valgbarhed på bekostning af den biologiske fader og moder. Såfremt forslaget søges fremmet, ønsker formanden og Skole og Samfund skriftlig accept fra forældremyndighedens indehaver.

Udvalgets flertal foreslår endelig, at der tillægges fædre i papirløse samlivsforhold valgret og valgbarhed, såfremt de over for skolen fremsætter ønske herom. Skole og Samfund mener dog, at moderens samtykke skal gives hertil.

Undervisningsministeriets repræsentanter kan ikke tiltræde forslaget, idet man mener, at en gennemførelse af det vil medføre væsentlige administrative problemer, ligesom man finder, at der ikke bør lovgives om papirløse samlivsforhold, før der generelt er taget stilling til, hvilke retsvirkninger sådanne samlivsforhold bør tillægges. Udvalgets flertal deler dog ikke disse betænkeligheder.

Der er enighed i udvalget om, at der ikke bør tillægges stedforældre i papirløse samlivsforhold valgret og valgbarhed til skolenævn.

Udvalget har overvejet, om der under visse betingelser bør tillægges den fraskilte, som ikke (længere) har forældremyndigheden over barnet, valgret og valgbarhed. Udvalget har dog ikke kunnet anbefale et sådant forslag.

5.3.4.2.2. Udvalget har drøftet den gældende valgordning, der har givet anledning til følgende forslag om ændringer:

Valgbestyrelsen bør udvides til også at omfatte formanden for det afgående skolenævn.

En person bør ikke kunne være stiller på den liste, hvor den pågældende selv er kandidat.

Endelig bør der i valgreglerne optages en bestemmelse om, at eventuelle anmodninger om opførelse på valglisten eller om ændringer i denne skal fremsættes over for valgbestyrelsen inden en vis frist før valgets afholdelse.

5.3.4.3. Udvalget har drøftet en ændring af den nuværende valgperiode på 4 år samt en eventuel pligt til udtræden af nævnet i visse situationer, men har ikke fundet grundlag for at stille forslag herom.

5.4. Mindretalsudtalelse fra elevrepræsentanterne.

Elevrepræsentanterne mener, at lærere, elever og forældre i samarbejde skal varetage styringen af den enkelte folkeskole, og at disse 3 grupper derfor bør være ligeligt repræsenteret i skolenævnet med 1/3 stemmer til hver gruppe. Man kan ikke tilslutte sig forslaget om bortfald af den særlige repræsentation for specialklasserækker i nævnet. Endelig bør elevråd ved folkeskoler lovfæstes.

Kapitel 6.

6.1.2.1.2. Udvalgets gennemgang af skolekommissionens og fritidskommissionens opgaver har vist, at der i udvalget principielt er enighed om det hensigtsmæssige i, at de anliggender, der er henlagt til skolekommissionen, fortsat behandles i en kommission sammensat af bl. a. repræsentanter for kommunalbestyrelsen og skolernes forældrekreds og med deltagelse af skolevæsenets leder samt repræsentanter for folkeskolens lærere.

Udvalget finder derimod, at afgrænsningen imellem de opgaver, der i den gældende skolestyrelseslov er henlagt til fritidskommissionen på den ene side og ungdomsskolenævnet, fritidsnævnet og voksenundervisningsnævnet på den anden, har skabt betydelige vanskeligheder i praksis. Årsagen hertil skal formentlig især søges i den omstændighed, at mens skolekommissionen varetager en række opgaver af betydning for kommunens samlede skolevæsen, der klart kan adskilles fra skolenævnens opgaver på den enkelte skole, er de anliggender, der be-

handles i fritidskommissionen, i alt væsentligt sammenfaldende med arbejdsopgaverne i de tre omhandlede nævn. Gennemgangen af fritidskommissionens beføjelser har således klarlagt, at kommissionen i almindelighed behandler de samme spørgsmål som ungdomsskolenævnet, fritidsnævnet og voksenundervisningsnævnet, og at man derfor afholder en række møder om de samme forhold.

Endvidere er behovet for en nærmere tilknytning imellem folkeskolen og ungdomsskolen blevet væsentligt forøget efter vedtagelsen af folkeskoleloven af 26. juni 1975.

Flertallet i udvalget finder det endvidere hensigtsmæssigt, at de opgaver inden for fritidsundervisning for voksne, der efter den gældende lov varetages af fritidskommissionen, behandles sammen med folkeskole- og ungdomsskoleopgaver.

Udvalgets flertal foreslår derfor, at den nuværende fritidskommission bortfalder, og at skolekommissionen i fremtiden kommer til at bestå af normalt 13 medlemmer, der udpeges således:

- 7 medlemmer af kommunens stående udvalg for skole- og undervisningsvæsenet
- 4 skolenævnsmedlemmer
- 1 medlem af ungdomsskolenævnet
- 1 medlem af voksenundervisningsnævnet.

Hvis kommunalbestyrelsen har 13 eller 11 medlemmer, består skolekommissionen dog af 6, henholdsvis 5 medlemmer af kommunens stående udvalg for skole- og undervisningsvæsenet, samt 3, henholdsvis 2 skolenævnsmedlemmer. Ungdomsskolenævnet og voksenundervisningsnævnet vælger også i disse tilfælde hver 1 medlem til kommissionen.

Hvis kommunalbestyrelsen har mindre end 11 medlemmer, foreslås det, at undervisningsministeren efter indstilling fra kommunalbestyrelsen fastsætter skolekommissionens sammensætning.

I kommissionens møder deltager skoleinspektøren/den ledende skoleinspektør, formanden for fælleslærerrådet og eventuelt yderligere et medlem af fælleslærerrådet, samt 2 elevrepræsentanter valgt af og blandt de elevrepræsentanter, der deltager i skolenævnets møder.

Et mindretal (repræsentanten for ungdomsskolen og fritidsundervisningen for

voksne) har ikke kunnet tiltræde forslaget om den fælles kommission. Dette mindretal er enig i, at fritidskommissionen bør bortfalde, men frygter, at forslaget vil betyde en uhensigtsmæssig styring af ungdomsskolen, præget af folkeskolens interesser. Medlemmet mener heller ikke, at der er behov for en koordinering imellem voksenundervisningen og de andre områder.

Udvalgets flertal foreslår, at den nye kommission benævnes »skolekommissionen«, selv om dens arbejdsområde delvis ændres som følge af, at medlemskredsen ændres til også at omfatte repræsentation for ungdomsskolen og voksenundervisningen. Et mindretal (repræsentanten for Kommunernes Landsforening) mener dog, at den nye kommission i henseende til sammensætning og kompetence adskiller sig så væsentligt fra den nuværende skolekommission, at kommissionens benævnelse bør ændres til »undervisningskommissionen«.

Udvalgets flertal foreslår, at formanden for det stående udvalg, der administrerer kommunens skole- og undervisningsvæsen (kulturelt udvalg/skoleudvalget), tillige skal være født formand for skolekommissionen, såfremt den pågældende i øvrigt vælges til kommissionen. I modsat fald bør kommissionen selv vælge sin formand.

Et mindretal (undervisningsministeriets og Skole og Samfunds repræsentanter) kan ikke tiltræde dette forslag, da det betyder en fravigelse af den almindelige regel om, at kommunale udvalg, kommissioner og nævn selv vælger deres formand.

Udvalget foreslår, at undervisningsministeren fastsætter skolekommissionens sammensætning i magistratskommuner efter indstilling fra kommunalbestyrelsen.

Udvalget foreslår, at yderligere et medlem af fælleslærerrådet udover dettes formand får mulighed for at deltage i skolekommissionens møder. Desuden bør lovens § 12, stk. 4, hvorefter lærerrepræsentanterne ikke må overvære den del af forhandlingerne i kommissionen, der angår indstilling om ansættelse af ledere og lærere, ophæves.

Udvalget med undtagelse af Skole og Samfunds samt elevorganisationernes repræsentanter foreslår, at der ved en bestemmelse i skolestyrelsesloven åbnes adgang for, at

2 repræsentanter valgt af og blandt de elevrepræsentanter, der deltager i skolenævnenes møder, får adgang til at deltage i skolekommissionens møder uden stemmeret. En sådan ordning vil sikre, at elevrepræsentanterne vælges på et grundlag, der er ligeligt og repræsentativt for alle skolerne.

Elevrepræsentanterne bør ikke have adgang til at deltage i behandlingen af sager angående enkelte ledere, lærere eller elever, svarende til den for elevdeltagelse i skolenævnsmøder gældende ordning.

Repræsentanterne for elevorganisationerne i udvalget kan ikke tilslutte sig dette forslag, idet ordningen vil bevirke, at de valgte ikke får et arbejdsgrundlag og heller ikke vil være i løbende kontakt med elevrådene på de enkelte skoler.

Disse medlemmer foreslår derfor, at de 2 elevrepræsentanter udpeges af elevråd eller hertil svarende elevsammenslutninger fælles for alle kommunens folkeskoler. Flertallets forslag bør efter disse medlemmers opfattelse kun gælde i kommuner, hvor sådanne fælles elevsammenslutninger ikke er oprettet.

Skole og Samfund er af den opfattelse, at elevrådets arbejdsområde er den enkelte skole, og at elevrepræsentanter derfor ikke bør deltage i skolekommissionens møder. Foreningen har dog intet at indvende imod, at skolekommissionen inddrager elevrådene på de enkelte skoler ved kommissionens behandling af spørgsmål af interesse for de pågældende skoler. Foreningen finder endvidere, at såfremt der skal gennemføres en ordning med elevdeltagelse i skolekommissionens møder, bør det være den af udvalgets flertal foreslåede ordning.

6.1.2.3.2. Udvalget - med undtagelse af repræsentanten for ungdomsskolen og voksenundervisningen - foreslår, at skolekommissionen udover sine nuværende funktioner overtager fritidskommissionens opgaver inden for ungdomsskoleområdet og fritidsundervisningen for voksne i konsekvens af kommissionens ændrede sammensætning. Udvalget foreslår dog, at bestemmelsen i lovens § 22, stk. 5, vedrørende årsprøver ophæves i konsekvens af gennemførelsen af folkeskoleloven af 26. juni 1975. Endvidere bør reglen i § 7, stk. 2, hvorefter en enstemmig indstilling er bindende for kommu-

nalbestyrelsen, bortfalde for så vidt angår besættelse af stillinger som skoledirektør/ledende skoleinspektør og viceskoledirektør.

Udvalget foreslår desuden, at skolekommissionen får mulighed for at fastsætte bestemmelser om skolernes underretning til elever og forældre om skolens syn på elevernes udbytte af skolegangen.

Udvalget med undtagelse af Københavns kommunes repræsentant foreslår også, at beføjelsen til at tillade, at en elev efter 7 års undervisning helt eller delvis opfylder undervisningspligten ved at deltage i erhvervmæssig uddannelse eller beskæftigelse, jfr. folkeskolelovens § 33, stk. 4, overføres fra skolenævnet til skolekommissionen, jfr. 5.3.2.2.

6.1.2.3.3. Udvalget foreslår, at det i skolestyrelseslovens § 20, stk. 4, præciseres, at skolekommissionen træffer bestemmelse dels om optagelse af yngre børn i en børnehaveklasse fremfor ældre børn i særlige tilfælde, jfr. folkeskolelovens § 37, stk. 1, dels om optagelse af børn i 1. klasse i det kalenderår, hvor barnet fylder 6 år, hvis det må antages at kunne følge undervisningen i klassen, jfr. folkeskolelovens § 38.

Udvalget foreslår, at der i fremtiden indhentes udtalelser fra skolenævnene ved de berørte skoler vedrørende skoleplanens bestemmelse om skolernes navne og distrikter samt hver enkelt skoles omfang med hensyn til undervisning i grundskolen og 10. klasse samt børnehaveklaser, specialundervisning og undervisning i fritiden, jfr. folkeskolelovens § 24, stk. 1, nr. 1 og 2.

Udvalget foreslår endvidere, at kommissionen får pligt til at indhente en udtalelse fra fritidsnævnet vedrørende skoleplansbestemmelser om elevernes undervisning i deres fritid, såfremt særlige forhold taler derfor, jfr. folkeskolelovens § 3, stk. 3. Herved sikres en koordinering mellem denne undervisning og den øvrige fritidsvirksomhed for børn og unge.

Udvalget foreslår, at bestemmelsen i § 18 i bekendtgørelse nr. 212 af 27. maj 1970 ændres således, at skolekommissionens udtalelse om udkastet til budgetforslag indhentes inden 1. behandling i kommunalbestyrelsen. Der bør endvidere være adgang til også at indhente kommissionens udtalelse mellem

1. og 2. behandling i de tilfælde, hvor kommunalbestyrelsen måtte ønske dette.

6.2. Udvalget henviser til redegørelsen under 5.2. med hensyn til oprettelse af samarbejdsudvalg på de enkelte skoler i henhold til samarbejdsudvalgsaftalerne imellem personaleorganisationerne og Kommunernes Landsforening. Udvalget udtaler, at det har taget til efterretning, at samarbejdsudvalgsaftalerne også vil kunne danne grundlag for oprettelse af samarbejdsudvalg (hovedudvalg) omfattende kommunens samlede skole- og undervisningsområde.

6.3. Udvalget foreslår, bl. a. i konsekvens af den forventede ophævelse af rådmandsinstitutionen, at skoledirektionen i Københavns kommune fremtidig kommer til at bestå af følgende:

Den borgmester, under hvem skolesager er henlagt, som er direktionens formand.

5 medlemmer valgt af og blandt borgerrepræsentationens medlemmer.

5 medlemmer valgt af og blandt medlemmerne af skolenævnene.

I direktionens møder deltager uden stemmeret skoledirektøren (forretningsfører for direktionen), 2 repræsentanter for fælleslærerrådet samt 2 elevrepræsentanter valgt af og blandt de elevrepræsentanter, der deltager i skolenævnenes møder.

Kapitel 7.

7.2.2.1. Udvalget anbefaler, at der fortsat oprettes et ungdomsskolenævn i hver kommune, og at kommunalbestyrelsen i videst muligt omfang delegerer beføjelser inden for ungdomsskoleområdet til nævnet. Ungdomsskolenævnet foreslås sammensat af 2 kommunalbestyrelsesmedlemmer, 2 medlemmer valgt af kommunalbestyrelsen efter indstilling fra stedlige organisationer og uddannelsesinstitutioner med særlig interesse i ungdomsskolevirksomhed, samt 1 af skolenævnenes medlemmer. Desuden bør 1 af fritidsnævnets medlemmer deltage i ungdomsskolenævnets møder som tilforordnet uden stemmeret. Endelig bør leder-, lærer- og elevrepræsentanter som hidtil deltage i møderne.

7.2.2.2. Udvalget stiller forslag om ophævelse af lovens § 28, stk. 2 og 3, samt at

stk. 4 affattes i overensstemmelse med § 27, stk. 6. Det foreslås desuden, at nævnet får til opgave at sørge for fremsendelse af tilbud om deltagelse i ungdomsskolevirksomhed.

7.3.2. og 3. De gældende tilskudsregler vedr. fritidsvirksomhed for børn og unge beskrives og indførelsen af de såkaldte byordninger, hvis administration henlægges under kommunale idrætsudvalg, omtales. Behovet for en styrkelse af fritidsnævnet understreges, og udvalget foreslår derfor, at der i fremtiden oprettes fritidsnævn bestående af normalt 4 kommunalbestyrelsesmedlemmer og 3 medlemmer valgt af kommunalbestyrelsen efter indstilling fra de stedlige børne- og ungdomsforeninger, bestyrelserne for de godkendte ungdomsklubber, repræsentanter for de stedlige idrætsforeninger, samt initiativtagere til interessegrupper for børn og unge. Det forudsættes, at interessegrupperne inden for de sidste 6 måneder forud for kommunalvalget har opfyldt betingelserne for at få tilskud i henhold til lov om fritidsundervisning m. v.

Udvalgets flertal foreslår, at kommunalbestyrelsen skal være bundet af en indstilling om valg af de sidstnævnte 3 medlemmer, hvis der på et møde opnås enighed imellem alle indstillingsberettigede om dette valg.

Udvalget foreslår, at undervisningsministeren får adgang til efter indstilling fra kommunalbestyrelsen at fastsætte en særlig ordning med hensyn til fritidsnævnets sammensætning i magistratskommuner.

7.3.4. Udvalget foreslår, at fritidsnævnet overtager den nuværende fritidskommissions opgaver inden for fritidsvirksomheden for børn og unge. Der foreslås desuden enkelte andre ændringer vedrørende nævnets kompetence, bl. a. at nævnet får adgang til at stille forslag til kommunalbestyrelsen om lokaler til fritidsvirksomhed for børn og unge, og at nævnet får udtaleret om folkeskolens undervisning af eleverne i deres fritid, hvis særlige forhold taler derfor. Fritidsnævnets indstillinger skal afgives til kommunalbestyrelsen, der imidlertid i videst muligt omfang bør delegere sine beføjelser vedrørende fritidsvirksomhed for børn og unge til nævnet.

7.4.2. Udvalget foreslår, at de nuværende voksenundervisningsnævn opretholdes med

uændret sammensætning og kompetence, idet lovens § 30, stk. 3, dog foreslås ophevet. Repræsentanter for ledere, lærere og elever bør som hidtil deltage i møderne, for læreres og elevers vedkommende dog kun, hvis de ønsker det.

7.6. Udvalget foreslår, at der i Københavns kommune oprettes et ungdomsskolenævn, et fritidsnævn og et voksenundervisningsnævn. De foreslås i det væsentlige sammensat svarende til nævnene uden for København og med tilsvarende beføjelser.

Kapitel 8.

8.1.2.2. Udvalget redegør for, hvilken personkreds der bør være medlem af et styrelsesorgan ved de amtskommunale gymnasieskoler. Et flertal foreslår, at skolenævnet afløses af et skoleråd bestående af 3 amtsrådsmedlemmer, rektor, 2 lærerrepræsentanter, 2 elevrepræsentanter samt 1 repræsentant for de øvrige ansatte ved skolen, alle med stemmeret. Forslaget betyder, at den nuværende forældrerepræsentation bortfalder, og udvalget begrundet dette forslag nærmere.

Elevrepræsentanterne i udvalget foreslår et styrelsesorgan bestående af 4 lærer- og 4 elevrepræsentanter.

8.1.2.3.1. Udvalgets flertal foreslår, at de nuværende »samarbejdsudvalg«*) bestående af rektor samt lærer- og elevrepræsentanter bortfalder, og at udvalgenes opgaver henlægges til skolerådet. Det forudsættes dog, at skolerådet nedsætter et arbejdsudvalg og bemyndiger dette til at træffe afgørelse i hvert fald i sådanne anliggender, der nu varetages af »samarbejdsudvalget«. Arbejdsudvalget sammensættes af personer, der har deres virke på skolen.

Der redegøres for fordelene og ulemperne ved at ophæve de nuværende »samarbejdsudvalg«, som elevrepræsentanterne i udvalget ønsker opretholdt.

8.1.2.3.2. Udvalget mener, at der vil være mindre behov for oprettelse af lokaludvalg på gymnasieskolerne i henhold til samarbejdsudvalgsaftalen imellem personaleorgani-

*) Anbragt i gåseøjne for at adskille dem fra samarbejdsudvalg oprettet i henhold til samarbejdsudvalgsaftalerne med personaleorganisationerne.

sationer og Amtsrådsforeningen i Danmark, hvis det foreslåede skoleråd oprettes. Udvalget bemærker samtidig, at sådanne samarbejdsudvalg vil kunne oprettes på samme måde og med samme funktionsområde som forudsat med hensyn til folkeskolen, jfr. 5.2.7., hvis der er ønske herom.

8.1.2.4. Udvalget foreslår, at skolerådet overtager de opgaver, der henhører under skolenævnet og det under 8.1.2.3.1. nævnte »samarbejdsudvalg«. Af hensyn til skolerådets sammensætning med bl. a. personale- og elevrepræsentanter kan udvalget dog ikke anbefale, at skolerådet får til opgave at føre tilsyn med skolen eller udtale sig om sager vedrørende hjælpeforanstaltninger over for børn og unge under 18 år. Endelig bør rådet ikke afgive indstilling om ansættelse og afskedigelse af leder og lærere, idet denne beføjelse bør tillægges skolens rektor. Rådet bør heller ikke være ankeinstans i sager om henvisning til specialundervisning.

8.1.3. Udvalget foreslår, at den anførte styrelsesordning for de amtskommunale gymnasieskoler også kommer til at gælde ved Københavns og Frederiksberg kommunale gymnasieskoler. Det foreslås endvidere, at kommunalbestyrelsen i København får mulighed for at fastsætte en særlig styrelsesordning ved de to gymnasieskoler, hvortil der er knyttet en folkeskoleafdeling.

Kapitel 9.

9.1. Udvalget mener, at det endelige ansvar for anvisning af lokaler og udendørsanlæg til ungdomsskolevirksomhed, fritidsvirksomhed for børn og unge og fritidsundervisning for voksne fortsat bør påhvile kommunalbestyrelsen. Det foreslås, at skolekommissionen og fritidsnævnet fremtidig afgiver indstilling til kommunalbestyrelsen om anvisning af lokaler og anlæg. Udvalget fremhæver, at spørgsmålet om lokaleanvisning normalt bør behandles i den kommunale forvaltning.

9.2. Udvalget stiller forslag om midlertidig indkaldelse af stedfortrædere i kommissioner og nævn dels ved det konstituerende møde, dels i tilfælde af, at et medlem har forfald i mindst 2 måneder.

9.3. Udvalget redegør for de tidligere overvejelser med hensyn til at give offentligheden adgang til at overvære møderne i kommissioner og nævn og udvalgets syn på dette spørgsmål. Udvalget kan ikke anbefale indførelsen af en sådan ordning, da offentlighedens tilstedeværelse må antages at påvirke medlemmernes stillingtagen på en måde, der ville være uheldig for forløbet af drøftelserne. Det måtte også befrygtes, at en del drøftelser ville ske andetsteds i tilfælde af offentlighed.

9.4. Udvalget foreslår den gældende lovs § 17 ændret, således at beslutninger i kommissioner og nævn fremtidig bliver gyldige, hvis mindst halvdelen af medlemmerne har været til stede, og at beslutninger træffes ved stemmeflerhed, hvor intet andet særligt er bestemt.

9.5. Udvalget har efter ønske fra Kommunernes Landsforening drøftet, om skolestyrelseslovens § 59 vedrørende den ledende skolepsykolog bør ophæves. Landsforeningen har bl. a. henvist til, at bestemmelsen kan give anledning til tvivl om, hvorvidt den ledende skolepsykolog i tjenstlig henseende henhører under kommunalbestyrelsen, henholdsvis skoleforvaltningen. Desuden mener landsforeningen, at § 59 er u hensigtsmæssig efter gennemførelsen af lov om social bistand, der forudsætter et øget samarbejde imellem skoleforvaltningen og den sociale forvaltning.

Udvalget stiller imidlertid ikke forslag om ophævelse af § 59, da der er behov for en nærmere undersøgelse af, hvorledes den skolepsykologiske virksomhed mest hensigtsmæssigt vil kunne tilrettelægges, bl. a. på baggrund af loven om social bistand og den påtænkte udlægning af særforborgens undervisning. Udvalget henstiller derfor, at disse problemer tages op til nærmere undersøgelse, eventuelt i et udvalg, hvis nedsættelse dog formentlig bør afvente en nærmere afklaring af problemerne omkring udlægningen af særforborgens undervisning.

Der er i udvalget enighed om, at den ledende skolepsykolog i tjenstlig henseende henhører under kommunalbestyrelsen henholdsvis skoleforvaltningen på linie med de øvrige ansatte ved skolevæsenet.

Kapitel 3.

Tilrettelæggelsen af udvalgets arbejde.

3.1.1. Opgaver ifølge kommissoriet.

Udvalget har ifølge sit kommissorium til opgave at fremsætte forslag om *antallet og sammensætningen* af de i skolestyrelsesloven (kap. 2, 4 og 9) hjemlede organer samt om *valgeregler og valgmetoder* for disse organer.

Udvalget skal i forbindelse hermed fremsætte forslag til *sammensætningen af eventuelle samarbejdsudvalg* inden for de af skolestyrelsesloven omfattede undervisningsområder samt forslag om, *hvilke funktioner* og *hvilken kompetence* der bør tillægges henholdsvis de i skolestyrelsesloven omhandlede organer og *samarbejdsudvalgene*.

Udvalget har ikke til opgave at behandle hensigtsmæssigheden af den ved loven af 19. juni 1974 om ændring af skolestyrelsesloven fastslåede kompetencefordeling mellem kommunalbestyrelser og amtsråd og heller ikke mellem de i loven omhandlede organer i øvrigt indbyrdes, med mindre forslag om en ændret sammensætning af organerne forudsætter ændrede bestemmelser, eller andre særlige forhold måtte tale derfor.

Som følge heraf har udvalget heller ikke haft til opgave at behandle de i skolestyrelseslovens § 65 fastsatte klageregler.

3.1.2. Udvalgets arbejdsområde.

Arbejdsområdet kan principielt opdeles i 3 hovedgrupper:

Den enkelte folkeskole.

Kommunens skole- og undervisningsvæsen, d.v.s. folkeskoleforhold, der vedrører kommunen som helhed.

Desuden fritidsundervisningen m. v. (ungdomsskolen, fritidsvirksomhed for børn og unge, fritidsundervisning for voksne).

Amtskommunens skole- og undervisningsvæsen, d.v.s. gymnasieskolerne, men også an-

dre områder (observations- og heldagsskoler, undervisningscentre for svært handicappede elever, sygehusundervisning samt eventuelt fritidsundervisning).

Inden for alle 3 hovedgrupper kan opgaven i princippet formuleres således:

Hvilke *funktioner* (opgaver) skal udføres?

Grundlaget for funktionerne:

a. *Den enkelte folkeskole:*

Reglerne i skolestyrelseslovens §§ 27, 57, 62, 63, 72 og 73 samt samarbejdsudvalgsaftalen mellem personaleorganisationerne og Kommunernes Landsforening/Amtsrådsforeningen i Danmark samt Københavns kommune.

b. *Kommunens skole- og undervisningsvæsen:*

Reglerne i skolestyrelseslovens §§ 1-7, 20-26, 28-32, 58, 59, 61, 63, 67, 69 og 74 samt de under a. nævnte samarbejdsudvalgsaftaler.

c. *Amtskommunens skole- og undervisningsvæsen:*

Skolestyrelseslovens §§ 41 og 42, bekendtgørelse af 7. juli 1971 om de kommunale skolemyndigheders stilling til folkeskolens 8.-10. klasser og til de kommunale eksamensskoler, samt de under a. nævnte samarbejdsudvalgsaftaler.

Hvilke *personer* eller persongrupper skal træffe beslutning om eller (ved rådgivning) øve indflydelse på disse funktioner? Det bør herved tages i betragtning, hvilke kvalifikationer eller andre egenskaber, der gør det nærliggende, at de pågældende udøver denne indflydelse.

Hvilke *organer* er herefter hensigtsmæssige, hvorledes bør de sammensættes, hvorledes bør deres medlemmer vælges, og hvorledes bør de fungere?

3.2.1. Persongrupper.

Udvalget har under sit arbejde foretaget den gennemgang, der er forudsat ved den foranævnte arbejdsplan. Herunder har udvalget undersøgt indholdet af de opgaver og den kompetence, der er indeholdt i de nævnte lovregler, og har bl. a. på grundlag heraf fundet frem til forslag om, hvilke *persongrupper der herefter bør deltage* i beslutningsprocessen og under hvilken form.

3.2.2. København.

Under udvalgsarbejdet er problemerne for *Københavns* (og efter omstændighederne Frederiksberg) *kommune* behandlet særskilt i det omfang, dette er nødvendigt som følge af kommunens særlige status.

De for skolestyrelsen i København gældende regler, der er udformet under hensyn til Københavns særlige kommunalretlige status, findes i lovens kapitel 9. For ikke at tynde fremstillingen er de i betænkningens enkelte afsnit givne redegørelser for bestående forhold og retstilstande udarbejdet på grundlag af forholdene uden for København, og der er kun i de tilfælde, hvor afvigelser skønnes at være af betydning for vurderinger og forslag gjort opmærksom på forskelligheder.

Udvalget har holdt 35 møder.

I det følgende redegøres for udvalgets overvejelser og forslag med hensyn til antal-

let og sammensætningen af organer hjemlet i skolestyrelsesloven samt valgregler og valgmetoder for disse organer. I forbindelse hermed behandles problemerne om oprettelse af samarbejdsudvalg inden for de pågældende undervisningsområder.

Kapitel 4 omhandler kompetencefastlæggelse i folkeskolen og *kapitel 5* skolenævn og samarbejdsudvalg på den enkelte folkeskole. I *kapitel 6* behandles spørgsmålet om oprettelse af en kommission helt eller delvis fælles for folkeskoleområdet i kommunerne og virksomhed i henhold til lov om fritidsundervisning m. v., samt problemerne omkring oprettelse af samarbejdsudvalg for kommunens samlede undervisningsområde.

Kapitel 7 omhandler spørgsmålet om oprettelse af nævn inden for den virksomhed, der etableres i henhold til lov om fritidsundervisning m. v. I *kapitel 8* gennemgås styrelsesforholdene ved amtskommunens skole- og undervisningsvæsen med hovedvægten lagt på de amtskommunale gymnasieskoler. Endelig redegøres der i *kapitel 9* for andre spørgsmål, som udvalget har behandlet.

Som *bilag 7* er optaget et udkast til forslag til lov om ændring af lov om styrelsen af kommunernes skolevæsen og af virksomhed efter lov om fritidsundervisning m. v.

Af praktiske grunde fremtræder lovudkastet ifølge bemærkningerne til dette som et forslag, der fremsættes af undervisningsministeriet.

Kapitel 4.

Kompetencefastlæggelse i folkeskolen.

4.1. Indledning.

Grundlovens § 76 forudsætter, at lovgivningsmagten opretter en folkeskole, og bestemmer desuden, at børn, der ikke modtager en tilsvarende undervisning, har pligt til at deltage i folkeskolens undervisning.

Lovgivningsmagten har i folkeskoleloven fastlagt de principielle mål og rammerne for folkeskolens virksomhed. Folkeskolen er en kommunal skole, der har til opgave i samarbejde med forældrene at give eleverne mulighed for at tilegne sig kundskaber, færdigheder, arbejdsmetoder og udtryksformer, som medvirker til den enkelte elevs alsidige udvikling. Loven forudsætter således, at *forældrene* inddrages i skolens virksomhed, idet de har en væsentlig interesse i, at der *fra* skolens side findes det bedst mulige tilbud om en skolegang.

Folkeskoleloven pålægger *kommunerne* at afholde udgifterne ved folkeskolens drift, og kommunalbestyrelserne har derfor en væsentlig interesse i, at de økonomiske midler udnyttes mest hensigtsmæssigt samtidig med, at der i kommunen findes et tilfredsstillende undervisningstilbud.

Skolens *ansatte* har interesse i, at de inden for de rammer, der er fastsat for deres arbejde, har mulighed for at opnå de goder i form af trivsel, arbejdspladsdemokrati og videreudvikling af arbejdsmetoder, der findes på andre arbejdspladser.

For skolens *elev*er er det væsentligt, at de i deres skoletid får mulighed for at medvirke ved tilrettelæggelsen af den undervisning, hvis hovedformål er at forberede dem til voksenthilværelsen.

4.2. Funktionsområder.

Ved overvejslen af spørgsmålet om, hvilken styrelsesordning der bør indrettes i folkeskolen, hvilket især vil sige en fastlæggelse af, hvilken kompetence der bør tillægges de enkelte personer eller persongrupper,

eller hvorledes disse i øvrigt bør øve indflydelse på beslutningerne, vil det være hensigtsmæssigt at opdele folkeskolens mangesidede virksomhed i fem funktionsområder.

1°. Målformulerende eller styrende virksomhed, dels fastsat på landsplan i form af lovgivning eller generelle retsfor skrifter, dels lokalt fastsat, f. eks. i skole- eller undervisningsplaner. Denne virksomhed omfatter til lige skolens ressourceforbrug. Hovedansvaret for beslutninger inden for dette område påhviler på lokalt plan kommunalpolitikere og i et vist omfang skolens forældre.

2°. Omsætning af den målformulerende eller styrende virksomhed i faktisk eller administrativ virksomhed. Tyngdepunktet er på dette område den enkelte undervisers virksomhed i bred forstand. Også udøvelse af ledelseskompetence inden for de politisk fastsatte rammer omfattes af denne virksomhed.

3°. Fremskaffelse af informationsmateriale. - Henlæggelse af beslutningskompetence til valgte personer forudsætter, at disse har adgang til informationsmateriale fra sagkyndig side. I folkeskolen varetages denne opgave især af lærere eller administratorer samt af elever, men også i et vist omfang af forældrene.

4°. Kontrol af, om skolens virksomhed i praksis forløber i overensstemmelse med de målformulerende eller styrende regler og retningslinier.

5°. Interne forhold på skolen eller på kommunens skoler som arbejdsplads betragtet. - På dette område har der i de senere år fundet en udvikling sted i retning af en forøget adgang for de ansatte til at deltage i beslutningsprocessen først og fremmest ved oprettelsen af samarbejdsudvalg.

Det bemærkes, at den skitserede opdeling af folkeskolens virksomhed ifølge sagens natur ikke kan være skarpt afgrænset i den forstand, at et sagsforhold i hvert enkelt til-

fælde med sikkerhed kan henføres til et bestemt funktionsområde. Det er alene tanken at pege på visse skelnemærker, der kan illustrere noget typisk for de pågældende hovedområder.

4.3. Kompetenceafgrænsning.

Når de forskellige skolestyrelsesorganer - på basis af skolestyrelseslovens kompetencerregler - er blevet oprettet, vil en række forhold være af betydning for vurderingen af, hvorledes denne kompetence må forudsættes udøvet i praksis.

Et organs personelle sammensætning vil være af betydning for, hvilke sagsforhold det især må formodes at skulle beskæftige sig med. Organet må ikke lade sig motivere af interesser, der er det offentlige uvedkommende. Den formelle kompetence vil være begrænset af de beføjelser, som er henlagt til andre organer.

Kompetencen vil således ikke alene kunne udledes af ordlyden af den pågældende lovbestemmelse eller retsregel, men må i et vist omfang forstås på baggrund af organets sammensætning, de hensyn, der skal varetages og organets rolle i det indbyrdes samspil mellem organerne.

På grundlag af den angivne opdeling i funktionsområder og de nævnte principper for en kompetenceafgrænsning kan kompetenceområdet for de forskellige organer m. v. på skoleområdet beskrives således:

4.3.1. Kommunens samlede skolevæsen.

Kommunalbestyrelsen har ansvaret for, at der indrettes et skolevæsen i overensstemmelse med de krav, som lovgivningen stiller. Med hensyn til kommunalbestyrelsens virksomhed er hovedvægten i øvrigt lagt på, at kommunalbestyrelsen inden for de eksisterende rammer skal tage stilling til principielle hovedspørgsmål, herunder skolevæsenets ressourceforbrug, hvorimod kommunalbestyrelsen kun undtagelsesvis forudsættes at skulle tage stilling til spørgsmål af undervisningsmæssig og administrativ-teknisk art.

I *skolekommissionen* tages der stilling til spørgsmål af betydning for kommunens samlede skole- og undervisningsområde med hovedvægten lagt på de principielle retningslinier for undervisningens indhold samt skolevæsenets struktur og personalebehov, så-

ledes at den endelige afgørelse om disse forhold træffes af kommunalbestyrelsen først og fremmest under hensyntagen til de ressourcemæssige muligheder.

Skolevæsenets leder udøver sin virksomhed under ansvar over for kommunalbestyrelse og skolekommission og har chefbeføjelser i det omfang, hans stilling og de foreliggende beslutninger indeholder hjemmel herfor.

Fælleslærerrådet udøver rådgivning med hensyn til undervisningsmæssige spørgsmål over for kommunalbestyrelse og skolekommission.

4.3.2. Den enkelte folkeskole.

Medens der således i kort form kan angives en principiel beskrivelse af kompetencefordelingen mellem de centrale skolemyndigheder i kommunen, og spørgsmålet om kompetencefordelingen mellem de centrale skolemyndigheder og den enkelte skole som sådan ikke i praksis giver anledning til problemer, er det ikke muligt i en enkel formel at angive kompetencefordelingen på den enkelte skole, særlig for så vidt angår forholdet mellem skolenævnet og skolelederen.

Skolenævnet er en tilsynsmyndighed i forhold til skolen. Det skal bl. a. gøre opmærksom på behovet for indgriben i tilfælde, hvor skolens virksomhed afviger fra de gældende regler, herunder formålet med skolens virksomhed. På to områder er skolenævnets tilsynsbeføjelse ved loven blevet specielt udformet som en beføjelse til at godkende lærerrådets og skolelederens indstillinger, nemlig med hensyn til, hvilke undervisningsmidler skolen må benytte, og med hensyn til fagfordeling og skemalægning.

Skolenævnet har endvidere til opgave sammen med lærerrådet at formidle et samarbejde mellem skole og hjem og sørge for et oplysningsarbejde blandt skolens forældre, der tager sigte på en forståelse af barnets situation i skolen.

Skolenævnet har til opgave at udtale sig over for kommunens centrale myndigheder i visse vigtigere sager, der skal afgøres af disse (undervisningsplan, sager om skolebyggeri og visse ansættelsessager), og herudover har det pligt til at udtale sig i alle sager vedrørende skolen, som kommunalbestyrelsen eller skolekommissionen beslutter

at forelægge for det. Nævnet kan i øvrigt afgive udtalelse og stille forslag til skolekommissionen og kommunalbestyrelsen om alle spørgsmål, der vedrører skolen, jfr. skolestyrelseslovens § 27, stk. 15.

Nævnet har i spørgsmål om ordensregler for skolen kompetence til at fastsætte bindende regler, jfr. § 27, stk. 10, hvorefter skolenævnet på grundlag af erklæring fra lærerrådet udfærdiger ordensregler for skolen, jfr. § 62, stk. 2, nr. 6.

Lovens § 27, stk. 9, 2. og 3. punktum, der blev indføjet i 1974, giver skolenævnet ret til inden for nærmere af kommunalbestyrelsen fastsatte rammer og retningslinier at træffe beslutning om anvendelse af dele af budgettet, der vedrører skolen. Dette medfører, at skolenævnet inden for de rammer, der fastsættes af kommunalbestyrelsen, får en prioriterende og styrende funktion i forhold til skolen, som meget ligner et stående udvalgs funktioner i forhold til forvaltningen.

Skolelederen udøver sin ledelse af skolen på vegne af og under ansvar over for kommunalbestyrelsen, skolekommissionen og skolenævnet. Ansvaret over for kommunalbestyrelsen og skolekommissionen er ganske vist indirekte, idet hans direkte ansvar har relation til de overordnede led i kommunens administration, f. eks. skoledirektøren, men dette forhold ændres ikke ved, at han som leder udøver en kompetence, der i henhold til lovgivningen er henlagt til kommunalbestyrelsen.

Skolelederen er ansvarlig over for skolenævnet for ledelsen af skolen i det omfang, skolestyrelsesloven bestemmer det.

Dette gælder f. eks. i det omfang, hvori der ved loven er tillagt skolenævnet kompetence til at træffe afgørelser. F. eks. er skolelederen over for nævnet ansvarlig for udførelsen af nævnets beslutninger om, hvilke undervisningsmidler skolen må benytte, jfr. skolestyrelseslovens § 27, stk. 6, om skemalægningen, jfr. § 27, stk. 5, og for efterlevelsen af de af nævnet fastsatte ordensregler for skolen, jfr. § 27, stk. 10.

I det omfang, hvori det i henhold til skolestyrelseslovens § 27, stk. 9, 2. punktum, er overladt til skolenævnet at træffe bestemmelse om anvendelse af dele af budgettet, der vedrører skolen, er skolelederen over for

skolenævnet ansvarlig for udførelsen af nævnets beslutninger vedrørende bevillingernes anvendelse.

Skolelederen er placeret som institutionsleder, og han er derfor ansvarlig over for kommunalbestyrelsen, idet denne myndighed har det overordnede lokale ansvar for folkeskolens virksomhed. Det er dette forhold, der er udtrykt igennem skolestyrelseslovens § 57, stk. 3, ifølge hvilken lederen af en skole har såvel den administrative som den pædagogiske ledelse af vedkommende skoles virksomhed.

I henhold til skolestyrelseslovens § 1, stk. 1, træffer kommunalbestyrelsen bestemmelse om alle forhold vedrørende kommunens skolevæsen, der ikke er henlagt til andre myndigheder.

Spørgsmålet om afgrænsning mellem skolelederens og skolenævnets kompetence kan ikke indskrænkes til et spørgsmål om fortolkning af lovgivningens bestemmelser om skolenævnets kompetence, idet to andre forhold er af betydning.

Det er utvivlsomt forudsat, dels at skolelederen ved udøvelsen af sin ledelseskompetence rådfører sig med skolenævnet i alle spørgsmål af betydning for børnenes skolegang og lægger betydelig vægt på de af nævnet tilkendegivne synspunkter, dels at skolenævnet omvendt virker til støtte for skolelederen.

Kommunalbestyrelsen er i et vist omfang berettiget til at tillægge skolenævnet mere omfattende kompetence, end det ifølge loven har krav på.

Eftersom der ved delegation fra kommunalbestyrelsen til skolenævnet sker en delegation fra kommunalbestyrelsen til et uden for denne stående og af denne uafhængigt organ (i modsætning til ved delegation til stående udvalg eller den kommunale administration, herunder skolelederen), må en sådan delegation dog altid være udtrykkelig og klar.

Det er meget vanskeligt at angive præcise grænser for adgangen til at udvide skolenævnets kompetence ved delegation, men man skal i det følgende pege på nogle praktisk vigtige anliggender, hvor delegation må anses for udelukket.

Kommunalbestyrelsens »arbejdsgiveransvar« over for de ansatte, d.v.s. ansvaret for overholdelse af tjenstemandslovgivningen og de i medfør af denne fastsatte bestemmelser, samt gældende kollektive overenskomster vil ikke ved delegation kunne overlades til andre myndigheder.

Som følge heraf skal kommunalbestyrelsen eller i henhold til dennes bemyndigelse skolekommissionen og/eller administrationen afgøre f. eks. spørgsmål om tildeling af kursusreduktion til lærere og ansøgninger fra lærere om optagelse på lærerhøjskolen. I sådanne sager vil der naturligvis kunne indhentes en udtalelse fra skolenævnet.

Med hensyn til spørgsmålet om varig ansættelse af prøveansatte lærere skal sagsbehandlingen finde sted efter reglerne i undervisningsministeriets bekendtgørelse af 21. november 1973 om ansættelse af tjenestemænd på prøve m. v., hvortil der henvises.

Kun kommunalbestyrelsen eller den kommunale administration, herunder skolelederen, kan udstede pålæg eller i øvrigt foretage indskriden direkte over for den enkelte lærer med hensyn til hans tjenstlige forhold.

Med hensyn til spørgsmålet om lærernes arbejde uden for undervisningstiden, f. eks. omfanget af forældresamarbejdet, kan der kun i et vist omfang gives direktiver, idet sådanne spørgsmål henhører under fortolkning af tjenestetidsaftalen, jfr. tjenstemandslovens kapitel 10-12. I de tilfælde, hvor der er adgang til at give direktiver vedrørende spørgsmål, der står i forbindelse med tjenestetidsreglerne, må sådanne direktiver udstedes af kommunalbestyrelsen eller den kommunale administration, eventuelt efter indstilling fra skolekommissionen, jfr. kom-

munalbestyrelsens ovenfor nævnte »arbejdsgiveransvar«.

Kompetencen til at træffe afgørelse om besættelse af stillinger som leder eller lærer ved skolen tilkommer skolekommissionen og kommunalbestyrelsen, og det følger af skolestyrelseslovens § 7, stk. 2, at indstilling om stillingsbesættelse skal behandles af skolekommissionen på et af dennes møder. En skolekommission vil kunne beslutte altid at indhente en udtalelse fra skolenævnet om besættelse af lærerstillinger, men kan ikke bemyndige skolenævnet til at træffe afgørelse.

For så vidt angår skolenævnets i lovens § 27, stk. 5 og stk. 6, angivne kompetence til at godkende arbejdets fordeling mellem lærerne og den ugentlige arbejdsplan, samt hvilke undervisningsmidler skolen må benytte, må det antages, at nævnets kompetence med hensyn til de nævnte anliggender ikke ved delegation kan udvides, jfr. om fortolkningen af disse bestemmelser nedenfor 5.3. 2.1. Det skal dog bemærkes, at en udvidet kompetence for skolenævnet med hensyn til undervisningsmidler vil kunne følge af, at nævnet ifølge skolestyrelseslovens § 27, stk. 9, har fået overladt at træffe bestemmelse om anvendelsen af skolens bevilling til undervisningsmidler.

Reglerne i Københavns kommune afviger i et vist omfang fra de nævnte bestemmelser.

Lærerrådet udøver rådgivning med hensyn til undervisningsmæssige spørgsmål over for skolenævnet og skolens leder.

Såfremt der er oprettet *elevråd* eller en anden elevsammenslutning på skolen, udøver dette organ rådgivning over for skolenævnet.

Kapitel 5.

Skolenævn - Samarbejdsudvalg på den enkelte folkeskole.

5.1. Gældende regler.

5.1.1. Skolenævn.

5.1.1.1. Oprettelse og sammensætning.

Ifølge skolestyrelseslovens § 10 oprettes der ved hver folkeskole et skolenævn på 3 eller 5 medlemmer. Medlemstallet fastsættes af kommunalbestyrelsen under hensyntagen til skolens størrelse.

1 medlem vælges af kommunalbestyrelsen blandt dens medlemmer. De øvrige medlemmer vælges af og blandt de personer, der på valgets tidspunkt har forældremyndigheden over børn, der er indskrevet i skolen.

Såfremt der ved en skole er oprettet specialklasser, tiltrædes skolenævnet af yderligere 2 medlemmer, der vælges af og blandt de personer, der på valgets tidspunkt har forældremyndigheden over børn, der er indskrevet i skolen som elever i de pågældende klasser.

Skolens leder og lærerrådets formand deltager (uden stemmeret) i nævnets møder, jfr. § 2 i undervisningsministeriets bekendtgørelse*) nr. 212 af 27. maj 1970 om ledere, læreres og elevers deltagelse i møder i kommissioner og nævn efter skolestyrelsesloven m. v. Lærerrepræsentanten må dog ikke overvære den del af forhandlingerne, der angår indstilling om ansættelse af ledere og lærere ved kommunens skolevæsen.

Ved skoler, hvor der findes elevråd eller andre hertil svarende former for elevsammenslutninger, deltager 1 repræsentant for elevrådet (sammenslutningen) samt yderligere 1 elevrepræsentant valgt af rådet (sammenslutningen) blandt skolens elever i skolenævnets behandling af praktisk taget alle sager, bortset fra sager vedrørende enkelte elever eller lærere, jfr. § 4 i bekendtgørelsen af 27. maj 1970 (bilag 4).

*) optaget som bilag 4.

5.1.1.2. Opgaver.

Hovedparten af skolenævnets opgaver er angivet i § 27 i skolestyrelsesloven, der er optaget i betænkningen som bilag 2, og i § 72, der indeholder de tilsvarende regler for Københavns kommune. Endvidere har nævnet ifølge folkeskolelovens § 8, stk. 3, til opgave at afgive indstilling om eventuel undladelse af kursusdeling på 8. og 9. klassetrin i visse nærmere angivne fag. Nævnet kan ifølge folkeskolelovens § 33, stk. 4, tillade, at en elev efter 7 års undervisning helt eller delvis opfylder undervisningspligten ved at deltage i erhvervsmæssig uddannelse eller beskæftigelse. Endelig træffer nævnet afgørelse om foranstaltninger over for elever, der uden lovlig grund udebliver fra undervisningen, jfr. lovens § 39, stk. 3-5.

5.1.2. Samarbejdsudvalg.

Siden 1970 er der etableret samarbejdsudvalgsordninger inden for følgende områder: Staten, Københavns kommune, Dansk Arbejdsgiverforening og Kommunernes Landsforening/Amtsrådsforeningen i Danmark.

Eksistensen og virksomheden af de ved de 3 sidstnævnte overenskomster aftalte samarbejdsudvalg beror på aftale mellem arbejdsgivere og medarbejdere, og aftalerne herom samt statens samarbejdsudvalgsordning indeholder faktisk stort set en videreførelse - også til staten og kommunernes område - af de aftaler om etablering af samarbejdsudvalg, der tidligere var indgået mellem Dansk Arbejdsgiverforening og De samvirkende Fagforbund.

Aftalen med Kommunernes Landsforening/Amtsrådsforeningen i Danmark, der er optaget som bilag 3, har dannet grundlag for den følgende fremstilling. Denne aftale svarer i det væsentlige til den samarbejdsudvalgsordning, der er fastsat i økonomi- og budgetministeriets cirkulære af 16. februar

1972 om samarbejde og samarbejdsudvalg i statens virksomheder og institutioner. Når en tilsvarende samarbejdsudvalgsordning stort set ikke er blevet indført i bl. a. folkeskolen uden for København, skyldes det især behovet for at få belyst samarbejdsudvalgsreglerne og skolestyrelseslovens bestemmelser i en helhed. I København er fra august 1974 gennemført en samarbejdsudvalgsordning for såvel de enkelte folkeskoler som skolevæsenet som helhed.

5.1.2.1. *Oprettelse.* Samarbejdsudvalg skal oprettes i institutioner med mindst 25 heltidsbeskæftigede medarbejdere, og skal oprettes i institutioner med færre end 25 heltidsbeskæftigede, hvis ledelsen eller et flertal af de ansatte foreslår det. (Oprettet ikke, hvis disse betingelser ikke er opfyldt) (samarbejdsudvalgsaftalens § 1).

5.1.2.2. *Formålet med oprettelsen af samarbejdsudvalg* er at engagere det størst mulige antal medarbejdere i det daglige samarbejde i institutionen, at tilvejebringe og bevare gode og rolige arbejds- og beskæftigelsesforhold og at øge de ansattes tryghed og trivsel samt deres interesse i forbedring af institutionens drift, effektivitet og konkurrencemæssige stilling, jfr. samarbejdsaftalens § 7.

Til fremme af dette formål er vedtaget bestemmelser, bl. a. om, at medarbejderne skal holdes orienteret om arbejdspladsens forhold og inddrages i et nærmere angivet omfang i arbejdspladsens beslutningsprocesser.

Den mulighed, der herved tilstræbes for, at medarbejderne »kan være medbestemmende ved udformningen af deres egen arbejds-situation« og »øve indflydelse i beslutningsprocessen i institutionen« vedrører efter den vedtagne formulering ikke alene medarbejderen egne arbejdsvilkår m. v., men hele arbejdspladsens forhold. Herved må tages i betragtning, »at den enkelte ansattes virksomhed udøves som led i en større helhed, og hans arbejdsvilkår vil efter sagens natur ikke kunne isoleres fra denne større helhed« (således udtrykt af Ole Krarup i bilag til betænkning nr. 602/1971, side 27, sp. 2).

En vis begrænsning af samarbejdsudvalgenes funktionsområde ligger i, at ledelsesmetoderne efter aftalernes principper bør

anvendes gennem alle led i institutionernes »interne organisation«, hvor gældende lov eller bestemmelser i henhold til lov, regulativer eller vedtægter (kommunalbestyrelsesbeslutning, administrative bestemmelser samt kollektive overenskomster og aftaler, jfr. aftalens § 15, stk. 1) ikke er til hinder herfor. (Aftalens indledende afsnit om det daglige samarbejde etc.).

5.1.2.3. Samarbejdsudvalg består af mindst 3 og normalt ikke flere end 7 repræsentanter for henholdsvis ledelse og medarbejdere. Antallet af ledelsesrepræsentanter kan ikke overstige antallet af medarbejderrepræsentanter.

Formandskabet i samarbejdsudvalget forudsættes varetaget af den daglige leder af institutionen. Overført til de enkelte skoler vil dette være skolelederen. Foruden skolelederen vil viceskoleinspektøren kunne indtræde i samarbejdsudvalget som ledelsesrepræsentant.

De grupper af medarbejdere, der forudsættes repræsenteret i eventuelle skolesamarbejdsudvalg, må foruden lærerne, der vil udgøre den største gruppe, være pedeller (skolebetjente), skolesekretærer, rengøringspersonale (i det omfang dette er engageret direkte af kommunen og ikke via et rengøringselskab) samt pædagogiske medarbejdere, der ikke har undervisningsopgaver, og sundhedspersonale.

Eleverne og andre uddannelsessøgende - direkte eller repræsenteret ved forældremyndighedens indehavere - kan ikke være repræsenteret i samarbejdsudvalgene efter de gældende aftaler.

Dette følger for så vidt direkte af, at samarbejdsudvalgsaftalerne kun omfatter arbejdsgiver- og medarbejderrepræsentanter. Dette er i øvrigt udtrykkeligt nævnt i den indstilling (i betænkning nr. 602/1971, side 11, sp. 2), der har ligget til grund for økonomi- og budgetministeriets cirkulære af 16. februar 1972, der forudsætter regler vedrørende samarbejdsudvalgsordninger på statens virksomheder og institutioner.

5.1.2.4. Samarbejdsudvalget har følgende opgaver:

at være medbestemmende med hensyn til

principper for arbejdsforhold, jfr. nærmere aftalens § 9,

at være medbestemmende med hensyn til *principper for personaleforhold*, jfr. nærmere aftalens § 10,

at afholde *samråd* (i København »have med-indflydelse«) om forslaget til internt budget, samt

at *modtage information* i øvrigt til bedømmelse af de vilkår, hvorunder institutionens arbejde udføres.

5.2. Udvalgets overvejelser og forslag.

5.2.1. Principielle overvejelser.

Spørgsmålet om indførelse af samarbejdsudvalg på de enkelte folkeskoler rejser en række problemer af principiel karakter i forhold til skolenævnenes virksomhed.

Baggrunden for oprettelsen af *skolenævne* er et ønske om, at skolens forældrekreds, eventuelt i samarbejde med en repræsentant for kommunalbestyrelsen, får mulighed for dels at have tilsyn med skolens forhold, dels at få indflydelse på undervisningens indhold og tilrettelæggelse inden for lovgivningens rammer. Som det ses af skolestyrelseslovens § 27, jfr. § 62, og § 72, skal nævnet træffe sine afgørelser på grundlag af forslag eller indstilling fra lærerrådet og i øvrigt under medvirken af skolens leder og eventuelle elevrepræsentanter, jfr. det under 5.1.1.1. bemærkede. Skolenævnet kan således til en vis grad betegnes som en »bestyrelse« for skolen, der på grundlag af en rådgivning fra lederen, lærerpersonalet og eleverne træffer afgørelse om de undervisningsmæssige forhold af mere principiel karakter og i forbindelse hermed også tager stilling til visse konkrete forhold.

Udvalget har indgående overvejet spørgsmålet om, hvorvidt skolenævne bør bevarer med en i princippet uændret sammensætning, eller om sammensætningen bør ændres. Dette spørgsmål har sammenhæng med

problemet om, hvorvidt der bør oprettes samarbejdsudvalg på skolerne.

Der er i udvalget *enighed om, at der fortsat bør oprettes et skolenævn ved hver folkeskole*, med samme kompetence som hidtil og bestående af et antal personer valgt af og blandt skolens forældrekreds og eventuelt tillige et kommunalbestyrelsesmedlem, jfr. nærmere nedenfor 5.3.1. (side 31). Elevrepræsentanterne i udvalget har dog ikke kunnet tilslutte sig dette, jfr. nedenfor 5.4. (side 40).

Der er endvidere enighed i udvalget om, at skolens leder samt repræsentanter for lærere og elever ligesom hidtil bør deltage i skolenævnets møder, jfr. ligeledes nærmere nedenfor 5.3.1. Udvalget mener endelig, at nævnets beslutninger i samme omfang som nu bør træffes på grundlag af indstillinger fra skolens lærerråd.

Henlæggelsen af den endelige afgørelse til forældrerepræsentanterne betyder, at man opretholder det almindelige princip om, at beslutninger inden for det kommunale område træffes af (folke) valgte personer.

Der har derimod i udvalget været fremført principielt forskellige opfattelser med hensyn til, *om der bør oprettes samarbejdsudvalg på de enkelte folkeskoler*. Der er fra alle sider tilslutning til, at de formål, der ønskes fremmet ved oprettelse af samarbejdsudvalg, også bør tilgodeses i folkeskolen; men opfattelserne har som udgangspunkt været delt med hensyn til, hvorledes dette i praksis bør gennemføres.

I forbindelse med oprettelse af samarbejdsudvalg på de enkelte folkeskoler må det tages i betragtning, at en række opgaver angivet i henholdsvis skolestyrelsesloven og samarbejdsudvalgsbestemmelserne berører eller overlapper hinanden. Dette forhold kan illustreres af følgende oversigt over nogle af skolenævnets opgaver, sammenholdt med samarbejdsudvalgets:

Skolestyrelsesloven*)

Arbejdets fordeling mellem lærerne og den ugentlige arbejdsplan (§ 27, stk. 5), samt undervisningsplaner (§ 27, stk. 14).

Tilvejebringelse og forbedring af skolelokaler (§ 28, stk. 7).

Skolens budget (§ 27, stk. 9).

Ordensregler for skolen (§ 27, stk. 10).

Udtalelse om besættelse af skoleinspektør-, viceskoleinspektør- og lærerstillinger (§ 27, stk. 11-13).

5.2.2. Udbygning af skolenævnets ordning?

Der har i udvalget været fremført den betragtning, at det hverken teoretisk eller i praksis vil være muligt at *adskille skolenævnets og et eventuelt samarbejdsudvalgs opgaver*, og at man skulle prøve at finde frem til en løsning, hvorved de særlige personale-mæssige hensyn, der (med føje) ønskes varetaget gennem samarbejdsudvalgsinstitutionen, skulle sikres ved en udbygning af skolenævnets ordning. Dette kunne ske ved en tilknytning til skolenævnets arbejde af de (i forhold til lærerstaben) talmæssigt mindre kredse af medarbejdere ved skolen, der efter de gældende regler ikke har adgang til at deltage i skolenævnets møder. Dette gælder som tidligere nævnt skolebetjent, skolesekretær, rengøringspersonale, sundhedspersonale, samt personale, der varetager andre pædagogiske opgaver end undervisning.

En ordning kunne da tænkes således, at der tilsikres de pågældende kredse *enten* en fast tilknytning til skolenævnet ved en ikke-stemmeberettiget repræsentant på linie med repræsentationen for lærere og elever. Den pågældende repræsentant skulle da formidle kommunikation til de grupper, der i øvrigt ikke er repræsenteret i skolenævnet. *Eller* man kunne tilsikre disse grupper deltagelse i drøftelserne i skolenævns møder, hvor spørgsmål af særlig - eventuelt kun indirekte - interesse for de enkelte grupper af

Samarbejdsudvalgsbestemmelserne*)

Principper for placering af den daglige arbejdstid og spisepauser samt for arbejds-tilrettelæggelse.

Principper for fastsættelse af arbejdsmetoder.

Principper for indretning af egnede arbejdslokaler og for fysiologisk rigtigt indrettede arbejdspladser.

Samråd vedr. internt budget.

Principper for udarbejdelse af ordensregler.

Principper for ansættelser, forfremmelser, omplacering, stillingsbeskrivelser og personalebedømmelser.

medarbejdere kom på tale. Som supplement hertil kunne afholdes møder med disse grupper, hvor orientering, spørgsmål og forslag vedrørende de egentlige undervisningsmæssige problemer også skulle finde sted, men hvor i praksis de forhold, der er af særlig interesse for de pågældende, måtte antages at blive hovedsagen.

Ved en sådan ordning vil ganske vist hverken lærerne eller de øvrige personale-repræsentanter få tillagt stemmeret; men det er anført, at der næppe kan tillægges dette forhold afgørende betydning, fordi beslutninger i samarbejdsudvalgene kun kan vedrøre principielle forhold, og fordi beslutningerne skal være truffet enstemmigt. Hertil kommer, at beslutningerne i et eventuelt samarbejdsudvalg kun vil være bindende i det omfang, de falder ind under skolelederens kompetence, og altså ikke vedrører spørgsmål, der henhører under skolenævnets henholdsvis kommunalbestyrelsens, skolekommissionens eller skoleudvalgets kompetence, eller eventuelt er underlagt lærerrådets kompetence eller dets rådgivningsområde.

I forbindelse med behandlingen af både skolestyrelsesloven og folkeskoleloven er det fra alle sider blevet understreget, at der må tillægges samarbejdet mellem skolen og hjemmene afgørende betydning for, at folkeskolen kan løse sine opgaver på tilfredsstillende måde. Indflydelse i nævnet som erstatning for stemmeret i eventuelle samarbejdsudvalg

*) Der gælder visse særlige regler i København.

må - på baggrund af den gensidige hensynstagen som dette samarbejde mellem skole og hjem nødvendiggør - være af mindre betydning.

Til støtte for integrering af samarbejdsudvalgsideen i skolenævnene er det i udvalget også blevet gjort gældende, at medens samarbejdsudvalgene som nævnt alene har medbestemmelsesret vedr. visse *principielle* spørgsmål (om visse arbejdsplads- og personaleforhold), ville den beskrevne ordning give de pågældende personalegrupper adgang til at øve direkte indflydelse på en række *konkrete* forhold inden for disse områder. Denne indflydelse vil få yderligere vægt ved, at den udøves over for det organ, hvis kompetence er fastsat i selve lovgivningen, og hvis afgørelser derfor i tilfælde af modstrid med beslutningerne i samarbejdsudvalget får gyldighed forud for samarbejdsudvalgets.

Det er endvidere blevet anført, at man ikke kan se bort fra, at en samarbejdsudvalgsordning ved siden af skolenævnordningen vil kunne skabe vanskeligheder for skolens leder, f. eks. ved, at en række af de forhold, der behandles i samarbejdsudvalget, har væsentlig betydning for skolens elever. At en skoleleder eventuelt binder sig forlods i et samarbejdsudvalg med hensyn til spørgsmål, der kan have interesse for forældre og elever og derfor måtte forudsættes optaget til fri og uhildet drøftelse i skolenævnet, må forekomme uheldigt. Man kan herved næppe se bort fra, at samarbejdsudvalgsordningen ikke passer rigtigt til skoleområdet, hvor »genstanden« for arbejdet er mennesker, der ikke selv eller ved deres formyndere er repræsenteret i samarbejdsudvalget, men som har en naturlig interesse i at blive inddraget i den nærmere tilrettelæggelse af dette arbejde (jfr. bl. a. folkeskolelovens § 2, stk. 1, om samarbejde mellem skolen og forældrene).

Heroverfor står dog, at der eksisterer sådanne samarbejdsudvalg ved f. eks. plejehjem, sygehuse, højere læreanstalter m. v.

Til fordel for en integrering af samarbejdsudvalgstankeerne i skolenævnordningen som antydnet er i øvrigt anført, at man derved måtte regne med besparelse i arbejdstid ved, at dobbeltbehandling undgås.

5.2.3. Egentlige samarbejdsudvalg.

Repræsentanterne for *Kommunernes Landsforening, Skole og Samfund* og *Danmarks Lærerforening* har fundet, at der bør etableres egentlige samarbejdsudvalg også på skoleområdet i henhold til samarbejdsudvalgsaftalerne.

Gennem etableringen af de næsten enslydende samarbejdsaftaler mellem Kommunernes Landsforening/Amtsrådsforeningen i Danmark og Københavns kommune på den ene side og personaleorganisationerne på den anden side er det knæsat som et almindeligt princip, at ledelsen af offentlige institutioner skal udøves i samarbejde med medarbejdere og tillidsrepræsentanter i overensstemmelse med principperne i samarbejdsaftalerne, dog inden for rammerne af gældende love, aftaler og andre bestemmelser. Det samme gælder statens samarbejdsudvalgsordning.

Det væsentligste middel hertil er oprettelse af samarbejdsudvalg i forbindelse med delegation af ansvar og beføjelser i videst muligt omfang fra institutionens ledelse og personaleorganisationerne til henholdsvis ledelsens repræsentanter og personalerepræsentanterne i samarbejdsudvalget.

Det fremgår endvidere af samarbejdsaftalerne, at det skal tilstræbes, at samarbejdsudvalget på den enkelte institution bliver sammensat så repræsentativt som muligt, d.v.s. at det er ønskeligt, at alle personalegrupper repræsenteres.

De almindelige principper for samarbejde mellem ledelse og medarbejdere på offentlige institutioner, der er nedfældet i samarbejdsudvalgsaftalerne, bør naturligvis principielt gælde for alle offentlige institutioner, herunder skoler. En fravigelse af den almindelige samarbejdsudvalgsordning for folkeskolens vedkommende måtte forudsætte, at der kunne anføres endog særdeles vægtige begrundelser herfor, og måtte selv i så fald anses for yderst betænkelig af hensyn til mulige konsekvenser for andre offentlige institutioner, hvor særlige forhold kan siges at gøre sig gældende.

Det er blevet anført (jfr. 5.2.2.), at det er et problem i forbindelse med oprettelse af samarbejdsudvalg på den enkelte folkeskole, at en række opgaver angivet i henholdsvis skolestyrelsesloven og samarbejds-

udvalgsbestemmelserne berører eller overlapper hinanden, og at det hverken teoretisk eller i praksis vil være muligt at adskille skolenævnets og et eventuelt samarbejdsudvalgs opgaver.

Oprettelsen af samarbejdsudvalg i folkeskolen vil imidlertid ikke skabe problemer med hensyn til, hvilket organ der er kompetent til at træffe en given beslutning, jfr. herved samarbejdsudvalgsaftalens § 1, hvorefter gældende love og andre bestemmelser går forud for samarbejdsudvalgsaftalen. Det følger heraf, at oprettelse af samarbejdsudvalg intet vil ændre ved skolestyrelseslovens bestemmelser om skolenævnets og de øvrige kommunale skolemyndigheders kompetence.

Som foran anført er der ved samarbejdsudvalgsaftalerne tillagt samarbejdsudvalget medbestemmelse om principper på enkelte områder, hvor der i henhold til skolestyrelsesloven tilkommer skolenævnet en kompetence til efter indstilling fra lærerrådet at træffe afgørelser om såvel principper som konkrete spørgsmål. Den omstændighed, at der kan tænkes uenighed imellem samarbejdsudvalget og skolenævnet om f. eks. principper for placering af den daglige arbejdstid, og at skolenævnet i så fald ikke er bundet af de i samarbejdsudvalget vedtagne principper, gør det imidlertid ikke formålsløst, at samarbejdsudvalget behandler spørgsmålet. Skolenævnet vil formentlig i de fleste tilfælde ikke have grunde til at modsætte sig samarbejdsudvalgets ønsker, når nævnet gøres bekendt med disse. Selv på områder, hvor der er tillagt skolenævnet en lovbestemt kompetence, vil samarbejdsudvalgsordningen følgelig kunne få ganske stor betydning, dels fordi der i vid udstrækning må antages at være enighed mellem skolenævnet og samarbejdsudvalget om principperne, og dels fordi samarbejdsudvalget ofte vil være interesseret i at få fastlagt principper for arbejdsforhold og personaleforhold, over for hvilke skolenævnet vil være indifferent.

Under hensyn hertil samt til, at der kun på enkelte områder er tillagt skolenævnet en lovbestemt kompetence til efter indstilling fra lærerrådet at træffe beslutninger (godkendelse af arbejdets fordeling mellem lærerne og den ugentlige arbejdsplan, godkendelse af, hvilke undervisningsmidler skolen må benytte, administration af dele af

budgettet, der vedrører skolen, samt udfærdigelse af ordensregler) samt til at disse anliggender kun udgør en mindre del af samarbejdsudvalgets opgaver, kan det ikke antages, at skolenævnets lovbestemte kompetence vil betyde en så betydelig indskrænkning i samarbejdsudvalgets medbestemmelse, at formålet med samarbejdsudvalgsordningen ikke i alt væsentligt vil kunne opnås.

Bortset fra de områder, hvor der er tillagt skolenævnet en direkte lovbestemt kompetence til at træffe beslutninger, vil andre beslutninger, herunder sådanne, som angår arbejdsforhold og personaleforhold, om hvilke samarbejdsudvalget har ret til at være medbestemmende om principper, og økonomiske forhold, hvor samarbejdsudvalget har ret til information og til samråd om det interne budget, i større eller mindre omfang være henlagt til den enkelte skole ved delegation fra kommunalbestyrelsen eller skoleforvaltningen. Omfanget af sådan delegation eller med andre ord graden af decentralisering af skoleforvaltningen varierer i praksis meget fra kommune til kommune.

Kompetencen med hensyn til beslutninger, der således er henlagt til den enkelte skole, kan være tillagt enten skolelederen, jfr. herved skolestyrelseslovens § 57, stk. 3, eller skolenævnet. For så vidt angår kompetence tillagt skolenævnet kan denne enten have form af en beføjelse, f. eks. til at træffe bestemmelse om anvendelse af nærmere angivne bevillinger, eller bestå i, at det er foreskrevet, at en udtalelse skal indhentes fra skolenævnet. Disse udtalelser lægges ofte til grund ved de centrale skolemyndigheders beslutning, f. eks. om ansættelse af lærere eller om undervisningsplan for skolen.

I det omfang, det er henlagt til skolelederen at træffe bestemmelse i skolens anliggender, vil samarbejdsudvalget kunne fungere på ganske samme måde som samarbejdsudvalg på kommunale institutioner uden en særlig »folkevalgt« bestyrelse. I tilfælde, hvor kompetencen er henlagt til skolenævnet, kommer samarbejdsudvalgets funktion til at svare til det ovenfor anførte om sager, hvor der tilkommer skolenævnet en direkte lovbestemt kompetence.

Samarbejdsudvalgsaftalen og etablering af samarbejdsudvalg i henhold til denne på den enkelte folkeskole bør give anledning til,

at de enkelte kommunalbestyrelser i forbindelse med delegation af beføjelser til den enkelte skole nøje overvejer, i hvilket omfang kompetence bør delegeres henholdsvis til skolenævnet og til skolelederen, jfr. herved samarbejdsaftalens § 14, hvorefter institutionens ledelse skal bestræbe sig for i videst muligt omfang at delegere ansvar og beføjelser til ledelsens repræsentanter i samarbejdsudvalget.

På de områder, hvor der tilkommer skolenævnet beføjelser til at træffe beslutninger, hvad enten disse beføjelser følger af en lovbestemt kompetence eller hviler på delegation, er det nødvendigt, at skolelederen sørger for, at sager, der skal forelægges skolenævnet, og som drejer sig om principper for arbejdsforhold eller personaleforhold, forelægges samarbejdsudvalget, inden de forelægges skolenævnet. Ligeledes må det påhvile skolelederen at sørge for, at forslaget til internt budget for skolen forelægges samarbejdsudvalget til samråd også for så vidt angår den del af budgettet, hvis administration måtte være henlagt til skolenævnet, inden der træffes endelig beslutning om budgetforslaget.

Det ses ikke, at den omstændighed, at eleverne ikke er repræsenteret i samarbejdsudvalget, rejser særlige problemer for samarbejdsudvalgsordningens funktion derigennem, at skolens leder i samarbejdsudvalget binder sig til et bestemt standpunkt i en sag, der skal behandles i skolenævnet eller afgøres af skolelederen. Som ledelsesrepræsentant i samarbejdsudvalget er det skolelederens ansvar at varetage institutionens samlede interesser, herunder hensynet til eleverne, og skolelederen vil have mulighed for uden for samarbejdsudvalget at orientere sig om elevernes synspunkter, ligesom han ved sin stillingtagen i samarbejdsudvalget bør have opmærksomheden henvendt på tidligere af elevrådet fremførte synspunkter, der vedrører den sag, der er til behandling. Endvidere er der mulighed for, at samarbejdsudvalget indbyder særligt sagkyndige, herunder elevrepræsentanter, til at deltage i samarbejdsudvalgets forhandlinger i det omfang, der er behov herfor.

For så vidt som det er anført, at der ville kunne indvindes en besparelse i arbejdstid ved at lægge samarbejdsudvalgstankerne til

grund i skolenævnsoordningen frem for at indføre en egentlig samarbejdsudvalgsordning, må det anføres, at en sådan ordning måtte antages at føre til flere og længere skolenævnsmøder, og at etablering af samarbejdsudvalg i øvrigt altid må antages at medføre et merforbrug af arbejdstid, der dog må antages at blive kompenseret gennem den større effektivitet og trivsel, som samarbejdsudvalgsordningen ifølge sit formål skal bidrage til.

Man finder således ikke, at der på folkeskoleområdet kan anføres så vægtige begrundelser for en fravigelse af den almindelige samarbejdsordning, at en fravigelse kan forsvares på baggrund af de principielle betæneligheder herved.

Rent bortset herfra ville en ordning, hvorefter samarbejdsudvalgstankerne lægges til grund i skolenævnsoordningen, være betænkelig ud fra to synsvinkler:

For det første ville en ordning, hvorefter skolens ikke-pædagogiske personale (skolebetjent, skolesekretær, rengøringspersonale m. v.) ikke blev repræsenteret i et egentligt samarbejdsudvalg, men fik en ikke-stemmerettiget repræsentation i skolenævnet eller fik adgang til at deltage i skolenævnets behandling af visse sager, næppe kunne tilgodese disse personalegruppers interesser på en rimelig måde, og for lærerpersonalets vedkommende ville ordningen også kun kunne være tilfredsstillende på baggrund af, at lærerrådene kan fungere som en slags samarbejdsudvalg (uanset at lærerrådene efter deres formål er fagligt pædagogiske og ikke personalepolitiske organer).

For det andet må det antages, at en sådan ordning ville ændre skolenævnsarbejdets karakter og formål på en måde, der er dårligt forenelig med formålet med skolenævnsoordningen, og som må forventes at blive til skade for forældreinteressen for skolenævnsarbejdet.

Skolenævnet har til formål at være et organ, gennem hvilket forældrene kan have indseende med og være med til at træffe bestemmelse om forhold af betydning for deres børns skolegang, og lærerrepræsentanterne deltager i skolenævnets arbejde som pædagogisk sagkyndige rådgivere.

I modsætning hertil ville skolenævnet ved en ordning, hvorefter samarbejdstankerne lægges til grund i skolenævnsordningen, få den meget store yderligere funktion at være et personalepolitisk organ, i hvilket der skal tilstræbes opnået enighed mellem skolelederen, lærerne og andre medarbejdere om principper for arbejdsforhold og personaleforhold i almindelighed, og som bl. a. har til særskilt formål at øge de ansattes trivsel. Under denne forudsætning ville personalets repræsentanter med rette føle sig berettiget til en betydelig større indflydelse på nævnsarbejdet, end tilfældet hidtil har været, og der vil være en oplagt fare for, at forældrenes synspunkter vil blive trængt i baggrunden.

Hertil kommer, at de forældrevalgte nævnsmedlemmer ikke som hidtil ville kunne betragte lærerrepræsentanterne som sagkyndige rådgivere, men måtte tage dissens udsagn som udtryk for til dels personalepolitiske interesser.

Såfremt skolenævnet skulle fungere som samarbejdsudvalg, måtte det endvidere antages, at der ville blive tale om flere og længerevarende skolenævnsmøder end hidtil, og en betydelig del af mødetiden ville formentlig blive optaget af diskussion om anliggender, der er uden interesse fra et forældresynspunkt.

Et samarbejdsudvalgs funktion ville formentlig nødvendiggøre, at antallet af deltagere i skolenævnsmøder måtte forøges, hvilket ikke kan anses for ønskeligt.

5.2.4.

Eleverepræsentanterne i udvalget finder ikke, at samarbejdsudvalgene efter deres sammensætning eller opgaver hører hjemme inden for skoleområdet. Der henvises herom til det nedenfor under 5.4. anførte.

5.2.5.

Et *mindretal*, Borge Schmidt, der er udpeget som *Københavns repræsentant* i udvalget, og Bent Andersen, *Københavns Lærerforenings repræsentant*, vil udtrykke skuffelse over, at det forslag til ordning af skolestyrelsen for den enkelte skole, der var indeholdt i »det københavnske notat«, og som var tiltrådt af en enig kommunalbestyrelse, ikke kunne vinde gehør i udvalget. Forslaget - hvis hoved-

punkter var et indirekte valgt skolenævn bestående af 4 forældre-, 3 lærer- og 2 elevrepræsentanter samt 1 medlem udpeget af borgerrepræsentationen, alle med stemmeret - indeholdt efter mindretallets opfattelse en hensigtsmæssig løsning af de problemer, der er på den enkelte skole med hensyn til at skabe et effektivt og i praksis let gennemførligt samarbejde mellem eleverne, forældrene, lærerne, skolelederen og skolens øvrige personale, samtidig med at det tog hensyn til de enkelte gruppers egne interesser. Yderligere indeholdt den foreslåede metode til valg af forældrerepræsentanter - selv om den var baseret på indirekte valg - et incitament til at øge forældrekreddens interesse for at deltage i skolens arbejde og ledelse.

Da mindretallet imidlertid har erkendt, at et landspolitisk krav om parallellisering mellem København og landet i øvrigt ved denne revision har stillet sig hindrende i vejen for en gennemførelse af tankerne i det københavnske notat, har mindretallet undladt at stille særligt forslag på dette område.

5.2.6.

Et medlem (Kemp) er - på grundlag af den af udvalget foretagne analyse — betænkelig ved indførelse af samarbejdsudvalg på de enkelte folkeskoler ved siden af skolenævn i henhold til skolestyrelsesloven, idet det må befrygtes, at en sådan ordning vil medføre dobbeltadministration og dermed komplicere beslutningsprocessen på de enkelte skoler. Det må endvidere forventes, at skolelederens stilling vil blive vanskeliggjort ved indførelse af et sådant dobbelt system, idet han bliver forpligtet såvel over for skolenævnet som over for samarbejdsudvalget.

Dette medlem finder, at det ikke-pædagogiske personalets interesser med hensyn til information samt medindflydelse og medbestemmelse på deres arbejdsplads mest hensigtsmæssigt vil kunne tilgodeses gennem oprettelse af et samarbejdsudvalg omfattende kommunens samlede skole- og undervisningsområde (hovedudvalg), jfr. 6.2.

5.2.7. Resultat.

Efter de således tilkendegivne opfattelser er der *enighed i udvalget* om, at de formål, der ønskes opfyldt med oprettelsen af samarbejdsudvalg, må tilgodeses ved, at der på de

enkelte skoler ved siden af de i skolestyrelsesloven nævnte organer oprettes samarbejdsudvalg i overensstemmelse med de indgåede samarbejdsudvalgsaftaler.

Uanset at der i kommissoriet er åbnet mulighed herfor, fremsætter udvalget derfor ikke forslag om sammensætning af samarbejdsudvalg eller fastlæggelse af sådannes funktioner og kompetence, idet man herom må henvise til samarbejdsudvalgsaftalerne.

På denne baggrund har der været *enighed om*, at *udvalget alene ville søge at nå frem til forslag om sammensætning af skolenævn m. v.* Udvalget understreger, at samarbejdsudvalgsordningen ikke er et lovgivningsanliggende, og at en eventuel indførelse af samarbejdsudvalg derfor - uanset den faktiske og psykologiske betydning, som indstillinger fra samarbejdsudvalg måtte have - ikke betyder nogen ændring med hensyn til den kompetence, der ifølge skolestyrelsesloven er henlagt til skolenævnet, skolens leder og lærerrådet.

Det må i denne forbindelse fremhæves, at skolenævnene ud over beslutningskompetence i visse henseender i medfør af skolestyrelseslovens §§ 27 og 72 tillige efter samme paragraffer kan afgive udtalelser og stille forslag til skolekommissionen og kommunalbestyrelsen om alle spørgsmål, der vedrører skolen, samt at skolenævnene heller ikke i denne henseende kan være bundet af forudsætninger eller vedtagelser i samarbejdsudvalgene.

Udvalget fremhæver i øvrigt, at oprettelsen af samarbejdsudvalg på skoleområdet efter de gældende regler ikke bevirker, at undervisningsministeriet får kompetence til at tage stilling til, om samarbejdsudvalgsreglerne i det konkrete tilfælde er iagttaget. Ministeriet vil således f. eks. ikke i medfør af skolestyrelseslovens § 65 kunne tage stilling til, om en afgørelse truffet af et skolenævn først burde have fundet sted efter forudgående behandling af det pågældende spørgsmål i samarbejdsudvalget.

Udvalget fremhæver i øvrigt, at oprettelsen af samarbejdsudvalg på skoleområdet ikke medfører nogen ændring af amtsrådets og undervisningsministeriets beføjelser til at omgøre beslutninger truffet af de kommunale skolemyndigheder, jfr. skolestyrelseslovens § 65.

5.3. Skolenævn.

5.3.1. Sammensætning.

Udvalget anbefaler som nævnt (5.2.1.), at der fortsat oprettes skolenævn ved de enkelte folkeskoler. Vedrørende elevrepræsentanternes stillingtagen henvises dog til det nedenfor under 5.4. anførte.

Med hensyn til den nærmere sammensætning af nævnet og de personer eller persongrupper, der bør deltage i dettes møder, bemærkes følgende:

Repræsentation fra kommunalbestyrelsen.

En væsentlig nydannelse i skolestyrelsesloven var etableringen af direkte kontakt imellem skolenævnet og kommunalbestyrelsen ved, at denne blev repræsenteret i nævnet med et af sine medlemmer.

Denne ordning har fungeret tilfredsstillende i de kommuner, hvor antallet af skoler, set i forhold til kommunalbestyrelsens størrelse, har gjort det muligt for medlemmerne at varetage denne opgave inden for rimelige tidsmæssige rammer. Ordningen har derimod skabt problemer de steder, hvor et kommunalbestyrelsesmedlem har måttet vælges til flere skolenævn.

Udvalget foreslår derfor, at det fremtidigt overlades til kommunalbestyrelsen at træffe beslutning om, hvorvidt den ønsker at være repræsenteret ved et kommunalbestyrelsesmedlem i skolenævnene. Såfremt kommunalbestyrelsen går ind herfor, må der af hensyn til en ligestilling imellem alle kommunens skoler udpeges et kommunalbestyrelsesmedlem til hvert af skolenævnene.

Da antallet af forældrerepræsentanter ikke bør afhænge af, om kommunalbestyrelsen ønsker repræsentation i nævnet, og da formålet med ordningen primært er at etablere kontakt imellem kommunalbestyrelse og nævn, *foreslår udvalget* endvidere, at der ikke tillægges kommunalbestyrelsesmedlemmet stemmeret i nævnet.

Et *mindretal* (Børge Schmidt) er enig i, at det fremtidigt bør overlades til kommunalbestyrelsen at træffe beslutning om, hvorvidt den ønsker at lade sig repræsentere ved et af sine medlemmer, men gør samtidig opmærksom på, at ordningen i København igennem lang tid har været, at 2 af skolenævnenes 5 medlemmer vælges af borgerrepræsen-

tationen, uden at forsamlingen er bundet til at vælge egne medlemmer.

Midretallet kan derimod ikke tiltræde, at kommunalbestyrelsesmedlemmer, der vælges til skolenævn i kraft af en beslutning som foreslået, ikke tillægges stemmeret.

Forældrerepræsentanter.

Ved skolenævnvalget i 1970 udgjorde antallet af skolenævn bestående af 3 medlemmer ca. 15 pct. Dette tal faldt i 1974 til ca. 2 pct., og *udvalget foreslår* derfor, at der ikke længere oprettes nævn med dette medlemstal. Udvalget foreslår endvidere, at der åbnes mulighed for oprettelse af nævn på 7 medlemmer, således at afgørelsen om, hvorvidt medlemstallet skal være 5 eller 7, træffes af kommunalbestyrelsen under hensyn til de enkelte skolars størrelse.

Da alle de stemmeberettigede nævnsmedlemmer i konsekvens af det foran bemærkede om kommunalbestyrelsens repræsentation foreslås valgt af og blandt skolens forældrekræds, betyder forslaget en styrkelse af forældrenes deltagelse i skolens arbejde.

Udvalget har overvejet, om den gældende ordning, hvorefter skolenævnet ved en skole med *specialklasserækker* tiltrædes af 2 medlemmer valgt af og blandt forældrene til eleverne i disse klasser, bør ophæves. Udvalget er bekendt med, at repræsentanterne for disse klasser i mange tilfælde har kunnet yde specialklassernes elever særlig støtte ud fra deres specielle kendskab til disse elevers problemer. Det kan heller ikke udelukkes, at en gennemførelse af den påtænkte udlægning af særforsogets undervisning vil styrke behovet for sådanne repræsentanter i skolenævnet.

Uanset disse betænkeligheder *foreslår udvalget* imidlertid, at den særlige repræsentation for specialklasserækkerne i skolenævnet bortfalder. Baggrunden for dette forslag er navnlig, at denne repræsentation ikke harmonerer med det almindelige ønske om, at handicappede elever i videst muligt omfang integreres i skolens almindelige virksomhed. Muligheden for at opnå særlig repræsentation i skolenævnet vil kunne skabe hindringer for en sådan integration. Ud fra ønsket om integration bliver den særlige repræsentation desuden urimelig over for de handicappede elever, der integreres i de

almindelige klasser. Der bør heller ikke herske tvivl om, at skolenævnets medlemmer repræsenterer alle skolens elever. Endelig har den særlige repræsentation for specialklasserækkerne haft den uheldige følge, at forældrene til eleverne i disse klasser har to stemmer ved skolenævnsudvalget, idet de også deltager i valget af skolenævnets øvrige medlemmer.

Skolens leder.

Skolens leder bør som hidtil deltage i skolenævnets møder, idet dette er en nødvendig forudsætning for, at nævnet kan udføre sit arbejde på et tilfredsstillende grundlag.

Lærerne.

Spørgsmålet om lærerpersonalets medvirken i de beslutninger, der træffes i skolenævnet, har indtaget en fremtrædende plads i udvalgets drøftelser bl. a. på grund af den nære sammenhæng med problemerne omkring oprettelse af samarbejdsudvalg på skolerne.

Som det fremgår af 5.2.1. (jfr. side 25), er det udvalgets opfattelse, at de beslutninger, der ifølge skolestyrelsesloven er henlagt til skolenævnet, ligesom hidtil må træffes under medvirken af repræsentation for lærerpersonalet, hvis rådgivning og vejledning er afgørende nødvendig som grundlag for disse beslutninger. *Udvalget anbefaler* således, at lærerrepræsentanterne ligeledes som hidtil får rådgivende status i nævnet, og at lærerrådet fortsat repræsenteres ved lærerrådsformanden. Da det er af betydning for skolenævnets arbejde, at lærerrådet har mulighed for at foretage en bred pædagogisk rådgivning, foreslås det, at lærerrådet som en generel ordning kan beslutte, at yderligere et af rådets medlemmer deltager i skolenævnets møder, således at valget af den pågældende sker for et år ad gangen efter de for valg af lærerrådsformand gældende regler.

Der er efter den gældende lov ingen særlige begrænsninger med hensyn til forældres valgret og valgbarhed til skolenævnet. Lærere, der har forældremyndigheden over børn i den skole, hvor de gør tjeneste, er således efter administrativ praksis valgberettigede og valgbare på lige fod med alle andre forældre ved skolen. Det må dog anses for udelukket, at skolens leder og lærerrådets

formand, der deltager i skolenævnets møder som faste tilfornordnede uden stemmeret, tilige er stemmeberettigede medlemmer af nævnet.

Undervisningsministeriet har i tidens løb modtaget en del henvendelser, hvori der gives udtryk for det uheldige i, at lærerne kan vælges til skolenævnet ved den skole, hvor de gør tjeneste. Der er navnlig peget på, at en lærer, der er medlem af skolenævnet ved den skole, hvor den pågældende gør tjeneste, i konsekvens af reglen i skolestyrelseslovens § 27, stk. 1, deltager i tilsynet med den virksomhed, der udføres af skolens leder og lærerens kolleger. Dette må anses for uheldigt, uanset at læreren på grund af reglerne om speciel inhabilitet vil være udelukket fra at deltage i behandlingen af sager, i hvis afgørelse den pågældende har en interesse af personlig eller økonomisk karakter. *Udvalget foreslår* derfor, at man i fremtiden udelukker enhver, der gør tjeneste ved skolen, fra at opnå valg til skolenævnet ved denne skole. Dette gælder både lærere og andre personer, der gør tjeneste ved skolen, f. eks. skolebetjente, skolesekretærer, rengøringspersonale m. fl. De pågældende bør som hidtil kunne deltage i valget som valgberettigede.

Udvalget foreslår endelig, at den gældende regel om, at lærerrepræsentanterne ikke må overvære den del af nævnets forhandlinger, der angår udtalelse om ansættelse af ledere og lærere ved kommunens skolevæsen, bortfalder, således at lærerrepræsentanterne fremtidigt får adgang til også at deltage i behandlingen af disse spørgsmål.

Elevrepræsentanter.

Ved revisionen af skolestyrelsesloven i 1974 blev der optaget en bestemmelse om, at eleverne ved en kommunal (eller en amtskommunal) skole kan danne et elevråd til varetagelse af elevinteresser over for skolen og de kommunale (amtskommunale) skolemynigheder (§ 80 b). Retten til at danne elevråd havde eksisteret forudsætningsvis i loven fra 1970, men blev altså nu udtrykkelig fastslået.

Udvalget har drøftet, om det ved lov bør fastsættes, at der oprettes elevråd ved alle folkeskoler. Udvalgets medlemmer med undtagelse af elevrepræsentanterne kan dog ikke

anbefale dette, men finder, at det som hidtil bør overlades til skolens elevkreds selv at træffe beslutning om, hvorvidt man ønsker elevråd oprettet. Det må også anses for tvivlsomt, om det vil være rimeligt at pålægge folkeskolens elever en sådan forpligtelse, bl. a. fordi oprettelse af elevråd af praktiske grunde ikke altid vil være hensigtsmæssig. Det er desuden uklart, hvilke sanktioner der ville kunne blive tale om i tilfælde af, at eleverne modsatte sig oprettelsen af elevråd.

Udvalget med undtagelse af elevrepræsentanterne *anbefaler* derfor en fortsættelse af den hidtidige ordning, hvorefter 1 repræsentant for elevrådet (sammenslutningen), hvor elevråd (sammenslutningen) findes, samt yderligere en repræsentant valgt af rådet (sammenslutningen) blandt skolens elever deltager i skolenævnets behandling af alle sager, bortset fra sager vedrørende enkelte elever eller lærere. *Repræsentanterne for elevorganisationerne* ønsker dog, at den sidstnævnte begrænsning bortfalder, idet de mener, at elevrepræsentanternes kendskab til de enkelte elever og skolens forhold i øvrigt gør det rimeligt at inddrage dem også i sådanne beslutninger.

5.3.2. **Skolenævnets kompetence.**

Som nævnt under 3.1.1. skulle udvalget ifølge sit kommissorium lægge de ved revisionen af skolestyrelsesloven den 19. juni 1974 fastsatte kompetencebestemmelser imellem de i loven omhandlede organer til grund, medmindre forslag om en ændret sammensætning af organer forudsætter ændrede bestemmelser om kompetencen, eller andre særlige forhold måtte tale herfor.

Da de nuværende skolenævn foreslås opretholdt med en i princippet uændret sammensætning, har der ikke været grundlag for at stille forslag om principielle ændringer i kompetencebestemmelserne for skolenævnene.

Den under 3.2.1. nævnte gennemgang af de gældende kompetencebestemmelser med henblik på, hvilke personer eller persongrupper der bør inddrages i løsningen af de enkelte opgaver, har imidlertid givet udvalget anledning til at fremkomme med følgende kommentar til bestemmelserne i skolestyrelseslovens § 27 (og § 72) og i folke-

skoleloven, og til at stille forslag om enkelte ændringer.

5.3.2.1. Skolestyrelseslovens § 27 (og § 72).

§ 27, stk. 1:

Udvalget henleder opmærksomheden på, at tilsynet ifølge undervisningsministeriets cirkulære nr. 65 af 25. marts 1976 om skolernes tilsyn med eleverne i folkeskolen består i at have indseende med skolens samlede virksomhed, medens den umiddelbare ledelse i administrativ og pædagogisk henseende påhviler skolelederen, jfr. skolestyrelseslovens § 57, stk. 3.

§ 27, stk. 2:

Bestemmelsen foreslås ændret i konsekvens af, at en elev ifølge § 11, stk. 1, 2. punktum, 1 lov nr. 313 af 26. juni 1975 om folkeskolen fremtidig kun med forældrenes samtykke kan undervises på samme klassetrin i 2 år.

Udvalget foreslår endvidere, at der indføres en bestemmelse svarende til § 27, stk. 2, (om henvisning til specialundervisning) i lovens § 72 om skolenævn i Københavns kommune.

§ 27, stk. 4:

De opgaver, der er omfattet af bestemmelsen i stk. 4, (om skole-hjem-samarbejdet) indtager en central placering i skolenævnets arbejde.

Udvalget har konstateret, at en del skolenævn har haft behov for bistand fra anden side for på tilfredsstillende måde at udføre det foreskrevne oplysningsarbejde blandt skolens forældre. Man anbefaler derfor, at skolekommissionen eller andre kommunale organer i givet fald bistår skolenævnene med at løse denne opgave.

Initiativet til løsning af de omhandlede opgaver påhviler skolenævnet, men vil selv sagt cgså kunne komme fra anden side, f. eks. skolens lærerråd, leder eller elevråd.

§ 27, stk. 5:

Udvalget er bekendt med, at bestemmelsen (om arbejdets fordeling og den ugentlige arbejdsplan) har givet anledning til fortolkningstvivl i de tilfælde, hvor der ikke har kunnet opnås enighed imellem lærerrådet, skolens leder og skolenævnet om de forhold, der er omhandlet i stk. 5.

Udvalget henleder i denne anledning opmærksomheden på, at direktoratet for folkeskolen, folkeoplysning, seminarier m. v. i en skrivelse af 3. maj 1976 har udtalt, at såfremt skolenævnet ikke kan godkende lærerrådets indstilling om arbejdets fordeling mellem lærerne, må det antages, at nævnet, forinden videre foretages, må anmode lærerrådet om en ny indstilling.

Det er direktoratets opfattelse, at det ikke kan pålægges skolens leder at udarbejde mere end ét udkast til fagfordeling, og at lærerrådet derfor - såfremt det ikke kan tilslutte sig skolelederens forslag - selv må udarbejde en indstilling, der derefter fremsendes til skolenævnet gennem skolens leder med en udtalelse fra denne. Udtalelsen vil eventuelt kunne afgives i form af en selvstændig indstilling.

Der er endvidere efter direktoratets opfattelse intet til hinder for, at nævnet, efter at have anmodet lærerrådet om en ny indstilling, vedtager en fagfordeling, der i overensstemmelse med skolelederens synspunkter afviger på visse punkter fra lærerrådets indstilling.

§ 27, stk. 6:

Bestemmelsen må som udgangspunkt forudsætte, at nævnets godkendelse tager sigte på undervisningsmidler, der rummer mulighed for påvirkninger af holdningsmæssig karakter, jfr. nu også § 2, stk. 1, i den nye folkeskolelov af 26. juni 1975, hvorefter folkeskolen har til opgave at medvirke til den enkelte elevs alsidige udvikling. Nævnet kan efter udvalgets opfattelse ikke selv stille krav om indførelse af bestemte undervisningsmidler på skolen.

§ 27, stk. 9, pkt. 2:

Da udtrykket »administrere« (dele af budgettet) har givet anledning til vanskeligheder i praksis, foreslås det, at dette ord erstatte af ordene »træffe beslutning om anvendelsen af«. Formålet med ændringen er at få præciseret, at skolenævnet har til opgave at træffe de overordnede beslutninger om anvendelse af de pågældende bevillinger, medens udførelsen af nævnets beslutninger påhviler skolens leder, jfr. skolestyrelseslovens § 57, stk. 3.

Udvalget henleder opmærksomheden på, at skolenævnet i sine overvejelser bør ind-

drage behovet inden for fritidsundervisningsområdet for anskaffelse af undervisningsmidler, for så vidt angår benyttelsen i aftenskoler, idrætsforeninger, klubber m. fl.

§ 27, stk. 10:

Udvalget henleder opmærksomheden på, at skolenævnet bør forhandle bl. a. med de respektive nævn inden for fritidsundervisningsområdet, såfremt ordensreglementet indeholder bestemmelser, der vil gribe ind i virksomheden efter lov om fritidsundervisning m.v., for så vidt denne virksomhed finder sted i det tidsrum, hvor folkeskolens elever opholder sig på skolen.

§ 27, stk. 14:

Ifølge folkeskolelovens § 16, stk. 1, skal der udarbejdes en undervisningsplan for hver skole i kommunen.

Udvalget henleder opmærksomheden på, at undervisningsplanerne for kommunens skoler ifølge det indledende afsnit i undervisningsministeriets cirkulære nr. 230 af 9. december 1975 om udformningen af undervisningsplaner i folkeskolen kan være mere eller mindre enslydende. Det må derfor efter udvalgets opfattelse fortsat være muligt at udarbejde et fælles udkast til undervisningsplan for skolerne og anmode skolenævnene om en udtalelse over dette.

5.3.2.2. Folkeskoleloven.

Udvalget foreslår, at de berørte skolenævn får ret til at udtale sig om de forhold, der er omtalt i folkeskolelovens § 24, stk. 1, nr. 1 og 2, d.v.s. skoleplanens bestemmelser om henholdsvis skolernes navne og distrikter samt hver enkelt skoles omfang med hensyn til undervisning i grundskolen og 10. klasse samt børnehaveklasser, specialundervisning efter lovens § 3, stk. 2, og undervisning i fritiden efter lovens § 3, stk. 3. Disse forhold er af så stor betydning for de pågældende skoler, at disse bør have lejlighed til at udtale sig, før der træffes beslutning herom i skolekommissionen og kommunalbestyrelsen.

Endelig foreslår udvalget med undtagelse af repræsentanten for Københavns kommune, at beføjelsen i folkeskolelovens § 33, stk. 4, til at tillade, at en elev helt eller delvis opfylder undervisningspligten ved at deltage i erhvervsmæssig uddannelse eller

beskæftigelse, overføres fra skolenævnet til skolekommissionen, jfr. nærmere nedenfor under 6.1.2.3. (side 53).

5.3.3. Beslutningsprocessen i skolenævnene.

Som det fremgår af 5.3.1. (side 31f), forudsætter udvalget, at behandlingen af de sager, der henhører under skolenævnets afgørelse eller behandling, finder sted i møder, og at deltagerne i disse møder dels er de (forældrevalgte) medlemmer, der har stemmeret, dels de »tilforordnede« (skoleleder, lærer- og elevrepræsentanter samt eventuelt et kommunalbestyrelsesmedlem), der ikke har stemmeret. Udvalget har dermed i princippet lagt den nugældende ordning til grund.

Når udvalget har kunnet samles om, at alene de forældrevalgte (nævnsmedlemmer), men ikke lærere og elever, har stemmeret, hænger det sammen med, at alle parter har gjort sig klart, at afgørelser i nævnet for at være korrekt behandlet — medmindre formanden efter forretningsordenen træffer afgørelsen — forudsætter, at ikke alene medlemmerne, men også de »tilforordnede« efter stedfunden indkaldelse med samtidig forelagt dagsorden har fuld adgang til at deltage i drøftelserne, at indflydelsen i beslutningsprocessen i praksis i mindre grad er afhængig af den formelle stemmeret end i selve det, at mødedeltagerne påhører sagsfremstilling og argumenter og selv udtaler sig og bliver hørt, og at både lærer- og elevrepræsentanter har adgang til at deltage i møderne fra begyndelse til slutning og derunder også kan overvære eventuelle afstemninger (eleverne dog ikke med hensyn til sager, der vedrører personlige forhold, f. eks. læreransættelser).

Udvalget henleder i denne forbindelse opmærksomheden på, at det i skolestyrelseslovens § 16, stk. 3, er fastsat, at formanden for vedkommende kommission eller nævn forinden møderne skal give ledere, lærerrepræsentanter og eventuelle elevrepræsentanter underretning om, hvilke sager der vil komme til behandling til mødet. Beslutningerne på mødet skal ifølge § 16, stk. 4, indføres i en beslutningsprotokol, der ved hvert mødes afslutning underskrives af mødets deltagere. Enhver af disse er berettiget til kort at få sin afvigende mening indført i beslutningsprotokollen og medtaget ved beslutningens meddelelse til andre myndigheder.

5.3.4. Valgregler og valgmetoder ved skolenævnsvalg.

5.3.4.1. Valgret og valgbarhed.

5.3.4.1.1. Indledning.

Ifølge skolestyrelseslovens § 10, stk 2, er der tillagt de personer, der på valgets tidspunkt har forældremyndigheden over børn, der er indskrevet i skolen, valgret og valgbarhed til skolenævnet - ved gymnasieskoler tillige de personer, der senest har haft forældremyndigheden over indskrevne børn, derer fyldt 18 år.

- Tilsvarende bestemmelser gælder med hensyn til skolenævnvalg ved amtskommunale skoler og ved skoler i Københavns kommune, jfr. § 41, stk. 2, og § 71, stk. 1.

Valgret og valgbarhed er således knyttet til den juridiske forældremyndighed og ikke til den faktiske forsørgelse af barnet. Plejeforældre eller stedforældre, der ikke har adopteret barnet, er derfor ikke stemmeberettigede eller valgbare. Stemmeret og valgbarhed tilkommer heller ikke den fraskilte ægtefælle, der ikke har fået tillagt forældremyndigheden over barnet, eller faderen eller stedfaderen eller -moderen i papirløse samlivsforhold.

Der har i tidens løb været en del henven- delser til undervisningsministeriet, hvor der er givet udtryk for det urimelige i, at de nævnte kategorier er udelukket fra at deltage i skolenævnets valg ved deres børns skole. Udvalget er derfor blevet anmodet om at overveje betingelserne for stemmeret og valgbarhed med henblik på at udvide kredsen af stemmeberettigede og valgbare til andre end forældremyndighedens indehavere.

Udvalget har i denne forbindelse drøftet, om der bør fastsættes regler for udtræden af nævnet, såfremt de relationer til barnet, der har begrundet valgret og valgbarhed til nævnet, ophører, eller barnet udskrives af skolen, jfr. 5.3.4.3. nedenfor.

5.3.4.1.2. Principielle synspunkter.

Med hensyn til spørgsmålet om valgret og valgbarhed har *undervisningsministeriets repræsentanter* i udvalget generelt påpeget, at man også i den nye folkeskolelov har knyttet forældrenes rettigheder til den juridiske forældremyndighed, idet det i § 46, stk. 1, er fastsat, at forældrenes rettigheder med hen-

syn til oprykning, valg af fag og kurser, ori- enterende om elevens udbytte af skolegang- gen m. v. tilkommer den eller de personer, som har forældremyndigheden over eleven. Disse medlemmer finder det derfor mindre naturligt, at man på dette område begynder med reformer i relation til skolenævnvalg.

Endvidere er disse medlemmer af admini- strative grunde betænkelige ved en udvi- delse, idet der i hvert fald for nogle af de nævnte kategorier kan opstå betydelige regi- streringsproblemer.

Repræsentanten for *Skole og Samfund* har derimod anført, at man principielt bør tage udgangspunkt i folkeskolelovens § 35, hvor- efter forældremyndighedens indehaver eller den, der faktisk sørger for barnet, skal med- virke til, at det opfylder undervisningsplig- ten. Disse personer må efter *Skole og Sam- funds* opfattelse også tillægges de hertil sva- rende rettigheder, herunder valgret og valg- barhed til skolenævnet.

5.3.4.1.3. Udvalgets forslag.

Plejeforældre.

Efter udvalgets opfattelse vil det være rime- ligt, at plejeforældre, som i overensstem- melse med reglerne i socialministeriets cir- kulære af 30. september 1975 om dag- og døgnpleje m. v. efter bistandsloven har et barn i dagpleje i et længere tidsrum, får mu- lighed for at opnå valgret og valgbarhed til skolenævnet ved plejebarnets skole, således at disse rettigheder samtidig bortfalder for forældremyndighedens indehaver (e).

Under drøftelser med socialministeriet om disse problemer har ministeriet givet ud- tryk for, at der bør tillægges døgnplejefor- ældre stemmeret, når de i de seneste 2 år har haft plejetilladelse, selv om plejetilladel- sen ikke i hele perioden har vedrørt det barn, med hensyn til hvilket stemmeretten nu er aktuel. Man ville herved tage hensyn til de plejehjem, der stadig optager nye børn, når plejehjemsforholdet for andre ophører («pro- fessionelle plejehjem«).

Efter udvalgets opfattelse vil det imidler- tid ikke være rimeligt at indføre forskellige regler for disse plejehjem og andre pleje- hjem, og *udvalget foreslår* derfor, at der til- lægges plejeforældre i registrerede pleje- hjemmsforhold valgret og valgbarhed til skole- nævnet, såfremt plejeforholdet for det på- gældende barn på tidspunktet for valgets af-

holdelse har været i 1 år. Det må herved forudsættes, at plejeforældrene dokumenterer plejeforholdet ved forevisning af plejetilladelse og anmoder om at blive optaget på valglisten inden en nærmere angiven frist - f. eks. 7 dage - før valget (det orienterende møde).

Stedforældre, der ikke har adopteret de af ægtefællen i ægteskabet indbragte børn.

I disse tilfælde vil stedfaderen eller -moderen ikke være registreret i skolens protokol, men *udvalgets flertal foreslår*, at der tillægges sådanne stedforældre, der ønsker det, valgret og valgbarhed. Det forudsættes herved, at der inden en nærmere angiven frist før valget (det orienterende møde), f. eks. 7 dage, afgives en erklæring på tro og love om, at den pågældende har indgået ægteskab med forældremyndighedens indehaver, samt at ægtefællerne tilhører samme husstand. Erklæring herom er dog ikke nødvendig i det omfang, de fornødne oplysninger allerede er skolen bekendt eller tilvejebringes på anden måde.

Hvis forslaget ønskes fremmet, mener Skole og Samfunds repræsentant, at der herudover bør fremlægges en skriftlig aksept fra forældremyndighedens indehaver. De biologiske forældres ønske om børnenes følelse af samhørighed med begge forældre kan derved tilgodeses, hvis forældrene ønsker det, og uden større administrativt besvær.

Formanden kan ikke tiltræde, at der tillægges stedforældre valgret eller valgbarhed fremfor biologiske forældre, medmindre disse tiltræder ordningen for deres børns vedkommende.

Fædre i papirløse samlivsforhold.

Forældremyndigheden over børn uden for ægteskab tilkommer moderen, jfr. myndighedslovens § 28, og faderen har således efter de gældende bestemmelser i skolestyrelsesloven ikke mulighed for at deltage i skolenævnsvalget ved barnets skole, heller ikke i de tilfælde, hvor han lever i et ægteskabslignende forhold med moderen.

Der findes ikke i gældende dansk ret nogen almindelig afgrænsning af, hvilke krav sådanne par- eller samlivsforhold skal opfylde, for at man kan tillægge dem juridisk betydnung.

Et af justitsministeriet nedsat ægteskabsudvalg afgav i 1974 en betænkning (nr. 720) om samliv og ægteskab, udarbejdet af landsdommer Inger Margrete Pedersen. Udvalget skulle bl. a. overveje, om nogle af de bestemmelser i lovgivningen, der knytter retsvirkninger til ægteskabet, bør kunne anvendes på visse ægteskabslignende forhold. Det har imidlertid ikke været muligt for udvalget at finde frem til en afklaring af, hvad der skal forstås ved faste samlivsforhold eller ægteskabslignende forhold. Man peger dog i betænkningen på flere kriterier, som i dag anvendes af offentlige myndigheder ved afgørelse af konkrete sager om faste samlivsforhold, f. eks. om parterne har fælles børn, fælles bopæl, et vist økonomisk fællesskab m. v.

I socialministeriets cirkulære af 20. marts 1970 om forældreindflydelse ved anerkendte daginstitutioner under børne- og ungdomsforsorgen bruges udtrykket »forældrene (værgerne)« i henseende til valg til henholdsvis institutionernes bestyrelse og forældreråd. Til ægteskabsudvalget har socialstyrelsen udtalt, at udtrykket »forældre« ikke skal forstås som forældremyndighedens indehaver. Hvor et barn bor hos sine biologiske forældre, men disse ikke er gift med hinanden, og forældremyndigheden derfor ifølge myndighedsloven tilkommer moderen alene, er der således intet til hinder for, at faderen kan indvælges i bestyrelsen som forældrerepræsentant.

Udvalgets flertal foreslår, at der tillægges fædre i papirløse samlivsforhold valgret og valgbarhed til skolenævnet, såfremt de over for skolen fremsætter ønske herom. Det må endvidere forudsættes, at der afgives erklæring på tro og love om, at faderskabet til barnet er retligt fastslået, og at faderen og moderen tilhører samme husstand. Også her bør registrering på valglisten finde sted inden for en nærmere angiven frist forud for valget (det orienterende møde) - f. eks. 7 dage. Erklæring herom er dog ikke nødvendig i det omfang, de fornødne oplysninger allerede er skolen bekendt eller tilvejebringes på anden måde.

Skole og Samfunds repræsentant i udvalget er af den opfattelse, at det endvidere må være en betingelse, at moderens samtykke foreligger.

Undervisningsministeriets repræsentanter kan ikke tiltræde forslaget, idet man er af den opfattelse, at en gennemførelse af forslaget vil medføre væsentlige administrative problemer, ligesom risikoen for fortolkningstvív l m. v. vil blive væsentlig forøget. Man finder det endvidere uholdbart, at valgbestyrelsen vil få pålagt en opgave, der på det nærmeste har karakter af »familieretsdomstol«, idet bestyrelsen vil blive nødt til at tage stilling til spørgsmål af familieretlig karakter, som den ikke har de fornødne forudsætninger for at bedømme.

Ministeriets repræsentanter finder, at der ikke bør lovgives om papirløse samlivsforhold, før der på grundlag af den nævnte betænkning fra justitsministeriets ægteskabsudvalg generelt er taget stilling til, hvilke retsvirkninger sådanne samlivsforhold bør tillægges.

Flertallet deler ikke undervisningsministeriets forannævnte betæneligheder og finder ikke, at spørgsmålet bør henskydes til en eventuel generel stillingtagen til retsvirkningerne i forbindelse med papirløse ægteskaber.

Stedforældre i papirløse samlivsforhold.

Undersøgelser viser, at der her generelt er tale om meget ustabile forhold sammenlignet med papirløse ægteskaber med fælles børn. Det må derfor forventes, at forbindelsen med stedfaderen eller -moderen ofte vil være ophørt kort efter valget. Der er derfor bl. a. af disse grunde *enighed* i udvalget om, at der ikke bør tillægges denne persongruppe valgret og valgbarhed ved skolenævnvalg.

Fraskilte ægtefæller.

Udvalget har overvejet, om der bør tillægges den fraskilte, som ikke (længere) har forældremyndigheden over barnet, valgret og valgbarhed, såfremt den pågældende ønsker det, og den tidligere ægtefælle og nuværende indehaver af forældremyndigheden tilslutter sig dette ønske. Det måtte herved forudsættes, at valgret og valgbarhed ikke samtidig var tillagt en anden, f. eks. en stedfader.

Udvalget har dog ikke kunnet tiltræde et sådant forslag, dels i lyset af folkeskolelovens § 46, jfr. foran 5.3.4.1.2., dels af hensyn til de meget betydelige registreringsproblemer og fortolkningsspørgsmål, der ville

være forbundet hermed. Det er samtidig udvalgets opfattelse, at behovet for at tillægge denne gruppe valgret og valgbarhed ikke står i rimeligt forhold til de administrative vanskeligheder, der ville være forbundet med en sådan ordning.

Udvalget skal imidlertid bemærke, at fraskilte eller fraseparerede forældres ønske om at sikre børnenes fornemmelse af tilknytning til begge forældre bør respekteres videst muligt. Det vil således være naturligt, at den af forældrene, der ikke har forældremyndigheden, deltager i skolens arrangementer, såsom forældremøder o.s.v., for så vidt forældremyndighedens indehaver er enig deri. I denne henseende bør de biologiske forældres aftaler så vidt muligt respekteres.

5.3.4.2. Valgmetoder.

5.3.4.2.1. Gældende ordning.

Ifølge skolestyrelseslovens § 13, stk. 1, afholdes der snarest muligt efter hvert kommunevalg valg til kommissioner og nævn. Undervisningsministeren fastsætter efter § 9, stk. 2, og § 10, stk. 4, nærmere regler om valg af forældrevalgte medlemmer af skolekommissioner og skolenævn samt deres stedfortrædere, og sådanne regler er senest fastsat i bekendtgørelsen og cirkulæret af 28. januar 1974 om valg af skolekommissioner og skolenævn uden for København.

Valgordningen kan i korthed angives således:

- a. Der oprettes en valgbestyrelse for hver skole bestående af et kommunalbestyrelsesmedlem og skolens leder.
- b. Forældrene indkaldes til et møde på skolen.
- c. Kandidatlistes skal indleveres til kommunalbestyrelsen senest 7. dagen efter mødets afholdelse.
- d. Hvis der kun er indleveret een kandidatliste, er de på listen anførte valgt.
- e. Indleveres der mere end een kandidatliste, afholdes der valg med personlig, direkte afstemning.

Fordelingen af mandater sker ved d'Hondts metode på grundlag af de stemmer (listestemmer + personlige stemmer), der er afgivet på hver liste. De personlige stemmer afgør, hvem der inden for listen er valgt. De,

der ikke er valgt, bliver stedfortrædere for de valgte.

Hvis der er oprettet specialklasserækker ved skolen, vælges yderligere 2 medlemmer af og blandt forældrekredsen til børnene i disse klasser. Denne særlige repræsentation bør efter udvalgets opfattelse bortfalde, jfr. det under 5.3.1. anførte.

Når skolenævnsvalgene har fundet sted, vælger de forældrevalgte medlemmer af nævnene af deres midte forældrerepræsentanterne i skolekommissionen.

5.3.4.2.2. *Udvalgets forslag.*

Udvalget har drøftet den gældende valgordning, der har givet anledning til følgende bemærkninger og forslag om ændringer:

Udvalget foreslår, at *valgbestyrelsen* udvides til også at omfatte formanden for det afgående skolenævn, idet det forudsættes, at det som hidtil er det af kommunalbestyrelsen valgte medlem, der er formand.

Udvalget foreslår endvidere, at en person ikke længere får mulighed for at være stiller på en liste, hvor den pågældende selv er kandidat.

Udvalget foreslår endelig, at der i valgreglerne om skolenævnsvalg optages en almindelig bestemmelse om, at eventuelle anmodninger om opførelse på valglisten eller om ændringer i denne skal fremsættes over for valgbestyrelsen inden en vis frist, f. eks. 7 dage før valgets afholdelse (det orienterende møde). De valglisten, der udarbejdes efter udløbet af denne frist, må herefter danne grundlag for valget. Det vil i konsekvens heraf være uden betydning for valgets gyldighed, såfremt det senere konstateres, at personer, der ikke var valgberettigede, har afgivet stemme ved valget, eller at stemmeberettigede personer ikke har været optaget på valglisten. Medlemskab af nævnet bør derimod i alle tilfælde være betinget af, at de pågældende var valgbare på valgets tidspunkt.

Udvalget har overvejet et forslag om, at det sikres, at de nyvalgte medlemmer af skolenævnene får lejlighed til at træffe hinanden, inden der skal afholdes valg af forældrerepræsentanter til skolekommissionen. Det er imidlertid udvalgets opfattelse, at der

ikke bør fastsættes særlige regler om dette spørgsmål, idet det bør være overladt til de valgte selv at træffe afgørelse om, hvorvidt en sådan kontakt bør etableres.

5.3.4.3. *Valgperiodens længde samt muligheden for udtræden af nævnet.*

Valg til skolenævn gælder for 4 år, og der er adgang, men ikke pligt til at udtræde, hvis man fraflytter kommunen eller ikke længere har børn i skolen.

Under udvalgets drøftelser om, hvorledes der kan skabes en bedre kontakt imellem skolenævnet og skolens forældrekreds, har der været peget på en ordning med 2-årige valgperioder, således at halvdelen af medlemmerne afgår hvert 2. år. En sådan ordning ville aktivisere forældrekredsen hyppigere og dermed skabe forøget interesse for nævnssarbejdet samtidig med, at kontinuiteten i arbejdet ville blive bevaret. Ulemperne ved ordningen er, at skolerne og de kommunale forvaltninger hvert andet år ville få pålagt det meget betydelige administrative arbejde, der er forbundet med gennemførelse af valgene. Hertil kommer, at valgene erfaringsmæssigt resulterer i et stort antal henvendelser til kommunalbestyrelser, amtsråd og undervisningsministerium. Ordningen måtte også i større eller mindre grad omfatte de forældrevalgte kommissionsmedlemmer med de administrative og valgtekniske problemer, dette indebærer. *Udvalget anbefaler* derfor, at den nuværende valgperiode på 4 år opretholdes.

I forbindelse med udvalgets overvejelser af spørgsmålet om en udvidelse af kredsen af stemmeberettigede og valgbare, jfr. 5.3.4.1., har det været drøftet, om et medlem i visse tilfælde bør have pligt til at *udtræde af nævnet, såfremt den pågældende ikke længere er valgbare*. Udvalget har således bl. a. overvejet, om man bør udtræde af nævnet, hvis ens barn udskrives af skolen, inden der er forløbet 2 år af valgperioden, mens man omvendt forbliver i nævnet, såfremt der er mindre end 2 år tilbage.

Heroverfor kan det imidlertid anføres, at medlemmerne ikke er valgt for at varetage deres egne børns interesser, men som repræsentant for skolens samlede forældrekreds. Fortabelse af valgbarehed bevirker ikke, at den pågældendes interesse for skolens for-

hold bortfalder. Endelig vil disse forældres forbliven i nævnet valgperioden ud sikre den nødvendige kontinuitet. Udvalget kan derfor ikke anbefale en sådan bestemmelse.

5.4. Mindretalsudtalelse fra elevrepræsentanterne.*)

Et mindretal i udvalget bestående af elevrepræsentanterne har ønsket at fremføre følgende:

»Elevrepræsentanterne har ikke kunnet tiltræde flertallets redegørelse og bemærkninger angående styringen af de enkelte folkeskoler samt forslag til elevernes repræsentation i skolekommissionen, hvorfor repræsentanterne har set sig nødsaget til at afgive en samlet mindretalsudtalelse angående disse spørgsmål.

Elevrepræsentanterne er af den opfattelse, at ændringer i den nuværende skolestyrelseslov må tage sit udgangspunkt i at sikre, at styringen af den enkelte folkeskole i højere grad lægges over på forældre, lærere og elever, og altså ikke er et spørgsmål, der kan begrænses til en administrativ forenkling af forholdene.

Elevrepræsentanterne er af den principielle opfattelse, at det er lærere, elever og forældre, der i samarbejde skal varetage styringen af den enkelte folkeskole. De mener, at netop det forhold, at skolen er læreres og elevers arbejdsplads, nødvendiggør, at disse grupper sikres en afgørende indflydelse i skolen. Skolen er også det sted, der danner rammerne for udfoldelsen af den enkelte elevs skabende evner, således at også forældrene har krav på medindflydelse på skolen.

I udvalgsflertallets forslag tages der ikke højde herfor. Således rummer flertallets forslag heller ingen principielle nyskabelser henimod en demokratisering af skolen.

Efter flertallets indstilling skal skolenævnet fremover udelukkende bestå af forældrerepræsentanter.

Elevrepræsentanterne kan ikke tilslutte sig flertallets indstilling om, at forældrerepræsentationen for specialklasserækkerne i skolenævnet bortfalder, da de er af den opfattelse, at netop denne forældrerepræsen-

tation dels vil være afgørende i forbindelse med løsningen af specielle problemer med handicappede elever og dels vil kunne medvirke til at skabe forudsætninger for disse elevers integration i skolen almindelige virksomhed.

De forældrevalgte skolenævnsmedlemmer repræsenterer naturligvis alle skolens forældre, men vil netop i situationer, hvor det gælder handicappede elever, være helt ukendte med problemerne.

Elevrepræsentanterne i udvalget har - for at løse nogle af de problemer, der i dag er i skolen, og for at indfri et berettiget krav om lærer- og elevindflydelse på skolen - foreslået, at lærere, elever og forældre sikres ligelig repræsentation i skolenævnet (1/3 stemmer til hver).

De er ligeledes af den opfattelse, at den nuværende forældrerepræsentation for specialklasserækkerne i skolenævnet skal bibeholdes.

Elevrepræsentanterne betragter elevrådet og elevarbejdet som en fast bestanddel af det liv, der må udfolde sig i skolens hverdag, hvorfor de i konsekvens heraf har foreslået elevrådene ved folkeskoler lovfæstet.

Netop når der tales om, at der på den enkelte skole må udfoldes et aktivt demokrati med deltagelse af alle interessegrupper, mener de, at det er nødvendigt at fastslå, at dette i skolen, som alle andre steder i samfundet, må komme til udtryk gennem organiserede former.

Det vil således også være illusorisk at forestille sig, at eleverne skulle være sikret medbestemmelse i skolen, såfremt der ikke eksisterer elevråd eller anden form for elevsammenslutning på skolen.

Om der kan rejses sanktioner overfor elever, der ikke vil oprette elevråd, skal ikke kommenteres, men det skal blot nævnes, at noget lignende ikke har været diskuteret i udvalget med hensyn til forældrenes skolenævnssamarbejde, hvilket også ville have været irrelevant.

Elevrepræsentanterne kan ikke tilslutte sig flertallets forslag om, at elevernes repræsentation i skolekommissionen skal foregå via skolenævnrepræsentanterne på de enkelte skoler i kommuner, hvor eleverne har dannet fælleskommunale elevsammenslutnin-

*) Afgivet efter at udvalget havde afholdt sit sidste møde.

ger til varetagelse af elevernes interesser i kommunale skolespørgsmål.

Det er i dag meget vigtige afgørelser, som de enkelte kommuner træffer beslutning om, hvilket må få som konsekvens, at lærere og elever sikres en afgørende indflydelse i skolekommissionen.

Elevrepræsentanterne er af den opfattelse, at skoleelevernes fælleskommunale elevsammenslutning - fælleselevrådet - de steder, hvor de eksisterer, må anerkendes og således sikres indflydelse på kommunale skolespørgsmål. Fælleselevrådet, der er skoleelevernes kommunale organisation, består af de enkelte elevråd, der vælger repræsentanter til fælleselevrådet, som jævnligt mødes indenfor den enkelte kommune og en gang årligt afholder generalforsamling med fastlæggelse af arbejdsprogram, vedtægter, valg af bestyrelse etc. I dag eksisterer der i 30 af landets kommuner fælleselevråd, som i en lang række kommuner er repræsenteret ved skolekommissionens møder som skoleelevernes repræsentanter.

På trods heraf har et flertal i udvalget foreslået, at de 2 skolenævnrepræsentanter, som eleverne har på hver enkelt skole indenfor kommunen, skal mødes en gang årligt, og at der af og blandt denne forsamling skal vælges 2 repræsentanter til skolekommissionen.

Herved har flertallet givet udtryk for, at man ikke anerkender det kommunale elevrådsarbejde, der i øjeblikket foregår i en

lang række kommuner landet over, og som til stadighed er i udvikling.

De af flertallet foreslåede 2 elevrepræsentanter i skolekommissionen skal ikke have et egentligt arbejdsgrundlag at arbejde på i skolekommissionen, og de skal heller ikke referere tilbage til de enkelte elevråd om, hvad der sker i kommissionen, eller forelægge sager i kommissionen, som de enkelte elevråd vil have rejst.

Derfor er elevrepræsentanterne i udvalget af den opfattelse, at udvalgets indstilling om elevernes repræsentation i skolekommissionen vil være meget lidt repræsentativ for kommunens elever.

Hertil skal føjes, at det aldrig tidligere er set, at man direkte af lovgivningsvejen på den af udvalgets flertal foreslåede måde underkender enkelte grupper organisationer.

Elevrepræsentanterne mener, at netop fælleselevrådets eksistens kan sikre, at elevrepræsentanter vælges på et arbejdsgrundlag, samt står i direkte og jævnlig kontakt med kommunens skolers elevråd og således er det eneste demokratiske organ, der kan vælge elevernes skolekommissionsrepræsentanter.

Med baggrund i ovenstående har elevrepræsentanterne i udvalget foreslået, at fælleselevrådet, eventuelt på dets årlige generalforsamling, vælger 2 repræsentanter til at deltage i møderne i skolekommissionen.

Flertallets forslag bør gælde i kommuner, hvor fælleselevrådene ikke er oprettet.«

Kapitel 6.

Skolekommissionen - Samarbejdsudvalg for kommunens skolevæsen som helhed.

6.1. Skolekommissionen.

6.1.1. Gældende regler om skolekommissioner og fritidskommissioner.

Ifølge skolestyrelseslovens § 9 oprettes der i hver kommune en *skolekommission* bestående af:

6 medlemmer valgt af kommunalbestyrelsen blandt dem, der er valgbare til denne. Mindst 3 af de valgte skal være medlemmer af kommunalbestyrelsen.

5 medlemmer valgt af og blandt de forældrevalgte medlemmer af skolenævnene.

Amtsrådet kan i særlige tilfælde, hvor omstændighederne taler derfor, tillade, at skolekommissionens medlemstal fastsættes til 9 eller 7, således at antallet af kommunalbestyrelsesvalgte medlemmer i disse tilfælde er henholdsvis 5 eller 4. Amtsrådet kan endvidere tillade, at medlemstallet fastsættes til 13 eller 15, hvoraf kommunalbestyrelsen vælger henholdsvis 7 eller 8 medlemmer.

Valg til kommissionen finder sted snarest muligt efter hvert kommunalvalg, og kommissionen fungerer indtil udgangen af den måned, i hvilken nye valg har fundet sted.

Skoledirektøren eller den ledende skoleinspektør samt fælleslærerrådets formand deltager uden stemmeret i skolekommissionens møder.

Der oprettes endvidere i hver kommune en *fritidskommission* bestående af:

1. De foran nævnte 6 medlemmer af skolekommissionen, der er valgt af kommunalbestyrelsen.

2. Formændene for ungdomsskolenævnet, fritidsnævnet og voksenundervisningsnævnet.

3. Yderligere 2 medlemmer valgt af henholdsvis fritidsnævnet og voksenundervisningsnævnet blandt deres medlemmer.

Amtsrådet kan i særlige tilfælde, hvor omstændighederne taler derfor, tillade, at

fritidskommissionens medlemstal fastsættes til 9 eller 7, således at antallet af kommunalbestyrelsesvalgte medlemmer i disse tilfælde er henholdsvis 5 eller 4.

Valgperioden svarer til den for skolekommissionen gældende, jfr. ovenfor.

Skoledirektøren eller den ledende skoleinspektør samt en fælles repræsentant for ungdomskolens og voksenundervisningens lærere deltager uden stemmeret i fritidskommissionens møder. Desuden deltager en repræsentant for lærerne inden for henholdsvis ungdomsskolen og voksenundervisningen samt en repræsentant for medarbejdere ved ungdomsklubber og interessegrupper for børn og unge i de møder, hvor sager om den pågældende virksomhed behandles.

Endelig deltager en repræsentant for ledere inden for henholdsvis ungdomsskoler, ungdomsklubber og interessegrupper for børn og unge og fritidsundervisning for voksne i fritidskommissionens møder, hvor sager vedrørende den pågældende virksomhed behandles (§§ 8-10 i bekendtgørelse nr. 212 af 27. maj 1970).

6.1.2. Udvalgets overvejelser og forslag.

6.1.2.1.1. Tidlige overvejelser.

Mens skolekommissioner sammensat af medlemmer udpeget af kommunalbestyrelsen og forældrekrederen blev oprettet allerede ved skoletilsynsloven af 1949, er fritidskommissionerne først blevet etableret ved skolestyrelsesloven af 1970.

I lov om fritidsundervisning m. v. af 6. juni 1968 var tilsynet med ungdomsskolen henlagt til ungdomsudvalget i samarbejde med amtsungdomsnævnet, mens tilsynet med fritidsundervisning for voksne blev varetaget af ungdomsnævnet, ligeledes i samarbejde med amtsungdomsnævnet.

Under folketingets behandling af forslaget til den sidstnævnte lov blev der imidlertid fremsat ønske om en forenklet administration, således at i hvert fald ungdomssko-

len administrativt fik en nærmere tilknytning til folkeskolen. Det blev i den anledning fra undervisningsministeriets side stillet i udsigt, at man i forbindelse med de forestående ændringer af kommunestrukturen ville overveje dette spørgsmål, f. eks gennem et fælles kommunalt organ, der var sammensat med henblik herpå.

Det udkast til skolestyrelseslov, der blev udarbejdet i foråret 1969, indeholdt forslag om oprettelse af en kommission for skolevæsen og fritidsundervisning m. v., der dels skulle afløse den hidtidige skolekommission, dels varetage tilsynsopgaverne m. v. inden for ungdomsskolen, fritidsvirksomhed for børn og unge og fritidsundervisning for voksne med bistand af ungdomsskolenævnet, fritidsnævnet og voksenundervisningsnævnet. Under hensyntagen til de ønsker, der blev fremsat af de interesserede organisationer, fandt man det imidlertid i det endelige lovforslag hensigtsmæssigt, at der ved siden af skolekommissionen oprettedes en særlig kommission, fritidskommissionen, der skulle varetage tilsynet med fritidsundervisningen m. v. i kommunen. Den ønskede samordning i administrativ henseende blev i stedet for gennemført på den måde, at det antal medlemmer, som kommunalbestyrelsen skal vælge til henholdsvis skolekommissionen og fritidskommissionen, og som udgjorde flertallet i de to kommissioner, skal være de samme personer, jfr. lovens § 9.

Undervisningsminister Knud Heinesens udkast af juni 1973 til ændring af skolestyrelsesloven indeholdt et forslag om oprettelse af en kommission, undervisningskommissionen, til afløsning af såvel skolekommissionen som fritidskommissionen.

6.1.2.1.2. *Udvalgets overvejelser.*

Udvalget har i overensstemmelse med arbejdsplanen, jfr. kapitel 3, gennemgået de arbejdsopgaver, der i den gældende skolestyrelseslov er henlagt til skolekommissionen og fritidskommissionen.

Gennemgangen har vist, at der i udvalget principielt er *enighed* om det hensigtsmæssige i, at de anliggender, der er henlagt til skolekommissionen, fortsat behandles i en kommission sammensat af bl. a. repræsentanter for kommunalbestyrelsen og skolernes forældrekræds og med deltagelse af skolevæ-

senets leder samt repræsentanter for folkeskolens lærere.

Udvalget finder derimod, at afgrænsningen imellem de opgaver, der i den gældende skolestyrelseslov er henlagt til fritidskommissionen på den ene side og ungdomsskolenævnet, fritidsnævnet og voksenundervisningsnævnet på den anden, har skabt betydelige vanskeligheder i praksis. Årsagen hertil skal formentlig især søges i den omstændighed, at mens skolekommissionen varetager en række opgaver af betydning for kommunens samlede skolevæsen, der klart kan adskilles fra skolenævnenes opgaver på den enkelte skole, er de anliggender, der behandles i fritidskommissionen, i alt væsentligt sammenfaldende med arbejdsopgaverne i de tre omhandlede nævn. Gennemgangen af fritidskommissionens beføjelser har således klarlagt, at kommissionen i almindelighed behandler de samme spørgsmål som ungdomsskolenævnet, fritidsnævnet og voksenundervisningsnævnet, og at man derfor afholder en række møder om de samme forhold.

Under behandlingen af forslaget til den senere lov om fritidsundervisning m. v. af 6. juni 1968 pegede folketinget som nævnt på det ønskelige i en nærmere tilknytning imellem *ungdomsskolen* og folkeskolen. Behovet herfor er blevet væsentligt forøget med vedtagelsen af folkeskoleloven af 26. juni 1975, der lægger op til en udbygning af samarbejdet imellem de to skoleformer.

Ifølge folkeskolelovens § 22, stk. 3, kan undervisningen i en række valgfag og tilbudsfag tilrettelægges i samarbejde med den kommunale ungdomsskole, således at eleverne om nødvendigt henvises hertil. Endvidere kan undervisningspligten efter det 7. klassetrin opfyldes ved heltidsundervisning i den kommunale ungdomsskole, jfr. lovens § 33, stk. 3, og ifølge § 33, stk. 4, kan en tilfaldelse til at opfylde undervisningspligten ved at deltage i erhvervmæssig uddannelse eller beskæftigelse betinges af, at eleven deltager i supplerende undervisning i ungdomsskolen.

De nye samarbejdsmuligheder imellem folkeskolen og ungdomsskolen må nødvendigvis få konsekvenser i styrelsesmæssig henseende. Som nævnt nedenfor under 7.2.2.1. anbefaler udvalget, at der fortsat

oprettes et ungdomsskolenævn i hver kommune til at varetage ungdomsskolens anliggender. Som følge af det nævnte koordinationsbehov foreslår *udvalgets flertal* herudover, at den foran nævnte kommission til behandling af folkeskolens anliggender (den hidtidige skolekommission) suppleres med et medlem valgt af og blandt ungdomsskolenævnets medlemmer.

Et *mindretal* (repræsentanten for ungdomsskolen og voksenundervisningen) kan ikke anbefale, at den forannævnte kommission til behandling af folkeskolens anliggender også skal varetage opgaver inden for ungdomsskolen.

Det er efter medlemmets opfattelse vigtigt at fastslå, at ungdomsskolens primære opgave er at tilrettelægge tilbud til de unge i disses fritid og at understrege ungdomsskolens selvstændige status og uafhængighed af folkeskolen. Dette udelukker ikke et fornuftigt samarbejde folkeskole og ungdomsskole imellem, idet samarbejdet også er praktiseret under nugældende styrelseslov.

Medlemmet er enig i, at fritidskommissionen bør bortfalde, men frygter, at ungdomsskolenævnets placering under en kommission, der primært får til opgave at beskæftige sig med folkeskolens anliggender, kan komme til at betyde en uhensigtsmæssig styring af ungdomsskolen præget af folkeskolens interesser.

Dette medlem anbefaler derfor, at ungdomsskolenævnet får direkte reference til kommunalbestyrelsen og indstiller sager, om hvilke der ikke skal træffes endelig beslutning i ungdomsskolenævnet, direkte til kommunalbestyrelsens afgørelse.

Med hensyn til kommissionens beføjelser inden for ungdomsskoleområdet henvises til det nedenfor under 6.1.2.3. bemærkede.

Udvalgets gennemgang af de opgaver inden for *fritidsvirksomhed for børn og unge*, der efter den gældende skolestyrelseslov varetages af fritidskommissionen og fritidsnævnet, har vist, at der i alt væsentligt ikke er behov for en styrelsmæssig koordinering af disse opgaver i forhold til folkeskolen. Udvalget foreslår som omtalt nedenfor under 7.3.4., at alle anliggender vedrørende fritidsvirksomhed for børn og unge i fremtiden alene behandles i fritidsnævnet, idet et medlem af dette samtidig udpeges til at deltage i

ungdomsskolenævnets møder af hensyn til koordineringen med ungdomsskolens fritidsvirksomhed. Der er således ikke behov for repræsentation fra fritidsnævnet i kommissionen.

Med hensyn til *fritidsundervisning for voksne*, foreslår udvalget, at de nuværende voksenundervisningsnævn opretholdes, jfr. 7.4.

Der er derimod ikke enighed blandt udvalgets medlemmer om, hvorvidt kommissionen udover folkeskolens og ungdomsskolens anliggender også bør varetage opgaver inden for fritidsundervisning for voksne, således at et af voksenundervisningsnævnets medlemmer i konsekvens heraf får sæde i kommissionen.

Udvalgets flertal anbefaler, at de anliggender inden for fritidsundervisning for voksne, om hvilke der ikke skal træffes endelig beslutning i voksenundervisningsnævnet, behandles i kommissionen, før de forelægges kommunalbestyrelsen til afgørelse. Det vil herved blive muligt at få et samlet overblik over de undervisningsmæssige forhold i kommunen og dermed et grundlag for en bedømmelse af, hvilke initiativer der eventuelt bør tages, og hvilke økonomiske rammer der er eller bør være herfor. En samlet behandling af alle undervisningsmæssige forhold vil også indebære praktiske fordele f. eks. med hensyn til mødetilrettælgelse, hvilket især vil være af betydning for medlemmerne af kommunens stående udvalg for skole- og undervisningsvæsen, der ifølge det nedenfor nævnte forslag tillige vil være medlemmer af kommissionen.

I konsekvens heraf *foreslås det*, at et af medlemmerne i kommissionen udpeges af og blandt medlemmerne i voksenundervisningsnævnet.

Et *mindretal* (repræsentanten for ungdomsskolen og voksenundervisningen) kan ikke anbefale, at den nævnte kommission til behandling af folkeskolens anliggender også skal varetage opgaver inden for fritidsundervisning for voksne.

Det er medlemmets opfattelse, at fritidsundervisningen for voksne er af folkeoplysende karakter, hvilket er understreget ved, at undervisning for voksne, der afsluttes med prøve, som svarer til folkeskolens almindelige og udvidede afgangsprøver, er henlagt

til særlige amtsplanlagte forberedelseskursus. Det folkeoplysende understreges desuden ved, at initiativtagerne til fritidsundervisning for voksne tilrettelægger en række aktiviteter af samfundsmæssig og kulturel karakter.

Fritidsundervisningen har på lokalt plan et samarbejde med folkebibliotekerne og i nogen grad med den sociale sektor.

Bortset fra anvendelse af samme bygninger (lokaler fordeles administrativt) er der ingen samarbejdsrelationer mellem folkeskolen og de private initiativtagere til fritidsundervisning for voksne.

Erfaringer fra nugældende skolestyrelseslov har vist, at en kommissionsbehandling af voksenundervisningens anliggender har været overflødig. Der er således ingen begrundelse for en fastholdelse af kommissionsbehandling, og det forekommer derfor uhensigtsmæssigt, at et medlem af voksenundervisningsnævnet skal deltage i drøftelser om folkeskolens anliggender.

På denne baggrund anbefaler medlemmet, at voksenundervisningsnævnet får direkte reference til kommunalbestyrelsen og indstiller sager, om hvilke der ikke skal træffes endelig beslutning i voksenundervisningsnævnet, direkte til kommunalbestyrelsens afgørelse.

Udvalgets flertal foreslår, at den nye kommission benævnes »skolekommissionen«, selv om dens arbejdsområde delvis ændres som følge af, at medlemskredsen ændres til også at omfatte repræsentation for ungdomsskolen og voksenundervisningen. Til fordel for at anvende denne benævnelse taler, at der i lovgivningen er en lang tradition for, at folkeskolens anliggender varetages af skolekommissionen. Kommissionen vil fortsat i væsentlig grad få til opgave at behandle folkeskolens forhold. Den ændrede sammensætning af kommissionen nødvendiggør heller ikke en ændret kommissionsbetegnelse.

Et *mindretal* (Kommunernes Landsforenings repræsentant) mener, at den nye kommission i henseende til sammensætning og kompetence adskiller sig så væsentligt fra den nuværende skolekommission, at kommissionens benævnelse bør ændres. Dette medlem foreslår derfor, at den nye kommission benævnes »undervisningskommissionen«, og

medlemmet henviser i denne forbindelse til, at denne betegnelse var anvendt på den kommission, der var foreslået oprettet i det under 6.1.2.1.1. nævnte lovudkast af juni 1973.

6.1.2.2. *Skolekommissionens sammensætning m. v.*

Udvalget foreslår under henvisning til de foran omtalte principielle overvejelser, at der i hver kommune oprettes en skolekommission med ny sammensætning, og at fritidskommissionen samtidig bortfalder.

Skolekommissionen foreslås sammensat således:

Repræsentation for kommunalbestyrelsen.

I overensstemmelse med de principper, der ligger til grund for den gældende lovgivning, foreslås det, at kommunalbestyrelsen som hidtil udpeger flertallet af skolekommissionen. Mens kommunalbestyrelsen efter den gældende lov skal udpege normalt 6 medlemmer, hvoraf mindst de 3 skal være medlemmer af kommunalbestyrelsen, til skolekommissionen og fritidskommissionen, *foreslår udvalget*, at kommunalbestyrelsen i kommuner, hvor kommunalbestyrelsen har 15 medlemmer eller derover, fremtidig repræsenteres af normalt 7 af sine medlemmer i skolekommissionen.

De af kommunalbestyrelsen udpegede medlemmer af kommissionen skal så vidt muligt være medlemmer af det stående udvalg, der ifølge kommunens styrelsesvedtægt forestår skole- og undervisningsvæsenets anliggender. Hvis det stående udvalg har mindre end 7 medlemmer, vælger kommunalbestyrelsen ved forholdstal af sin midte 7 medlemmer til kommissionen, dog således at medlemmerne af det stående udvalg er fødte medlemmer. Ved valget regnes de fødte medlemmers pladser som pladser, der besættes af den eller de grupper inden for kommunalbestyrelsen, hvortil de fødte medlemmer hører. Hvis det stående udvalg har mere end 7 medlemmer, vælges kommunalbestyrelsens repræsentanter blandt de 7 medlemmer, hvis udvalgspladser hviler på de 7 største kvotienter ved forholdstalsvalget til dette udvalg.

Hvis kommunalbestyrelsen har 13 eller 11 medlemmer, foreslås det, at antallet af kommunalbestyrelsesmedlemmer fastsættes til 6,

henholdsvis 5, der vælges efter tilsvarende regler.

Disse forslag, der bygger på et oplæg fra Kommunernes Landsforening, tilsigter at skabe mulighed for overensstemmelse mellem beslutninger, der træffes af henholdsvis skolekommission og det stående udvalg i sager, som efter de gældende bestemmelser skal behandles i kommissionen og derefter i udvalget.

I kommuner, hvor kommunalbestyrelsen har mindre end 11 medlemmer, vil det ikke være rimeligt, at kommunalbestyrelsens repræsentation i skolekommissionen udgør mere end halvdelen af kommunalbestyrelsens medlemmer. Det *foreslås* derfor, at undervisningsministeren i disse tilfælde, som for tiden kun omfatter en enkelt kommune, efter indstilling fra kommunalbestyrelsen skal fastsætte skolekommissionens sammensætning, således at medlemmerne af det nævnte stående udvalg sammen med eventuelle andre medlemmer, som kommunalbestyrelsen udpeger blandt sine medlemmer, indgår i kommissionen. De øvrige medlemmer skal være skolenævnsmember og medlemmer udpeget af ungdomsskolenævnet og voksenundervisningsnævnet, jfr. nedenfor, eventuelt således at nævnene i fællesskab udpeger et medlem til kommissionen.

I Odense, Ålborg og Århus kommuner er der med hjemmel i den kommunale styrelseslovs § 64 godkendt en magistratsordning. Da der i egentlige magistratskommuner ikke som i de øvrige kommuner findes noget stående udvalg, der administrerer skole- og undervisningsvæsenets anliggender, idet administrationen heraf efter bestemmelse i styrelsesvedtægten er henlagt under en rådmænd på dennes eget ansvar, vil den ovenfor foreslåede sammensætning af skolekommissionen ikke kunne anvendes i disse tilfælde. Efter den kommunale styrelseslovs § 64 er der mulighed for forskelligheder mellem de enkelte magistratsordninger, og da sådanne forskelligheder dels allerede foreligger i praksis, dels vil kunne blive følgen af fremtidige ændringer i magistratskommunernes styrelsesvedtægter, *foreslås udvalget*, i overensstemmelse med et forslag fra Kommunernes Landsforening, at undervisningsministeren fastsætter skolekommissionens sammensætning i disse kommuner, men at der i øv-

rigt ikke optages detaljerede regler i skolestyrelsesloven herom.

Som tænkelige muligheder for kommissionens sammensætning i magistratskommuner kan nævnes, at rådmænd og det rådgivende udvalg vedrørende skole- og undervisningsvæsenet, der efter de nugældende ordninger findes i magistratskommunerne, indtræder i kommissionen ved siden af de nævnsvalgte medlemmer, eller at kommunalbestyrelsen udpeger et antal medlemmer, der sammen med rådmænd og de nævnsvalgte medlemmer skal udgøre kommissionen. Også i disse tilfælde skal de af kommunalbestyrelsen på den ene eller anden måde udpegede medlemmer, inklusive rådmænd, udgøre kommissionens flertal. Rådmænd bør være formand for kommissionen.

Kommunernes Landsforening har foreslået, at formænd for det stående udvalg, der administrerer kommunens skole- og undervisningsvæsen (kulturelt udvalg/skoleudvalget), tillige skal være født formand for skolekommissionen, såfremt den pågældende i øvrigt vælges til kommissionen. I modsat fald bør kommissionen selv vælge sin formand. *Lidvalgets flertal* kan *tiltræde* forslaget, idet der herigennem skabes mulighed for den højeste grad af koordination mellem det stående udvalgs og kommissionens virksomhed.

Skole og Samfunds og undervisningsministeriets repræsentanter kan ikke tiltræde forslaget, da det betyder en fravigelse af den almindeligt gældende regel om, at kommunalbestyrelsen og de af denne nedsatte stående udvalg (med undtagelse af økonomiudvalget) inden for den kommunale styrelseslovs område og kommissionerne og nævnene inden for skolestyrelseslovens område selv vælger deres formand. Hensynet til kommissionens autonomi bør efter disse medlemmers opfattelse have forrang fremfor det ovenfor nævnte koordinationshensyn.

Forældrerepræsentation.

Mens antallet af forældrevalgte skolenævnsmember i de nuværende skolekommissioner normalt udgør 5, foreslår udvalget i konsekvens af det ovenfor anførte, at antallet af skolenævnsmember i skolekommissionen i de fleste tilfælde, d.v.s. i kommuner hvor kommunalbestyrelsen har 15 medlemmer eller derover, kommer til at udgøre 4.

Udvalget har i denne forbindelse nøje overvejet, om det må anses for forsvarligt at formidske antallet af forældrerepræsentanter og dermed det antal skoler, der i forhold til den nugældende ordning vil få repræsentation i skolekommissionen. Udvalget anser imidlertid de fordele, der er forbundet med oprettelsen af en fælles kommission, for at være så betydelige, at en sådan reduktion efter omstændighederne må anses for at være forsvarlig. Udvalget har i denne forbindelse lagt vægt på, at kommunalbestyrelserne i betydeligt omfang har bemyndiget de enkelte skolenævn til at træffe beslutning om skolens økonomiske forhold, jfr. skolestyrelseslovens § 27, stk. 9, således at behovet for skolenævnsmedlemmernes medvirken ved økonomiske beslutninger i kommissionen er blevet tilsvarende mindre. Hvis kommunalbestyrelsen har 13 eller 11 medlemmer, vælger skolenævnene 3, henholdsvis 2 kommissionsmedlemmer.

Endvidere udpeger *ungdomsskolenævnet* og *voksenundervisningsnævnet* hver et medlem til kommissionen, jfr. side 44.

Deltagelse i kommissionens møder. Skolevæsenets leder.

Udvalget foreslår, at skoledirektøren/den ledende skoleinspektør deltager i skolekommissionens møder, svarende til den hidtil gældende ordning vedrørende skolekommissionen og fritidskommissionen.

Lærerrepræsentation.

Udvalget foreslår, at fælleslærerrådets formand deltager i skolekommissionens møder, svarende til den hidtil gældende ordning vedrørende skolekommissionen.

Da det er af betydning for skolekommissionens arbejde, at fælleslærerrådet har mulighed for at foretage en bred pædagogisk rådgivning, foreslås det, at fælleslærerrådet som en generel ordning kan beslutte, at yderligere et af rådets medlemmer deltager i skolekommissionens møder, således at valget af den pågældende sker for et år ad gangen efter de for valg af fælleslærerrådsformænd gældende regler.

Under henvisning til det foran bemærkede vedrørende ungdomsskolens nærmere tilknytning til folkeskolen, har udvalget drøftet et forslag fra Danmarks Lærerforening om, at ungdomsskolens lærere i fremtiden får

adgang til at vælge et medlem af kommunens fælleslærerråd. *Udvalgets flertal* har ikke kunnet anbefale dette forslag, idet ændringer i reglerne om fælleslærerråd ikke er omfattet af udvalgets kommissorium. *Danmarks Lærerforenings* repræsentant har foreslået, at en bestemmelse herom optages i loven, idet dette medlem ikke mener, at kommissoriet er til hinder herfor.

Udvalget foreslår endelig, at den gældende bestemmelse i skolestyrelseslovens § 12, stk. 4, hvorefter lærerrepræsentanterne ikke må overvære den del af forhandlingerne, der angår indstilling om ansættelse af ledere og lærere, ophæves. Med hensyn til den nærmere baggrund for dette forslag henvises til det nedenfor under 6.1.2.3., bemærkede.

Elevrepræsentation.

Ifølge den gældende lov har repræsentanter for elevråd (eller andre elevsammenslutninger) ikke adgang til at deltage i skolekommissionens eller fritidskommissionens møder. En kommission vil således ikke kunne træffe generel bestemmelse om, at elevrepræsentanter har adgang til møderne, men kommissionen vil kunne indbyde eller indkalde elevrepræsentanter til som observatører at deltage i behandlingen af bestemte sager, hvor man gerne vil høre elevernes mening, eller som i øvrigt skønnes at have særlig interesse for eleverne.

I enkelte kommuner er der blevet oprettet elevråd fælles for flere af eller alle elevrådene ved de enkelte folkeskoler. Repræsentanter for disse fælles elevråd deltager efter indbydelse fra skolekommissionen i dennes behandling af de fleste sager, idet elevrepræsentanter dog aldrig deltager i møder, hvor sager vedrørende enkeltpersoner behandles.

Udvalget har overvejet, om der som en almindelig ordning bør gives repræsentanter for fælleselevråd, hvor sådanne findes i kommunen, adgang til at deltage i skolekommissionens møder som observatører. Udvalgets flertal kan imidlertid ikke anbefale, at der indføres en sådan ordning. Dette skyldes navnlig vanskelighederne ved at afgøre, om et fælleselevråd er sammensat på en repræsentativ måde.

Udvalget tillægger det på den anden side stor betydning, at eleverne i videst muligt omfang inddrages i beslutninger omkring skolens forhold, der har betydning ikke

alene for den enkelte skole, men også for kommunens samlede skolevæsen. Ifølge § 2, stk. 3, i folkeskoleloven skal folkeskolen forberede eleverne til medleven og medbestemmelse i et demokratisk samfund og til medansvar for løsningen af fælles opgaver. Det må derfor anses for naturligt, at elevrepræsentanter medvirker ved skolekommissionens behandling af de anliggender, der berører elevernes undervisningsmæssige situation, forudsat at grundlaget for udpegningen af elevrepræsentanterne danner en rimelig baggrund for en sådan medvirken.

Udvalget med undtagelse af Skole og Samfunds samt elevorganisationernes repræsentanter foreslår derfor, at der ved en bestemmelse i skolestyrelsesloven åbnes adgang for, at 2 repræsentanter valgt af og blandt de elevrepræsentanter, der deltager i skolenævnets møder, får adgang til at deltage i skolekommissionens møder uden stemmeret. En sådan ordning vil sikre, at elevrepræsentanterne vælges på et grundlag, der er lige- ligt og repræsentativt for alle skolerne.

Elevrepræsentanterne bør ikke have adgang til at deltage i behandlingen af sager angående enkelte ledere, lærere eller elever, svarende til den for elevdeltagelse i skolenævnsmøder gældende ordning.

Repræsentanterne for elevorganisationerne i udvalget har ikke kunnet tilslutte sig dette forslag, idet det efter deres opfattelse vil medføre, at elevrepræsentanterne skal vælges uden at have et egentligt grundlag at arbejde på, og at de bliver uden referatpligt eller pligt til at forelægge sager fra elevrådene for skolekommissionen. Elevernes repræsentation i skolekommissionen efter forslaget vil desuden være lidet repræsentativ.

Hertil skal føjes, at det aldrig tidligere er set, at man direkte ad lovgivningsvejen på den af udvalget foreslåede måde griber ind i samt underkender enkelte grupper organisationsstruktur.

Netop fælleselevrådets eksistens kan sikre, at elevrepræsentanterne vælges på et arbejdsgrundlag, samt at de står i direkte og jævnlig kontakt med kommunens skolars elevråd, hvorfor elevrepræsentanterne i udvalget foreslår, at de 2 repræsentanter vælges af fælleselevrådet eller hertil svarende elevsammenslutninger fælles for alle kommunens skoler.

Flertallets forslag bør efter disse medlemmers opfattelse kun gælde i kommuner, hvor sådanne fælles elevsammenslutninger ikke er oprettet.

Der henvises i øvrigt til det under 5.4. bemærkede.

Skole og Samfund er af den opfattelse, at elevrådets arbejdsområde er den enkelte skole, og at elevrepræsentanter derfor ikke bør deltage i skolekommissionens møder. Foreningen har dog intet at indvende imod, at skolekommissionen inddrager elevrådene på de enkelte skoler ved kommissionens behandling af spørgsmål af interesse for de pågældende skoler. Foreningen finder endvidere, at såfremt der skal gennemføres en ordning med elevdeltagelse i skolekommissionens møder, bør det være den af udvalgets flertal foreslåede ordning.

Sammenfattende foreslår udvalget, at den nuværende fritidskommission bortfalder, og at skolekommissionen i fremtiden kommer til at bestå af normalt 13 medlemmer, der udpeges således:

- 7 medlemmer af kommunens stående udvalg for skole- og undervisningsvæsenet
- 4 skolenævnsmedlemmer
- 1 medlem af ungdomsskolenævnet (flertallets forslag)
- 1 medlem af voksenundervisningsnævnet (flertallets forslag).

Hvis kommunalbestyrelsen har 13 eller 11 medlemmer, består skolekommissionen dog af 6, henholdsvis 5 medlemmer af kommunens stående udvalg for skole- og undervisningsvæsenet, samt 3, henholdsvis 2 skolenævnsmedlemmer. Desuden vælger ungdomsskolenævnet og voksenundervisningsnævnet hver 1 medlem til kommissionen.

I kommissionens møder deltager skoleinspektøren/den ledende skoleinspektør, formanden for fælleslærerrådet og eventuelt yderligere et medlem af fælleslærerrådet, samt 2 elevrepræsentanter valgt af og blandt de elevrepræsentanter, der deltager i skolenævnets møder.

6.1.2.3. *Skolekommissionens kompetence.*

6.1.2.3.1. *Principielle synspunkter.*

Grundlaget for udvalgets forslag om oprettelse af en skolekommission til varetagelse af opgaver dels inden for kommunens folke-

skoleområde som helhed, dels (udvalgets flertal) inden for ungdomsskolen og voksenundervisningen, har været den gennemgang af skolekommissionens og fritidskommissionens opgaver, som udvalget i overensstemmelse med arbejdsplanen har foretaget, jfr. kapitel 3. Gennemgangen har resulteret i, at spørgsmålet om, hvorvidt der bør oprettes en sådan kommission, og hvorledes denne i bekræftende fald bør sammensættes, efter udvalgets opfattelse bør afgøres ud fra følgende hovedsynspunkter:

a. Forhold inden for kommunens folkeskoleområde som helhed bør behandles i et organ bestående af repræsentanter for kommunalbestyrelsen og skolens forældrerepræsentanter i skolenævnene, før der træffes afgørelse herom i kommunalbestyrelsen.

b. En tilsvarende ordning bør (efter flertallets opfattelse) gælde om de forhold inden for ungdomsskolen og voksenundervisningen, der ikke afgøres endeligt i henholdsvis ungdomsskolenævnet og voksenundervisningsnævnet.

c. Forholdene inden for ungdomsskolen, voksenundervisningen (udvalgets flertal) og folkeskolen bør i videst muligt omfang koordineres.

d. Der bør tilstræbes videst mulig overensstemmelse imellem beslutningerne i det organ, der oprettes, og behandlingen i kommunens stående udvalg for skole- og undervisningsvæsen.

Sammensætningen af den foreslåede skolekommission tilgodeser efter udvalgets opfattelse disse hovedsynspunkter, ligesom kommissionen i konsekvens af disse i princippet bør overtage dels skolekommissionens opgaver, dels fritidskommissionens opgaver inden for ungdomsskolen og voksenundervisningen (udvalgets flertal).

6.1.2.3.2. Forslag om skolekommissionens beføjelser.

Idet der i øvrigt henvises til de nedenfor under 6.1.2.3.3. angivne kommentarer, foreslår udvalget herefter, at følgende opgaver i den gældende skolestyrelseslov overføres til skolekommissionen:

a. Folkeskolen:

Indstilling om ansættelse og afskedigelse af ledere og lærere ved kommunens skole-

væsen (§ 7, stk. 2 og 3, jfr. § 23) (se side 52).

Udvalget foreslår, at bestemmelsen i § 7, stk. 2, hvorefter en enstemmig indstilling er bindende for kommunalbestyrelsen, bortfalder for så vidt angår besættelsen af stillinger som skoledirektør/ledende skoleinspektør og viceskoledirektør. Baggrunden for dette forslag er navnlig den særlige tilknytning til kommunalbestyrelsen, der er forbundet med disse stillinger, jfr. bl. a. skolestyrelseslovens § 58.

Udvalget er blevet orienteret om aftalen af 15. august 1975 imellem finansministeriet og tjenestemændenes centralorganisationer om nye ansættelsesområder for tjenestemænd, men de herhenhørende problemer falder uden for udvalgets kommissorium.

Tilsyn med kommunens skolevæsen (§ 8, stk. 1).

Kontrol med, at alle undervisningspligtige børn i kommunen indskrives i folkeskolen eller får en undervisning, der kan stå mål med, hvad der almindeligvis kræves i folkeskolen (§20, stk. 1).

Foranstaltninger til specialundervisning eller anden specialpædagogisk bistand samt til undervisning af syge og invaliderede børn (§ 20, stk. 2) (se side 50).

Overflytning af et barn til en anden skole i kommunen (§ 20, stk. 3) (se side 50).

Optagelse i en skole af børn, der endnu ikke er undervisningspligtige (§ 20, stk. 4) (se side 50).

Tilsyn med privat underviste børn (§ 21) (se side 50).

Udarbejdelse af udkast til kommunens skoleplan og til undervisningsplaner for kommunens skoler (§ 22, stk. 1) (se side 51).

Udtalelse om skolelægeordning, børnetandplejeordning og skolebespisning (§ 22, stk. 3).

Udtalelse om det årlige budgetforslag vedrørende kommunens skoler (§ 22, stk. 4) (se side 51).

Det foreslås, at § 22, stk. 5, ophæves (se side 52).

b. Ungdomsskolen (flertallets forslag).

Indstilling om ansættelse og afskedigelse

af ledere og lærere (§ 7, stk. 2 og 3, jfr. § 25, stk. 2) (se side 52).

Tilsyn med ungdomsskolevirksomhed i forbindelse med ungdomsskolenævnet (§ 8, stk. 2).

Udtalelse om det årlige budgetforslag vedrørende ungdomsskolen (§ 24, stk. 3) (se side 51).

Udarbejdelse af udkast til kommunens ungdomsskoleplan (§ 25, stk. 1, 1. pkt.).

Indstilling til kommunalbestyrelsen om ungdomsskolevirksomheden i kommunen og godkendelse af private ungdomsskoler (§ 25, stk. 1, 2. pkt., jfr. § 28, stk. 1 og 2). Der henvises i øvrigt til 7.2.2.2., vedrørende ophævelse af § 28, stk. 2.

c. *Voksenundervisningen* (flertallets forslag).

Tilsyn med fritidsundervisning for voksne i forbindelse med voksenundervisningsnævnet (§8, stk. 2).

Indstilling til kommunalbestyrelsen om godkendelse af fritidsundervisning for voksne (§26,jfr.§30,stk. 1).

Indstilling til kommunalbestyrelsen vedrørende fremsættelse af kommunale tilbud om fritidsundervisning for voksne (§ 31).

d. *Fælles for folkeskolen, ungdomsskolen og voksenundervisningen:*

Medvirken ved skolebyggesagers behandling (§ 22, stk. 2 og § 24, stk. 4).

Indstilling til kommunalbestyrelsen om tilvejebringelse og forbedring af lokaler og om disses forsyning med materiel og inventar (§ 27, stk. 7, § 28, stk. 6 og § 30, stk. 4).

e. *Udvalget foreslår endvidere*, at skolekommissionen får mulighed for at fastsætte bestemmelser om skolernes underretning til elever og forældre om skolens syn på elevernes udbytte af skolegangen, jfr. folkeskolelovens § 12, stk. 1 (se side 53).

f. *Folkeskolelovens § 33, stk. 4* (se side 53).

Udvalgets flertal foreslår endelig, at befojelsen til at tillade, at en elev efter 7 års undervisning helt eller delvis opfylder undervisningspligten ved at deltage i erhvervmæssig uddannelse eller beskæftigelse, jfr. folkeskolelovens § 33, stk. 4, overføres fra skolenævnet til skolekommissionen.

Med hensyn til anvisning af lokaler henvises til 9.1.

6.1.2.3.3. I det følgende redegøres nærmere for *udvalgets overvejelser vedrørende skolekommissionens opgaver*.

a. *Skolestyrelsesloven:*

§ 20, stk. 2 (om indretning af specialundervisning m. v.): Udvalget har drøftet, om der fortsat er behov for at henlægge denne opgave til en kommission, efter at der i lovgivningen er blevet fastsat detaljerede bestemmelser om indretning af specialundervisning eller anden specialpædagogisk bistand for de forskellige grupper af handicappede elever samt om indretning af undervisning for syge og invaliderede børn. Bestemmelsen bør imidlertid opretholdes, idet det har vist sig hensigtsmæssigt, at kommissionen inden for rammerne af den gældende lovgivning har haft mulighed for at fremkomme med initiativer på disse områder. Bestemmelsen har endvidere i betydeligt omfang fundet anvendelse ved behandlingen af spørgsmål om undervisningsforanstaltninger for enkelte elever, idet afgørelsen herom i mange tilfælde bedst kan træffes på grundlag af en samlet bedømmelse af de foreliggende undervisningsmuligheder. Kommissionen kan dog ikke træffe afgørelse vedrørende enkelte elever i de tilfælde, hvor lærerrådet har truffet bestemmelse om henvisning til specialundervisning, jfr. skolestyrelseslovens § 62, stk. 1.

§ 20, stk. 3: Udvalget henleder opmærksomheden på, at der bør etableres et samarbejde mellem skolemyndighederne og de sociale myndigheder i tilfælde af overflytning af barnet til en anden skole, for så vidt bistand i henhold til lov om social bistand skønnes hensigtsmæssig i det foreliggende tilfælde, jfr. denne lovs § 32, stk. 4.

§ 20, stk. 4: Det bør i bestemmelsen præciseres, at kommissionen træffer bestemmelse *dels* om optagelse af yngre børn i en børnehaveklasse fremfor ældre børn i særlige tilfælde, jfr. folkeskolelovens § 37, stk. 1, *dels* om optagelse af børn i 1. klasse i det kalenderår, hvor barnet fylder 6 år, hvis det må antages at kunne følge undervisningen i klassen, jfr. folkeskolelovens § 38.

§21: Det bør efter *udvalgets opfattelse* ved delegation i videst muligt omfang overlades til skoleforvaltningen at føre tilsyn med privat underviste børn. Kommissionen bør derfor kun behandle spørgsmål vedrø-

rende undervisningsmæssige forhold for sådanne børn i det omfang, disse forhold ikke må anses for at være tilfredsstillende. De indholdsmæssige regler om dette tilsyn findes i kapitel 5 i lov om friskoler og private grundskoler m. v., jfr. lov nr. 306 af 8. juni 1977.

§ 22, stk. 1: *Udvalget foreslår*, at der i fremtiden indhentes udtalelser fra skolenævnene ved de berørte skoler vedrørende *skoleplanens* bestemmelse om skolernes navne og distrikter samt hver enkelt skoles omfang med hensyn til undervisning i grundskolen og 10. klasse samt børnehaveklasser, specialundervisning og undervisning i fritiden, jfr. folkeskolelovens § 24, stk. 1, nr. 1 og 2. Der henvises herved til det under 5.3.2.2. anførte.

Udvalget foreslår endvidere, at kommissionen får pligt til at indhente en udtalelse fra fritidsnævnet vedrørende skoleplansbestemmelser om elevernes undervisning i deres fritid, såfremt særlige forhold taler derfor, jfr. folkeskolelovens § 3, stk. 3. Herved sikres en koordinering mellem denne undervisning og den øvrige fritidsvirksomhed for børn og unge.

Kommunernes Landsforenings repræsentant i udvalget finder principielt, at det er uheldigt, at det i folkeskolelovens § 24, stk. 1, nr. 5, er foreskrevet, at skoleplanen skal indeholde bestemmelser om normeringen af tjenestemænd i folkeskolen, timelærere og faste vikarer samt disse stillingers klassificering, for så vidt den ikke følger af almindelige regler. Det er derved bestemt, at der for fastsættelse af normering af stillinger i folkeskolen og stillingernes klassificering skal gælde den for skoleplaner gældende beslutningsprocedure, d.v.s., at kommunalbestyrelsen skal træffe beslutningen på grundlag af et udkast, der er affattet af skolekommissionen og efter indhentet udtalelse fra fælleslærerrådet.

Landsforeningen finder ikke, at denne beslutningsprocedure er velegnet for de anliggender vedrørende normering og klassificering af stillinger i folkeskolen, der er henlagt til afgørelse i den enkelte kommune. Særligt forekommer det uhensigtsmæssigt, at det er foreskrevet, at der skal indhentes udtalelse fra fælleslærerrådet om sådanne spørgsmål, eftersom det vil være mere naturligt, såfremt der skal inddrages lærerrepræ-

sentanter i overvejelserne, at dette sker i form af forhandling med lærernes forhandlingsberettigede organisationer. Det findes heller ikke naturligt at inddrage repræsentanter for forældrene i overvejelserne om klassificering af tjenestemandsstillingen.

Under hensyn til, at der ikke i udvalget har kunnet opnås tilslutning til foranstående synspunkter, stiller landsforeningens repræsentant dog ikke forslag om ændring af folkeskoleloven på dette punkt.

Udvalget henleder endelig opmærksomheden på, at udkast til *undervisningsplaner* for de enkelte skoler kan udformes således, at de - i det omfang der er sammenfald med hensyn til klassetrin m. v. - er mere eller mindre enslydende, jfr. indledningen i undervisningsministeriets cirkulære nr. 230 af 9. december 1975 om udformningen af undervisningsplaner i folkeskolen og det under 5.3.2.1. vedrørende § 27, stk. 14, anførte.

§ 22, stk. 4 og § 24, stk. 3: De to lovbestemmelser indeholder ikke nærmere bestemmelser om tidspunktet for afgivelsen af udtalelsen om det årlige budgetforslag, men det er i § 18 i bekendtgørelse nr. 212 af 27. maj 1970 fastsat, at udtalelsen bør afgives mellem budgetforslagets 1. og 2. behandling. Behandlingen af budgetforslaget er imidlertid på dette tidspunkt normalt så vidt fremskredet, at der i praksis kun i begrænset omfang er mulighed for at imødekomme ønsker om ændringer i dette. *Udvalget foreslår* derfor, at bestemmelsen i bekendtgørelsens § 18 ændres således, at udtalelsen om udkastet til budgetforslag indhentes inden 1. behandlingen i kommunalbestyrelsen. Der bør endvidere være adgang til også at indhente kommissionens udtalelse mellem 1. og 2. behandling i de tilfælde, hvor kommunalbestyrelsen måtte ønske dette.

Udvalget har på opfordring af Danmarks Lærerforening drøftet, om der bør optages en bestemmelse i skolestyrelseslovens § 61, stk. 1, om, at skolekommissionen har pligt til at indhente erklæring fra fælleslærerrådet om udkastet til det årlige budgetforslag. Udvalget anser imidlertid en sådan ordning for uhensigtsmæssig, idet den vil besværliggøre budgetbehandlingen unødigt. Hertil kommer, at lærerne har deltaget i udarbejdelsen af budgetterne på de enkelte skoler, jfr. lovens § 27, stk. 9, og § 62, stk. 2, nr. 5. Desuden deltager fælleslærerrådets formand i skole-

kommissionens behandling af budgetforslaget, jfr. lovens § 12, stk. 1, og udvalget foreslår ovenfor under 6.1.2.2., at yderligere et medlem af fælleslærerrådet får mulighed for at deltage i kommissionens møder.

Udvalget understreger imidlertid, at fælleslærerrådets repræsentanter skal have modtaget det fornødne materiale forud for skolekommissionens behandling af budgetforslaget, og at budgetforslaget ikke kan anses for at være behandlet korrekt i kommissionen, hvis dette materiale ikke har foreligget.

§ 22, stk. 5: I folkeskoleloven af 26. juni 1975 er der fastsat bestemmelser om folkeskolens afgangsprøver og udvidede afgangsprøver, men ikke om årsprøver eller prøver i øvrigt. Folkeskoleloven indeholder således på dette område ikke længere regler af indholdsmæssig karakter, der kan danne grundlag for skolestyrelseslovens kompetenceregulering med hensyn til årsprøver, og *udvalget foreslår* derfor, at § 22, stk. 5, ophæves. Udvalget understreger i denne forbindelse, at baggrunden for dette forslag udelukkende er de ændrede bestemmelser om prøver i folkeskoleloven, og udvalget har således ikke taget stilling til, om og eventuelt i hvilket omfang der fortsat kan indrettes årsprøver i folkeskolen.

§ 23 og § 25, stk. 2: Problemerne i forbindelse med ansættelse og afskedigelse af ledere og lærere ved kommunens skole- og undervisningsvæsen har indtaget en fremtrædende placering i udvalgets drøftelser. Dette skyldes først og fremmest den principielle uoverensstemmelse på dette område imellem bestemmelserne i skolestyrelsesloven på den ene side og på den anden side samarbejdsudvalgsreglerne.

Ifølge skolestyrelseslovens § 23 foretager skolekommissionen indstilling til kommunalbestyrelsen om ansættelse og afskedigelse af ledere og lærere ved kommunens skolevæsen. I tilfælde, hvor stillinger som skoleleder og viceskoleinspektør er opslået med pligt til at gøre tjeneste ved en bestemt skole, eller en ansøger til en lærerstilling ønsker at gøre tjeneste ved en bestemt skole, forelægges ansøgningen skolenævnet til udtalelse, inden skolekommissionen foretager indstilling om besættelse af stillingen, jfr. skolestyrelseslovens § 27, stk. 11 og 12. Lærerrepræsentanterne må efter gældende regler ikke over-

være den del af forhandlingerne, der angår indstilling om ansættelse af ledere og lærere ved kommunens skole- og undervisningsvæsen, jfr. lovens § 12, stk. 4.

Ansættelse og afskedigelse af ledere og lærere ved kommunale ungdomsskoler finder tilsvarende sted på grundlag af indstilling fra fritidskommissionen efter forud indhentet udtalelse fra ungdomsskolenævnet, jfr. skolestyrelseslovens § 25, stk. 2 og § 28, stk. 7.

Beslutning om ansættelse og afskedigelse af ledere og lærere ved kommunens skole- og undervisningsvæsen træffes således ifølge skolestyrelsesloven af medlemmer af kommunalbestyrelsen eller repræsentanter for denne, forældrerepræsentanter samt de repræsentanter for organisationer m. v., der har sæde i fritidskommissionen og ungdomsskolenævnet. Repræsentanter for de ansatte medvirker derimod ikke ved behandlingen af sager om indstilling til ansættelse af ledere og lærere.

Ifølge reglerne om samarbejdsudvalg er samarbejdsudvalget medbestemmende med hensyn til, hvilke principper der bør følges ved institutionens personalepolitik med hensyn til bl. a. ansættelser, afskedigelser og procedurer herfor, samt forfremmelser, jfr. aftalens § 10. Samarbejdsudvalget er sammensat af et ligeligt antal repræsentanter for henholdsvis institutionens ledelse (skoleleder, viceskoleinspektør) og medarbejdere, og forudsat, at der i udvalget kan opnås enighed herom, har medarbejderne således medbestemmelse om disse forhold.

Under 5.2.1. er der redegjort for udvalgets principielle overvejelser med hensyn til afgrænsningen imellem bestemmelser i skolestyrelsesloven og samarbejdsudvalgsreglerne. Resultatet af disse overvejelser er blevet, at udvalget anbefaler en i princippet uændret sammensætning af skolestyrelseslovens organer i den forstand, at medarbejderne som hidtil alene deltager i disses møder som rådgivere uden stemmeret. Det tages endvidere til efterretning, at der vil kunne oprettes samarbejdsudvalg inden for skole- og undervisningsrådet på grundlag af de eksisterende samarbejdsudvalgsaftaler.

Under henvisning hertil *foreslår udvalget* derfor, at skolekommissionens og fritidskommissionens hidtidige kompetence i henhold til skolestyrelseslovens § 23 og § 25, stk. 2, overføres til skolekommissionen.

Udvalget foreslår endvidere, at man ophæver bestemmelsen i skolestyrelseslovens § 12, stk. 4, om, at lærerrepræsentanterne ikke må overvære den del af forhandlingerne i kommissionen, der angår indstilling om ansættelse af ledere og lærere.

Udvalget henleder endelig opmærksomheden på, at et samarbejdsudvalg for kommunens samlede skole- og undervisningsområde, jfr. nedenfor under 6.2., i almindelighed kan være et velegnet forum for drøftelse af de nævnte principper om ansættelser, afskedigelser og forfremmelser.

Underretning om skolens syn på elevernes udbytte af skolegangen.

Ifølge folkeskolelovens § 12, stk. 1, skal elever og forældre regelmæssigt underrettes om skolens syn på elevernes udbytte af skolegangen.

Medens den tidligere folkeskolelov indeholdt en udtrykkelig bestemmelse om, at det er skolekommissionen, der træffer de nærmere beslutninger om sådanne standpunktsmeddelelser, findes der ingen sådan kompetenceregulering i den nugældende folkeskolelov.

Der har imidlertid i praksis vist sig at være behov for at få fastlagt, hvilken myndighed der har kompetence til at fastsætte de nærmere lokale bestemmelser om, hvor hyppigt og i hvilke former sådanne standpunktsmeddelelser skal gives.

Det foreslås derfor, at der optages en bestemmelse i skolestyrelsesloven om, at denne beføjelse - sådan som det tidligere har været gældende - overlades til skolekommissionen.

b. Folkeskolelovens § 33, stk. 4:

I forbindelse med udvidelsen af undervisningspligten fra 7 til 9 år i 1972 blev der givet mulighed for, at skolenævnet kunne tillade, at en elev efter 7 års undervisning helt eller delvis opfylder undervisningspligten ved at deltage i erhvervsmæssig uddannelse, eventuelt helt fritage eleven for undervisningspligten. Ved den nye folkeskolelov blev der tillige adgang til at opfylde undervisningspligten ved erhvervsmæssig beskæftigelse, således at den hidtidige bestemmelse om (hel) fritagelse for undervisningspligt samtidig bortfaldt.

Denne dispensationsadgang har efter udvalgets opfattelse skabt betydelige vanskelig-

heder for skolenævnene, idet det ikke altid har været muligt at tilvejebringe et tilfredsstillende grundlag for nævnenes afgørelse i disse sager. Hertil kommer, at henlæggelsen af afgørelsen til nævnene kan føre til en uens praksis ved kommunens skoler på dette område.

Udvalgets flertal foreslår derfor, at den omhandlede beføjelse henlægges til skolekommissionen. Det vil herved blive muligt at tilvejebringe et bedre grundlag for afgørelserne, idet skolevæsenets administration direkte vil kunne bistå kommissionen hermed, hvortil kommer, at den nævnte mulighed for uens praksis på dette område vil bortfalde. Såfremt udvalgets forslag følges, må bestemmelsen i § 11, stk. 1, nr. 4 i undervisningsministeriets cirkulære nr. 159 af 5. august 1976 om folkeskolens indskrivning af undervisningspligtige elever, hvorefter de heromhandlede elever forbliver indskrevet i deres hidtidige skole, ophæves, således at tilsynet med undervisningspligtens overholdelse for disse elevers vedkommende pålægges skolekommissionen.

Et *mindretal* (Københavns kommunes repræsentant) kan ikke tiltræde forslaget, idet den gældende ordning efter medlemmets opfattelse virker tilfredsstillende.

6.2. Samarbejdsudvalg for kommunens skolevæsen som helhed.

Samarbejdsudvalgsaftalerne (jfr. bilag 3) indeholder i § 1 bestemmelse om, at der i tilfælde, hvor samarbejdsudvalget skønner det hensigtsmæssigt, kan oprettes flere samarbejdsudvalg inden for samme institution. I så fald organiseres disse som hovedudvalg og lokaludvalg, således at hovedudvalget behandler de spørgsmål om arbejdsforhold, personaleforhold, institutionens økonomiske forhold samt uddannelse af samarbejdsudvalgenes medlemmer, der er fælles for hele institutionens område.

I 5.2. er der redegjort for udvalgets overvejelser og synspunkter med hensyn til spørgsmålet om oprettelse af eventuelle samarbejdsudvalg på de enkelte folkeskoler. Som det fremgår heraf, har udvalget ikke ønsket at fremkomme med forslag til ændring af de indgåede samarbejdsudvalgsaftaler, men har taget til efterretning, at aftalerne kan sættes i kraft på skolerne. Idet man i det hele henviser til det i kapitel 5 anførte, har

udvalget ligeledes taget til efterretning, at samarbejdsudvalgsaftalerne også vil kunne danne grundlag for oprettelse af samarbejdsudvalg (hovedudvalg) omfattende kommunens samlede skole- og undervisningsområde.

6.3. Skoledirektionen i Københavns kommune.

6.3.1. **Gældende regler om skoledirektionen.** Ifølge skolestyrelseslovens § 68 består skoledirektionen af følgende:

1. Den borgmester, under hvem skolesager er henlagt, der er skoledirektionens formand.
2. Rådmanden for den pågældende magistratsafdeling.
3. 4 medlemmer valgt af borgerrepræsentationen blandt dens medlemmer.
4. 4 medlemmer valgt af og blandt de forældrevalgte medlemmer af skolenævnene.

Kommunalbestyrelsen fastsætter nærmere regler om valg af disse medlemmer.

Valg til direktionen finder sted snarest muligt efter hvert kommunalvalg. Valget af de forældrevalgte medlemmer af direktionen foretages inden 3 måneder efter hvert almindeligt valg til borgerrepræsentationen.

Skoledirektøren er forretningsfører for direktionen og deltager uden stemmeret i dens møder. Desuden deltager — uden stemmeret — en repræsentant for fælleslærerrådet i møderne.

Vedrørende organer til varetagelse af funktioner med hensyn til virksomhed efter lov om fritidsundervisning m. v. henvises til afsnit 7.6.

6.3.2. Udvalgets overvejelser og forslag.

Ifølge skolestyrelseslovens § 68 varetages den overordnede ledelse af og overtilsynet med Københavns kommunes skolevæsen af skoledirektionen. Beføjelser, som uden for København er tillagt amtsrådet og undervisningsministeriet, er i København henlagt til skoledirektionen.

Københavns stilling som såvel primær- som sekundærkommune nødvendiggør, at der på visse områder gælder andre styrelsesregler end for landets øvrige kommuner. Udvalget har imidlertid ifølge sit kommissorium ikke haft til opgave at stille forslag om ændringer i den i loven fastlagte kompetencefordeling, medmindre forslag om

en ændret sammensætning af organerne forudsætter ændrede bestemmelser om kompetencen, eller andre særlige forhold taler herfor.

Hvad særligt angår skoledirektionen, har udvalget tidligere under 6.1.2.2. foreslået, at der ikke i skolestyrelsesloven optages detaljerede regler om skolekommissionens sammensætning for så vidt angår kommuner med magistratsordning. Udvalget har derfor overvejet, at man enten også undlader at optage detaljerede regler for så vidt angår skoledirektionens sammensætning eller bibeholder § 68 i stort set uændret form. Udvalget har besluttet sig for den sidste mulighed. På grund af forskellene mellem skolekommissionens og skoledirektionens beføjelser *foreslår udvalget* endvidere, at man bibeholder anvendelsen af betegnelsen »Københavns skoledirektion«.

Da rådmandsinstitutionen formentlig bortfalder fra 1. april 1978 ved gennemførelsen af lov om Københavns kommunes styrelse, vil antallet af skoledirektionsmedlemmer blive reduceret fra 10 til 9, hvis skolestyrelsesloven ikke ændres. Det bør derfor overvejes, om antallet af skoledirektionsmedlemmer bør udvides til 10 eller eventuelt 11 ved f. eks. at udvide antallet af borgerrepræsentanter og/eller antallet af forældrevalgte medlemmer.

En løsning, hvorefter skoledirektionen kommer til at bestå af 5 borgerrepræsentanter og 5 forældrevalgte medlemmer bør efter udvalgets opfattelse foretrækkes. De forældrevalgte medlemmer af direktionen vælger 1 medlem til ungdomsskolenævnet, se nedenfor under 7.6.2., og 2 af skoledirektionens medlemmer udpeges til voksenundervisningsnævnet, se nedenfor under 7.6.4.

Skoledirektionen kommer herefter til at bestå af følgende:

Den borgmester, under hvem skolesager er henlagt, som er direktionens formand.

5 medlemmer valgt af og blandt borgerrepræsentationens medlemmer.

5 medlemmer valgt af og blandt medlemmerne af skolenævnene.

I direktionens møder deltager uden stemmeret skoledirektøren (forretningsfører for direktionen), 2 repræsentanter for fælleslærerrådet samt 2 elevrepræsentanter valgt af og blandt de elevrepræsentanter, der deltager i skolenævnenes møder.

Kapitel 7.

Nævn inden for fritidsundervisningsområdet.

7.1. Indledning.

I henhold til skolestyrelseslovens § 11 oprettes der i hver kommune uden for København et ungdomsskolenævn, et fritidsnævn og et voksenundervisningsnævn. Nævnene varetager en række opgaver i forbindelse med virksomhed i henhold til kapitel I–III i lov om fritidsundervisning m. v., der omhandler henholdsvis ungdomsskolen, fritidsvirksomhed for børn og unge, og fritidsundervisning for voksne.

Med hensyn til Københavns kommune henvises til 7.6.

7.2. Ungdomsskolenævnet.

7.2.1. Gældende regler.

Ungdomsskolenævnet består ifølge skolestyrelseslovens § 11, stk. 2, af:

2 medlemmer valgt af kommunalbestyrelsen blandt dens medlemmer, samt

3 medlemmer valgt af kommunalbestyrelsen efter indhentet indstilling fra de stedlige organisationer, der har særlig interesse i ungdomsskolevirksomhed.

For hvert medlem vælges tillige en stedfortræder.

Hvis de organisationer, der skal indstille medlemmer til nævnet, ikke findes i en kommune, vælger kommunalbestyrelsen selv disse medlemmer og deres stedfortrædere, jfr. lovens § 11, stk. 6.

I ungdomsskolenævnets møder deltager en repræsentant for henholdsvis ledere og lærere inden for ungdomsskolen. Såfremt der er oprettet elevråd eller andre hertil svarende former for elevsammenslutninger, repræsenterende eleverne i ungdomsskolen, deltager en af og blandt elevrådenes (sammenslutningernes) formænd valgt repræsentant samt yderligere en elevrepræsentant valgt af elevrådene (sammenslutningerne) i nævnets møder. Endelig deltager en repræsentant for fælleslærerrådet i møderne, når spørgsmål vedrørende ungdomsskoleordnin-

gen i kommunen er til behandling (bekendtgørelse nr. 212 af 27. maj 1970 om ledes, læreres og elevers deltagelse i møder i kommissioner og nævn efter skolestyrelsesloven m. v., §§ 12-15).

7.2.2. Udvalgets overvejelser og forslag.

7.2.2.1. Ungdomsskolenævnets sammensætning.

Udvalget har indhentet oplysninger om, hvorledes valget af medlemmer til de nuværende ungdomsskolenævn har fundet sted. Undersøgelsen har vist, at ca. $\frac{3}{4}$ af medlemmerne er udpeget efter indstilling fra stedlige organisationer, mens ca. $\frac{1}{4}$ er valgt af kommunalbestyrelserne uden indstilling i henhold til lovens § 11, stk. 6. Indstilling er fremkommet fra et bredt udsnit af de stedlige organisationer med tilknytning til erhvervslivet, børne- og ungdomsarbejde, den almene folkeoplysning, politiske partier, undervisningsinstitutioner m. v. Det har således i praksis ikke været muligt at fastlægge et klart kriterium for, på hvilket grundlag medlemmerne af ungdomsskolenævnet burde vælges.

Udvalget har på denne baggrund og under hensyn til ungdomsskolens status som en kommunal institution, hvis udgifter nu fuldt ud afholdes af kommunen, drøftet, om der fortsat bør oprettes et ungdomsskolenævn. Udvalget tillægger det imidlertid stor værdi, at der også i fremtiden findes et nævn bestående af personer, som ønsker at støtte ungdomsskolevirksomheden i kommunen. *Udvalget anbefaler* derfor, at der fortsat oprettes et ungdomsskolenævn i hver kommune.

For at styrke interessen for arbejdet i ungdomsskolenævnet anbefaler udvalget, at kommunalbestyrelsen i videst muligt omfang ved delegation overlader det til ungdomsskolenævnet at træffe afgørelse inden for de områder, hvor kompetencen hertil i loven er henlagt til kommunalbestyrelsen, navnlig

med hensyn til godkendelse af ungdomsskolevirksomhed samt udøvelse af økonomiske beføjelser inden for rammerne af det godkendte budget. De betænkeligheder, der for kommunalbestyrelsen måtte være forbundet med en sådan delegation, bliver efter udvalgets opfattelse tilgodeset, såfremt antallet af kommunalbestyrelsesmedlemmer med sæde i ungdomsskolenævnet fortsat fastsættes til 2, hvilket *udvalget* derfor *stiller forslag om*.

I den nye folkeskolelov er der lagt op til et udvidet samarbejde imellem ungdomsskolen og folkeskolen. Ifølge § 22, stk. 3, kan undervisningen i en række af folkeskolens valgfag og tilbudsfag på 8.-10. klassetrin tilrettelægges i samarbejde med den kommunale ungdomsskole, således at eleverne om nødvendigt henvises hertil. Endvidere kan undervisningspligten efter det 7. klassetrin opfyldes ved deltagelse i heltidsundervisning i den kommunale ungdomsskole, jfr. lovens § 33, stk. 3.

Dette udvidede samarbejde imellem de to skoleformer nødvendiggør en koordinering på det styrelsesmæssige område. *Udvalget foreslår* i konsekvens heraf, dels at et af ungdomsskolenævnets medlemmer får sæde i skolekommissionen, jfr. nærmere kapitel 6, dels at et af skolenævnets medlemmer til lige bliver medlem af ungdomsskolenævnet.

Da det nuværende antal på 5 har vist sig at være hensigtsmæssigt, *foreslår udvalget*, at dette medlemstal for ungdomsskolenævnet opretholdes. I konsekvens af det nævnte forslag om, at et af skolenævnets medlemmer bliver medlem af ungdomsskolenævnet, *foreslås det*, at antallet af medlemmer valgt af kommunalbestyrelsen efter indstilling fra organisationer med særlig interesse i ungdomsskolevirksomhed nedsættes fra 3 til 2. For at fremme et samarbejde imellem ungdomsskolen og de øvrige stedlige uddannelsesinstitutioner *foreslår udvalget* desuden, at adgangen til at indstille medlemmer til ungdomsskolenævnet udvides til også at omfatte sådanne uddannelsesinstitutioner.

Udvalgets forslag om, at fritidskommissionen bortfalder, jfr. kapitel 6, bevirker, at den koordinering imellem ungdomsskolens fritidsvirksomhed på den ene side og fritidsvirksomheden for børn og unge på den anden, der hidtil er sket i kommissionen, må

finde sted på anden måde. *Udvalget foreslår* derfor, at et af fritidsnævnets medlemmer, jfr. nedenfor under 7.3.2., deltager i ungdomsskolenævnets møder som tilforordnet uden stemmeret.

Udvalget anbefaler, at de gældende regler med hensyn til lederes, læreres og elevers deltagelse i ungdomsskolenævnets møder opretholdes uændret, jfr. 7.2.1. Endvidere bør skoledirektøren/den ledende skoleinspektør eller en repræsentant for denne deltage i møderne. Udvalget finder endelig, at deltagelsen af en repræsentant for fælleslærerrådet bør bortfalde i konsekvens af forslaget om oprettelse af en kommission omfattende både folkeskolens og ungdomsskolens virksomhed.

Sammenfattende foreslår udvalget, at der fremtidig oprettes et ungdomsskolenævn i hver kommune bestående af:

2 medlemmer valgt af kommunalbestyrelsen blandt dens medlemmer.

2 medlemmer valgt af kommunalbestyrelsen efter indhentet indstilling fra de stedlige organisationer, herunder arbejdsmarkedets organisationer, og uddannelsesinstitutioner, der har særlig interesse i ungdomsskolevirksomhed.

1 medlem valgt af og blandt medlemmerne af skolenævnene.

I ungdomsskolenævnets møder deltager 1 medlem af fritidsnævnet. Desuden deltager 1 repræsentant for henholdsvis ledere og lærere i ungdomsskolen samt 2 elevrepræsentanter efter de hidtil gældende regler i møderne. Endelig deltager skoledirektøren/den ledende skoleinspektør eller en repræsentant for denne.

7.2.2.2. *Ungdomsskolenævnets kompetence.*

Udvalget har gennemgået ungdomsskolenævnets opgaver, der er angivet i skolestyrelseslovens § 28 og § 8, stk. 2, for så vidt angår tilsynsforpligtelsen. Det anbefales, at kommunalbestyrelsen i videst muligt omfang delegerer sin beslutningskompetence til nævnet, navnlig med hensyn til godkendelse af ungdomsskolevirksomhed samt udøvelse af økonomiske beføjelser inden for rammerne af det godkendte budget, jfr. det ovenfor anførte. Herudover bemærkes følgende vedrørende opgaverne i § 28:

Stk. 2. Bestemmelsen foreslås ophævet, da den har ringe praktisk betydning. Indstilling til kommunalbestyrelsen om godkendelse af private ungdomsskoler bør i stedet afgives af skolekommissionen.

Stk. 3. Bestemmelsen foreslås ophævet, da opgaven er af rent praktisk karakter. Det forudsættes herved, at der ved kommunalbestyrelsens foranstaltning fortsat gives oplysning til de unge om, hvor der er mulighed for at få den pågældende undervisning.

Stk. 4. Udvalget har drøftet rækkevidden af bestemmelsen, der i praksis har givet anledning til fortolkningstvivl, navnlig med hensyn til nævnets muligheder for at stille krav om anvendelse af bestemte undervisningsmidler. Ungdomsskolenævnets kompetence med hensyn til godkendelse af undervisningsmidler bør efter udvalgets opfattelse svare til skolenævnets, og stk. 4 foreslås derfor formuleret i overensstemmelse med § 27, stk. 6, med den afvigelse, at indstillingen af praktiske grunde foretages af ungdomsskolelederen. Det forudsættes herved, at grundlaget for indstillingen som hidtil normalt er tilvejebragt af de enkelte lærere.

Stk. 5. Der henvises til det særlige afsnit om anvisning af lokaler under 9.1.

Det *foreslås* desuden, at forpligtelsen til at sørge for, at der fremsendes tilbud om deltagelse i ungdomsskole virksomhed, der hidtil har påhvilet fritidskommissionen, jfr. § 25, stk. 1, sidste pkt., overføres til ungdomsskolenævnet, der naturligt bør varetage denne opgave.

7.3. Fritidsnævnet.

7.3.1. Gældende regler.

Fritidsnævnet består ifølge skolestyrelseslovens § 11, stk. 3, af:

1 medlem valgt af kommunalbestyrelsen blandt dens medlemmer.

3 medlemmer valgt af kommunalbestyrelsen efter indhentet indstilling fra de stedlige børne- og ungdomsforeninger, bestyrelserne for de ungdomsklubber, der er godkendt i henhold til lov om fritidsundervisning m. v., samt repræsentanter for de stedlige idrætsorganisationer.

1 medlem valgt af kommunalbestyrelsen efter indhentet indstilling fra initiativtagere til interessegrupper for børn og unge.

For hvert medlem vælges tillige en stedfortræder.

I fritidsnævnets møder deltager en repræsentant for ledere inden for ungdomsklubber og interessegrupper for børn og unge. Endvidere deltager en fælles repræsentant for medarbejdere ved ungdomsklubber og interessegrupper for børn og unge. Såfremt der inden for ungdomsklubber og interessegrupper for børn og unge er oprettet elevråd eller andre former for elevsammenslutninger, repræsenterende eleverne i den pågældende klub m. v., deltager en af og blandt elevrådenes (sammenslutningernes) formænd valgt repræsentant samt yderligere en elevrepræsentant valgt af elevrådene (sammenslutningerne) i nævnets møder (bekendtgørelse nr. 212 af 27. maj 1970 om lederes, læreres og elevers deltagelse i møder i kommissioner og nævn efter skolestyrelsesloven m.v., §§ 12, 14 og 15).

7.3.2. Fritidsnævnets sammensætning.

Ifølge lov om fritidsundervisning m. v. yder det offentlige (stat og kommune) tilskud til interessegrupper for skolesøgende børn og unge, ungdomsklubber for unge mellem 14 og 18 år, samt lokaletilskud til foreningsarbejde for børn og unge under 25 år. Når der ses bort fra lokaletilskud, er det således en tilskudsbetingelse, at virksomheden tilrettelægges i en af to former (interessegruppe- eller klubvirksomhed), for hvilke der er opstillet en række detaljerede regler.

Disse tilskudsregler har bevirket, at en række kommuner har indført særlige tilskudsordninger uden statsrefusion til dele af det frivillige foreningsarbejde. Da fritidsundervisningslovens regler især har været vanskelige at indpasse i en hensigtsmæssig tilskudsordning inden for idrætsområdet, har næsten alle kommuner endvidere indført såkaldte byordninger, f. eks. i form af ydelse af et tilskud pr. medlem, idet det normalt er forudsat, at foreningerne ikke samtidig opretter interessegrupper for børn og unge. Den nærmere tilrettelæggelse af byordningerne er i adskillige kommuner blevet henlagt til særlige idrætsudvalg bestående af et antal kommunalbestyrelsesmedlemmer samt repræsentanter fra de pågældende idrætsorganisationer.

Denne udvikling er imidlertid ikke i overensstemmelse med de ønsker, der dannede

baggrund for oprettelsen af fritidsnævne (og fritidskommissionerne), idet det var forudsat, at koordineringen af det offentlige tilskud til foreningsarbejdet for børn og unge skulle finde sted først og fremmest i fritidsnævnet. Det må på den anden side erkendes, at kommunalbestyrelsernes betænkelighed ved at henlægge den nærmere tilrettelæggelse af byordningerne til fritidsnævne har haft en reel baggrund i disses sammensætning.

Udvalget foreslår derfor, at der i fremtiden oprettes et fritidsnævn bestående af 4 kommunalbestyrelsesmedlemmer samt 3 medlemmer valgt af kommunalbestyrelsen efter indstilling fra de stedlige børne- og ungdomsforeninger, bestyrelserne for de godkendte ungdomsklubber, repræsentanter for de stedlige idrætsforeninger, samt initiativtagerne til interessegrupper for børn og unge. Det foreslås endvidere, at antallet af medlemmer efter kommunalbestyrelsens bestemmelse kan forhøjes til 5 eller 6 kommunalbestyrelsesmedlemmer, henholdsvis 4 eller 5 medlemmer valgt efter indstilling fra de nævnte foreninger m. v.

Udvalget foreslår endvidere, at alene en fælles repræsentant for ledere og medarbejdere ved ungdomsklubber fremtidig deltager i fritidsnævnets møder, idet bestemmelsen om repræsentation for så vidt angår interessegrupper for børn og unge samt for elevråd (elevsammenslutninger) ikke har haft betydning i praksis og i øvrigt er u hensigtsmæssig af administrative grunde.

Desuden bør skoledirektøren/den ledende skoleinspektør eller en anden repræsentant for den kommunale forvaltning deltage i nævnets møder.

Udvalget foreslår endelig, at undervisningsministeren ved en bemyndigelsesbestemmelse i skolestyrelsesloven får adgang til efter indstilling fra kommunalbestyrelsen at fastsætte en særlig ordning med hensyn til fritidsnævnets sammensætning i magistratskommuner. En tilsvarende ordning er foreslået for så vidt angår skolekommissionen i magistratskommuner, jfr. ovenfor 6.1.2.2., side 46, hvortil der henvises.

Vedrørende fritidskommissionens bortfald henvises til kapitel 6.

7.3.3. Valg til fritidsnævn.

Udvalget har på grundlag af et oplæg fra Fritidsorganisationernes Styrelseslovsudvalg overvejet spørgsmålet om ændrede regler for valg af medlemmer til fritidsnævnet.

I oplægget stilles der forslag om, at kommunalbestyrelsen i tiden omkring afholdelsen af kommunalvalg med mindst 14 dages varsel indkalder 2 repræsentanter for de børne- og ungdomsforeninger, ungdomsklubber, idrætsforeninger samt de interessegrupper for børn og unge, der inden for de sidste 6 måneder forud for kommunalvalget har opfyldt betingelserne for at få tilskud til virksomhed i henhold til lov om fritidsundervisning m. v. Mødet afholdes under ledelse af en repræsentant for kommunalbestyrelsen. Såfremt der på mødet opnås enighed om valg af de 3 (eventuelt 4 eller 5) repræsentanter og stedfortrædere for disse, skal disse af kommunalbestyrelsen anses for valgt. Opnås der derimod ikke enighed på mødet, skal der blandt kredsen af mødedeltagere udarbejdes indstillingslister, således at kommunalbestyrelsen udpeger nævnets medlemmer og deres stedfortrædere blandt de på listerne opførte kandidater uafhængigt af rækkefølgen af disse på listerne.

Udvalget kan tiltræde forslaget fra Fritidsorganisationernes Styrelseslovsudvalg, som man finder værdifuldt, idet det vil fremme et samarbejde imellem de stedlige initiativtagere til fritidsvirksomhed for børn og unge. Forslaget foreslås imidlertid af *flertallet* suppleret med en bestemmelse om, at der i tilfælde af manglende enighed på mødet bliver adgang til at fremsende yderligere indstillingslister til kommunalbestyrelsen senest 7.-dagen efter afholdelsen af mødet. Et *mindretal* (Ib Juul) mener, at der bør gives adgang hertil, uanset om der på mødet opnås enighed, idet det må forventes, at der i praksis vil opstå betydelige vanskeligheder med hensyn til at få klarlagt, om en sådan enighed har været til stede. Dette medlem betvivler desuden, at flertallets forslag om en bindende indstilling vil virke fremmende for ønsket om at opnå enighed blandt de indstillingsberettigede på det omhandlede møde.

7.3.4. Fritidsnævnets kompetence.

Som det fremgår af kapitel 6, stiller udval-

get forslag om bortfald af fritidskommissionen, samt at der oprettes en skolekommission, hvis arbejdsområde ikke skal omfatte fritidsvirksomhed for børn og unge.

Udvalget foreslår i konsekvens heraf, at fritidskommissionens opgaver inden for fritidsvirksomheden for børn og unge pålægges fritidsnævnet, jfr. skolestyrelseslovens § 8, stk. 2 (tilsyn), § 24, stk. 3 (udtalelse om budgetforslag) og § 24, stk. 4 (skolebyggesager).

Udvalget foreslår endvidere, at skolestyrelseslovens § 29, stk. 3, ændres, således at fritidsnævnet mindst to gange - og ikke som nu kun én - afholder et møde med initiativtagerne.

Det bør desuden fastslås i loven, at også de stedlige idrætsforeninger skal indkaldes til møderne. Udvalget anbefaler i denne forbindelse, at man på det ene møde behandler den del af det årlige budgetforslag, der henhører under nævnets arbejdsområde, mens man på det andet drøfter spørgsmål af anden art, f. eks. fremtidige initiativer inden for fritidsvirksomheden for børn og unge.

Der bør endvidere optages en bestemmelse om, at fritidsnævnet kan stille forslag til kommunalbestyrelsen om tilvejebringelse og forbedring af lokaler, der anvendes til fritidsvirksomhed for børn og unge, og om lokalernes forsyning med materiel og inventar.

For at sikre en koordinering imellem folkeskolens undervisning af eleverne i deres fritid, jfr. folkeskolelovens § 3, stk. 3, og fritidsvirksomhed for børn og unge etableret i henhold til kapitel II i lov om fritidsundervisning m. v., *foreslås det*, at der optages en bestemmelse i loven om, at fritidsnævnets udtalelse skal indhentes om skoleplanens bestemmelser om undervisning af eleverne i deres fritid, såfremt særlige forhold taler derfor.

Udvalget anbefaler i øvrigt, at det i videst muligt omfang overlades til fritidsnævnet at træffe beslutning inden for de områder, hvor den endelige afgørelse ifølge loven er henlagt til kommunalbestyrelsen.

Med hensyn til anvisning af lokaler henvises til 9.1.

7.4. Voksenundervisningsnævnet.

7.4.1. Gældende regler.

Voksenundervisningsnævnet består ifølge skolestyrelseslovens § 11, stk. 4, af:

1 medlem valgt af kommunalbestyrelsen blandt dens medlemmer.

4 medlemmer valgt af kommunalbestyrelsen efter indhentet indstilling fra de organisationer og stedlige kredse, der i sidste valgperiode har drevet fritidsundervisning for voksne.

For hvert medlem vælges tillige en stedfortræder.

I voksenundervisningsnævnets møder deltager en repræsentant for henholdsvis ledere og lærere inden for fritidsundervisning for voksne. Såfremt der er oprettet elevråd eller andre hertil svarende former for elevsammenslutninger, repræsenterende eleverne inden for fritidsundervisning for voksne, deltager en af og blandt elevrådenes (sammenslutningernes) formænd valgt repræsentant samt yderligere en elevrepræsentant valgt af elevrådene (sammenslutningerne) i nævnets møder (bekendtgørelse nr. 212 af 27. maj 1970 om lederes, læreres og elevers deltagelse i møder i kommissioner og nævn efter skolestyrelsesloven m. v. §§ 12, 14 og 15).

7.4.2. Udvalgets overvejelser og forslag.

Den gældende lovgivning vedrørende fritidsundervisning for voksne bygger på princippet om, at den pågældende undervisning skal oprettes, såfremt de i loven fastsatte betingelser herfor, f. eks. med hensyn til deltagerantal, er opfyldt. De opgaver, der er henlagt til de kommunale skolemyndigheder, er derfor overvejende af administrativ art, for så vidt som de væsentligst går ud på at påse, at de gældende godkendelses- og tilskudsbetingelser er opfyldt.

Udvalget har derfor overvejet, om der fortsat bør oprettes et valgt organ inden for fritidsundervisning for voksne.

Udvalget foreslår imidlertid, at det nuværende voksenundervisningsnævn opretholdes uændret, idet der også inden for rammerne af den gældende lovgivning findes en række opgaver, der bør varetages af et valgt organ. Som eksempel herpå kan nævnes tvivlsspørgsmål med hensyn til, om en bestemt undervisning eller lærer kan godken-

des. Hertil kommer, at tilsynsopgaven i henhold til skolestyrelseslovens § 8, stk. 2, måtte varetages af kommunalbestyrelsen eller skolekommissionen, hvis voksenundervisningsnævnet bortfaldt, hvilket ikke ville være hensigtsmæssigt. Endvidere ydes der i en række kommuner støtte på en række områder inden for fritidsundervisning for voksne udover det lovmæssigt fastsatte, f. eks. til kursusvirksomhed. Voksenundervisningsnævnet er også velegnet til at samle forslagene fra de forskellige initiativtagere om oprettelse af undervisning med henblik på en vurdering af de tilskudsmæssige konsekvenser af disse forslag. I forbindelse hermed vil nævnet være et hensigtsmæssigt forum for en drøftelse imellem en repræsentant for kommunalbestyrelsen og repræsentanter for initiativtagerne af, hvilke initiativer der bør gennemføres.

Udvalget anbefaler i øvrigt, at det i videst muligt omfang overlades til voksenundervisningsnævnet at træffe beslutning inden for de områder, hvor afgørelse ifølge loven er henlagt til andre myndigheder.

Det foreslås, at skolestyrelseslovens § 30, stk. 3, ophæves, idet der ifølge lov om fritidsundervisning m. v. er adgang til at etablere undervisning, uanset om de i stk. 3 nævnte tilmeldingsfrister er overholdt, og bestemmelsen derfor ikke har haft betydning i praksis.

Vedrørende anvisning af lokaler henvises til 9.1.

Udvalget anbefaler endelig, at repræsentanter for ledere, lærere og elever deltager i voksenundervisningsnævnets møder efter de hidtil gældende regler. Under hensyn til, at lærerne i flere tilfælde ikke har haft ønske om deltagelse i møderne, foreslås det dog, at der fremtidig alene bliver adgang, men ikke pligt hertil, svarende til den for eleverne gældende ordning.

7.5. Styrelsesfor holdene for forberedelseskursus.

I 1971 blev der i lov om fritidsundervisning m. v. indføjet en bestemmelse om, at forberedelseskursus skal være oprettet på grundlag af en amtsplanlægning, jfr. lovens § 50, nr. 4. I henhold hertil er der over hele landet oprettet 96 kursus, der alt efter befolkningstal, afstand m. v. modtager elever fra flere

kommuner, og det har således været vanskeligt at indpasse disse kursus i skolestyrelseslovens ordning, der bygger på organer inden for den enkelte kommune. Da det overfor udvalget er oplyst, at der i undervisningsministeriet forberedes en særlig lovgivning om kursusundervisningen for voksne, har man imidlertid undladt at fremkomme med forslag til ændrede styrelsesregler for forberedelseskursus.

7.6. Københavns kommune.

7.6.1. Indledning.

Ifølge skolestyrelseslovens § 76 opretter Københavns kommunalbestyrelse særlige organer til varetagelse af de funktioner med hensyn til virksomhed efter lov om fritidsundervisning m. v., som uden for København varetages af fritidskommissioner og de dertil knyttede nævn samt af amtsrådet.

Reglerne om disse organers sammensætning og virksomhed fastsættes af undervisningsministeren efter indstilling fra kommunalbestyrelsen. Sådanne organer er imidlertid indtil videre ikke oprettet, idet ministeriet har dispenseret fra reglerne. Der er dog i København oprettet et ungdomsnævn, der virker som tilsynsorgan for dels ungdomsskolen, dels den fritidsvirksomhed, som følger af fritidsundervisningsloven med hensyn til interessegrupper for børn og unge, for lokaltilskud m. v.

Voksenundervisningen har hidtil været administreret gennem skolevæsenet. Dette gælder såvel kommunens egen aftenskole som den tilsynsførende og tilskudsydende virksomhed, der er forbundet med reglerne om voksenundervisning. Sagerne vedrørende voksenundervisning har i det omfang, de ikke har været delegeret til skoleadministrationen, været forelagt skoledirektionen til afgørelse. Det drejer sig stort set alene om de årlige programmer.

Administrationen af fritidsundervisningsloven i Københavns kommune har efter magistratens skøn virket smidig og har ikke givet anledning til væsentlige beklagelser.

Hvis det bør tilstræbes, at reglerne for København i videst muligt omfang gøres parallelle med reglerne uden for København for at sikre de interesserede en tilsvarende placering i styrelsessystemet, må det overvejes:

1) om der skal oprettes ungdomsskolenævn, voksenundervisningsnævn og fritidskommission eller fritidsnævn, og

2) om etablering af sådanne nævn bør indvirke på skoledirektionens forretningsområde og sammensætning.

7.6.2. Ungdomsskolen.

Ungdomsskolens forhold er som nævnt under tilsyn af ungdomsnævnet, jfr. foran, men kommunalbestyrelsen har besluttet, at ungdomsskolen i København i administrativ henseende skal lægges sammen med skolevæsenet. Ungdomsnævnet har nedsat et specielt udvalg til at varetage sager vedrørende ungdomsskolen og holde kontakt med skoledirektionen. Det er herved forudsat, at dette udvalg ophæves, hvis ungdomsnævnets status ændres.

Efter magistratens opfattelse er det ikke nødvendigt at oprette et særligt kollegialt organ med den opgave at føre tilsyn med ungdomsskolen, idet skoledirektionen må kunne varetage disse opgaver.

Et tilstrækkeligt folkevalgt tilsyn er hermed sikret, og etablering af et særligt *ungdomsskolenævn* vil let kunne føre til dobbeltbehandling og forsinkelser i administrationen.

Hvis det af hensyn til paralleliteten med forholdene uden for København skønnes hensigtsmæssigt, at der oprettes et særligt ungdomsskolenævn, mener man fra Københavns side, at det må være tilstrækkeligt med et nævn på 5 medlemmer, som repræsenterer dels kredse, der har særlig interesse for ungdomsskolevirksomhed, dels skoledirektionen. Det forudsættes herved, at der kan findes en sådan løsning, at f. eks. 1 eller 2 medlemmer af et tænkt ungdomsskolenævn vælges af skoledirektionen, og at 1 af disse medlemmer får formandsskabet.

Udvalget anser det for rigtig, at der oprettes et ungdomsskolenævn i Københavns kommune med en sammensætning svarende til nævnene uden for København, d.v.s. 2 medlemmer valgt af borgerrepræsentationen blandt dens medlemmer, 2 medlemmer valgt af borgerrepræsentationen efter indhentet indstilling fra de stedlige organisationer og uddannelsesinstitutioner, der har særlig interesse i ungdomsskolevirksomhed, og 1 medlem valgt af og blandt medlemmerne af

skolenævnene. Den sidstnævnte bør tillige være forældrevalgt medlem af skoledirektionen.

Udvalget foreslår endvidere, at 1 repræsentant for det nedenfor nævnte fritidsnævn, 1 repræsentant for henholdsvis ledere og lærere i ungdomsskolen, 2 elevrepræsentanter samt skoledirektøren eller en repræsentant for denne deltager i ungdomsskolenævnets møder, altså svarende til den foreslåede ordning uden for København. Med hensyn til baggrunden for disse forslag henvises til det under 7.2.2.1. anførte.

Nævnets kompetence bør svare til ungdomsskolenævnets uden for København.

7.6.3. Fritidsvirksomhed for børn og unge.

Udvalget stiller i kapitel 6 forslag om, at fritidskommissionerne bortfalder i kommunerne uden for København, og at kommissionernes opgaver vedrørende fritidsvirksomhed for børn og unge henlægges til fritidsnævnet. Det foreslås endvidere, at fritidsnævnet skal afgive indstilling direkte til kommunalbestyrelsen i sager, hvor afgørelsen ikke træffes af nævnet selv.

For Københavns vedkommende er der på grund af folketallet og områdets størrelse en stor og varieret virksomhed på dette område for så vidt angår idrætten og ungdomsorganisationerne. Hertil kommer endvidere en ikke ubetydelig virksomhed med interessegrupper arrangeret dels af skoler, dels af idræts- og ungdomsorganisationer.

Under hensyn hertil vil det for Københavns vedkommende være rimeligt at oprette et *fritidsnævn* med et antal medlemmer, der er så stort, at det kan dække de mange forskellige interesser, som optræder inden for Københavns område.

Udvalget foreslår derfor, at der i Københavns kommune oprettes et fritidsnævn bestående af den borgmester, under hvem fritidsvirksomhed for børn og unge er henlagt, som formand, 5 medlemmer valgt af borgerrepræsentationen blandt dennes medlemmer, samt 5 medlemmer udpeget af borgerrepræsentationen efter indstilling fra de stedlige børne- og ungdomsforeninger, bestyrelserne for ungdomsklubber, der er godkendt i henhold til fritidsloven, repræsentanter for de stedlige idrætsforeninger, samt initiativtagere til interessegrupper for børn og unge. For så

vidt angår ungdomsklubber bemærkes, at det overvejende antal af ungdomsklubber i København er oprettet i henhold til den sociale lovgivning.

Det foreslås endvidere, at borgerrepræsentationen fastsætter nærmere regler om fremgangsmåden ved valget af de sidstnævnte 5 repræsentanter. Repræsentanterne for idrætsforeningerne bør udpeges efter indstilling fra de enkelte idrætsforeninger, og der forudsættes indhentet indstilling fra såvel de foreninger, der er repræsenteret i Københavns Idrætspark, som andre foreninger.

Det foreslås endelig, at en fælles repræsentant for ledere og medarbejdere ved ungdomsklubber deltager i fritidsnævnets møder uden stemmeret.

Nævnets kompetence bør svare til fritidsnævnets uden for København, jfr. det under 7.3.4. anførte. Størrelsen af det foreslåede navn gør det muligt at nedsætte udvalg henholdsvis for idræt og for ungdomsforeningsvirksomhed, hvis dette i særlige tilfælde skønnes hensigtsmæssigt. Det vil derimod næppe være nødvendigt at oprette særlige faste udvalg for disse grene af virksomheden.

7.6.4. Voksenundervisningen.

I København er der ikke oprettet noget *voksenundervisningsnævn*, hvilket formentlig dels skyldes rådets lovbundne karakter, dels at der er et nært samarbejde mellem arrangørerne og såvel skoleadministrationen som magistratens administration. Dette samarbejde bør imidlertid efter magistratens opfattelse intensiveres yderligere ud fra de særlige økonomiske problemer, som fritidsundervisningslovens tilskudsregler kan rejse.

Fra Københavns side vil man ikke have noget at indvende imod, at der oprettes et voksenundervisningsnævn i København. Her bliver det imidlertid et spørgsmål, om et sådant nævn i København bør have status som et under skoledirektionen liggende nævn i lighed med ungdomsskolenævnet, eller om det skal have en selvstændig status.

Antallet af medlemmer i et selvstændigt voksenundervisningsnævn bør kunne fastsættes af borgerrepræsentationen (måske inden for rammer som fastsættes i loven), og antallet bør nok være ulige. Der kunne f. eks. blive tale om et nævn på 9 medlemmer, således at vedkommende borgmester er

formand, og at 4 vælges af borgerrepræsentationen og 4 vælges eller indstilles af organisationer, som er interesseret i voksenundervisning.

Vælges den første af de nævnte løsninger, hvorefter der skulle oprettes et nævn under skoledirektionen, synes et nævn på 5 medlemmer passende. Heraf vil 2 kunne udpeges af skoledirektionen, således at 1 af disse medlemmer er født formand.

Udvalget finder, at opgaverne inden for fritidsundervisningen for voksne mest hensigtsmæssigt vil kunne varetages af et nævn under skoledirektionen på 5 medlemmer, hvoraf de 2 udpeges af skoledirektionen blandt dennes medlemmer, mens de 3 øvrige medlemmer udpeges af borgerrepræsentationen efter indstilling fra organisationer og stedlige kredse, der i sidste valgperiode har drevet fritidsundervisning for voksne.

Udvalget foreslår endvidere, at en repræsentant for ledere samt eventuelt lærere og elever deltager i nævnets møder uden stemmeret efter den uden for København gældende ordning, jfr. det under 7.4.2. anførte.

Nævnets kompetence bør svare til voksenundervisningsnævnets uden for København.

7.6.5. Konsekvenser for skoledirektionens sammensætning.

Ifølge skolestyrelseloven er den overordnede ledelse af og overtilsynet med Københavns kommunes skolevæsen henlagt til skoledirektionen, som består af 10 medlemmer, nemlig borgmesteren for magistratens 1. afdeling, rådmanden for samme afdeling, 4 medlemmer valgt af borgerrepræsentationen blandt dennes medlemmer, og 4 medlemmer valgt af og blandt de forældrevalgte medlemmer af skolenævnene (§ 68).

Af det foran under 7.6.2. anførte fremgår, at den nye administrative placering af Københavns ungdomsskole som led i skolevæsenets øvrige administration medfører en ændret virksomhed for skoledirektionen. Fra Københavns side ser man ikke, at dette behøver at påvirke skoledirektionens sammensætning, og det samme gælder oprettelsen af de foreslåede ungdomsskolenævne og voksenundervisningsnævn, idet forbindelsen til skoledirektionen vil kunne sikres ved at denne repræsenteres i nævnene som foreslået.

Udvalget kan tilslutte sig denne opfattelse og stiller derfor ikke forslag om en ændret sammensætning af skoledirektionen som en følge af oprettelsen af de 3 omtalte nævn. For så vidt angår skoledirektionens forhold i øvrigt henvises til 6.3.

7.7. **Amtsfritidsudvalg.**

I fritidsundervisningslovens bestemmelser om lokaleanvisning og lokaletilskud (§ 34, jfr. § 36, stk. 3) er det forudsat, at en forening er hjemmehørende i en kommune. Hjemstedskommunen skal stille lokaler og udendørsanlæg til rådighed for foreningen eller yde tilskud til foreningens egne eller lejede lokaler og lejrpladser.

En række ungdomsforeninger har imidlertid etableret virksomhed både lokalt og på amtsplan, idet der tillige kan være oprettet en landsdækkende organisation. Udvalget har på denne baggrund drøftet et forslag fra Idrættens Fællesråd og Dansk Ungdoms Fællesråd om, at der i hvert amt oprettes et amtsfritidsudvalg. Udvalget skulle efter forslaget have til opgave at rådgive amtsrådet ved fordelingen af amtskommunale lokaler og udendørsanlæg til ungdomsorganisationer, der virker på amtsplan. Udvalget skulle endvidere være rådgivende over for amtsrådet ved planlægningen af fritidsfaciliteter i amtskommunen samt ved en eventuel fordeling af driftstilskud til amtsorganisationerne.

Amtsfritidsudvalget skulle ifølge forslaget bestå af 1 af medlemmerne af amtsrådets undervisnings- og kulturudvalg, 2 medlemmer valgt af idrætsamtsorganisationerne og 2 medlemmer valgt af de ikke-idrætslige amtsorganisationer.

Udvalget kan imidlertid ikke anbefale, at der optages en bestemmelse i skolestyrelsesloven om oprettelse af sådanne amtsfritidsudvalg. En løsning på problemerne omkring lokaleanvisning og lokaletilskud til amtsungdomsforeninger forudsætter, at loven om fritidsundervisning m. v. ændres, og det vil ikke være hensigtsmæssigt at fastlægge en styrelsmæssig ordning på dette område, før der i fritidsundervisningsloven er fastsat nærmere regler om sådanne foreninger. Her til kommer, at en række foreninger ikke er opbygget på basis af de nuværende amtsgrænser. Man skal også henvise til, at der allerede er opbygget et samarbejde imellem amtsrådene og amtsungdomsorganisationerne.

Amtsrådet har i øvrigt mulighed for at nedsætte et rådgivende udvalg som det foreslåede i henhold til § 17, stk. 4, i den kommunale styrelseslov.

To medlemmer (Sv. Jørgensen og Lyngsgård) anbefaler, at amtsorganisationernes tilhørsforhold søges afklaret gennem ændring af fritidsundervisningsloven.

Kapitel 8.

Amtskommunale gymnasieskoler og folkeskoler.

8.1. Amtskommunale gymnasieskoler.

8.1.1. Gældende regler om skolenævn og samarbejdsudvalg på den enkelte gymnasieskole.

8.1.1.1. Skolenævnet.

Sammensætning.

Ifølge skolestyrelseslovens § 41 skal der ved hver amtskommunal gymnasieskole oprettes et skolenævn på 5 medlemmer bestående af 3 amtsrådsmedlemmer og 2 af ordførvalgte medlemmer. Skolens leder og lærerrådets formand deltager uden stemmeret i skolenævnets møder, dog må lærerrepræsentanten ikke overvære den del af forhandlingerne, der angår indstilling om ansættelse af skolens leder og lærere. Ved gymnasieskoler, hvor der findes elevråd eller andre hertil svarende former for elevsammenslutninger, deltager 1 repræsentant for elevrådet (sammenslutningen) samt yderligere 1 elevrepræsentant valgt af rådet (sammenslutningen) blandt skolens elever uden stemmeret i skolenævnets behandling af alle sager, bortset fra sager vedrørende enkelte elever eller lærere, jfr. herved § 4 i undervisningsministeriets bekendtgørelse af 27. maj 1970 om lederes, læreres og elevers deltagelse i møder i kommissioner og nævn efter skolestyrelsesloven m. v. Bekendtgørelsen er udstedt i medfør af skolestyrelseslovens § 12 og gælder umiddelbart kun for elevers adgang til repræsentation i skolenævnenes møder ved primærkommunale skoler, men i forbindelse med amtskommunernes overtagelse af de primærkommunale gymnasieskoler uden for Københavns og Frederiksberg kommuner fra 1. april 1973 har undervisningsministeriet ved skrivelse af 11. april 1973 til samtlige amtsråd henstillet, at bestemmelserne i bekendtgørelsens §§ 4 og 5 finder tilsvarende anvendelse ved de skolenævn, der oprettes ved de amtskommunale gymnasieskoler i henhold til skolestyrelseslovens § 41.

Kompetence.

Ifølge skolestyrelseslovens § 42 gælder de fleste bestemmelser i skolestyrelseslovens § 27 om skolenævnets funktioner også for skolenævn ved de amtskommunale skoler, men i medfør af skolestyrelseslovens § 78 - som bemyndiger undervisningsministeren til at fastsætte særlige regler med hensyn til amtsrådets, kommunalbestyrelsens, Københavns skoledirektions, skolekommissionens, fritidskommissionens, nævnenes, ledernes, lærerrådets og fælleslærerrådets funktioner i forhold til de kommunale skoler (herunder de amtskommunale skoler) eksamensafdelinger samt 8. hovedskoleklasse, 9. og 10. klasse - er der ved undervisningsministeriets bekendtgørelse*) af 7. juli 1971 »om de kommunale skolemyndigheders stilling til folkeskolens 8.-10. klasser og til de kommunale eksamensskoler« fastsat særlige regler for skolenævnets virksomhed ved gymnasieskolerne, som i flere henseender begrænser skolenævnets kompetence.

Det er f. eks. direktoratet for gymnasieskolerne og højere forberedelseseksamen og ikke skolenævnet, som godkender gymnasieskolens undervisningsmidler samt arbejdets fordeling mellem lærerne. Skolenævnet skal endvidere ikke behandle spørgsmål om oprykning af elever i næste klasse samt spørgsmålet om årsprøvers ordning og omfang. Forslag til ordensregler udarbejdes ifølge bekendtgørelsen af 7. juli 1971 af gymnasieskolens »samarbejdsudvalg«, således at skolenævnet fastsætter ordensreglerne. Skolenævnet har ikke indflydelse på undervisningsplanen, og det generelle tilsyn i medfør af skolestyrelseslovens § 27, jfr. § 42 har i praksis ikke haft betydning. Skolenævnets kompetence omfatter således: Skole/hjem-samarbejde (§ 27, stk. 4), den ugentlige arbejdsplan (§ 27, stk. 5), forbedring af lokaler (§ 27, stk. 7), skolebyggesager (§ 42,

*) Optaget som bilag 5.

stk. 7), forslag til budget (§ 27, stk. 9), ordensregler (§ 27, stk. 10), indstilling om ansættelse og afskedigelse (§ 42, stk. 6) samt generel udtaleret (§ 27, stk. 15).

Det fremgår af foranstående, at skolenævnet ved gymnasieskolen ikke har indflydelse på undervisningens indhold, standard og niveau m. v. Dette skyldes bl. a. gymnasieelevernes alder, men især kravet om et landsomfattende fælles undervisningsniveau baseret på centralt fastsatte regler for undervisningens indhold, timeplan m. v., hvilket har sammenhæng med den fælles tilrettelagte studentereksamen.

8.1.1.2. *De såkaldte »samarbejdsudvalg«*) ved gymnasieskoler.*

Siden 1969 har der med hjemmel i gymnasieloven eksisteret de såkaldte »samarbejdsudvalg« ved statsgymnasierne, jfr. herved undervisningsministeriets bekendtgørelse nr. 587 af 23. december 1969 om lærerråd, lærerforsamlinger og samarbejdsudvalg ved statens gymnasieskoler m. m.

Bestemmelserne herom er overført til og så at sige gælde for de kommunale og amtskommunale gymnasieskoler og de private gymnasieskoler og studenterkurser. Dette er gennemført ved undervisningsministeriets bekendtgørelse af 7. juli 1971 »om de kommunale skolemyndigheders stilling til folkeskolens 8.—10. klasser og til de kommunale eksamensskoler« og ved undervisningsministeriets bekendtgørelse nr. 338 af 12. juli 1972 »om lærerråd, lærerforsamlinger og samarbejdsudvalg ved private gymnasieskoler m. m.«

»Samarbejdsudvalgets« sammensætning.

»Samarbejdsudvalget« består af rektor som formand, formanden for lærerrådet, 2 lærere valgt af lærerrådet og 3 elever valgt af og blandt eleverne.

Er der oprettet elevråd, er elevrepræsentanterne elevrådets formand og 2 elever valgt af elevrådet blandt eleverne.

Hvor der er oprettet kurser til højere forberedelseksamen på gymnasiet, vælger lærerrådet yderligere 1 lærerrepræsentant, der underviser på kursus, og eleverne/elevrådet

*) Anbragt i gåseøjne for at adskille dem fra samarbejdsudvalg oprettet i henhold til aftalerne med personaleorganisationerne.

yderligere 1 repræsentant blandt eleverne ved dette.

Det teknisk-administrative personale har ikke hidtil været repræsenteret i udvalget, men forslag herom har været fremsat fra forskellig side.

»Samarbejdsudvalgets« opgaver.

»Samarbejdsudvalget« fungerer som kontaktorgan mellem rektor, lærere og elever. »Samarbejdsudvalgets« hovedopgave er gennem gensidig information og forhandlinger at fremme samarbejdet mellem lærere og elever, fremskynde sagers løsning og koordinere læreres og elevers bestræbelser.

Herudover træffer samarbejdsudvalget inden for de bevillingsmæssige rammer afgørelse vedrørende fællestimer og studiekredse samt efter samråd med skolenævnet i følgende sager vedrørende elevernes trivsel: faciliteter, praktiske forhold, fritidsaktiviteter og fællesarrangementer såsom skolefest og skolekomedie og sportsstævner m.v.

Endvidere udarbejder »samarbejdsudvalget« forslag til skolens ordensregler og fremsender dette til skolenævnet til godkendelse.

8.1.2. **Udvalgets overvejelser og forslag.**

8.1.2.1. *Indledning.*

Med udgangspunkt i et debatoplæg fra en arbejdsgruppe nedsat af Amtsrådsforeningen i Danmark har udvalget drøftet, om den nuværende styrelsesstruktur ved de amtskommunale gymnasieskoler er hensigtsmæssig. Udvalget har i forbindelse hermed behandlet problemer omkring oprettelse af egentlige samarbejdsudvalg i medfør af aftalerne med personaleorganisationerne, dels ved de enkelte gymnasieskoler, dels for amtskommunernes samlede undervisningsområde.

8.1.2.2. *Skolenævn (skoleråd).*

Som nævnt under 8.1.1.1. består de nuværende skolenævn ved amtskommunale gymnasieskoler af 3 medlemmer af amtsrådet valgt blandt dettes medlemmer og 2 medlemmer valgt af og blandt skolens forældre-kreds, jfr. skolestyrelseslovens § 41, stk. 1 og 2. I nævnets møder deltager skolens leder og lærerrådets formand samt eventuelt 2 elevrepræsentanter uden stemmeret.

Repræsentation fra amtsrådet.

Udvalgets medlemmer med undtagelse af elevrepræsentanterne mener, at amtsrådet også i fremtiden bør deltage i styrelsen af den enkelte gymnasieskole. Man finder det værdifuldt, at skolens personale og elever får mulighed for direkte kontakt med den ansættende og bevilgende myndighed og omvendt, idet det også for amtsrådet har værdi at få mulighed for at følge med i, hvad der foregår på de enkelte gymnasieskoler.

Den gældende ordning, hvorefter amtsrådet skal være repræsenteret med 3 medlemmer i skolenævnet, indebærer imidlertid en betydelig arbejdsbyrde for de pågældende i de større amtskommuner. Udvalget har derfor overvejet, om denne ordning bør ændres, og har i denne forbindelse især overvejet 2 muligheder:

- a. Amtsrådet får adgang til at udpege medlemmer til skolenævnet, som ikke er amtsrådsmedlemmer.
- b. Antallet af amtsrådsmedlemmer i skolenævnet nedsættes, men således at de pågældende som hidtil vælges blandt rådets medlemmer.

Ad a: Udvalget kan ikke anbefale en sådan ordning, da formålet med at lade amtsrådet repræsentere i skolens styrelse herved tildels ville gå tabt. Den gensidige udveksling af synspunkter forud for beslutningerne i henholdsvis amtsrådet og skolenævnet ville da kun ske indirekte med den deraf følgende risiko for ufuldstændighed eller misforståelser.

Ad b: Udvalget, bortset fra elevrepræsentanterne, har - uanset de nævnte problemer med hensyn til arbejdsbyrden for amtsrådets medlemmer - tiltrådt Amtsrådsforeningens betænkelighed ved en formindskelse af antallet af amtsrådsmedlemmer i skolenævnet ud fra den betragtning, at det er ønskeligt, at der bliver størst mulig kontakt imellem amtsrådet og skolen. Udvalgets flertal anser endvidere en sådan reduktion for betænkelig på baggrund af det nedenfor anførte forslag om, at den nuværende forældrerepræsentation i nævnet bortfalder, idet det folkevalgte element i skolens styrelse som modstykke hertil i hvert fald bør opretholdes uændret. *Udvalgets flertal foreslår* derfor, at amtsrådet også i fremtiden udpeger 3

medlemmer af sin midte til styrelsesorganet ved de amtskommunale gymnasieskoler.

Elevrepræsentanterne kan ikke tiltræde forslaget om, at amtsrådet repræsenteres i styrelsesorganet for den enkelte gymnasieskole, idet dette bør sammensættes af et ligeligt antal lærer- og elevrepræsentanter. Under hensyn til de beføjelser, der på det økonomiske område er tillagt amtsrådet, bør dette dog indbydes til at deltage i behandlingen af spørgsmål af økonomisk art. Elevrepræsentanterne finder derimod ikke, at disse økonomiske beføjelser nødvendiggør en direkte repræsentation i skolens styrelse.

Udvalgets flertal foreslår, at formandskabet i styrelsesorganet tillægges et af de af amtsrådet valgte medlemmer. *Repræsentanten for Gymnasieskolernes Lærerforening* og *elevrepræsentanterne* kan ikke tiltræde dette forslag. Gymnasieskolernes Lærerforening ønsker, at skolens rektor bliver født formand, mens elevrepræsentanterne vil overlade det til styrelsesorganet selv at afgøre spørgsmålet om formandskabet.

Forældrerepræsentanter.

Det udkast til lov om ændring af skolestyrelsesloven, som undervisningsminister Knud Heinesen, i juni 1973 fremlagde til debat i offentligheden, jfr. kapitel 1, indeholdt et forslag om, at der ikke længere skulle oprettes skolenævn ved amtskommunale skoler. I bemærkningerne til lovudkastet blev det bl. a. anført, at baggrunden for dette ændringsforslag var den stedfundne ændring af gymnasieskolernes struktur som følge af realafdelingernes afvikling og delvis erstating af HF-klasser. Det blev endvidere anført, at skolenævn med forældrevalgte repræsentanter efter de hidtidige erfaringer måtte anses for mindre hensigtsmæssige ved skoler med en voksen elevkreds.

Udvalget har - bl. a. på denne baggrund - drøftet, om der fortsat bør være repræsentation fra forældre kredsen i styrelsen af en amtskommunal gymnasieskole.

Til *fordel* for fortsat forældrerepræsentation taler, at forældrene ligesom i folkeskolen må antages at have interesse i skolens forhold. Dette gælder uanset at forældrerepræsentanter som følge af kravet om fælles gymnasieuddannelse for hele landet ikke har mulighed for som i folkeskolen at vare-

tage en række opgaver med hensyn til undervisningens indhold, undervisningsmidler m. v. Hertil kommer, at forældrene under elevernes skolegang i folkeskolen har haft mulighed for at deltage i skolenævnarbejdet. Endelig er eleverne i en betydelig del af deres gymnasietid undergivet forældremyndighed, således at ansvaret for deres skolegang påhviler forældrene.

Imod forældrerepræsentation i gymnasiernes styrelse taler, at det store flertal af eleverne i den sidste del af deres gymnasietid er myndige, samt at behovet for støtte fra en forældrerepræsentation før det fyldte 18. år i almindelighed må antages at være mindre end for folkeskolens elever. Hertil kommer, at der er en tendens til, at forældrene i praksis respekterer elevernes ønske om selv at varetage deres interesser i gymnasiet. Herved bringer man også gymnasiets elever på linie med andre uddannelser for 16-19 årige. Eksistensen af HF-klasser ved de amtskommunale gymnasier gør det vanskeligt at indpasse en forældrerepræsentation i skolens styrelse på en hensigtsmæssig måde. Endelig har valgdeltagelsen ved skolenævnvalgene været meget lav, hvilket dog muligvis bl. a. skyldes de forholdsvis få beføjelser, der er tillagt nævnene, jfr. det ovenfor under 8.1.1.1. bemærkede.

Ud fra en samlet bedømmelse af de anførte hensyn *anbefaler udvalget*, at forældrerepræsentationen i styrelsen af de amtskommunale gymnasieskoler bortfalder i fremtiden.

Rektor.

Rektor bør i sin egenskab af skolens leder være medlem af styrelsesorganet og i konsekvens heraf have stemmeret i dette. Dette forslag skal ses i sammenhæng med organets opgaver og øvrige sammensætning, herunder at det foreslås, at lærer- og elevrepræsentanter får tillagt stemmeret.

Lærerrepræsentanter.

Lærerrådets formand deltager nu som nævnt under 8.1.1.1., i skolenævnets møder (uden stemmeret).

I sit debatoplæg har den af Amtsrådsforeningen nedsatte arbejdsgruppe foreslået, at antallet af lærerrepræsentanter *forøges til 2*, samt at der tillægges disse *stemmeret*. Dette

forslag harmonerer med den almindelige udvikling i retning af at give de ansatte mulighed for at være medbestemmende ved udformningen af deres egen arbejdsituation og for at øve indflydelse på beslutningsprocessen i institutionerne.

Udvalgets flertal kan tiltræde forslaget om, at *lærerrepræsentationen* i styrelsesorganet fastsættes til *2 medlemmer*, således at den ene af disse repræsentanter er lærerrådets formand, mens den anden vælges for et år ad gangen efter samme regler som i folkeskolen, jfr. 5.3.1.

Udvalget foreslår endvidere, at der tillægges lærerrepræsentanterne *stemmeret*, idet man i det hele kan tiltræde de grunde herfor, der er anført af arbejdsgruppen.

Elevrepræsentanterne mener, at styrelsesorganet for den enkelte gymnasieskole bør bestå af et ligeligt antal lærer- og elevrepræsentanter og foreslår derfor, at antallet af lærerrepræsentanter fastsættes til 3.

Elevrepræsentanter.

Arbejdsgruppen nedsat under Amtsrådsforeningen har i sit debatoplæg foreslået, at den gældende ordning, hvorefter *2 elevrepræsentanter* deltager i skolenævnets møder, ændres, således at disse opnår medlemskab, herunder *stemmeret*.

Udvalget kan tilslutte sig dette forslag. De hidtidige erfaringer med hensyn til elevernes deltagelse i skolenævnarbejdet har været så gode, at udvalget ikke nærer betænkeligheder ved at give eleverne en egentlig medbestemmelse inden for de områder, hvor de hidtil har medvirket.

Elevrepræsentanterne mener ud fra deres principielle opfattelse om sammensætningen af styrelsesorganet, at antallet af elevrepræsentanter bør fastsættes til 4.

Udvalgets flertal foreslår, at det ligesom hidtil overlades til eleverne selv at træffe bestemmelse om den nærmere fremgangsmåde med hensyn til valget af de to repræsentanter. Som vejledning for eleverne er i bilag 6 optaget en vedtægt for elevrådet ved Frederikshavn gymnasium. *Elevrepræsentanterne* mener, at det skal fastsættes i loven, at der skal oprettes en organiseret elevrepræsentation.

Såfremt der ved den pågældende gymna-

sieskole er oprettet kursus til højere forbedringsseksamen, foreslår udvalget, at den ene af de 2 elevrepræsentanter vælges af og blandt eleverne ved dette kursus.

Repræsentation fra andre ansatte.

Arbejdsgruppen nedsat under Amtsrådsforeningen har foreslået, at det personale, der udover lærerne er ansat ved skolen, udpeger en repræsentant til skolens styrelsesorgan, og at der tillægges denne stemmeret.

Udvalget kan tilslutte sig dette forslag, der især vil få praktisk betydning for skolebetjenten og skolens sekretær. Uanset at hovedparten af de forhold, hvorom der skal træffes beslutning, primært har betydning for lærere og elever, indvirker de dog tillige på arbejdsforholdene for de øvrige personale i en sådan grad, at en repræsentant for dette i styrelsesorganet må anses for hensigtsmæssig.

Udvalget foreslår, at den pågældende repræsentant vælges for et år ad gangen ved almindelig stemmeflerhed. Udvalget skal samtidig pege på, at det muligvis vil være hensigtsmæssigt, at skolesekretæren fungerer som sekretær for styrelsesorganet.

Sammenfattende foreslår udvalgets flertal herefter, at det nuværende skolenavn ved amtskommunale gymnasieskoler afløses af et organ med følgende sammensætning:

3 amtsrådsmedlemmer

Rektor

2 lærerrepræsentanter, deriblandt lærerrådsformanden

2 elevrepræsentanter, heraf 1 HF-studerende, hvis der er oprettet HF-kursus ved skolen

1 repræsentant for de øvrige ansatte ved skolen.

Under hensyn til, at dette organ i sin sammensætning adskiller sig væsentligt fra skolenævnene i folkeskolen, foreslår udvalget, at det benævnes »skoleråd«. Der er desuden den forskel i forhold til skolenævnet, at repræsentanter for lærere, elever og det tekniske og administrative personale får stemmeret på linie med de folkevalgte amtsrådsmedlemmer. Forskellen skyldes i første række, at skolenævnet består af personer, der er valgt (af forældrene) ved direkte valg, medens de tre amtsrådsmedlemmer er udpeget til skolerådet ved indirekte valg.

Udvalget forudsætter desuden, at skolerådet nedsætter et arbejdsudvalg, jfr. nedenfor 8.1.2.3.

8.1.2.3. Samarbejdsudvalg.

8.1.2.3.1. »Samarbejdsudvalg« oprettet i overensstemmelse med undervisningsministeriets bekendtgørelse af 7. juli 1971 (§ 4, stk. 1, jfr. § 9).

Som nævnt under 8.1.1.2. er der oprettet »samarbejdsudvalg« også ved amtskommunale gymnasieskoler, bestående af rektor, formanden for lærerrådet, 2 lærere valgt af lærerrådet og 3 elever valgt af og blandt eleverne.

Ud fra ønsket om en forenkling af styrelsesordningen ved de amtskommunale gymnasieskoler har udvalget drøftet et forslag fra Amtsrådsforeningen i Danmark om, at disse »samarbejdsudvalg« bortfalder, og at udvalgets arbejdsopgaver henlægges til skolerådet. Da en behandling i selve skolerådet i mange tilfælde vil være uhensigtsmæssig af praktiske grunde, er det samtidig forudsat, at rådet blandt sine medlemmer nedsætter et arbejdsudvalg og bemyndiger dette til at træffe afgørelse i hvert fald i sådanne anliggender, der nu varetages af »samarbejdsudvalget«, således at skolerådet normalt alene orienteres efterfølgende herom. Det forudsættes endvidere, at arbejdsudvalget sammensættes af personer, der har deres virke på skolen.

Direktoratet for gymnasieskolerne og HF, der har haft lejlighed til at deltage i udvalgets drøftelser af dette forslag, kan ikke tilslutte sig, at »samarbejdsudvalgene« nedlægges.

Baggrunden herfor er, at disse »samarbejdsudvalgs« opgaver først og fremmest som et kontaktorgan mellem rektor, lærerråd og elever, tilsigter at fremme samarbejdet mellem lærere og elever. Erfaringerne viser, at dette er lykkedes så godt, at mange af de problemer, der opstår i skolernes dagligliv, bliver taget op og løst i disse udvalg. Når dette har vist sig praktisk muligt, skyldes det bl. a., at den personkreds, der er med i »samarbejdsudvalget«, har gymnasiet som fælles arbejdssted, hvorfor et møde kan finde sted uformelt og med ganske kort varsel.

Tanken om at overlade »samarbejdsudvalgets« opgaver til det foreslåede arbejdsudvalg under det skoleråd, som foreslås oprettet til afløsning af det nuværende skolenævn, vil efter direktoratets opfattelse ikke harmonere med det forenklingshensyn, som ligger bag ved initiativet til at fjerne »samarbejdsudvalget«.

Forslaget om, at nedsættelse af arbejdsudvalget og dets beføjelser skal være afhængigt af en beslutning i skolerådet, betyder i praksis, at der ingen sikkerhed er for, at det arbejde, der i dag gøres i »samarbejdsudvalgene«, vil kunne fortsætte, idet »samarbejdsudvalgenes« virksomhed ikke med samme smidighed vil kunne overtages af skolerådet. Dette organ, der skal afløse skolenævnene, og som må antages at skulle varetage de funktioner, som skolenævnene har i dag ved de kommunale og amtskommunale gymnasieskoler, vil efter medlemskredsens sammensætning - derunder stemmeret for de ansatte og eleverne - ophøre med at være et tilsynsorgan, således som nævnene i dag beskrives i skolestyrelsesloven, og vil få karakter af et kontaktorgan mellem den enkelte gymnasieskole og de amtskommunale myndigheder. Dette er i sig selv af værdi, ganske uanset hvilke retlige og faktiske beføjelser, rådet i øvrigt vil få, men skolerådet kan ikke erstatte »samarbejdsudvalget«.

Endelig ønsker direktoratet at pege på det u hensigtsmæssige i, at man, såfremt udvalgets forslag gennemføres, får en uensartet struktur på gymnasierne, idet statsskolerne og de private gymnasier fortsat vil have »samarbejdsudvalg«.

Danske Gymnasieelevers Sammenslutning (DGS) kan i det hele tilslutte sig det af direktoratet anførte om de gode erfaringer med hensyn til de eksisterende »samarbejdsudvalg« og kan derfor ikke tiltræde forslaget om, at de bortfalder. Dette standpunkt skal tillige ses i sammenhæng med DGS's principielle opfattelse, hvorefter styrelsen af den enkelte gymnasieskole bør varetages af et organ sammensat af et ligeligt antal lærer- og elevrepræsentanter. Dette organ bør bestå af rektor, 3 lærerrepræsentanter og 4 elevrepræsentanter.

Udvalgets øvrige medlemmer kan imidlertid *tilslutte sig* Amtsrådsforeningens for-

slag om, at de nuværende »samarbejdsudvalg« bortfalder, og at deres opgaver henlægges til skolerådet. I konsekvens heraf må de heromhandlede regler i bekendtgørelsen af 7. juli 1971 bortfalde. Udvalget kan samtidig tilslutte sig forudsætningen om, at skolerådet nedsætter et arbejdsudvalg, der i princippet får til opgave bl. a. at varetage »samarbejdsudvalgenes« nuværende funktioner.

Disse medlemmer deler direktoratets opfattelse med hensyn til de hidtidige gode erfaringer om, at en række problemer er blevet løst tilfredsstillende i »samarbejdsudvalget«. Det kan imidlertid ikke antages, at et arbejdsudvalg bestående af en del af skolerådets medlemmer skulle være mindre velegnet til at løse sådanne problemer. Det må i denne forbindelse bemærkes, at der intet vil være til hinder for, at der på skolen nedsættes et uformelt kontaktorgan bestående af f. eks. rektor samt lærer- og elevrepræsentanter til at løse de problemer, der opstår i skolernes dagligliv.

Oprettelsen af et skoleråd og et af dette nedsat arbejdsudvalg harmonerer bedre med et forenklingshensyn end den nuværende obligatoriske oprettelse af skolenævn og »samarbejdsudvalg«, der hver har fået tillagt konkret angivne beføjelser. I modsætning hertil vil arbejdsfordelingen imellem skolerådet og arbejdsudvalget kunne tages op til revision i skolerådet i takt med det til enhver tid værende behov herfor.

Hvad angår spørgsmålet om, hvorvidt det arbejde, der idag gøres i »samarbejdsudvalgene«, vil kunne fortsætte, henvises til, at »samarbejdsudvalgenes« opgaver som nævnt foreslås overført til skolerådet og efter beslutning i dette henlagt til arbejdsudvalget, således at opgavernes fortsatte varetagelse sikres.

En konsekvens af forslaget vil i øvrigt være, at den kontakt imellem amtsrådet og skolen, som man tillægger væsentlig betydning, vil blive yderligere udbygget.

Det må erkendes, at udvalgets forslag medfører en uensartet styrelsesstruktur på gymnasierne i tilfælde af, at de nuværende »samarbejdsudvalg« ved de amtskommunale gymnasieskoler bortfalder. Udvalget har imidlertid haft til opgave at fremkomme med forslag til en ændret styrelsesordning

alene for de kommunale og amtskommunale gymnasieskoler. De uens ejermæssige forhold på gymnasieområdet har imidlertid ikke bevirket, at udvalget har anset det for rimeligt at afstå fra at stille forslag om den mest hensigtsmæssige styrelsesordning for de kommunale og amtskommunale gymnasieskoler.

8.1.2.3.2. *Samarbejdsudvalg i henhold til samarbejdsudvalgsaftalen med Amtsrådsforeningen i Danmark.*

Udvalget har ifølge kommissoriet haft til opgave at drøfte oprettelsen af eventuelle samarbejdsudvalg i overensstemmelse med aftalerne med personaleorganisationerne (jfr. bilag 3).

I sit debatoplæg, jfr. 8.1.2.1., foreslog den tidligere nævnte arbejdsgruppe under Amtsrådsforeningen, at man overvejede muligheden af ikke at oprette lokaludvalg ved de amtskommunale gymnasieskoler i henhold til samarbejdsudvalgsaftalen med Kommunernes Landsforening/Amtsrådsforeningen i Danmark.

Ifølge arbejdsgruppen kunne der eventuelt oprettes et samarbejdsudvalg med følgende sammensætning:

- Rektor
- Lærerrådsformanden
- Administrativ inspektør
- 1 lærer, valgt af lærerrådet
- Elevrådsformanden
- 1 gymnasieelev
- 1 HF-kursist
- 1 repræsentant for det teknisk-administrative personale.

Med den foreslåede sammensætning var der efter arbejdsgruppens opfattelse taget hensyn til de interesser, der er repræsenteret både i »samarbejdsudvalgene« nedsat i overensstemmelse med bekendtgørelsen af 7. juli 1971 og i lokaludvalgene nedsat i henhold til samarbejdsudvalgsaftalen med Amtsrådsforeningen, jfr. bilag 3.

Udvalget har drøftet arbejdsgruppens forslag og problemerne omkring oprettelse af lokaludvalg i øvrigt. Resultatet af disse drøftelser er blevet, at der efter udvalgets opfattelse vil være mindre behov for oprettelse af lokaludvalg, såfremt det **under 8.1.2.2.**

foreslåede skoleråd etableres, idet de hensyn og interesser, der danner baggrunden for oprettelsen af samarbejdsudvalg, herved må anses for tilgodeset på rimelig måde. Man er i denne forbindelse opmærksom på, at skolerådet udover repræsentanter for ledelsen og de ansatte også har repræsentation fra amtsrådet og for skolens elevkreds, mens lokaludvalgene alene består af repræsentanter for de to førstnævnte grupper. Skolerådet kommer imidlertid til at behandle konkrete spørgsmål i forbindelse med arbejds- og personaleforhold, og ledelsen og personalets interesser må efter udvalgets opfattelse således anses for at være fuldt ud tilgodeset ved medlemskabet i skolerådet.

I øvrigt bemærkes, at der vil kunne etableres samarbejdsudvalg efter de indgåede aftaler på samme måde og med samme funktionsområde som forudsat med hensyn til folkeskolen, jfr. foran under 5.2.

8.1.2.4. *Skolerådets opgaver.*

Udvalget foreslår, at skolerådet overtager de opgaver, der henhører under skolenævnet, jfr. ovenfor 8.1.1.1. og »samarbejdsudvalget«, jfr. 8.1.1.2.

Under hensyn til skolerådets sammensætning med bl. a. personale- og elevrepræsentanter kan udvalget dog ikke anbefale, at dette får beføjelse til at føre tilsyn med skolen. Udvalget kan heller ikke anbefale, at rådet bliver ankeinstans i sager om specialundervisning eller får mulighed for at udtale sig om sager vedrørende hjælpeforanstaltninger over for børn og unge under 18 år. Endelig bør rådet ikke afgive indstilling om ansættelse og afskedigelse af leder og lærere, idet den sidstnævnte beføjelse bør tillægges skolens rektor.

Repræsentanterne for *Danske Gymnasieelevers Sammenslutning* mener principielt, at skolerådet også bør overtage skolenævnets beføjelser med hensyn til ansættelse og afskedigelse af ledere og lærere, men kan dog efter omstændighederne tiltræde foranstående forslag.

Sammenfattende foreslås det, at skolerådet får tillagt følgende kompetence:

1. Skolerådet formidler sammen med lærerrådet et samarbejde mellem skole og hjem og sørger for et oplysningsarbejde blandt

skolens forældre, der tager sigte på en forståelse af elevens situation i skolen.

2. Det skal gennem gensidig information og forhandlinger fremme samarbejdet på skolen.

3. Det medvirker ved løsningen af sociale opgaver, der er knyttet til skolen.

4. Det godkender efter indstilling fra lærerrådet den ugentlige arbejdsplan.

5. Det kan stille forslag til amtsrådet om tilvejebringelse og forbedring af skolelokalerne samt om disses forsyning med materiel og inventar.

6. Det medvirker ved behandlingen af amtskommunale skolebyggesager i overensstemmelse med de regler, der fastsættes i henhold til skolestyrelseslovens § 36, stk. 5.

7. Det kan fremsætte forslag til den del af amtskommunens budget, der vedrører den pågældende skole. Efter anmodning fra skolerådet skal amtsrådet lade dette træffe beslutning om anvendelsen af dele af budgettet, der vedrører skolen, efter nærmere af amtsrådet fastsatte retningslinier. Skolerådet afgiver i forbindelse med den årlige budgetbehandling indstilling om størrelsen af bevillinger, der er omfattet af en sådan ordning.

8. Det udfærdiger ordensregler for skolen.

9. Skolerådet kan afgive udtalelser og stille forslag til amtsrådet om alle spørgsmål, der vedrører skolen. Det skal afgive erklæring i alle sager vedrørende skolen, der forelægges det af amtsrådet.

Sager vedrørende enkelte elever bør kun kunne behandles i skolerådet, hvis den pågældende elev er indforstået hermed.

8.1.3. Styrelsesforholdene ved Københavns og Frederiksberg kommuners gymnasieskoler.

Udvalget foreslår, at den under 8.1.2. anførte styrelsesordning for de amtskommunale gymnasieskoler også kommer til at gælde ved de gymnasieskoler, der henhører under Københavns og Frederiksberg kommuner, således at medlemmer af kommunalbestyrelsen træder i stedet for amtsrådets repræsentanter.

Udvalget foreslår desuden, at kommunalbestyrelsen i København ved en bemyndigelsesbestemmelse i skolestyrelsesloven får mu-

lighed for at tilvejebringe en særlig styrelsesordning ved de to gymnasieskoler, hvortil der er knyttet en folkeskoleafdeling. Det forudsættes herved, at der oprettes såvel et skolenævn som et skoleråd ved disse skoler med henblik på varetagelse af de opgaver, der alene vedrører henholdsvis folkeskolen og gymnasiet, men således at de i øvrigt gældende regler fraviges i det omfang, der er behov herfor.

8.-1.4. Mindretalsudtalelse fra elevrepræsentanterne.*

Elevrepræsentanterne i udvalget har ønsket at anføre følgende:

»Elevrepræsentanterne har ikke kunnet tiltræde flertallets indstilling om, at den kommende styrelsesordning for de amtskommunale gymnasier skal baseres på et skoleråd med den foreslåede sammensætning, hvorunder der kan nedsættes et arbejdsudvalg bestående af repræsentanter fra skolerådet, der har deres daglige virke på gymnasiet, samt at »samarbejdsudvalgene« nedlægges.

Elevrepræsentanterne er principielt af den opfattelse, at den fremtidige styrelsesordning for gymnasierne skal baseres på, at det er elever og lærere, der inden for de fastlagte landsdækkende retningslinjer for gymnasiet skal varetage den egentlige styring af den enkelte gymnasieskole. Samtidig skal det tekniske og administrative personale sikres en fast tilknytning til de styrende organer.

Baggrunden for denne opfattelse er, at elevrepræsentanterne finder, at det bør være de grupper, der har gymnasiet som arbejdsplads, der varetager styringen af gymnasiet. Dertil kommer, at elevrepræsentanterne samtidig finder, at elevernes aktive medvirken i gymnasiets styring kan være med til at understøtte et af grunduddannelsernes formål, nemlig at opdrage eleverne til at deltage i demokratiske beslutningsprocesser.

Dette medfører, at elevrepræsentanterne er af den opfattelse, at hverken forældre eller amtsrådet bør have direkte repræsentation i de styrende organer, der er tilknyttet gymnasiet. At elevrepræsentanterne ønsker disse grupper fjernet fra gymnasiets styring direkte, hænger også sammen med, at elev-

*) Afgivet efter at udvalget havde afholdt sit sidste møde.

repræsentanterne ikke finder, at der er nogen begrundelse for, at disse grupper bliver repræsenteret. Elevrepræsentanterne kan således fuldt ud tilslutte sig de bemærkninger, der gøres om forældrenes repræsentation i skolerådet i flertallets indstilling. Omkring amtsrådets repræsentation finder elevrepræsentanterne ikke, at amtsrådets økonomiske beføjelser nødvendiggør en direkte tilknytning til de styrende organer og dermed en indflydelse på beslutningerne vedrørende det enkelte gymnasium. Elevrepræsentanterne tillægger det ikke nogen særlig betydning, at det enkelte gymnasium gennem de styrende organer har direkte kontakt til den bevilgende myndighed. Statsgymnasierne viser, at det ikke er af afgørende betydning. Samtidig frygter elevrepræsentanterne, at en direkte repræsentation af amtsrådet vil betyde, at amtsrådet indirekte får indflydelse på andre spørgsmål end problemer af økonomisk art, hvilket elevrepræsentanterne på ingen måde er interesseret i.

På denne baggrund er elevrepræsentanterne af den opfattelse, at udarbejdelsen af den fremtidige styrelsesordning for de amtskommunale gymnasier må tage sit udgangspunkt i de nuværende samarbejdsudvalg - og ikke som i flertallets indstilling i de nuværende skolenævn.

Derfor tager elevrepræsentanterne afstand fra flertallets forslag. Forslaget er ikke et skridt i den af elevrepræsentanterne ønskede retning. Tværtimod er forslaget efter elevrepræsentanternes opfattelse en klar forringelse i forhold til den nuværende skolestyrelsesordning for de amtskommunale gymnasier.

Alvorligst er forslaget om nedlæggelse af »samarbejdsudvalgene«. »Samarbejdsudvalgene« indtager i dag en central placering i forbindelse med samarbejdet mellem lærere og elever på det enkelte gymnasium. Samtidig er det her, elevernes væsentligste indflydelse er placeret. Det er i »samarbejdsudvalgene«, de fælles problemer mellem lærere og elever tages op og søges løst, og igennem de år, »samarbejdsudvalgene« har eksisteret, er »samarbejdsudvalgenes« betydning for arbejdet på de enkelte gymnasier støt og roligt steget. Mulighederne for at styrke dette samt at overgive flere spørgsmål til lærernes og elevernes fælles drøftelse og

afgørelse ødelægges af en nedlæggelse af »samarbejdsudvalgene«.

Samtidig vil det ikke være muligt at indplacere langt de fleste problemer, der i dag løses af »samarbejdsudvalgen«, på tilfredsstillende vis i den foreslåede styrelsesordning. Det foreslåede arbejdsudvalg vil hverken helt eller delvist kunne erstatte »samarbejdsudvalgene«. Rent juridisk kan man ikke fuldstændig overlade dele af skolerådets kompetence til en arbejdsgruppe. Samtidig vil sammensætningen aldrig blot kunne tilnærmes »samarbejdsudvalgens« sammensætning. Dertil kommer, at der ikke er nogen garanti for, at disse arbejdsudvalg nedsættes.

Forslaget om oprettelsen af skoleråd med dertil hørende arbejdsudvalg er bl. a. afstedkommet ud fra et ønske om at effektivisere og forenkle styrelsesordningen. I disse ihærdige bestræbelser på at forenkle styrelsesordningen har man imidlertid efter elevrepræsentanternes opfattelse glemt at tage højde for, at man ikke, som det er foreslået, kan sammenlægge organer med så vidt forskelligt formål og kompetence. Derfor er elevrepræsentanterne af den opfattelse, at man må sætte et stort spørgsmålstegn ved, om det i realiteten vil betyde en forenkling at nedlægge »samarbejdsudvalgene« til fordel for skolerådene.

Udover elevrepræsentanternes kraftige modstand mod at nedlægge »samarbejdsudvalgene« og lægge disses kompetence ind under skolerådet, tager elevrepræsentanterne kraftig afstand fra den personsammensætning, skolerådet har fået. Elevrepræsentanterne vil bl. a. i forhold til »samarbejdsudvalgenes« sammensætning få deres indflydelse kraftigt beskåret på de spørgsmål, der i høj grad vedrører dem. Det samme kan siges om lærernes repræsentation. Alvorligst bliver det på skoler, hvor der er tilknyttet HF.

På baggrund af ovenstående afviser elevrepræsentanterne udvalgets flertals indstilling. I stedet foreslår elevrepræsentanterne

1. at »samarbejdsudvalgene« opretholdes og styrkes,
2. at det tekniske og administrative personale tilknyttes »samarbejdsudvalgene«,
3. at skolenævnene nedlægges.

Som det fremgår af ovenstående ønsker elevrepræsentanterne at styrke bl. a. elevernes indflydelse på det enkelte gymnasiums styring. Elevrepræsentanterne er samtidig af den opfattelse, at en repræsentation af eleverne i de styrende organer bør følges op af en lovfæstelse af elevrådene på tilsvarende måde som lærerrådet. Dette sker også på den baggrund, at elevrepræsentanterne finder det væsentligt, at eleverne sikres en lokal »interesseorganisation«, hvor eleverne får reel mulighed for at løse deres fælles problemer«.

8.2. Amtskommunale folkeskoler.

Efter skolestyrelseslovens § 41 skal der ved amtskommunale folkeskoler, bortset fra observationsskoler, ligesom ved amtskommunale gymnasieskoler oprettes et skolenævn på 5 medlemmer, hvoraf 3 medlemmer vælges af amtsrådet blandt dets medlemmer, og 2 medlemmer vælges af og blandt skolens

forældrekreds. Skolenævnet ved en amtskommunal skole har således en anden sammensætning end skolenævnet ved en kommunal skole, hvilket skyldes, at skolenævnet ved en amtskommunal skole foruden et skolenævns beføjelser tillige har de fleste af skolekommissionens opgaver i en kommune, jfr. lovens § 42.

Udvalget er opmærksom på, at socialreformkommissionen har stillet forslag om overførelse af visse særforsorgsskoler fra socialministeriets til undervisningsministeriets ressort. Det er på indeværende tidspunkt endnu ikke afklaret, hvorledes denne overførsel nærmere vil blive udformet i praksis. Udvalget indskrænker sig derfor til i denne sammenhæng at pege på, at der i forbindelse med den påtænkte overførsel bør tages stilling **til**, hvilke styrelsesmæssige konsekvenser overførslen i påkommende tilfælde bør få for så vidt angår det amtskommunale folkeskolevæsen.

Kapitel 9.

Andre spørgsmål.

9.1. Anvisning af lokaler til ungdomsskolevirksomhed, fritidsvirksomhed for børn og unge og fritidsundervisning for voksne.

Ifølge skolestyrelseslovens § 24, stk. 2, udarbejdes der efter samråd mellem fritidskommissionen og skolekommissionen en årlig oversigt over lokaler og udendørsanlæg, der er egnede til ungdomsskolevirksomhed, fritidsvirksomhed for børn og unge og fritidsundervisning for voksne. Fritidskommissionen afgiver på grundlag heraf indstilling til kommunalbestyrelsen om anvisning af lokaler og anlæg.

Ifølge § 28, stk. 5, § 29, stk. 2, og § 30, stk. 2, afgiver henholdsvis ungdomsskole-nævnet, fritidsnævnet og voksenundervisningsnævnet indstilling til fritidskommissionen om lokalebehovet inden for deres respektive områder.

Ansaret for udarbejdelsen af lokaleoversigten påhviler således fritidskommissionen, fordi dette organ dækker alle de aktiviteter, der er omfattet af lov om fritidsundervisning m. v. Fritidskommissionen skal imidlertid udarbejde lokaleoversigten efter samråd med skolekommissionen af hensyn til de aktiviteter, der ønskes henlagt til folkeskolerne.

Udvalget stiller i kapitel 6 forslag om, at fritidskommissionen bortfalder. Udvalgets flertal foreslår endvidere, at de opgaver inden for ungdomsskolen og fritidsundervisningen for voksne, der efter den gældende lov påhviler fritidskommissionen, overføres til skolekommissionen, mens fritidsnævnets indstillinger vedrørende fritidsvirksomhed for børn og unge fremtidig foreslås fremsendt direkte til kommunalbestyrelsen.

Disse forslag indebærer bl. a., at den samordning af lokalebehovet og lokaleanvisningen, der efter de gældende regler foretages af fritidskommissionen, må finde sted på anden måde. Udvalget har derfor over-

vejet, hvorledes disse spørgsmål mest hensigtsmæssigt vil kunne løses inden for rammerne af den styrelsesordning, der er indeholdt i de nævnte forslag.

Der er i udvalget *enighed* om, at det endelige ansvar for lokaleanvisningen fortsat bør påhvile kommunalbestyrelsen. Der er endvidere *enighed* om, at ungdomsskole-nævnet, fritidsnævnet og voksenundervisningsnævnet ligesom efter den gældende lov bør afgive indstilling om lokalebehovet, da nævnene har et særligt kendskab til dette behov inden for deres respektive områder. Fritidsnævnets indstilling bør fremsendes direkte til kommunalbestyrelsen på linie med nævnets øvrige indstillinger.

Der vil imidlertid fortsat være behov for en forudgående koordinering af lokalefordelingen i forhold til folkeskoleområdet. Det *foreslås* derfor, at den i § 24, stk. 2, nævnte årlige oversigt over lokaler og udendørsanlæg, der danner grundlag for lokaleanvisningen, fremtidig udarbejdes efter samråd mellem skolekommissionen og fritidsnævnet, og at disse to organer herefter afgiver indstilling til kommunalbestyrelsen om anvisning af lokaler og anlæg.

Udvalget understreger imidlertid, at hverken kommunalbestyrelsen, skolekommissionen eller de tre nævn inden for fritidsundervisningsområdet i almindelighed bør medvirke ved behandlingen af spørgsmål om anvisning af lokaler og udendørsanlæg. Disse spørgsmål bør normalt behandles i den kommunale forvaltning, således at de i loven nævnte organer alene inddrages i tilfælde af, at der opstår tvivl eller eventuelt konflikt om anvisningen. Den nærmere tilrettelæggelse af fremgangsmåden ved lokaleanvisningen må i øvrigt være bestemt af de stedlige forhold og ønsker.

9.2. Midlertidig indtræden af stedfortræder i kommissioner og nævn.

Ifølge skolestyrelseslovens § 13, stk. 1, skal

valgene til skolekommissioner, fritidskommissioner, skolenævn, ungdomsskolenævn, fritidsnævn og voksenundervisningsnævn finde sted snarest muligt efter hvert kommunalvalg. Kommissionerne og nævnene fungerer indtil udgangen af den måned, i hvilken nye valg til disse har fundet sted. Valgreglerne bygger således på 4-årige valgperioder, og det forudsættes i loven, at stedfortrædere for de valgte først indtræder i vedkommende kommission eller nævn i de tilfælde, hvor de valgte medlemmer udtæder af kommissionen eller nævnet for resten af valgperioden. Skolestyrelsesloven indeholder heller ikke en regel svarende til § 15, stk. 1, i den kommunale styrelseslov om, at de medlemmer, der er valgt på den pågældende kandidatliste, kan kræve stedfortræderen indkaldt til at deltage i det konstituerende møde, når et medlem er forhindret i at deltage i dette møde.

Imidlertid har der efter skolestyrelseslovens ikrafttræden vist sig at være behov for en bestemmelse om midlertidig indtræden i kommissioner og nævn af sådanne stedfortrædere. *Udvalget foreslår* derfor, at der optages en bestemmelse i skolestyrelsesloven om, at de medlemmer, der er valgt på den pågældende kandidatliste, kan kræve stedfortræderen indkaldt i tilfælde af forfald for et medlem ved det konstituerende møde i en skolekommission eller et skolenævn. Når bestemmelsen alene skal gælde for skolekommissioner og skolenævn, skyldes det, at der kun ved valg til disse organer anvendes listevalg. Det foreslås endvidere, at formanden for skolekommissionen eller vedkommende nævn skal indkalde stedfortræderen til midlertidigt at tage sæde i kommissionen eller nævnet, når et medlem har forfald i mindst 2 måneder. Det foreslås desuden, at kommunalbestyrelsen i tvivlstilfælde skal træffe afgørelse om, hvorvidt betingelserne for stedfortræderens indtræden er til stede. — Disse regler, der svarer til den kommunale styrelseslovs § 15, stk. 1-3, forudsættes i øvrigt anvendt i nøje overensstemmelse med, hvad der er gældende ved midlertidig indtræden af stedfortrædere for medlemmer af kommunalbestyrelsen.

9.3. Offentlige møder i kommissioner og nævn.

9.3.1. Tidligere overvejelser.

Ved skrivelse af 13. maj 1971 udbad undervisningsministeriet sig - i anledning af flere forespørgsler derom - en udtalelse fra indenrigsministeriet om, hvorvidt der kan gives offentligheden adgang til at overvære skolekommissionernes møder med undtagelse af den del af møderne, hvori der behandles personspørgsmål.

Undervisningsministeriet udtalte som sin opfattelse, at der ved bedømmelsen af det omhandlede spørgsmål må lægges vægt på, at skolekommissionen, der vælges efter særlige i henhold til skolestyrelsesloven fastsatte regler og sammensættes såvel af repræsentanter for kommunalbestyrelsen som af forældrerepræsentanter, ikke er et administrerende organ under kommunalbestyrelsen, men en selvstændig myndighed, der udøver en række lovbestemte funktioner.

Skolekommissionen, der efter skolestyrelseslovens § 16, stk. 1, selv fastsætter sin forretningsorden, kunne, da skolelovgivningen ikke indeholder noget forbud imod offentlige møder, efter undervisningsministeriets opfattelse selvstændigt træffe bestemmelse om, at møder i kommissionen i et vist omfang skal være åbne for offentligheden. Afgørelsen om, hvorvidt et møde skal være offentligt, måtte træffes på grundlag af karakteren af de sager, der behandles i mødet, således at sager, med hensyn til hvilke der må antages at påhvile skolekommissionens medlemmer og andre personer, der efter skolelovgivningens bestemmelser deltager i kommissionens møder, tavshedspligt, ikke vil kunne behandles i et offentligt møde.

Ved en forhandling med indenrigsministeriet den 12. oktober 1971 blev det oplyst, at det er indenrigsministeriets opfattelse, at lovgivningen bygger på en almindelig forudsætning om, at møder i udvalg og lignende sker uden offentlighedens tilstedeværelse, og at mødeoffentlighed derfor må have udtrykkelig lovhjemmel, jfr. lov om kommunernes styrelse, § 10, stk. 1, om kommunalbestyrelsens møder. Efter indenrigsministeriets opfattelse kunne det ikke overlades til de enkelte udvalg, kommissioner og nævn at fastsætte bestemmelser i deres forretningsorden om offentlighedens adgang til møderne.

Det oplystes endvidere, at indenrigsministeriet havde modtaget henvendelser om

spørgsmålet om offentlige møder i kommissioner og nævn inden for andre forvaltningsområder, og at ministeriet derfor ville være betænkeligt ved, at der inden for et enkelt forvaltningsområde blev givet udtryk for den opfattelse, at der kan træffes bestemmelse om mødeoffentlighed og omfanget heraf i vedkommende organers forretningsorden.

På denne baggrund ville indenrigsministeriet henstille til undervisningsministeriet på ny at overveje, om undervisningsministeriet ønskede at fastholde den i skrivelse af 13. maj 1971 udtrykte opfattelse.

Efter yderligere brevveksling om spørgsmålet meddelte indenrigsministeriet i en skrivelse af 26. oktober 1973 til undervisningsministeriet, at indenrigsministeriet for sit vedkommende fortsat var af den opfattelse, at møder i de i henhold til lovgivningen nedsatte udvalg, kommissioner, nævn, råd og lignende skal ske uden offentlighedens tilstedeværelse, medmindre andet er udtrykkeligt hjemlet.

Spørgsmålet om, hvorvidt der bør tilvejebringes sådan hjemmel for så vidt angår enkelte forvaltningsorganer, måtte bl. a. bero på en vurdering af, om det pågældende organs opgaver, arbejdsform og personelle sammensætning giver fornødent grundlag herfor.

Undervisningsministeriet tilsluttede sig herefter indenrigsministeriets opfattelse, hvorefter man måtte betragte møder i skolenævn og skolekommissioner som lukkede i mangel af særlig hjemmel for det modsatte.

Efter undervisningsministeriets opfordring har udvalget taget spørgsmålet op om, hvorvidt møder i kommissioner og nævn efter skolestyrelsesloven bør være offentlige.

9.3.2. *Udvalgets overvejelser og forslag.*

Udvalget har på baggrund af det foran anførte drøftet, om der ved en bestemmelse i skolestyrelsesloven bør åbnes adgang for offentligheden til at overvære møderne i kommissioner og nævn.

Til fordel for indførelse af offentlige møder er blevet fremført, at en sådan ordning ville betyde en styrkelse af offentlighedens

interesse for både skolens og fritidsundervisningens forhold. Herved ville de hensyn, der ligger til grund for inddragelse af repræsentanter for forældre, kommunalbestyrelser, organisationer m. fl. i kommissioner og nævn, yderligere kunne blive tilgodeset. Det behov, der ville være for i særlige tilfælde at udelukke offentligheden fra at overvære møderne, f. eks. ved behandling af sager om enkeltpersoners forhold, ville kunne tilgodeses ved indførelse af en adgang til behandling af sådanne sager for lukkede døre, i overensstemmelse med, hvad der er gældende for kommunalbestyrelsernes møder.

Ulemperne ved en almindelig adgang for offentligheden til at overvære møderne i kommissioner og nævn må imidlertid anses for at være så betydelige, at udvalget *ikke kan anbefale indførelsen af en sådan ordning.*

Det må navnlig antages, at medlemmernes stillingtagen i de enkelte sager ville blive påvirket af offentlighedens tilstedeværelse på en måde, der ville være uheldig for forløbet af drøftelserne forud for de beslutninger, der skal træffes. Det måtte også befrygtes, at en del af de drøftelser, der efter den gældende ordning finder sted i møderne, hvor offentligheden ikke har adgang, ville foregå andetsteds i tilfælde af, at offentligheden fik adgang til at overvære møderne. *Udvalget anbefaler* derfor, at den gældende retstilstand, hvorefter offentligheden ikke har adgang til at overvære møderne i kommissioner og nævn, opretholdes uændret.

9.4. **Kommissioners og nævns beslutningsdygtighed.**

Ifølge den gældende lovs § 17 er kommissionernes og nævnenes beslutninger kun gyldige, når mindst halvdelen af medlemmerne har stemt for dem.

Bestemmelsen har i visse tilfælde haft til følge, at der er opstået vanskeligheder med hensyn til at opnå gyldige beslutninger i kommissioner og nævn.

Det foreslås derfor, at § 17 affattes i overensstemmelse med § 11 i den kommunale styrelseslov om kommunalbestyrelsens beslutningsdygtighed, d. v. s. at mindst halvdelen af medlemmerne skal være til stede, og at beslutningerne træffes ved stemmeflertal, hvor intet andet særligt er bestemt.

9.5. Den ledende skolepsykolog.

Udvalget har drøftet spørgsmålet om, hvorvidt skolestyrelseslovens § 59 bør ophæves.

Ifølge § 59 kan der under amtsrådet eller i en større kommune med undervisningsministerens godkendelse ansættes en ledende skolepsykolog til at forestå det skolepsykologiske undersøgelses- og rådgivningsarbejde samt tilrettelæggelsen af specialundervisningen ved kommunale, statslige og private skoler og andre undervisningsinstitutioner i en eller flere kommuner. Den ledende skolepsykolog udøver sin virksomhed under ansvar over for skolekommissionen og fritidskommissionen i den eller de kommuner, hvortil han ifølge sit ansættelsesforhold er knyttet. For de statslige og private skoler og undervisningsinstitutioners vedkommende udøver han sin virksomhed efter aftale med lederne af de pågældende skoler og institutioner.

Kommunernes Landsforening har i udvalget fremsat ønske om, at § 59 ophæves. Landsforeningen har henvist til, at bestemmelsen kan give anledning til tvivl om, hvorvidt den ledende skolepsykolog i tjenstlig henseende henhører under kommunalbestyrelsen henholdsvis skoleforvaltningen på linie med andre ledere, konsulenter m. fl. Der er endvidere fastsat regler om den ledende skolepsykolog i § 17 i undervisningsministeriets cirkulære af 2. november 1971 (om normering og klassificering af visse stillinger i folkeskolen) med hjemmel i lønnings- og klassificeringsloven, således at der ikke er behov for denne bestemmelse som grundlag for normeringen af disse stillinger.

§ 59 har tillige karakter af en stillingsbeskrivelse for den ledende skolepsykolog, hvilket må anses for uhensigtsmæssigt, ikke mindst efter gennemførelsen af loven om social bistand, der forudsætter et øget samarbejde imellem skoleforvaltningen og den sociale forvaltning.

Landsforeningen har endvidere gjort gældende, at § 59 kan give anledning til tvivl om, hvorvidt den ledende skolepsykolog kan træffe aftale med statslige og private skoler

og undervisningsinstitutioner om tilrettelæggelse af specialundervisning uden forudgående drøftelse med f. eks. de bevilgende myndigheder i kommunen eller med skoledirektøren. Hvad særligt angår forpligtelsen til at yde bistand til private skoler, bør forpligtelsen hertil fastsættes i loven om friskoler og private grundskoler m. v. Endelig bør bestemmelser om et samarbejde imellem flere kommuner om den skolepsykologiske virksomhed efter landsforeningens opfattelse optages i en overenskomst om et sådant fællesskab, jfr. § 60 i den kommunale styrelseslov, og ikke i skolestyrelsesloven.

Der er i udvalget *enighed* om, at den ledende skolepsykolog i tjenstlig henseende henhører under kommunalbestyrelsen henholdsvis skoleforvaltningen på linie med de øvrige ansatte ved skolevæsenet, og det er over for udvalget oplyst, at denne opfattelse deles af undervisningsministeriets løn- og personaleafdeling.

Udvalget stiller imidlertid ikke forslag om ændringer i skolestyrelseslovens § 59 eller om ophævelse af bestemmelsen. Baggrunden herfor er, at der efter udvalgets opfattelse er behov for en nærmere undersøgelse af, hvorledes den skolepsykologiske virksomhed mest hensigtsmæssigt vil kunne tilrettelægges bl. a. efter gennemførelsen af loven om social bistand. Det bør i denne forbindelse overvejes, hvilken betydning den påtænkte udflytning af særforborgens undervisning, jfr. betænkning nr. 781/1976 (særforborgens udlægning), vil få for den skolepsykologiske virksomhed. Endelig bør problemerne omkring bistand til elever i gymnasieskoler og private skoler inddrages i disse overvejelser.

Udvalget henstiller, at de nævnte problemer tages op til nærmere undersøgelse, eventuelt ved at der nedsættes et udvalg til behandling af disse spørgsmål. Nedsættelsen af et sådant udvalg bør dog formentlig afvente en nærmere afklaring af, hvorledes den planlagte udlægning af særforborgens undervisning tænkes gennemført.

Bilagssamling

Bilagsfortegnelse.

- Bilag 1:** Undervisningsministeriets skrivelse af 7. januar 1975 til stiftamtmand P. H. Lundsteen vedrørende udvalgets nedsættelse.
- Bilag 2:** Undervisningsministeriets bekendtgørelse nr. 462 af 3. september 1974 af Lov om styrelsen af kommunernes skolevæsen og af virksomhed efter lov om fritidsundervisning m. v.
- Bilag 3:** Bestemmelser om samarbejde og samarbejdsudvalg v/ Kommunernes Landsforening.
- Bilag 4:** Undervisningsministeriets bekendtgørelse nr. 212 af 27. maj 1970 om lederes, læreres og elevers deltagelse i møder i kommissioner og nævn efter skolestyrelsesloven m. v.
- Bilag 5:** Undervisningsministeriets bekendtgørelse nr. 330 af 7. juli 1971 om de kommunale skolemyndigheders stilling til folkeskolens 8.—10. klasser og til de kommunale eksamensskoler.
- Bilag 6:** Vedtægter for elevrådet ved Frederikshavn Gymnasium og HF-kursus.
- Bilag 7:** Udkast til forslag til ændring af skolestyrelsesloven med bemærkninger.

7. januar 1975

Hr. stiftamtmand P. H. Lundsteen, K.I.,p.p.
Amtsgården - 4800 Nykøbing F.

I folketingets undervisningsudvalgs betænkning af 31. maj 1974 over forslaget til lov nr. 335 af 19. juni 1974 om ændring af lov om styrelsen af kommunernes skolevæsen og af virksomhed efter lov om fritidsundervisning m. v. (skolestyrelsesloven) er udvalget gået ind for, at de problemer, der knytter sig til reglerne i kapitel 2 om tilsynsmyndighederne, i kapitel 4 om skolenævn ved amtskommunale gymnasieskoler og de tilsvarende regler i kapitel 9 for København og til samarbejdsudvalgsproblemer i øvrigt behandles i et udvalg.

I overensstemmelse hermed besluttede undervisningsministeriet at nedsætte et udvalg til behandling af disse spørgsmål. Som formand for udvalget udpegede ministeriet stiftamtmand P. H. Lundsteen. På sit møde på Marienborg den 22. august 1974 tog folketingets undervisningsudvalg beslutningen om udvalgets nedsættelse samt dettes sammensætning og kommissorium til efterretning, og undervisningsministeriet anmodede samme dag de pågældende organisationer og styrelser om at udpege repræsentanter til udvalget.

I overensstemmelse hermed beskikker man Dem herved som formand for udvalget.

Udvalget skal have til opgave at fremsætte forslag om antallet og sammensætningen af de i skolestyrelsesloven hjemlede or-

ganer samt om valgregler og valgmetoder for disse organer. Udvalget skal i forbindelse hermed fremsætte forslag til sammensætning af eventuelle samarbejdsudvalg inden for de af skolestyrelsesloven omfattede undervisningsområder samt om, hvilke funktioner og hvilken kompetence der bør tillægges henholdsvis de i skolestyrelsesloven omhandlede organer og samarbejdsudvalgene.

Med hensyn til fordelingen af kompetencen mellem de i skolestyrelsesloven omhandlede organer indbyrdes lægges de ved revisionen af styrelsesloven den 19. juni 1974 fastsatte bestemmelser til grund, medmindre forslag om en ændret sammensætning af organer forudsætter ændrede bestemmelser om kompetencen, eller andre særlige forhold måtte tale herfor. Den ved lovrevisionen fastlagte fordeling af kompetencen imellem kommunalbestyrelser og amtsråd er ikke omfattet af udvalgets arbejde.

Udvalget kan tilkalde eventuelt fornøden bistand i forbindelse med behandlingen af særlige spørgsmål.

En liste over udvalgets medlemmer vedlægges.

Der vil snarest fremkomme meddelelse om varetagelsen af sekretariatsarbejdet for udvalget.

Tove Nielsen.

! J. Munck-Hansen.

Bekendtgørelse af Lov om styrelsen af kommunernes skolevæsen og af virksomhed efter lov om fritidsundervisning m. v. (Skolestyrelsesloven).

Herved bekendtgøres lov nr. 44 af 9. februar 1970 om styrelsen af kommunernes skolevæsen og af virksomhed efter lov om fritidsundervisning m.v. med de ændringer, der følger af lov nr. 173 af 28. april 1971, lov nr. 121 af 17. april 1972 og lov nr. 335 af 19. juni 1974.

Afsnit I.

Kommunerne uden for København.

Kapitel 1.

Kommunalbestyrelsens funktioner.

§ 1. Kommunalbestyrelsen træffer bestemmelse om alle forhold vedrørende kommunens skolevæsen samt virksomhed efter kapitel I-IV i lov om fritidsundervisning m.v., der ikke er henlagt til andre myndigheder.

Stk. 2. Alle sager vedrørende skolevæsenet og den i stk. 1 nævnte virksomhed, der er henlagt til henholdsvis skolekommissionen og fritidskommissionen eller andre stedlige myndigheder, skal forelægges kommunalbestyrelsen til afgørelse, såfremt de medfører foregede udgifter for kommunen.

§ 2. Kommunalbestyrelsen vedtager kommunens skoleplan samt ændringer i denne på grundlag af udkast, der er affattet af skolekommissionen.

Stk. 2. Kommunalbestyrelsen vedtager undervisningsplaner samt ændringer i disse på grundlag af udkast, der er affattet af skolekommissionen, efter at udkastene har været forelagt skolenævnene til udtalelse.

Stk. 3. Skoleplaner og undervisningsplaner samt ændringer i disse indsendes til amtsrådet.

Stk. 4. Undervisningsministeren fastsætter regler om affattelsen af skoleplaner og undervisningsplaner.

§ 3. Kommunalbestyrelsen vedtager kommunens ungdomsskoleplan samt ændringer i denne på grundlag af udkast, der er affattet af fritidskommissionen.

Stk. 2. Kommunalbestyrelsen træffer beslutning om ungdomsskolevirksomheden i kommunen på grundlag af fritidskommissionens indstilling, jfr. dog § 39, stk. 1 og 4.

Stk. 3. Ungdomsskoleplaner og fortegnelser over ungdomsskolevirksomheden indsendes til amtsrådet.

Stk. 4. Undervisningsministeren fastsætter regler om affattelsen af ungdomsskoleplaner.

§ 4. Kommunalbestyrelsen udarbejder forslag til opførelse af nye skoler samt udvidelse og ombygning af bestående skoler. Byggeprogrammet med dispositionsforslag forelægges amtsrådet til godkendelse, jfr. § 36. Kommunalbestyrelsen udarbejder herefter det endelige projekt under iagttagelse af de vilkår, der er knyttet til amtsrådets godkendelse.

Stk. 2. Undervisningsministeren fastsætter nærmere regler om fremgangsmåden ved udarbejdelsen af byggeprogrammet med dispositionsforslag, herunder om adgangen for repræsentanter for lærere, elever og forældre samt for fritidsundervisningen m. v. til at medvirke ved dette projektmateriales behandling.

§ 5. Kommunalbestyrelsen træffer beslutning om godkendelse af ungdomsskolens almene kurser og fritidsvirksomhed.

Stk. 2. Den træffer beslutning om godkendelse af interessegrupper for børn og unge og ungdomsklubber.

Stk. 3. Den træffer beslutning om godkendelse af aftenskoler, aftenhøjskoler, studiekredse, foredragsrækker og interessegrupper for voksne, jfr. dog § 39, stk. 3.

§ 6. Kommunalbestyrelsen påser, at tilskudsbetingelserne for fritidsvirksomhed for børn og unge og fritidsundervisning for voksne er opfyldt.

§ 7. Kommunalbestyrelsen ansætter ledere og lærere ved kommunens skole- og undervisningsvæsen.

Stk. 2. Indstilles en ansøger til en stilling i folkeskolen eller den kommunale ungdomsskole som nr. 1 med alle stemmer af den indstillende myndighed, jfr. § 23 og § 25, stk. 2, skal denne ansøger ansættes, hvis han opfylder de krav, der i øvrigt gælder for ansættelse i stillingen.

Stk. 3. Afskedigelse efter ansøgning, eller ved opnået 70 års alder, af en leder eller lærer foretages af kommunalbestyrelsen. Uansøgt afskedigelse af en fast ansat leder eller lærer foretages af undervisningsministeren.

Stk. 4. Undervisningsministeren fastsætter nærmere regler om fremgangsmåden ved udfærdigelse af opslag af stillinger, ved udøvelse af indstillingsret og ved ansættelse og afskedigelse af ledere og lærere ved kommunens skole- og undervisningsvæsen.

Kapitel 2.

Tilsynsmyndighederne i kommunerne.

% 8. Tilsynet med kommunens skolevæsen varetages af skolekommissionen i forbindelse med skolenævn ved de enkelte skoler.

Stk. 2. Tilsynet med virksomhed efter kapitel I-IV i lov om fritidsundervisning m. v. varetages af fritidskommissionen i forbindelse med de i § 11 omhandlede nævn.

§ 9. I hver kommune oprettes en skolekommission og en fritidskommission.

Sik. 2. Skolekommissionen består af:

1. 6 medlemmer valgt af kommunalbestyrelsen blandt dem, der er valgbare til denne. Mindst 3 af de valgte skal være medlemmer af kommunalbestyrelsen.

2. 5 medlemmer valgt af og blandt de forældrevalgte medlemmer af skolenævnene. Undervisningsministeren fastsætter nærmere regler om valg af disse medlemmer og deres stedfortrædere.

Stk. 3. Fritidskommissionen består af:

1. De i stk. 2, nr. 1, nævnte 6 medlemmer.

2. Formændene for de nævn, der oprettes efter § 11.

3. Yderligere 2 medlemmer valgt af henholdsvis fritidsnævnet og voksenundervisningsnævnet blandt deres medlemmer.

Stk. 4. Amtsrådet kan i særlige tilfælde, hvor omstændighederne taler derfor, tillade, at skolekommissionens og fritidskommissionens medlemstal fastsættes til 9 eller 7, således at antallet af kommunalbestyrelsesvalgte medlemmer i disse tilfælde er henholdsvis 5 eller 4.

Stk. 5. Hvor forholdene i en kommune taler derfor, kan amtsrådet tillade, at skolekommissionens medlemstal fastsættes til 13 eller 15, hvoraf kommunalbestyrelsen vælger henholdsvis 7 eller 8 medlemmer efter reglerne i stk. 2, nr. 1, medens de øvrige 6 eller 7 medlemmer vælges efter reglerne i stk. 2, nr. 2.

§ 10. Ved hver folkeskole og gymnasieskole under kommunens skolevæsen oprettes et skolenævn på 3 eller 5 medlemmer, jfr. dog stk. 3. Kommunalbestyrelsen fastsætter medlemstallet under hensyntagen til skolens størrelse. Skolenævnet oprettes for hver selvstændig skole med eventuelt derunder henlagte skoleafdelinger.

Stk. 2. Ét medlem vælges af kommunalbestyrelsen blandt dens medlemmer. De øvrige medlemmer vælges af og blandt de personer, der på valgets tidspunkt har forældremyndigheden over børn, der er indskrevet i skolen, ved gymnasieskoler tillige de personer, der senest har haft forældremyndigheden over indskrevne børn, der er fyldt 18 år.

Stk. 3. Såfremt der ved en skole er oprettet specialklasserækker, tiltrædes skolenævnet af yderligere 2 medlemmer, der vælges af og blandt de personer, der på valgets tidspunkt har forældremyndigheden over

børn, der er indskrevet i skolen som elever i de pågældende klasser.

Stk. 4. Undervisningsministeren fastsætter nærmere regler om valg af forældrevalgte medlemmer og deres stedfortrædere.

§ 11. I hver kommune oprettes et ungdomsskolenævn, et fritidsnævn og et voksenundervisningsnævn.

Stk. 2. Ungdomsskolenævnet består af:

1. 2 medlemmer valgt af kommunalbestyrelsen blandt dens medlemmer.
2. 3 medlemmer valgt af kommunalbestyrelsen efter indhentet indstilling fra de stedlige organisationer, der har særlig interesse i ungdomsskolevirksomhed.

Stk. 3. Fritidsnævnet består af:

1. 1 medlem valgt af kommunalbestyrelsen blandt dens medlemmer.
2. 3 medlemmer valgt af kommunalbestyrelsen efter indhentet indstilling fra de stedlige børne- og ungdomsforeninger, bestyrelserne for de ungdomsklubber, der er godkendt i henhold til lov om fritidsundervisning m. v., samt repræsentanter for de stedlige idrætsorganisationer.

3. 1 medlem valgt af kommunalbestyrelsen efter indhentet indstilling fra initiativtagere til interessegrupper for børn og unge.

Stk. 4. Voksenundervisningsnævnet består af:

1. 1 medlem valgt af kommunalbestyrelsen blandt dens medlemmer.
2. 4 medlemmer valgt af kommunalbestyrelsen efter indhentet indstilling fra de organisationer og stedlige kredse, der i sidste valgperiode har drevet fritidsundervisning for voksne.

Stk. 5. For hvert medlem af nævnene vælges tillige en stedfortræder, der indstilles efter reglerne i stk. 2-4.

Stk. 6. Hvis de organisationer eller personer, der efter stk. 2-4 skal indstille medlemmer til nævnene, ikke findes i en kommune, vælger kommunalbestyrelsen selv disse medlemmer og deres stedfortrædere.

§ 12. Skoledirektøren eller den ledende skoleinspektør samt fælleslærerrådets formand deltager uden stemmeret i skolekommissionens møder. Skoledirektøren eller den ledende skoleinspektør samt en repræsen-

tant for ungdomsskolens og voksenundervisnings lærere deltager uden stemmeret i fritidskommissionens møder.

Stk. 2. Undervisningsministeren fastsætter regler om, i hvilket omfang repræsentanter for ledere og lærere i øvrigt deltager i kommissionernes og nævnenes møder.

Stk. 3. Undervisningsministeren fastsætter endvidere regler om, i hvilket omfang repræsentanter for elevråd, hvor sådanne findes, deltager i nævnenes møder.

Stk. 4. Lærerrepræsentanterne og eventuelle elevrepræsentanter må ikke overvære den del af forhandlingerne, der angår indstilling om ansættelse af ledere og lærere ved kommunens skole- og undervisningsvæsen.

§ 13. Valg til kommissionerne og nævnene finder sted snarest muligt efter hvert kommunalvalg. Kommissionerne og nævnene fungerer indtil udgangen af den måned, i hvilken nye valg til disse har fundet sted.

Stk. 2. Såfremt en ny skole oprettes i en valgperiode, vælges der skolenævn ved skolen efter reglerne i § 10.

§ 14. De af kommunalbestyrelsen i henhold til § 9 valgte medlemmer af kommissionerne har pligt til at modtage valg hertil. Pligt til at modtage valg til nævnene efter §§ 10 og 11 har personer, der har bopæl i kommunen.

Stk. 2. Fritagelsesbestemmelserne i den kommunale valglovs § 27, stk. 2, 1. pkt., og stk. 3, anvendes tilsvarende på de i stk. 1 nævnte valg.

§ 15. Kommunalbestyrelsen afgør, om en anmodning fra et medlem om at udtræde af skolekommissionen, fritidskommissionen eller et nævn i løbet af valgperioden kan imødekommes.

Stk. 2. Er der ved et medlems udtræden af vedkommende kommission eller nævn ingen stedfortræder, foretages suppleringsvalg for resten af valgperioden.

§ 16. Kommissionerne og nævnene vælger selv deres formand og fastsætter selv deres forretningsorden.

Stk. 2. Kommissionerne og nævnene afholder møde, så ofte formanden eller for

kommissionernes vedkommende 4 medlemmer og for nævnenes vedkommende 2 medlemmer finder det fornødent.

Stk. 3. Formanden bestemmer tid og sted for møderne og indkalder medlemmerne samt de ledere, lærerrepræsentanter og eventuelle elevrepræsentanter, der deltager uden stemmeret. Han giver forinden møderne de pågældende underretning om, hvilke sager der vil komme til behandling på mødet.

Stk. 4. Formanden leder forhandlingerne og afstemningerne og drager omsorg for, at beslutningerne indføres i en beslutningsprotokol. Ved hvert mødes slutning underskriver protokollen af mødets deltagere. Enhver af disse er berettiget til kort at få sin afvigende mening indført i beslutningsprotokollen og medtaget ved beslutningens meddelelse til andre myndigheder.

Stk. 5. Formanden drager omsorg for udførelsen af de truffe beslutninger.

§ 17. Kommissionernes og nævnenes beslutninger er kun gyldige, hvis mindst halvdelen af medlemmerne har stemt for dem.

§ 18. For deltagelse i kommissionernes og nævnenes møder kan der ydes medlemmerne diæter og befordringsgodtgørelse i overensstemmelse med reglerne i § 16 i lov om kommunernes styrelse. Der kan med den kommunale tilsynsmyndigheds godkendelse tillægges kommissionernes formænd et årligt honorar, når ganske særlige hensyn taler derfor.

§ 19. Udgifterne ved kommissionernes og nævnenes virksomhed afholdes af kommunen.

Kapitel 3.

Tilsynets funktioner.

Skolekommissionen.

§ 20. Skolekommissionen påser, at alle undervisningspligtige børn i kommunen indskrives i folkeskolen eller får en undervisning, der kan stå mål med, hvad der almindeligvis kræves i folkeskolen.

Stk. 2. Den træffer foranstaltninger til specialundervisning eller anden specialpædagogisk bistand for de i kommunens skoler

indskrevne børn, hvis udvikling kræver en særlig hensyntagen eller støtte, og som ikke bør undervises ved forsørgens skoler. Den træffer endvidere foranstaltninger til undervisning af syge og invaliderede børn.

Stk. 3. Den træffer bestemmelse om overflytning af et barn til en anden skole i kommunen efter indstilling fra de to skolers ledere, der forinden skal rådføre sig med lærerrådene og barnets forældre.

Stk. 4. Den træffer bestemmelse om optagelse i en skole af børn, der endnu ikke er undervisningspligtige.

§ 21. Skolekommissionen fører tilsyn med, at privat underviste børn, herunder hjemmeunderviste børn, modtager fyldestgørende undervisning efter lovgivningens regler, for så vidt det ikke drejer sig om børn i en friskole, der har valgt egen tilsynsførende til at udøve det offentlige tilsyn.

§ 22. Skolekommissionen udarbejder udkast til kommunens skoleplan og til undervisningsplaner for kommunens skoler.

Stk. 2. Den medvirker ved skolebyggesagers behandling i overensstemmelse med de regler, der fastsættes i henhold til § 4, stk. 2.

Stk. 3. Dens udtalelse skal indhentes om skolelægeordning, børnetandplejeordning og skolebespisning ved kommunens skoler.

Stk. 4. Dens udtalelse skal indhentes om det årlige budgetforslag vedrørende kommunens skoler.

Stk. 5. Den fastsætter ordningen og omfanget af eventuelle årsprøver i de klasser, der ikke slutter med nogen statskontrolleret prøve eller eksamen.

§ 23. Skolekommissionen foretager indstilling om ansættelse og afskedigelse af ledere og lærere ved kommunens skolevæsen. Indstillinger om ansættelse af ledere og lærere skal omfatte 3 af ansøgerne, mellem hvilke valget træffes af den ansættende myndighed, jfr. dog § 7, stk. 2.

Fritidskommissionen.

§ 24. Fritidskommissionen indhenter erklæring fra de i § 11 omhandlede nævn om spørgsmål, der vedrører henholdsvis ungdomsskolevirksomhed, fritidsvirksomhed for

børn og unge og fritidsundervisning for voksne.

Stk. 2. Efter samråd mellem fritidskommissionen og skolekommissionen udarbejdes der en årlig oversigt over lokaler og uden-dørsanlæg, der er egnede til ungdomsskole-virksomhed, fritidsvirksomhed for børn og unge og fritidsundervisning for voksne. Fritidskommissionen afgiver på grundlag heraf indstilling til kommunalbestyrelsen om an-visning af lokaler og anlæg.

Stk. 3. Fritidskommissionens udtalelse skal indhentes om det årlige budgetforslag vedrørende fritidsundervisning m. v. i kom-munen.

Stk. 4. Fritidskommissionen medvirker ved skolebyggesagers behandling i overens-stemmelse med de regler, der fastsættes i henhold til § 4, stk. 2.

§ 25. Fritidskommissionen udarbejder ud-kast til kommunens ungdomsskoleplan. Den afgiver indstilling til kommunalbestyrelsen om ungdomsskolevirksomheden i kommu-nen og om godkendelse af private ungdoms-skoler. Den sørger for, at der fremsendes tilbud om deltagelse i ungdomsskolevirk-somhed.

Stk. 2. Den foretager indstilling om an-sættelse og afskedigelse af ledere og lærere ved kommunale ungdomsskoler. Indstillin-ger om ansættelse af ledere og lærere skal omfatte 3 af ansøgerne, mellem hvilke val-get træffes af den ansættende myndighed, jfr. dog § 7, stk. 2.

§ 26. Fritidskommissionen afgiver ind-stilling til kommunalbestyrelsen om godken-delse af fritidsvirksomhed for børn og unge og fritidsundervisning for voksne.

Skolenævnet.

§ 27. Skolenævnet fører tilsyn med sko-len. Det påser, at de i skolen optagne børn følger undervisningen på tilfredsstillende måde, og sørger for overholdelse af lovgiv-ningens bestemmelser til modarbejdelse af skoleforsømmelser.

Stk. 2. Hvis lærerrådets afgørelse af, om et barn skal rykkes op i næste klasse eller henvises til specialundervisning, indbringes for skolenævnet, træffer det den endelige administrative afgørelse af spørgsmålet.

Stk. 3. Det medvirker ved løsningen af sociale opgaver, der er knyttet til skolen. Det kan endvidere udtale sig om sager ved-rørende hjælpeforanstaltninger over for børn og unge under 18 år.

Stk. 4. Sammen med lærerrådet formidler det et samarbejde mellem skole og hjem og sørger for et oplysningsarbejde blandt sko-lens forældre, der tager sigte på en forståelse af barnets situation i skolen.

Stk. 5. Det godkender efter indstilling fra lærerrådet arbejdets fordeling mellem læ-rerne samt den ugentlige arbejdsplan.

Stk. 6. Det godkender efter indstilling fra lærerrådet, hvilke undervisningsmidler sko-len må benytte.

Stk. 7. Det kan gennem skolekommissio-nen stille forslag til kommunalbestyrelsen om tilvejebringelse og forbedring af skole-lokaler samt om disses forsyning med inven-tar og materiel.

Stk. 8. Det medvirker ved skolebyggesa-gers behandling i overensstemmelse med de regler, der fastsættes i henhold til § 4, stk. 2.

Stk. 9. Det kan fremsætte forslag til den del af kommunens budget, der vedrører den pågældende skole. Efter anmodning fra sko-lenævnet skal kommunalbestyrelsen lade dette administrere dele af budgettet, der vedrører skolen, efter nærmere af kommu-nalbestyrelsen fastsatte retningslinjer. Sko-lenævnet afgiver i forbindelse med den år-lige budgetbehandling indstilling om størrel-sen af bevillinger, der er omfattet af en sådan ordning.

Stk. 10. Det udfærdiger ordensregler for skolen.

Stk. 11. Ansøgninger om stillinger som henholdsvis skoleleder og viceskoleinspektør, der er opslået med pligt til at gøre tjeneste ved en bestemt skole, forelægges skolenæv-net til udtalelse, inden skolekommissionen foretager indstilling om besættelse af stil-lingen.

Stk. 12. Hvis en ansøger til en lærerstilling ved kommunens skolevæsen ønsker at gøre tjeneste indtil videre ved en bestemt skole, forelægges ansøgningen skolenævnet til ud-talelse, inden skolekommissionen foretager indstilling om besættelse af stillingen.

Stk. 13. Såfremt en lærer, der er ansat ved kommunens skolevæsen, anmoder om at

blive overflyttet til en anden skole, skal der indhentes en udtalelse fra skolenævnet ved denne, inden der tages endelig stilling til overflytningen.

Stk. 14. Skolenævnet udtaler sig om det af skolekommissionen udarbejdede udkast til undervisningsplan.

Stk. 15. Skolenævnet kan afgive udtalelser og stille forslag til skolekommissionen og kommunalbestyrelsen om alle spørgsmål, der vedrører skolen. Det skal afgive erklæring i alle sager vedrørende skolen, der forelægges det af skolekommissionen eller kommunalbestyrelsen.

Ungdomsskolenævnet, fritidsnævnet og voksenundervisningsnævnet.

§ 28. Ungdomsskolenævnet udarbejder hvert år på grundlag af ungdomsskoleplanen forslag til ungdomsskolevirksomhed og afgiver indstilling til fritidskommissionen herom.

Stk. 2. Det afgiver indstilling til fritidskommissionen om godkendelse af private ungdomsskoler.

Stk. 3. Det sørger for, at unge, der har meldt sig til en tilbudt ungdomsskoleundervisning, som på grund af manglende tilslutning ikke kan oprettes, henvises til en ungdomsskole i en anden kommune.

Stk. 4. Det træffer efter samråd med ledere og lærere ved de kommunale ungdomsskoler beslutning om, hvilke undervisningsmidler de kommunale ungdomsskoler må benytte.

Stk. 5. Det afgiver indstilling til fritidskommissionen om ungdomsskolernes **lokale** behov.

Stk. 6. Det kan efter samråd med ungdomsskolernes ledere og lærere gennem fritidskommissionen stille forslag til kommunalbestyrelsen om tilvejebringelse og forbedring af lokaler, der anvendes af ungdomsskolerne, og om lokalernes forsyning med materiel og inventar.

Stk. 7. Ansøgninger om stillinger som henholdsvis ungdomsskoleinspektør og lærer ved en kommunal ungdomsskole forelægges ungdomsskolenævnet til udtalelse, inden fritidskommissionen foretager indstilling om besættelse af stillingen.

§ 29. Fritidsnævnet afgiver indstilling til fritidskommissionen om godkendelse af fritidsvirksomhed for børn og unge.

Stk. 2. Det afgiver indstilling til fritidskommissionen om benyttelse af lokaler til fritidsvirksomhed for børn og unge samt om behovet for lokaler og udendørsanlæg til denne virksomhed.

Stk. 3. Det afholder mindst én gang årligt et møde med repræsentanter for de stedlige initiativtagere til interessegrupper for børn og unge, ungdomsklubber samt børne- og ungdomsforeninger.

§ 30. Voksenundervisningsnævnet afgiver indstilling til fritidskommissionen om godkendelse af fritidsundervisning for voksne.

Stk. 2. Det afgiver indstilling til fritidskommissionen om behovet for lokaler og udendørsanlæg til fritidsundervisning for voksne.

Stk. 3. Det fastsætter årligt en eller flere frister for tilmeldelse til fritidsundervisning i kommunen og indkalder umiddelbart efter udløbet af hver frist alle i kommunen, der har fremsat tilbud om fritidsundervisning, til et fælles møde, hvor tilbudgiverne meddeler, i hvilket omfang de agter at oprette fritidsundervisning.

Stk. 4. Det kan efter samråd med fritidsundervisningsens ledere og lærere gennem fritidskommissionen stille forslag til kommunalbestyrelsen om tilvejebringelse og forbedring af lokaler, der anvendes til fritidsundervisning, og om lokalernes forsyning med materiel og inventar.

Stk. 5. Det formidler tilbud om folkeuniversitetsvirksomhed til de interesserede organisationer i kommunen.

§ 31. Fritidsnævnet og voksenundervisningsnævnet skal støtte og fremkalde private bestræbelser på at tilrettelægge og gennemføre fritidsvirksomhed for børn og unge og fritidsundervisning for voksne samt sørge for, at denne virksomhed samordnes på den mest hensigtsmæssige måde. Såfremt der ikke ad privat vej kan tilbydes sådan virksomhed i tilstrækkeligt omfang, skal nævnene gennem fritidskommissionen indstille til kommunalbestyrelsen, at der fremsættes kommunale tilbud i fornødent omfang, eventuelt i samarbejde med andre kommuner.

Fælles bestemmelser.

§ 32. Skolekommissionen og fritidskommissionen samt de i § 11 omhandlede nævn kan afgive udtalelser og stille forslag til kommunalbestyrelsen om alle spørgsmål, der vedrører henholdsvis kommunens skole- og undervisningsforhold og virksomhed efter kapitel I-IV i lov om fritidsundervisning m. v. Kommissionerne og nævnene skal afgive erklæring i alle sager om de nævnte spørgsmål, der forelægges dem af kommunalbestyrelsen.

§ 33. (Ophævet).

Kapitel 4.

Amtsrådets funktioner.

§ 34. Amtsrådet fører tilsyn med, at de gældende bestemmelser for det kommunale skolevæsen og den i kapitel I-IV i lov om fritidsundervisning m. v. omhandlede virksomhed i amtsråds kredsen overholdes, og at påbudte foranstaltninger iværksættes. Amtsrådet er i så henseende berettiget til at forlange alle oplysninger meddelt af de kommunale skolemyndigheder.

§ 35. For hver amtsråds kreds udarbejdes en samlet plan for udbygningen af folkeskolevæsenet, ungdomsskolevirksomheden og anden offentlig skoleundervisning.

Stk. 2. Udbygningsplanen udarbejdes efter retningslinjer, der opstilles af amtsrådet efter forhandling med amtsråds kredsen kommunalbestyrelser, og som godkendes af undervisningsministeren.

Stk. 3. Kommunalbestyrelsen udarbejder forslag til planen for udbygningen af den enkelte kommunes skolevæsen og indsender dette til amtsrådet, der påser, at de for planlægningen godkendte retningslinjer er fulgt. Samtidig foretager amtsrådet ved forhandling med kommunalbestyrelserne den fornødne koordinering af kommunernes forslag indbyrdes og med det af amtsrådet udarbejdede forslag til udbygningsplan for det amtskommunale skole- og undervisningsvæsen. Den samlede udbygningsplan forelægges undervisningsministeren til godkendelse.

Stk. 4. Udbygningsplanen og de til grund liggende retningslinjer optages til revision med højst 5 års mellemrum.

Stk. 5. Undervisningsministeren fastsætter de nærmere regler om fremgangsmåden ved udarbejdelse af udbygningsplaner, om tidsfristen herfor og om planernes indhold.

§ 36. Amtsrådet bistår kommunerne med rådgivning om projektering af skoler i det omfang, kommunerne ønsker det.

Stk. 2. Amtsrådet godkender kommunernes byggeprogram med dispositionsforslag til skolebyggeri. Det påser herunder, at byggearbejdet er i overensstemmelse med den udbygningsplan, der er godkendt for amtsråds kredsen, jfr. § 35.

Stk. 3. Amtsrådet kan beslutte, at byggeprogram med dispositionsforslag til mindre byggearbejder af ringe planlægningsmæssig betydning ikke skal forelægges amtsrådet til godkendelse. Træffer amtsrådet beslutning herom, skal kommunerne underrette amtsrådet om sådanne byggearbejder, der herefter ikke må påbegyndes inden udløbet af en af amtsrådet generelt fastsat frist.

Stk. 4. Amtsrådet udarbejder projekt til opførelse af amtskommunale skoler samt ombygning og udvidelse af bestående skoler.

Stk. 5. Undervisningsministeren kan fastsætte nærmere regler om fremgangsmåden ved udarbejdelse af projekter til amtskommunale skoler, herunder om adgangen for repræsentanter for lærere, elever og forældre samt for fritidsundervisningen m. v. til at medvirke ved projekternes behandling, og om disse projekters godkendelse.

§ 37. (Ophævet).

§ 38. Amtsrådet træffer beslutning om indretning af befordringsordninger for andre uddannelsessøgende end elever i folkeskolen. Regler om sådanne befordringsordninger fastsættes af undervisningsministeren.

§ 39. Amtsrådet træffer beslutning om godkendelse af ungdomsskolens prøveforberedende undervisning og specialundervisning.

Stk. 2. Det træffer beslutning om godkendelse af forberedelseskursus og specialundervisning for voksne.

Stk. 3. Det træffer beslutning om godkendelse af ledere og lærere ved fritidsundervisning for voksne.

Stk. 4. Sager vedrørende godkendelse af ungdomsskolens erhvervsmæssige grunduddannelser, ungdomskostskoler og erhvervsmæssige kursus forelægges undervisningsministeren til afgørelse.

§ 40. Amtsrådet træffer beslutning om oprettelse af skoler og andre undervisningsinstitutioner m. v. under amtskommunen.

Stk. 2. Det udarbejder en plan for amtskommunens skolevæsen og undervisningsvirksomhed m.v. Planen, der skal indeholde oplysning om de enkelte skoler og institutioner og deres virksomhed samt om antallet af leder- og lærerstillinger og disses aflønning, forelægges undervisningsministeren til godkendelse.

Stk. 3. Det ansætter efter regler, der fastsættes af undervisningsministeren, ledere og lærere ved amtskommunens skole- og undervisningsvæsen. Med hensyn til afskedigelse af ledere og lærere finder bestemmelserne i § 7, stk. 3, tilsvarende anvendelse.

Stk. 4. Tilsynet med amtskommunens skole- og undervisningsvæsen varetages af undervisningsministeren.

§ 41. Ved amtskommunale folkeskoler, bortset fra observationsskoler, og amtskommunale gymnasieskoler oprettes et skolenævn på 5 medlemmer.

Stk. 2. 3 medlemmer vælges af amtsrådet blandt dets medlemmer. 2 medlemmer vælges af og blandt de personer, der på valgets tidspunkt har forældremyndigheden over børn, der er indskrevet i skolen, ved gymnasieskoler tillige de personer, der senest har haft forældremyndigheden over indskrevne børn, der er fyldt 18 år. Undervisningsministeren fastsætter nærmere regler om valg af de forældrevalgte medlemmer og deres stedfortrædere.

Stk. 3. Skolens leder og lærerrådets formand deltager uden stemmeret i skolenævnets møder. Lærerrepræsentanten må dog ikke overvære den del af forhandlingerne, der angår indstilling om ansættelse af skolens leder og lærere.

Stk. 4. Valg til skolenævnet finder sted snarest muligt efter hvert amtsrådsvalg.

Nævnet fungerer indtil udgangen af den måned, i hvilken valg af nyt skolenævn har fundet sted.

Stk. 5. Pligt til at modtage valg til skolenævnet har personer, der har bopæl i amtskommunen. Bestemmelserne i § 14, stk. 2, og §§ 15-18 gælder også for skolenævn ved amtskommunale skoler. Afgørelser efter § 15, stk. 1, træffes af amtsrådet.

Stk. 6. Udgifterne ved skolenævnets virksomhed afholdes af amtskommunen.

§ 42. Bestemmelserne i § 27. stk. 1-7, 9 og 15, om skolenævnets funktioner gælder også for skolenævn ved amtskommunale skoler. Indstillinger efter § 27. stk. 7. 9 og 15, afgives til amtsrådet.

Stk. 2. Skolenævnets udtalelse skal indhentes om udkast til undervisningsplan for skolen.

Stk. 3. Det udfærdiger et ordensreglement for skolen.

Stk. 4. Dets udtalelse skal indhentes om regler vedrørende skolelægeordning, børnetandplejeordning og skolebespisning ved skolen.

Stk. 5. Det fastsætter ordningen og omfanget af eventuelle årsprøver i de klasser, der ikke slutter med nogen statskontrolleret prøve eller eksamen.

Stk. 6. Indstilling om ansættelse og afskedigelse af leder og lærere ved en amtskommunal skole foretages af skolenævnet. Indstillinger om ansættelse af skolens leder og lærere skal omfatte 3 af ansøgerne, mellem hvilke valget træffes af den ansættende myndighed. Indstilles en ansøger til en stilling ved en folkeskole som nr. 1 med alle stemmer, skal denne ansøger ansættes, hvis han opfylder de krav, der i øvrigt gælder for ansættelse i stillingen.

Stk. 7. Skolenævnet medvirker ved behandlingen af amtskommunale skolebyggesager i overensstemmelse med de regler, der fastsættes i henhold til § 36, stk. 5.

§ 43. Amtsrådet fastsætter lønningsancienniteten for ledere og lærere, der er ansat ved det kommunale skolevæsen og andre kommunale undervisningsinstitutioner, herunder ungdomsskoler og ungdomskostskoler, i amtsråds kredsen, efter regler, der fastsættes af undervisningsministeren.

§ 44. (Ophævet).

§ 45. Statens tilskud til kommunernes skolevæsen, den i lov om fritidsundervisning m. v. omhandlede virksomhed samt til amtskommunens skole- og undervisningsvæsen udbetales gennem amtsrådet.

Stk. 2. Undervisningsministeren fastsætter nærmere regler om udbetaling af tilskud efter stk. 1. Undervisningsministeren kan endvidere bestemme, at statens tilskud til anden undervisningsvirksomhed udbetales gennem amtsrådet.

Stk. 3. Undervisningsministeren kan fastsætte regler om udbetaling af lønninger til ledere og lærere ved amtsrådets foranstaltning.

§ 46. (Ophævet).

§ 47. Sager vedrørende det kommunale skolevæsen og fritidsundervisningen m. v., der forelægges undervisningsministeren, indsendes gennem amtsrådet, der kan afgive en udtalelse i sagen. Rådet skal endvidere afgive erklæring i alle sager om de nævnte spørgsmål, der forelægges det af undervisningsministeren.

§ 48. Amtsrådet kan bevilge tilskud til foranstaltninger til fremme af skolevæsenet, fritidsundervisningen m. v. eller anden undervisningsvirksomhed i amtsrådskredsen.

§ 49. Amtsrådet sørger for, at der på grundlag af indberetninger fra kommunalbestyrelserne tilvejebringes de oplysninger om skolevæsenet og fritidsundervisning m. v., som er nødvendige for amtsrådets og undervisningsministeriets budgetterings- og planlægningsopgaver m. v. § 34, 2. pkt., finder tilsvarende anvendelse. Amtsrådet tilvejebringer tilsvarende oplysninger om amtskommunens skole- og undervisningsvirksomhed.

Stk. 2. Undervisningsministeren kan fastsætte nærmere regler om tilvejebringelsen af de nævnte oplysninger.

Kapitel 5.

Amtskonsulenterne og amtsskolepsykologen.

§ 50. For hver amtsrådskreds ansætter amtsrådet en amtskonsulent for folkeskolen, en amtskonsulent for fritidsundervisning og en amtsskolepsykolog. Hvor særlige forhold taler derfor, kan undervisningsministeren tillade, at bestemmelsen i 1. pkt. fraviges.

§ 51. Amtskonsulenten for folkeskolen er amtsrådets pædagogiske rådgiver i spørgsmål vedrørende folkeskolen. Rådet skal indhente udtalelse fra ham i alle sager, der er af væsentlig betydning for folkeskolen.

Stk. 2. Amtskonsulenten for folkeskolen er efter amtsrådets nærmere bestemmelse vejledende og rådgiver de for de under amtsrådets tilsyn hørende folkeskoler og de i forbindelse hermed stående institutioner.

§ 52. Amtskonsulenten for fritidsundervisning er amtsrådets pædagogiske rådgiver med hensyn til al virksomhed, der etableres i henhold til kapitel I-IV i lov om fritidsundervisning m. v. Rådet skal indhente udtalelse fra ham i alle sager, der er af væsentlig betydning for den i loven omhandlede virksomhed.

Stk. 2. Amtskonsulenten for fritidsundervisning er efter amtsrådets nærmere bestemmelse vejledende og rådgivende for de i amtsrådskredsen etablerede ungdomsskoler, ungdomskostskoler og ungdomsklubber samt for øvrige fritidsforanstaltninger i henhold til lovens kapitel I-IV.

§ 53. Amtskonsulenten for folkeskolen og amtskonsulenten for fritidsundervisning virker i fællesskab for en koordinering mellem folkeskolens undervisning for elever i 8.-10. skoleår og ungdomsundervisningen i amtsrådskredsen.

§ 54. Amtsskolepsykologen bistår amtsrådet, amtskonsulenten for folkeskolen og amtskonsulenten for fritidsundervisning i pædagogiske og uddannelsesmæssige spørgsmål, der kræver særlig psykologisk indsigt.

Stk. 2. Amtsskolepsykologen er efter amtsrådets nærmere bestemmelse vejledende og rådgivende i skolepsykologiske spørgsmål og ved tilrettelæggelse af specialundervisning for de i amtsrådskredsen væ-

rende skoler og undervisningsinstitutioner, herunder statslige og private skoler og undervisningsinstitutioner.

§ 55. Amtsrådet kan med undervisningsministerens godkendelse antage fornøden faglig medhjælp for amtskonsulenterne og a mtsskolepsykologen.

§ 56. Amtsrådet fastsætter de nærmere regler for a mtskonsulenternes og amtsskolepsykologens virksomhed i instrukser, der forelægges undervisningsministeren til godkendelse.

Kapitel 6.

Lederne og de kollegiale råd.

Lederne.

§ 57. Ved hver selvstændig kommunal eller amtskommunal skole eller anden undervisningsinstitution med flere fast ansatte lærere ansættes en leder.

Stk. 2. Lederen af en folkeskole benævnes førstelærer eller skoleinspektør. Lederen af en gymnasieskole og et kursus til højere forberedelseksamen benævnes rektor. Lederen af en kommunal ungdomsskole benævnes ungdomsskoleinspektør. Lederen af en ungdomskostskole benævnes **ungdomsskoleforstander**.

Stk. 3. Lederen har såvel den administrative som den pædagogiske ledelse af vedkommende skoles eller institutions virksomhed.

§ 58. Én af skolelederne i kommunen ansættes som ledende skoleinspektør. Denne leder bistår skolekommissionen og fritidskommissionen ved udøvelsen af deres tilsyn. Kommunalbestyrelsen kan endvidere pålægge ham at varetage en del af sine funktioner i forhold til skolevæsenet og anden undervisningsvirksomhed i kommunen.

Stk. 2. I større kommuner kan der i stedet for en ledende skoleinspektør med undervisningsministerens godkendelse ansættes en skoledirektør til at varetage de i stk. 1 nævnte funktioner.

§ 59. Til at forestå det skolepsykologiske undersøgelses- og rådgivningsarbejde samt

tilrettelæggelsen af specialundervisningen ved kommunale, statslige og private skoler og andre undervisningsinstitutioner i en eller flere kommuner kan der under amtsrådet eller i en større kommune med undervisningsministerens godkendelse ansættes en ledende skolepsykolog.

Stk. 2. Den ledende skolepsykolog udøver sin virksomhed under ansvar over for skolekommissionen og fritidskommissionen i den eller de kommuner, hvortil han ifølge sit ansættelsesforhold er knyttet. For de statslige og private skoler og undervisningsinstitutioners vedkommende udøver han sin virksomhed efter aftale med lederne af de pågældende skoler og institutioner.

De kollegiale råd.

§ 60. Ved hver kommunal eller amtskommunal folkeskole med mere end to fast ansatte lærere dannes et lærerråd, der består af lederen, viceskoleinspektører, tjenestemandsansatte lærere, herunder skolepsykologer og skolekonsulenter, der har faste undervisningstimer ved skolen, timelærere, faglærere, årsvikarer samt ledere af børnehaveklaser.

Stk. 2. Ved hver kommunal eller amtskommunal gymnasieskole består lærerrådet af rektor og de ved skolen fast ansatte lærere.

Stk. 3. Undervisningsministeren fastsætter regler om, i hvilket omfang personer, der i øvrigt varetager undervisning eller andre pædagogiske arbejdsopgaver ved en skole, er medlemmer af skolens lærerråd.

Stk. 4. Ved skoler med kun én eller to fast ansatte lærere træder hver af disse i lærerrådets sted.

Stk. 5. I kommuner med mere end én kommunal skole vælges et fælleslærerråd, der består af 1 skoleleder, 1 viceskoleinspektør samt 1 lærerrepræsentant for hver af kommunens skoler, dog mindst 7 lærerrepræsentanter. Lærerrådet ved den skole, hvor **fælleslærerrådsformanden** gør tjeneste, kan vælge yderligere 1 medlem til fælleslærerrådet, såfremt det kun har 1 repræsentant i dette.

Stk. 6. Valget gælder for ét år og foretages inden for hver gruppe for sig efter regler, der fastsættes af undervisningsministeren.

Fælleslærerrådet tiltrædes af den ledende skolepsykolog i kommuner, hvor en sådan findes.

Stk. 7. Lærerrådet og fælleslærerrådet vælger selv deres formand og fastsætter selv deres forretningsorden. Lærerrådet og fælleslærerrådet kan nedsætte forretningsudvalg, der afgiver erklæring på rådets vegne efter regler fastsat i forretningsordenen.

§ 61. Skolekommissionen skal indhente erklæring fra fælleslærerrådet om følgende forhold vedrørende kommunens skolevæsen:

1. Udkast til kommunens skoleplan.
2. Udkast til undervisningsplaner for kommunens skoler.
3. Skolelægeordning, børnetandplejeordning og skolebespisning ved kommunens skoler.
4. Ordningen og omfanget af eventuelle årsprøver i de klasser, der ikke slutter med nogen statskontrolleret prøve eller eksamen.

Stk. 2. I en kommune, hvor der kun er én kommunal skole, afgives erklæringen af lærerrådet.

Stk. 3. Fælleslærerrådet medvirker ved skolebyggesagers behandling i overensstemmelse med de regler, der fastsættes i henhold til § 4, stk. 2.

§ 62. Lærerrådet træffer bestemmelse om, hvorvidt et barn skal rykkes op i næste klasse eller henvises til specialundervisning. Lærerrådets afgørelse kan indbringes for skolenævnet.

Stk. 2. Skolenævnet skal indhente erklæring fra lærerrådet om følgende forhold:

1. Udkast til skolens undervisningsplan.
2. Arbejdets fordeling mellem lærerne samt den ugentlige arbejdsplan.
3. Anvendelse af nye undervisningsmidler i skolen.
4. Forslag om skolelokalernes forsyning med materiel og inventar.
5. Skolenævnets forslag til budget for skolen.
6. Ordensregler for skolen.

Stk. 3. Lærerrådet medvirker ved skolebyggesagers behandling i overensstemmelse med de regler, der fastsættes i henhold til § 4, stk. 2.

§ 63. Lærerrådet og fælleslærerrådet kan afgive udtalelser og stille forslag til skolenævnet eller skolekommissionen om alle spørgsmål, der vedrører henholdsvis den pågældende skole og kommunens skolevæsen. De skal afgive erklæring i alle sager om de nævnte spørgsmål, der forelægges dem af de kommunale skolemyndigheder. Lærerrådets og fælleslærerrådets erklæringer og forslag fremsendes gennem skolens leder, henholdsvis den ledende skoleinspektør eller skoledirektøren, med en udtalelse fra den pågældende.

Stk. 2. Undervisningsministeren fastsætter nærmere regler for lærerrådets og fælleslærerrådets virksomhed.

§ 64. Udgifterne ved lærerrådets og fælleslærerrådets virksomhed afholdes af kommunen eller amtskommunen efter regler, der fastsættes af undervisningsministeren.

Kapitel 7.

Klageadgang.

§ 65. Klage over afgørelser, der er truffet af de kommunale skolemyndigheder, kan, medmindre andet er fastsat ved eller i henhold til lov, inden 4 uger fra afgørelsens meddelelse indbringes for amtsrådet af de myndigheder, organisationer eller personer, som afgørelsen angår.

Stk. 2. Klage over amtsrådets afgørelser, herunder afgørelser efter stk. 1, kan, medmindre andet er fastsat ved eller i henhold til lov, inden 4 uger fra afgørelsens meddelelse indbringes for undervisningsministeren af de myndigheder, organisationer eller personer, som afgørelsen angår.

Kapitel 8.

Frederiksberg kommune.

§ 66. For Frederiksberg kommune udøver undervisningsministeren de funktioner, der er nævnt i § 9, stk. 5, § 34, § 39, § 43 og § 65, stk. 1.

Stk. 2. Statens tilskud til kommunens skolevæsen og til den i lov om fritidsundervisning m. v. omhandlede virksomhed i kommunen udbetales ved amtsrådets foranstaltning efter regler, der fastsættes af undervisningsministeren.

Stk. 3. Kommunalbestyrelsen sørger for, at de i § 49 omhandlede oplysninger tilvejebringes og meddeles undervisningsministeriet.

Afsnit II.

Københavns kommune.

Kapitel 9.

Kommunalbestyrelsen.

§ 67. Københavns kommunalbestyrelse træffer bestemmelse i alle sager vedrørende skolevæsenets økonomi.

Stk. 2. Efter forslag udarbejdet af skoledirektionen stadfæster kommunalbestyrelsen:

1. Kommunens skoleplan.
2. Planen over fordelingen af lærerskematimer på de enkelte klassetrin i folkeskolen.

Stk. 3. Kommunalbestyrelsen vedtager planer og overslag vedrørende opførelse og ombygning af skolebygninger og træffer afgørelse om valget af byggeplads efter indhentet erklæring fra stadsråden. Kommunalbestyrelsen fastsætter nærmere regler om fremgangsmåden ved skolebyggesagers behandling, herunder om adgangen for repræsentanter for lærere, elever og forældre samt for fritidsundervisningen m.v. til at medvirke ved sagernes behandling.

Stk. 4. Den ansætter og afskediger skoledirektøren.

Skoledirektionen.

§ 68. Den overordnede ledelse af og overtilsynet med Københavns kommunes skolevæsen varetages af skoledirektionen, der består af:

1. Den borgmester, under hvem skolesager er henlagt, der er skoledirektionens formand.
 2. Rådmanden for den pågældende magistratsafdeling.
 3. 4 medlemmer valgt af borgerrepræsentationen blandt dens medlemmer.
 4. 4 medlemmer valgt af og blandt de forældrevalgte medlemmer af skolenævnene.
- Kommunalbestyrelsen fastsætter nærmere regler om valg af disse medlemmer.

Stk. 2. En repræsentant for fælleslærerrådet deltager uden stemmeret i skoledirektionens møder.

Han må dog ikke overvære den del af forhandlingerne, der angår indstilling om ansættelse af ledere og lærere ved kommunens skolevæsen.

Stk. 3. De i stk. 1, nr. 3, nævnte medlemmer har valgperiode sammen med borgerrepræsentationen.

Stk. 4. Valget af de i stk. 1, nr. 4, nævnte medlemmer gælder for 4 år og foretages inden 3 måneder efter hvert almindeligt valg til borgerrepræsentationen. For hvert medlem vælges tillige en stedfortræder. Udtræder et sådant medlem af det skolenævn, hvoraf det er medlem, udtreder det tillige af skoledirektionen.

§ 69. Skoledirektionen fører tilsyn med, at de for skolevæsenet gældende bestemmelser overholdes, og at påbudte foranstaltninger iværksættes.

iStk. 2. Den udarbejder forslag til de i § 67, stk. 2, nævnte planer og ændringer i disse til stadfæstelse af kommunalbestyrelsen. Den udarbejder endvidere udkast til undervisningsplaner samt ændringer i disse. Udkastene forelægges skolenævnene til udtalelse og stadfæstes derefter af skoledirektionen.

Stk. 3. Den ansætter og afskediger tjenestemænd i kommunens skolevæsen efter reglerne i den vedtægt, der er udfærdiget for styrelsen af de kommunale anliggender i København.

Stk. 4. Den medvirker ved skolebyggesagers behandling i overensstemmelse med de regler, der fastsættes i henhold til § 67, stk. 3.

Stk. 5. Den godkender efter indstilling fra fælleslærerrådet, hvilke undervisningsmidler og lærebøger (lærebogssystemer) skolerne kan benytte.

Stk. 6. Den træffer afgørelse om orlov i henhold til Københavns kommunes ferieregulativ.

Stk. 7. Skolevæsenets årlige budgetforslag forelægges skoledirektionen. Den afgiver i øvrigt erklæring i alle sager, der forelægges den af kommunalbestyrelsen.

Stk. 8. Skoledirektionen træffer bestemmelse i alle sager vedrørende skolevæsenet, der ikke er henlagt til andre myndigheder. Den kan tage alle spørgsmål, der er af betydning for skolevæsenet, under behandling.

Skoledirektøren.

§ 70. Skoledirektøren er forretningsfører for skoledirektionen, der kan overdrage en del af sin myndighed til ham.

Stk. 2. Skoledirektøren deltager uden stemmeret i skoledirektionens møder.

Stk. 3. De nærmere regler om skoledirektørens myndighed og forretningsområde fastsættes i en af skoledirektionen udarbejdet instruks, der stadfæstes af kommunalbestyrelsen.

Skolenævn.

§ 71. Ved hver kommunal skole vælges et skolenævn på 5 medlemmer, jfr. dog sidste pkt. Borgerrepræsentationen vælger 2 medlemmer, der kan være fælles for flere skolenævne. De øvrige medlemmer vælges efter regler, der fastsættes af kommunalbestyrelsen, af og blandt de personer, der på det tidspunkt, valget foregår, har forældremyndigheden over børn, der er indskrevet i skolen, ved gymnasieskoler tillige de personer, der senest har haft forældremyndigheden over indskrevne børn, der er fyldt 18 år. Såfremt der ved en skole er oprettet specialklasserækker, tiltrædes skolenævnet af yderligere 2 medlemmer, der vælges af og blandt de personer, der på valgets tidspunkt har forældremyndigheden over børn, der er indskrevet i skolen som elever i de pågældende klasser.

Stk. 2. Skolenævnet vælger selv sin formand og fastsætter selv sin forretningsorden.

Stk. 3. Der afholdes møde, når formanden finder det nødvendigt, eller når det forlanges af 2 af medlemmerne. Skolenævnets beslutninger er kun gyldige, hvis mindst halvdelen af medlemmerne har stemt for dem. Alle beslutninger indføres i en beslutningsprotokol. Ved hvert mødes slutning underskrives protokollen af de medlemmer, der har deltaget i mødet. Ethvert af disse medlemmer er berettiget til kort at få sin afvigende mening indført i beslutningsprotokollen og medtaget ved beslutningens meddelelse til andre myndigheder.

Stk. 4. Skolens leder og 2 repræsentanter for lærerne valgt af lærerrådet deltager uden stemmeret i skolenævnets møder.

Stk. 5. Skoledirektionen fastsætter regler om, i hvilket omfang repræsentanter for

elevråd, hvor sådanne findes, deltager i skolenævnets møder.

§ 72. Skolenævnet fører tilsyn med, at de i skolen optagne børn følger undervisningen, og det sørger for overholdelse af lovgivningens bestemmelser til modarbejdelse af skoleforsømmelser,

Stk. 2. Det medvirker ved løsningen af sociale opgaver, der er knyttet til skolen. Det kan endvidere udtale sig om sager vedrørende hjælpeforanstaltninger over for børn og unge under 18 år.

Stk. 3. Det fører tilsyn med den skole, for hvilken det er valgt.

Stk. 4. Dets udtalelse skal indhentes om skolelægeordning, børnetandplejeordning og skolebespisning ved skolen.

Stk. 5. Det kan stille forslag til skoledirektionen om anskaffelse af nyt materiel til skolelokalerne og om udvidelse og forbedring af disse.

Stk. 6. Det medvirker ved skolebyggesagers behandling i overensstemmelse med de regler, der fastsættes i henhold til § 67, stk. 3.

Stk. 7. Det godkender efter indstilling fra lærerrådet, hvilke undervisningsmidler skolen må benytte.

Stk. 8. Skolenævnet kan afgive udtalelser og stille forslag til skoledirektionen om alle spørgsmål, der vedrører skolen. 2 repræsentanter for skolenævnet, skolens leder samt en repræsentant for lærerrådet skal have adgang til at drøfte sagen med skoledirektionen.

Stk. 9. Det skal afgive erklæring i alle sager vedrørende skolen, der forelægges det af kommunalbestyrelsen eller skoledirektionen.

Stk. 10. Sammen med lærerrådet formidler skolenævnet et samarbejde mellem skole og hjem og sørger for et oplysningsarbejde blandt skolens forældre, der tager sigte på en forståelse af barnets situation i skolen.

Stk. 11. Skolenævnet kan fremsætte forslag til den del af kommunens budget, der vedrører den pågældende skole. Efter anmodning fra skolenævnet skal kommunalbestyrelsen lade dette administrere dele af budgettet, der vedrører skolen, efter nærmere af kommunalbestyrelsen fastsatte retningslinjer. Skolenævnet afgiver i forbin-

deise med den årlige budgetbehandling indstilling ora størrelsen af bevillinger, der er omfattet af en sådan ordning.

Stk. 12. Det udtaler sig om det af skoledirektionen udarbejdede udkast til undervisningsplan efter indhentet erklæring fra lærerrådet.

Stk. 13. Det godkender efter indstilling fra lærerrådet den ugentlige arbejdsplan.

Stk. 14. Det udfærdiger efter indhentet erklæring fra lærerrådet ordensregler for skolen.

Skoleledere og lærerråd.

§ 73. Den enkelte skoles leder har tilsynet med og ledelsen af skolen i overensstemmelse med en af skoledirektionen udfærdiget instruks.

Stk. 2. Ved hver kommunal skole dannes et lærerråd, der består af skolens pædagogiske personale. Lærerrådet vælger selv sin formand og fastsætter selv sin forretningsorden. Skoledirektionen fastsætter de nærmere regler om lærerrådets medlemskreds.

Stk. 3. Lærerrådet skal afgive erklæring i alle sager vedrørende skolen, der forelægges det af skoledirektionen, skolenævnet, skolens leder eller formanden. Det kan afgive udtalelser og stille forslag til skoledirektionen om alle spørgsmål, der vedrører skolen.

Stk. 4. Skoledirektionen fastsætter ved et regulativ de nærmere regler for lærerrådets virksomhed.

Fælleslærerrådet.

§ 74. For det samlede skolevæsen dannes et fælleslærerråd, der består af 3 skoleledere, 1 viceskoleinspektør og 9 lærere valgt af henholdsvis samtlige skoleledere, samtlige viceskoleinspektører og samtlige lærere. For hver gruppe vælges 2 stedfortrædere. Valget gælder for 4 år og foretages inden for hver gruppe for sig efter regler, der nærmere fastsættes af skoledirektionen. Fælleslærerrådet vælger selv sin formand og sekretær og fastsætter selv sin forretningsorden.

Stk. 2. Ved behandlingen af spørgsmål om en skoleform, der ikke er repræsenteret i fælleslærerrådet, suppleres dette af 1 skoleleder og 2 lærere, der er valgt af og blandt henholdsvis skolelederne og lærerne fra den nævnte skoleform.

Stk. 3. Fælleslærerrådet skal afgive erklæring i alle sager vedrørende kommunens samlede skolevæsen, der forelægges det af skoledirektionen. Det kan afgive udtalelser og stille forslag til skoledirektionen om spørgsmål, der vedrører kommunens samlede skolevæsen.

Stk. 4. Fælleslærerrådets erklæring skal indhentes om:

1. Skoleplanen eller ændringer i denne.
2. Undervisningsplanen eller ændringer i denne.
3. Godkendelse af undervisningsmidler.
4. Karakter- og ordensbestemmelser.

Stk. 5. Fælleslærerrådet medvirker ved skolebyggesagers behandling i overensstemmelse med de regler, der fastsættes i henhold til § 67, stk. 3.

Fælles bestemmelser.

§ 75. Enhver, der er valgbar til skoledirektionen eller skolenævnene, har pligt til at modtage valg hertil. Fritagelsesbestemmelserne i § 27, stk. 2, 1. pkt., og stk. 3. i lov om kommunale valg anvendes dog tilsvarende.

Stk. 2. Ønsker et af de af borgerrepræsentationen valgte medlemmer af skoledirektionen at nedlægge sit hverv, afgør borgerrepræsentationen, om anmodningen kan imødekommes. Borgerrepræsentationens afgørelse kan indbringes for indenrigsministeren.

Stk. 3. Ønsker et medlem af et skolenævn at nedlægge sit hverv, afgør de øvrige medlemmer af skolenævnet, om anmodningen kan imødekommes. Skolenævnets afgørelse kan indbringes for kommunalbestyrelsen.

Stk. 4. Er der ved et medlems udtræden af skoledirektionen eller et skolenævn ingen stedfortræder, foretages suppleringsvalg for resten af valgperioden.

§ 76. Kommunalbestyrelsen opretter særlige organer til varetagelse af de funktioner med hensyn til virksomheden efter lov om fritidsundervisning m.v., der uden for København varetages af fritidskommissionen, de i § 11 omhandlede nævn og amtsrådet. De nærmere regler om disse organers sammensætning og virksomhed fastsættes af undervisningsministeren efter indstilling fra kommunalbestyrelsen.

§ 77. Statens tilskud til Københavns kommunes skolevæsen og til den i lov om fritidsundervisning m. v. omhandlede virksomhed i kommunen udbetales ved undervisningsministeriets foranstaltning.

Afsnit III.

Forskellige bestemmelser.

Kapitel 10.

Særlige bestemmelser.

§ 78. Undervisningsministeren kan fastsætte særlige regler med hensyn til amtsrådets, kommunalbestyrelsens, Københavns skoledirektions, skolekommissionens, fritidskommissionens, nævnens, ledernes, lærerrådets og fælleslærerrådets funktioner i forhold til de kommunale skolers eksamensafdelinger samt 8. hovedskoleklasse, 9. og 10. klasse.

§ 79. De i denne lov omhandlede valg eller indstillinger, ved hvilke der skal vælges, henholdsvis indstilles, mere end én person, foretages efter reglerne for forholdstalsvalg, når dette forlanges af nogen af de stemmeberettigede.

§ 80. Undervisningsministeren kan fastsætte bestemmelser om skolelokalers anvendelse til andet formål end undervisning.

§ 80 a. Undervisningsministeren kan tildele, at en skoles ledelsesform som en forsøgsmæssig ordning afviger fra bestemmelserne i denne lov. Forslag herom udarbejdes af skolens lærerråd og skolenævn og indsendes til kommunalbestyrelsen.

§ 80 b. Eleverne ved en kommunal eller en amtskommunal skole kan danne et elev-

råd til varetagelse af deres interesser over for skolen og de kommunale (amtskommunale) skolemyndigheder.

§ 81. Staten kan yde tilskud til de i § 48 nævnte foranstaltninger til fremme af skolevæsenet, fritidsundervisningen m.v. eller anden undervisningsvirksomhed i amtsråds-kredsen. Indstilling om ydelse af sådanne tilskud forelægges af amtsrådet for undervisningsministeren, der træffer bestemmelse om, hvorvidt der kan ydes tilskud i de enkelte tilfælde.

Kapitel 11.

Ikrafttrædelses- og overgangsbestemmelser m.v.

§ 82. Loven træder i kraft den 1. april 1970.

Stk. 2. Lov om det kommunale skolevæsens styrelse og tilsyn, jfr. lovbekendtgørelse nr. 73 af 22. februar 1962. ophæves.

§ 83. (Overgangsbestemmelse, udeladt).

§ 84. (Overgangsbestemmelse, udeladt).

§ 85. Loven gælder ikke for Færøerne og Grønland.

Lov nr. 335 af 19. juni 1974 om ændring af lov om styrelsen af kommunernes skolevæsen og af virksomhed efter lov om fritidsundervisning m.v., der ændrer §§ 2, 3, 4, 5, 7, 20, 22, 24, 25, 27, 28, 30, 34, 35, 36, 38, 39, 40, 42, 47, 49, 50, 51, 52, 56, 60, 61, 62, 66, 67, 68, 69, 72, 73, 74, 80 a og 80 b samt ophæver §§ 33, 37, 44 og 46, træder ifølge lovens § 2 i kraft den 1. oktober 1974.

Undervisningsministeriet, den 3. september 1974.

Tove Nielsen.

/ H. Kemp.

Bestemmelser om samarbejde og samarbejdsudvalg.

På grundlag af de inden for det offentlige område i øvrigt gennemførte regler om samarbejde og samarbejdsudvalg har der mellem Kommunernes Landsforening og Landsorganisationen i Danmark, Fællesrådet for danske Tjenestemands- og Funktionærorganisationer, Akademikernes Centralorganisation og Fællesrepræsentationen for danske Arbejdsleder- og tekniske Funktionærforeninger været ført drøftelser om udformning af regler om samarbejde i Kommunernes Landsforenings medlemskommuner.

Der er under disse drøftelser opnået enighed om at anbefale, at der i Kommunernes Landsforenings medlemskommuner gennemføres nedenstående bestemmelser om samarbejde og samarbejdsudvalg, og endvidere at anbefale, at bestemmelserne i videst muligt omfang følges også i tilfælde, hvor aftalen ikke fuldt ud findes hensigtsmæssig. Parterne skal herved henstille, at der lokalt optages forhandlinger mellem kommunalbestyrelsen og personaleorganisationernes lokale repræsentanter med henblik på udformning af evt. afvigende regler for samarbejde og samarbejdsudvalg.

Det har under drøftelserne været forudsat, at der på grundlag af indvundne erfaringer vil kunne optages drøftelser inden udgangen af 1974 om eventuel revision af bestemmelserne.

Bestemmelser om samarbejde og samarbejdsudvalg i Kommunernes Landsforenings medlemskommuner .

Indledning.

Ledelse og samarbejde.

Den ret, ledelsen har til at lede og fordele arbejdet, skal udøves i overensstemmelse med gældende love, regulativer, vedtægter, kommunalbestyrelsesbeslutninger, aftaler og kollektive overenskomster og i samarbejde med medarbejderne og tillidsrepræsentanterne i overensstemmelse med de i nærværende bestemmelser indeholdte principper.

Det daglige samarbejde i kommunens institutioner m. v.

Institutionernes ledelse bør udøves på en sådan måde, at den i videst mulig udstrækning tilskynder til samarbejde om at sikre institutionernes effektivitet og arbejdstilfredsheden. Den videst mulige delegering af ansvar og beføjelser til den enkelte medarbejder eller gruppe af medarbejdere er nødvendig for, at de ansatte får mulighed for at være medbestemmende ved udformningen af deres egen arbejdssituation og for at øve indflydelse i beslutningsprocessen i institutionerne. Ledelsesmetoder efter disse principper bør anvendes gennem alle led i institutionernes interne organisation, hvor gældende lov eller bestemmelser i henhold til lov, regulativer eller vedtægter ikke er til hindring herfor.

Samarbejdsudvalg i kommunens institutioner m. v.

I institutioner med et antal medarbejdere svarende til 25 heldagsbeskæftigede medarbejdere og derover skal det daglige samarbejde følges og udvikles gennem samarbejdsudvalg bestående af repræsentanter for institutionens ledelse og for medarbejderne, jf. dog § 1, stk. 6.

Hvor intet andet er anført, betyder »samarbejdsudvalg« såvel hovedudvalg som lokaludvalg.

§ 1. Oprettelse af samarbejdsudvalg.

Stk. 1.

Inden for kommunens institutioner skal oprettes samarbejdsudvalg efter nedenstående regler, når der i institutionen er beskæftiget et antal medarbejdere svarende til mindst 25 heldagsbeskæftigede medarbejdere.

Stk. 2.

I tilfælde, hvor samarbejdsudvalget skønner det hensigtsmæssigt, kan der inden for samme institution oprettes flere samarbejdsudvalg. I så fald organiseres disse som hovedudvalg og lokaludvalg.

Stk. 3.

Hovedudvalget behandler de i §§ 9, 10, 11 og 13 nævnte spørgsmål, der er fælles for hele institutionens område.

Stk. 4.

Lokale samarbejdsudvalg skal oprettes, når der ved vedkommende arbejdsområde inden for institutionen til stadighed er tilknyttet et antal medarbejdere svarende til mindst 25 heldagsbeskæftigede medarbejdere.

Stk. 5.

Såfremt det ved behandling af et over for et samarbejdsudvalg fremsat forslag viser sig, at dette ligger uden for udvalgets kompetence, skal det af udvalgets formand afgives til det samarbejdsudvalg, hvorunder forslaget henhører.

Stk. 6.

I institutioner, hvor der beskæftiges et antal medarbejdere svarende til mindre end 25 heldagsbeskæftigede medarbejdere, oprettes der samarbejdsudvalg, såfremt ledelsen eller et flertal af de ansatte stiller forslag herom. Hvor oprettelse af almindeligt samarbejdsudvalg ikke skønnes formålstjenligt, bør ledelsen og medarbejderne finde frem til andre samarbejdsformer, der tilgodeser et samarbejdsudvalgs formål og arbejdsopgaver.

Stk. 7.

I tilfælde af uenighed om oprettelse af samarbejdsudvalg forelægges spørgsmålet koordinationsudvalget.

Stk. 8.

Når det findes formålstjenligt, kan der i samarbejde mellem ledelse og medarbejdere afholdes informationsmøder eller virksomhedskonferencer til drøftelse af særlige emner, der vedrører de i § 8 omhandlede opgaver.

§ 2. Samarbejdsudvalgets sammensætning.

Stk. 1.

Antallet af ledelsesrepræsentanter i samarbejdsudvalget kan ikke overstige antallet af repræsentanter for øvrige i institutionen ansatte.

Stk. 2.

Antallet af repræsentanter fra hver side kan ikke være færre end 3 og normalt ikke flere end 7.

Stk. 3.

Det bør tilstræbes, at udvalgenes sammensætning bliver så repræsentativ som muligt.

Stk. 4.

Såfremt der er behov for en mere alsidig repræsentation i et samarbejdsudvalg, og der i udvalget er enighed derom, kan antallet af repræsentanter forøges, dog højst til 9 fra hver side. Skønnes der, for at udvalget kan opfylde sit formål, behov for yderligere udvidelse, må spørgsmålet drøftes i koordinationsudvalget.

Stk. 5.

Antallet af repræsentanter i samarbejdsudvalget fastsættes ved aftale mellem institutionen og personaleorganisationernes stedlige repræsentanter. Består institutionens personale af flere grupper, sker fordelingen af personalerepræsentanterne mellem grupperne ved aftale mellem disse.

Stk. 6.

Opnås der ikke enighed om fastsættelse af antal medlemmer i samarbejdsudvalget eller om fordelingen af personalerepræsentanterne, forelægges spørgsmålet koordinationsudvalget.

§ 3. Udpegning af medlemmer og suppleanter.

Stk. 1.

Institutionens ledelse udpeger af sin midte sine repræsentanter i samarbejdsudvalget. Den ansvarlige leder er formand for udvalget. De øvrige af ledelsens repræsentanter udpeges blandt ansatte, som er fortrolige med arbejds- og driftsforholdene, og som har ledende stillinger.

Stk. 2.

Personalets samarbejdsudvalgsrepræsentanter i hovedudvalget udpeges af organisationernes lokale klub, sektion, afdeling eller lignende blandt de i institutionen ansatte.

Personalets samarbejdsudvalgsrepræsentanter i lokaludvalgene vælges af personalet blandt de i institutionen ansatte. For personalegrupper med valgte tillidsrepræsentanter sker valget dog blandt disse. Næstformanden udpeges af samarbejdsudvalgets personalerepræsentanter.

Stk. 3.

Samarbejdsudvalgets ledelsesrepræsentanter og personalerepræsentanter udpeger i fælles-

skab en sekretær, der ikke behøver at være medlem af udvalget.

Stk. 4.

For repræsentanterne i samarbejdsudvalget udpeges suppleanter efter samme retningslinier som for repræsentanterne. Suppleanterne indtræder i udvalget ved de ordinære medlemmers forfald.

Stk. 5.

Medlemmer og suppleanter udpeges for 2 år ad gangen. Når et samarbejdsudvalg oprettes, bør dog halvdelen af antallet af medlemmer og suppleanter udpeges for 1 år. Genudpegning kan finde sted.

Medlemskab af et samarbejdsudvalg ophører, hvis et medlem forlader henholdsvis institutionen eller det lokale arbejdsområde.

Ved et medlems eller en suppleants afgang udpeges efterfølgeren for den resterende funktionsperiode efter reglerne i stk. 1 og 2.

§ 4. Kontaktudvalg.

Stk. 1.

Såfremt samtlige personalegrupper i institutionen efter foranstående regler ikke opnår repræsentation i samarbejdsudvalget, kan der oprettes et kontaktudvalg bestående dels af samarbejdsudvalgets personalerepræsentanter, dels af en repræsentant for hver af de personalegrupper, der ikke er repræsenteret i samarbejdsudvalget.

Stk. 2.

Kontaktudvalgets opgaver er at virke vejledende og rådgivende for de samarbejdsudvalgsmedlemmer, der repræsenterer medarbejderne.

§ 5. Arbejdsform og afholdelse af møder.

Stk. 1.

Samarbejdsudvalg samt eventuelt kontaktudvalg afholder ordinært møde mindst 1 gang i kvartalet. Møder kan derudover afholdes efter bestemmelse af formanden eller næstformanden, eller når et flertal af personalerepræsentanterne fremsætter anmodning derom med angivelse af de spørgsmål, som ønskes behandlet. Indkaldelse udsendes af formanden efter aftale med næstformanden, normalt senest 14 dage før mødet skal finde sted. Mødeindkaldelsen opslås samtidig i institutionen. Dagsorden til mø-

derne udarbejdes af formanden og næstformanden i fællesskab og tilstilles medlemmerne, normalt mindst 5 dage før mødet skal afholdes. Forslag til emner, som udvalgets medlemmer ønsker behandlet, må tilstilles udvalget (formanden) så betids, at de kan medtages på dagsordenen.

Stk. 2.

Over drøftelserne i udvalget fører sekretæren en protokol, som underskrives af formand og næstformand. Når der i samarbejdsudvalget er enighed herom, kan protokollen erstattes af et referat fra mødet, der i så fald underskrives af formand og næstformand. Referater fra ordinære og ekstraordinære møder skal opbevares samlet.

Det påhviler de enkelte udvalg at forelægge koordinationsudvalget afskrift af det optagne protokollat henholdsvis uddrag af referatet vedrørende behandlede spørgsmål, der af pågældende udvalg skønnes af betydning for andre institutioner. Såfremt koordinationsudvalget eller kommunalbestyrelsen fremsætter ønske derom, påhviler det de enkelte udvalg at fremsende et fuldstændigt referat af møderne til koordinationsudvalget eller kommunalbestyrelsen.

Stk. 3.

De med udvalgene forbundne omkostninger bestrides af institutionen, som også stiller passende lokaler til rådighed til møderne.

Stk. 4.

Møderne, der fortrinsvis bør afholdes i arbejdstiden, må ikke medføre løntab for medlemmerne.

Møder i samarbejdsudvalg afholdt uden for arbejdstiden honoreres med et af kommunalbestyrelsen fastsat beløb til hver mødedeltager.

§ 6. Underudvalg og tilkaldelse af sagkyndige.

Sik. 1.

Samarbejdsudvalget kan, når der er enighed herom, nedsætte underudvalg herunder også permanente udvalg til behandling af bestemte opgaver.

Stk. 2.

Sådanne udvalg kan sammensættes af medlemmer af samarbejdsudvalget eller - hvor det skønnes hensigtsmæssigt - suppleres med eller sammensættes af andre medarbejdere i institutionen.

Stk. 3.

Underudvalgene skal holde samarbejdsudvalget løbende orienteret om deres arbejde.

Stk. 4.

Ved behandling af specielle spørgsmål i såvel samarbejdsudvalg som underudvalg kan der, hvis en af grupperne ønsker det, tilkaldes en i institutionen ansat sagkyndig på det pågældende område eller, hvis der er enighed herom, andre sagkyndige.

§ 7. Samarbejdsudvalgets formål.

Samarbejdsudvalget har til formål at virke for, at det størst mulige antal af medarbejderne engageres i det i indledningen beskrevne daglige samarbejde. Udvalget skal arbejde for at tilvejebringe og bevare gode og rolige arbejds- og beskæftigelsesforhold i institutionen, at øge de ansattes tryghed og trivsel samt deres interesse i forbedring af institutionens drift, effektivitet og konkurrencemæssige stilling. Udvalget skal i denne forbindelse modtage forslag, som de ansatte i en institution selvstændigt kan fremsætte med henblik på at forbedre arbejds effektiviteten, sikkerheden under arbejdet eller andre foranstaltninger til gavn for institutionen og de ansatte.

§ 8. Samarbejdsudvalgets opgaver.

Stk. 1.

Samarbejdsudvalgets arbejdsopgaver omfatter følgende områder:

Arbejdsforhold (§ 9)

Personaleforhold (§ 10)

Økonomiske forhold m.v. (§ 11)

Information fra samarbejdsudvalget (§12)

Uddannelse af samarbejdsudvalgets medlemmer (§13)

Stk. 2.

I sager henhørende under samarbejdsudvalget kan dette

- være medbestemmende,
- behandle sager ved samråd
- modtage information.

ad a) Medbestemmelse.

I forhold, hvor samarbejdsudvalget er medbestemmende, er udvalgets medlemmer forpligtet til i videst muligt omfang at tilstræbe enighed.

Medbestemmelse udøves med de begrænsninger, der følger af bestemmelserne i § 1, stk. 3, og § 15, alene med hensyn til principperne for tilrettelæggelsen af de i §§ 9, stk. 1, og 10, stk. 1, omhandlede arbejds- og personaleforhold, derimod ikke med hensyn til de konkrete afgørelser i sådanne spørgsmål. Påstås det af et eller flere af medlemmerne i samarbejdsudvalget, at der i et konkret tilfælde er handlet i strid med de aftalte principper, behandles spørgsmålet dog i samarbejdsudvalget.

Enighed om principperne medfører et medansvar for både ledelse og repræsentanter, der forpligter til at forsvare de i samarbejdsudvalget aftalte princippers anvendelse på konkrete tilfælde.

I bestræbelserne for at opnå enighed kan samarbejdsudvalget søge vejledning fra koordinationsudvalget og de berørte faglige organisationer. Sådant vejledning skal indhentes, når en personalerepræsentant eller en ledelsesrepræsentant i samarbejdsudvalget fremsætter ønske derom.

Medlemmerne i samarbejdsudvalget skal bestræbe sig på at opnå enighed, og det betragtes som brud på samarbejdsbestemmelsen, hvis der ikke vises positiv forhandlingsvilje. Et sådant brud kan af institutionens ledelse eller af personalerepræsentanterne forelægges for koordinationsudvalget.

Såvel personalerepræsentanterne som ledelsesrepræsentanterne i udvalget kan opsigte aftalte principper med 2 måneders varsel og kræve optaget forhandlinger i samarbejdsudvalget om nye principper.

ad b). Samråd.

Ved samråd med ledelsen forudsættes åbne drøftelser, der kan give samarbejdsudvalget gode muligheder for udveksling af synspunkter og forslag, der herefter indgår i grundlaget for ledelsens beslutning.

ad c). Information.

Ved information forstås såvel forudgående som efterfølgende information, idet førstnævnte form bør anvendes i alle tilfælde, hvor det praktisk er muligt, og i så god tid, at udvalgene har mulighed for at udøve de til dem henlagte beføjelser, forinden eventuelle ændringer foretages.

§ 9. Arbejdsforhold.

Stk. 1.

Samarbejdsudvalget er medbestemmende med hensyn til principper for:

1. placering af den daglige arbejdstid og pauser,
2. velfærdsforanstaltninger samt gennemførelse af disse,
3. forhold vedrørende medarbejdernes sikkerhed,
4. udarbejdelse af ordensregler,
5. arbejdstilrettelæggelse,
6. fastsættelse af arbejdsmetoder,
7. indretning af egnede arbejdslokaler,
8. fysiologisk rigtig indrettede arbejdspladser,
9. hensigtsmæssig udnyttelse af anlæg, maskiner og materialer.

Stk. 2.

Spørgsmål i forbindelse med større rationaliseringsforanstaltninger og omlægninger i institutionen samt strukturrationaliseringer, der berører de i institutionen ansatte, skal behandles ved samråd i samarbejdsudvalget, forinden de pågældende foranstaltninger besluttet og iværksættes.

Det påhviler institutionens ledelse at fremkomme med de nødvendige informationer om påtænkte foranstaltningers omfang og karakter på et så tidligt tidspunkt, at det bliver muligt for samarbejdsudvalget at udøve sine beføjelser, forinden de pågældende foranstaltninger besluttet og iværksættes.

I denne forbindelse skal spørgsmål om de menneskelige og tekniske problemer, ændringerne giver anledning til, behandles. Her indtager medarbejdernes behov for tryk og en central plads, ligesom det påhviler samarbejdsudvalget at behandle mulighederne for omplacering, omskoling eller eventuel anden beskæftigelse for de medarbejdere, der berøres af ændringerne.

§ 10. Personaleforhold.

Stk. 1.

Samarbejdsudvalget er medbestemmende med hensyn til hvilke principper, der bør følges ved institutionens personalepolitik på følgende områder:

- 1) ansættelser
- 2) afskedigelser og procedurer herfor
- 3) forfremmelser

- 4) intern uddannelse af medarbejdere
- 5) omplacering og omskoling samt efteruddannelse af medarbejdere
- 6) udformning og gennemførelse af introduktionsprogram for nyansatte
- 7) stillingsbeskrivelser
- 8) personalebedømmelser.

Stk. 2.

Samarbejdsudvalget skal holdes løbende informeret om institutionens personalestatistik med hensyn til stedfundne ulykkestilfælde og sundhedstilstand.

§ 11. Økonomiske forhold m. v.

Stk. 1.

For at give medlemmerne af samarbejdsudvalget grundlag for en positiv drøftelse af arbejdsopgaverne, påhviler det institutionens ledelse at give udvalget oplysninger vedrørende institutionens regnskabsmæssige og økonomiske stilling og forhold i øvrigt til bedømmelse af de vilkår, hvorunder dens arbejde udføres. Oplysninger kan ikke kræves om forhold, hvorved institutionens interesse skades. Oplysninger kan ej heller kræves om personlige forhold.

Stk. 2.

Det påhviler endvidere institutionens ledelse at forelægge ledelsens forslag til internt budget på et så tidligt tidspunkt, at der kan afholdes samråd om indholdet af dette, forinden fremsendelse sker til videre foranstaltning.

Stk. 3.

Institutionen skal regelmæssigt give information i samarbejdsudvalget om forslag rejst i kommunalbestyrelsen og beslutninger taget af politiske myndigheder vedrørende institutionen.

§ 12. Information fra samarbejdsudvalget.

Da samarbejdsudvalget skal arbejde for gode arbejdsforhold til gavn for institutionen og alle dens medarbejdere, påhviler det udvalget udover den information, der gives af ledelsen, at drage omsorg for, at samtlige medarbejdere skriftligt eller mundtligt fortløbende orienteres om udvalgets arbejde (videreinformation). Oplysninger, der af ledelsen gives udvalget som fortrolige, må ikke viderebringes.

§ 13. Uddannelse af samarbejdsudvalgets medlemmer.

Da konstruktive drøftelser om arbejdsforhold, effektivitetsspørgsmål, økonomiske spørgsmål og personalespørgsmål forudsætter fornøden viden hos samarbejdsudvalgets medlemmer, påhviler det samarbejdsudvalget at arbejde for at tilvejebringe de fornødne uddannelsesmuligheder for udvalgets medlemmer.

§ 14. Delegation.

Institutionens ledelse og personaleorganisationerne skal hver for sig bestræbe sig for i videst muligt omfang at delegere ansvar og beføjelser til henholdsvis ledelsens repræsentanter og personalerepræsentanterne i samarbejdsudvalget.

§ 15. Medbestemmelsesrettens omfang.

Stk. 1.

Ved behandlingen af de forannævnte til samarbejdsudvalget henlagte opgaver skal udvalget respektere gældende love, regulativer, vedtægter, kommunalbestyrelsesbeslutninger, administrative bestemmelser samt kollektive overenskomster og aftaler.

Stk. 2.

Medlemskab af et samarbejdsudvalg medfører ingen begrænsning i de beføjelser, der i

henhold til lov tilkommer medlemmer af kommunalbestyrelsen.

§ 16. Koordinationsudvalg.

Stk. 1.

Mellem kommunalbestyrelsen på den ene side og personaleorganisationerne på den anden side nedsættes et koordinationsudvalg bestående af () medlemmer fra hver side.

For hvert af udvalgets medlemmer udpeges en suppleant.

Stk. 2.

Koordinationsudvalget har følgende opgaver:

1. at virke for fremme af samarbejdsudvalgenes virksomhed,
2. at virke vejledende for de nedsatte samarbejdsudvalg,
3. at fortolke nærværende bestemmelser,
4. at behandle uoverensstemmelser vedrørende bestemmelserne, som af samarbejdsudvalgene forelægges for udvalget,
5. at registrere alle aftaler om samarbejdsudvalg.

Stk. 3.

Koordinationsudvalgets formand udpeges af kommunalbestyrelsen.

Stk. 4.

Koordinationsudvalget kan ved behandling af specielle spørgsmål tilkalde særlige sagkyndige.

Bemærkninger til bestemmelser om samarbejde og samarbejdsudvalg i Kommunernes Landsforenings medlemskommuner.

Til indledningen.

I indledningen er indeholdt en principudtalelse om mål og midler for samarbejdet i de kommunale institutioner.

Effektivitet og arbejdstilfredshed er eftertragtellesværdige mål for både medarbejdere og institutioner; men en vigtig forudsætning for, at målene kan realiseres, er, at der mellem ledelse og medarbejdere finder et udstrakt samarbejde sted om arbejds-, personale- og økonomiske forhold, samt at der gives det størst mulige informationsgrundlag for dette arbejde. Lige så afgørende som viljen og evnen til samarbejde er imidlertid tillid og åbenhed mellem alle deltagere i samarbejdet.

Det skal her fremhæves, at ledelsens ret til at »lede og fordele« er begrænset i to henseender: For det første er den omtalte ret begrænset af love, regulativer og vedtægter, kommunalbestyrelsesbeslutninger, aftaler og kollektive overenskomster etc, og for det andet er ledelsesretten begrænset af regler og principper, som er indeholdt i nærværende retningslinier.

I indledningen er endvidere fastslået, at sådanne ledelsesmetoder, der i videst mulig udstrækning tilskynder til samarbejde herunder delegering af ansvar og beføjelser til den enkelte medarbejder (eller gruppe af medarbejdere), er nødvendige for, at de ansatte får mulighed for at være medbestemmende ved udformningen af deres egen arbejdsituation; dette vil medvirke til at styrke effektiviteten i institutionen og medarbejdernes tilfredshed i arbejdet.

Når der i bestemmelserne tales om institutioner, skal dette forstås i videste betydning, og det er forudsat, at bestemmelserne - afhængig af de lokale forhold - vil kunne anvendes som vejledning ved en formalisering af regler om samarbejde og samarbejdsudvalg såvel inden for lokalt afgrænsede enheder som inden for en flerhed af arbejdsområder med fælles interesser eller for den sags skyld inden for en kommunes samlede forvaltning.

Til §1.

Bestemmelsen i stk. 1 gør oprettelse af samarbejdsudvalg obligatorisk, når der i institutionen er beskæftiget et antal medarbejdere svarende til mindst 25 heldagsbeskæftigede medarbejdere. Det er herved forudsat, at deltidsbeskæftigede medarbejdere medregnes i forhold til beskæftigelsesgraden.

Vedrørende bestemmelsen i stk. 3 skal i øvrigt henvises til bemærkningerne til § 8.

Der er i øvrigt ved udformningen af denne paragraf tilstræbt en så rummelig formulering, at et bredt og konstruktivt samarbejde - uden for stærk hensyntagen til det formelle - kan opbygges og videreføres inden for alle institutionsstørrelser. Der er specielt lagt vægt på muligheden for oprettelse af udvalg inden for mere lokale områder, idet sådanne etablerede samarbejdsformer dog på en naturlig måde bør følge institutionens organisatoriske opbygning, men der er ikke herved lagt hindring for oprettelse af tværgående udvalg til drøftelse af rent praktiske fællesproblemer f. eks. kantine-, rengørings- og parkeringsspørgsmål ved administrationsbygninger, der er fælles for flere institutioner.

Til § 2.

Der er ved formuleringen af denne paragraf lagt vægt på dels at undgå brugen af betegnelsen »A«- og »B«-gruppe, dels at åbne mulighed for at opbygge udvalg, som ikke nødvendigvis behøver at være paritetisk sammensatte; dog er det fastslået, at majoritet af ledelsesrepræsentanter ikke kan forekomme. Da det må anses at være af betydning, at udvalgene ikke er for store, er der fastsat visse normer for udvalgenes størrelse, men mulighed for dispensation er dog til stede, hvor særlige forhold skulle nødvendiggøre dette.

Antallet af medlemmer i udvalgene forudsættes fastsat ved aftale mellem institutionen og personaleorganisationernes stedlige repræsentanter.

Til § 5.

Det er fastsat, at den ansvarlige leder af institutionen skal være formand for samarbejdsudvalget. Der er med anvendelse af udtrykket »den ansvarlige leder« mulighed for, at formandskabet i samarbejdsudvalget - afhængig af de konkrete forhold - kan varetages enten af den politiske leder eller af en ansat chef. Samtidig er det fastsat, at næstformanden udpeges af samarbejdsudvalgets personalerepræsentanter. Der vil efter den anvendte formulering intet være til hinder for, at der ved udpegningen af en eller flere ledelsesrepræsentanter forhandles med personaleorganisationernes stedlige repræsentanter for ansatte med ledelsesfunktioner.

Det er ved formuleringen af bestemmelserne om udpegning af samarbejdsudvalgenes personalerepræsentanter forudsat, at de personalegrupper, der under hensyntagen til samarbejdsudvalgets størrelse og personalegrupperingen i vedkommende institution er berettigede til at udpege personalerepræsentanter til samarbejdsudvalget, udpeger gruppens repræsentation blandt de i institutionen ansatte - for personalegrupper med valgte tillidsrepræsentanter blandt disse - under iagttagelse af forudsætningen om, at samarbejdsudvalgene skal have en så bred repræsentation som mulig.

For så vidt angår udpegning af personalerepræsentanter til hovedudvalg er det udtrykkeligt tilkendegivet, at udpegningen skal foretages af personaleorganisationernes lokale klub, sektion, afdeling eller lignende inden for vedkommende institution og således ikke af fagforbundenes hovedledelse eller lokale forening.

Til § 4.

Bestemmelsen om adgangen til at oprette kontaktudvalg er begrundet i ønsket om, at også personalegrupper, der efter de fastsatte regler ikke vil kunne opnå repræsentation i en institutions samarbejdsudvalg, får mulighed for at varetage sine interesser ved drøftelser i samarbejdsudvalget. Det bør dog tilstræbes, at der ikke gennem møder i kontaktudvalget fremkaldes en situation, hvorefter personalerepræsentanterne i de egentlige samarbejdsudvalgsmøder på forhånd har bundet mandat, hvorved selve samarbejdsforholdene vil blive forringet væsentligt.

Til § 5.

Indkaldelse til ekstraordinære møder kan foretages efter bestemmelse af enten formand eller næstformand eller et flertal af personalerepræsentanterne i udvalget. Bestemmelsen i stk. 1 om afholdelse af ordinært møde 1 gang i kvartalet må ses i forbindelse med denne udvidede mulighed for afholdelse af ekstraordinære møder.

Det er forudsat, at et kontaktudvalg normalt afholder møde forud for hvert møde i samarbejdsudvalget.

Til § 6.

Det bemærkes, at nedsættelse af underudvalg kræver enighed i samarbejdsudvalget.

I henhold til § 9 er samarbejdsudvalgene medbestemmende bl. a. med hensyn til principper for forhold vedrørende medarbejdernes sikkerhed, mens det interne sikkerhedsarbejde i medfør af arbejdsministeriets bekendtgørelse om internt sikkerhedsarbejde af 2. december 1971 skal varetages af et sikkerhedsudvalg, der sammensættes efter særlige regler. Det vil være naturligt, at samarbejdsudvalgene principielt delegerer varetagelsen af sikkerhedsarbejdet til sikkerhedsudvalget, men der bør sikres en effektiv kommunikation mellem sikkerhedsudvalget og samarbejdsudvalget, og samarbejdsudvalgene bør derfor holde sikkerhedsudvalget løbende orienteret om de spørgsmål af sikkerhedsmæssig og arbejdsmæssig art, der behandles i samarbejdsudvalgene, og som har betydning for sikkerhedsudvalgets arbejde.

Til § 7.

For at løse de opgaver, som her stilles, er det nødvendigt at inspirere til og udvikle sådanne samarbejdsformer, som fremmer et bredere engagement om det daglige samarbejde. Samarbejdsudvalget bør derfor periodisk vurdere medlemmernes indstilling til samarbejdet og ud fra denne vurdering drøfte, om den hidtil valgte samarbejdsform er den rette, eller om den kan forbedres, samt om organiseringen af samarbejdet virker tilfredsstillende og i modsat fald da tage initiativet til en ændring.

Til § 8.

Foruden beføjelse til at behandle sager ved samråd (medindflydelse) og modtage information er det fastsat, at samarbejdsudvalget får tillagt beføjelse til at være medbestem-

mende med hensyn til de i §§ 9, stk. 1, og 10, stk. 1, nævnte principper - men ikke med hensyn til konkrete afgørelser vedrørende de omhandlede forhold - angående visse arbejdsforhold og personaleforhold.

Medbestemmelsesbeføjelsens indhold er nærmere beskrevet i § 8, stk. 2a). De i stk. 2a), 2. afsnit, omtalte begrænsninger i udøvelsen af medbestemmelsesbeføjelsen tager sigte på, at § 1, stk. 3, omtaler, at kun hovedudvalget har denne ret for principper, som er fælles for hele institutionens område, samt at § 15 naturligt peger på, at udvalget skal respektere alle gældende love, regulativer, vedtægter, kommunalbestyrelsesbeslutninger, administrative bestemmelser, kollektive overenskomster og aftaler og andre lignende påbud som f. eks. en leders ansvar over for arbejderbeskyttelseslov, stærkstrømslov etc.

Når enighed om aftalte principper er opnået, anbefales det, at disse formuleres skriftligt, således at alle i institutionen ansatte kan blive gjort bekendt med aftalens indhold og således, at fejlfortolkning så vidt muligt kan undgås, når den af ledelsen anvendes på konkrete afgørelser.

Det er ligeledes væsentligt, at der gøres en målbevidst indsats for at opnå enighed om de omtalte principper, hvorfor der i denne paragraf er peget på forskellige muligheder for at nå dette mål.

Til § 9.

Da arbejds-, sikkerheds- og velfærdsforhold ofte i vidt omfang er fastsat gennem lovgivning, offentlige bekendtgørelser og kollektive overenskomster, er det specielt tilpasning og udfyldning af sådanne bestemmelser og dermed arbejdsforholdene i den enkelte institution, der skal gøres til genstand for drøftelse i henhold til denne paragraf. Det er ikke de daglige afgørelser, men rammer eller retningslinier, der skal behandles. Der henvises vedrørende sikkerhedsarbejdet i øvrigt til bemærkningerne til § 6.

Der skal endvidere peges på, at det er af overordentlig betydning, at kravet om tryghed indtager en central plads i udvalgets drøftelser, når der på grund af rationaliseringer eller andre forandringer gøres væsentlige indgreb i de ansattes hidtidige arbejdsforhold.

Til § 10.

Da det er af væsentlig betydning for medarbejdernes trivsel og positive indstilling til institutionen, at eventuelt fastlagte principper for ansættelse, afskedigelse, forfremmelse, uddannelse m. m. tilgodeser, at man undgår vilkårlighed og forskelsbehandling, og da en institution i sin personalepolitik bør tilstræbe at angive, hvorledes man tiltrækker, fastholder og udvikler medarbejdere med tilstrækkelige kvalifikationer til løsning af forekommende opgaver, må der være en fælles interesse i, at de ansatte er medbestemmende med hensyn til udformningen af sådanne principper for personalepolitikken, der tilgodeser såvel medarbejdernes behov for arbejdstilfredshed som institutionens interesse i at have en dygtig og stabil medarbejderstab.

Til § 11.

For at skabe forståelse for de vilkår, hvorunder der arbejdes, er en orientering om institutionens økonomiske og regnskabsmæssige stilling af stor betydning for udvalgets behandling af forskellige opgaver, og i den relation er det naturligt, at denne orientering påbegyndes allerede ved institutionens budgetlægning, så udvalget er med i overvejelserne så tidligt som muligt. Af tidsmæssige grunde er det forudsat, at sådan orientering gives løbende året igennem. Ved udtrykket internt budget er tænkt på den del af budgettet, der vedrører institutionens indre virksomhed, der angår tilrettelæggelsen af arbejdet, dets ydre rammer, arbejds- og kompetencefordeling m. v., men derimod ikke budgetspørgsmål vedrørende institutionens udadvendte formål, hvad enten dette består i betjening af kommunens borgere eller i ydelser til andre institutioner. Det er endvidere forudsat, at samarbejdsudvalgets mulighed for gennem samråd at øve indflydelse på det interne budget alene angår fordelingen inden for de af kommunalbestyrelsen fastsatte budgetrammer.

Lige så naturligt må det være af interesse for udvalget at være orienteret om, hvilke beslutninger der træffes i kommunalbestyrelsen om institutionen.

Til § 12.

Information fra samarbejdsudvalgene er et af de områder, hvor en effektivisering er

særdeles ønskelig. Efter denne paragrafs bestemmelse er det derfor pålagt samarbejdsudvalget selv at udvikle og fremme sådanne informationsformer, som kan sikre, at alle ansatte holdes orienteret om arbejdet i samtlige samarbejdsorganer.

Til § 13.

Med de store beføjelser og det antal opgaver, der i henhold til disse bestemmelser pålægges samarbejdsudvalgene, er det af væsentlig betydning, at samarbejdsudvalgenes medlemmer såvel på ledelses- som på medarbejdersiden har den fornødne viden om de spørgsmål, der drøftes i samarbejdsudvalgene, og det må derfor tillægges stor vægt, at der tilvejebringes muligheder for at udanne medlemmerne effektivt.

Til § 14.

Medens bestemmelsen i indledningen omhandler ledelsens delegation af ansvar og beføjelser til de enkelte medarbejdere i almindelighed, tager bestemmelsen i § 14 direkte sigte på, at ledelsen og personaleorganisationerne ved delegation af ansvar og beføjelser i videst muligt omfang søger flere opgaver end de foran foreslåede inddraget under samarbejdsudvalgenes virksomhed.

Til § 15.

Foruden den i § 15 angivne generelle begrænsning af medbestemmelsesrettens omfang henledes opmærksomheden på, at det i § 1, stk. 3, er fastsat, at kun hovedudvalg kan behandle spørgsmål, der er fælles for hele institutionens område.

Bestemmelsen i stk. 2 er medtaget af hensyn til, at der vil være mulighed for, at kommunalbestyrelsesmedlemmer kan være medlemmer af samarbejdsudvalg.

Til § 16.

Der er ikke forudsat tillagt dette udvalg afgørelsesbeføjelser. Tanken med udvalget er at give personalerepræsentanter mulighed for at drøfte samarbejdsspørgsmål med kommunalbestyrelsens repræsentanter. Det er forudsat, at koordinationsudvalget i fornødent omfang vil kunne indhente en vejledende udtalelse fra Kommunernes Landsforening, der i påkommende tilfælde forudsættes at tage kontakt til de centrale personaleorganisationer, der har deltaget i forhandlingerne om udformning af disse bestemmelser.

Parterne i forhandlingerne om udformningen af disse bestemmelser vil være indstillet på at deltage i udarbejdelsen af forslag til konferencer, kurser og uddannelse i øvrigt af samarbejdsudvalgsmedlemmer.

Bekendtgørelse om ledes, læreres og elevers deltagelse i møder i kommissioner og nævn efter skolestyrelsesloven m. v.

I medfør af § 12 i lov nr. 44 af 9. februar 1970 om styrelsen af kommunernes skolevæsen og af virksomhed efter lov om fritidsundervisning m. v. fastsættes følgende bestemmelser om ledes og lærerrepræsentanters deltagelse i skolekommissionens, fritidskommissionens, skolenævnets, ungdomsskolenævnets, fritidsnævnets og voksenundervisningsnævnets møder og om elevrepræsentanters deltagelse i nævnenes møder.

Samtidig fastsættes i tilslutning til lovens § 19, § 22, stk. 5, § 24, stk. 3, § 27, stk. 9, og § 64 enkelte andre bestemmelser vedrørende kommissionernes og nævnenes virksomhed m. v.

Kapitel 1.

Skolekommissionen og skolenævnet.

Leder- og lærerrepræsentation.

§ 1. Skoledirektøren eller den ledende skoleinspektør samt fælleslærerrådets formand deltager i skolekommissionens møder. Hvis der kun er én skole i kommunen, deltager skolens leder og lærerrådets formand i møderne.

Stk. 2. I skolekommissionens behandling af sager, der vedrører en kommunal gymnasieskoles gymnasieafdeling eller kursus til højere forberedelseseksamen, deltager skolens leder og lærerrådets formand. Er der flere kommunale gymnasieskoler, deltager en af lederne udpeget repræsentant for disse samt en af lærerrådenes formænd udpeget repræsentant for disse i skolekommissionens behandling af sager, der vedrører disse skolers gymnasieafdelinger eller kursus til højere forberedelseseksamen.

Stk. 3. I øvrigt kan skolekommissionen tilkalde en skoles leder og lærerrådets formand samt en repræsentant for skolenævnet, så-

fremt dette ikke allerede er repræsenteret i kommissionen, til at deltage i kommissionens behandling af sager, der vedrører den pågældende skole.

§ 2. Skolens leder og lærerrådets formand deltager i skolenævnets møder. Hvis en skole ikke har mere end 2 lærere, deltager de re i møderne.

§ 3. Lederne og lærerrepræsentanterne samt den i § 1, stk. 3, omhandlede skolenævnrepræsentant skal have tilsendt indkaldelse og dagsorden til møderne, i det i § 1, stk. 3, nævnte tilfælde dog kun, når de tilkaldes. De kan fremsætte forslag og deltage i øvrigt i skolekommissionens/skolenævnets forhandlinger indtil disses afslutning ved sagens afgørelse. De har ingen stemmeret, men er berettiget til i korthed at få afvigende meninger indført i beslutningsprotokollen og medtaget ved beslutningens meddelelse til andre myndigheder. Ved hvert mødes slutning underskrives protokollen af mødets deltagere.

Stk. 2. Lærerrepræsentanterne må ikke overvære den del af forhandlingerne, der angår indstilling om ansættelse af ledere og lærere ved kommunens skolevæsen.

Elevrepræsentation.

§ 4. Ved skoler, hvor der findes elevråd eller andre hertil svarende former for elevsammenslutninger, deltager en repræsentant for elevrådet (sammenslutningen) samt yderligere en elevrepræsentant valgt af rådet (sammenslutningen) blandt skolens elever i skolenævnets behandling af følgende sager:

- a) Almindelige spørgsmål vedrørende foranstaltninger mod skoleforsømmelser.

- b) Løsningen af sociale opgaver, der er knyttet til skolen.
- c) Samarbejdet mellem skole og hjem.
- d) Anskaffelse eller fornyelse af undervisningsmidler.
- e) Forslag om udvidelse og forbedring af skolelokalerne og disses forsyning med materiel og inventar.
- f) Planer og tegninger til nye bygninger og anlæg for skolen eller ændringer i bestående bygninger og anlæg.
- g) Budgetforslag, der vedrører skolen.
- h) Indstilling om ændringer i den for skolen gældende undervisningsplan og om særlige undervisningsformer ved skolen.
- i) Udfærdigelse af særlige ordensregler for skolen.
- j) Alle andre forhold, der vedrører elevernes trivsel i skolen, f. eks. fritidsaktiviteter og fællesarrangementer så som skolefester, skolekomedier, skoleudflugter, idrætsstævner m. m.

§ 5. Elevrepræsentanterne skal have tilsendt indkaldelse og dagsorden til skolenævnets møder i det omfang, de har ret til at deltage i disse. De kan fremsætte deres egne forslag og deltager i øvrigt i forhandlingerne indtil disses afslutning ved sagens afgørelse. De har ingen stemmeret, men er berettiget til i korthed at få afvigende meninger indført i beslutningsprotokollen og medtaget ved beslutningens meddelelse til andre myndigheder. Ved mødets slutning underskrives protokollen af elevrepræsentanterne, for så vidt angår de punkter, de har deltaget i forhandlingen om.

Stk. 2. Elevrepræsentanterne må ikke deltage i behandlingen af sager vedrørende enkelte elever eller lærere.

Kapitel 2.

Fritidskommissionen, ungdomsskolenævnet, fritidsnævnet og voksenundervisningsnævnet.

A. Fritidskommissionen.

Skoledirektøren eller den ledende skoleinspektør.

§ 6. Skoledirektøren eller den ledende skoleinspektør deltager i fritidskommissionens møder.

Lærerrepræsentation.

§ 7. Kommunalbestyrelsen indkalder hvert år med et passende varsel lærerne inden for ungdomsskolen og voksenundervisningen - herunder instruktører ved interessegrupper for voksne — til et møde med henblik på valg af den i skolestyrelseslovens § 12, stk. 1, omhandlede fælles repræsentant, der deltager i fritidskommissionens møder. Valget sker ved skriftlig afstemning.

§ 8. Efter samme regler som anført i § 7 vælges en repræsentant for lærerne inden for henholdsvis ungdomsskolen og voksenundervisningen til at deltage i de møder i fritidskommissionen, hvor sager vedrørende det pågældende skoleområde behandles.

§ 9. Kommunalbestyrelsen påser, at medarbejdere ved ungdomsklubber og interessegrupper for børn og unge hvert år vælger en fællesrepræsentant til at deltage i de møder i fritidskommissionen, hvor sager vedrørende disse virksomheder behandles.

Lederrepræsentation.

§ 10. Kommunalbestyrelsen påser, at ledere inden for henholdsvis ungdomsskoler, ungdomsklubber og interessegrupper for børn og unge og fritidsundervisning for voksne hvert år vælger en repræsentant for hvert af disse 3 områder til at deltage i fritidskommissionens møder, hvor sager vedrørende den pågældende virksomhed behandles.

Repræsentation fra folkebibliotekerne.

§ 11. Fritidskommissionen kan tilkalde den ledende bibliotekar eller en af denne udpeget stedfortræder til at deltage i kommissionens møder.

B. Ungdomsskolenævnet, fritidsnævnet og voksenundervisningsnævnet.

Lærerrepræsentation.

§ 12. Efter samme regler som anført i § 7 vælger henholdsvis ungdomsskolens og voksenundervisningens lærere en repræsentant for hvert af disse områder til at deltage i henholdsvis ungdomsskolenævnets og voksenundervisningsnævnets møder.

Stk. 2. Medarbejdere ved ungdomsklubber og interessegrupper for børn og unge vælger hvert år en fælles repræsentant til at deltage i fritidsnævnets møder.

§ 13. En repræsentant for fælleslærerrådet deltager i ungdomsskolenævnets møder, når spørgsmål vedrørende ungdomsskoleordningen i kommunen er til behandling, jfr. skolestyrelseslovens § 28, stk. 1 og 2.

Lederre præsentation.

§ 14. Ledere inden for henholdsvis ungdomsskoler, ungdomsklubber og interessegrupper for børn og unge og fritidsundervisning for voksne vælger hvert år en repræsentant for hvert af disse 3 områder til at deltage i henholdsvis ungdomsskolenævnets, fritidsnævnets og voksenundervisningsnævnets møder.

Elevrepræsentation.

§ 15. Er der inden for henholdsvis ungdomsskoler, ungdomsklubber og interessegrupper for børn og unge og fritidsundervisning for voksne oprettet elevråd eller andre hertil svarende former for elevsammenslutninger, repræsenterende eleverne i den pågældende skole/klub m. v., deltager en af og blandt elevrådenes (sammenslutningernes) formænd valgt repræsentant samt yderligere en elevrepræsentant valgt af elevrådene (sammenslutningerne) inden for hvert af disse 3 områder i henholdsvis ungdomsskolenævnets, fritidsnævnets og voksenundervisningsnævnets møder.

C. Fælles bestemmelser for fritidskommissionen, ungdomsskolenævn, fritidsnævnet og voksenundervisningsnævnet.

§ 16. Skoledirektøren eller den ledende skoleinspektør samt leder- og elevrepræsentanter skal have tilsendt indkaldelse og dagsorden til møderne, den ledende bibliotekar dog kun, når han tilkaldes. De kan fremsætte forslag og deltager i øvrigt i fritidskommissionens/nævnens møder indtil disses afslutning ved sagens afgørelse. De har ingen stemmeret, men er berettiget til kort at få afvigende meninger indført i beslutningsprotokollen og medtaget ved beslutningens meddelelse til andre myndighe-

der. Ved hvert mødes slutning underskrives protokollen af mødets deltagere.

Stk. 2. Lærerrepræsentanterne må ikke overvære den del af forhandlingerne, der angår indstilling om ansættelse af ledere og lærere ved kommunale ungdomsskoler og aftenskoler m. v. eller godkendelse i øvrigt af ledere, lærere og øvrige medarbejdere ved virksomhed efter lov om fritidsundervisning m. v.

Stk. 3. Elevrepræsentanterne må ikke overvære den del af forhandlingerne, der angår indstilling om ansættelse og afskedigelse af ledere og lærere ved kommunale ungdomsskoler og aftenskoler m. v., godkendelse i øvrigt af ledere, lærere og øvrige medarbejdere ved virksomhed efter lov om fritidsundervisning m. v. eller vedrører enkelte elever.

Kapitel 3.

Andre bestemmelser (budgetspørgsmål).

§ 17. På kommunens årsbudget skal der optages en bevilling til afholdelse af udgifterne ved skolekommissionens, fritidskommissionens, skolenævnens, ungdomsskolenævnets, fritidsnævnets og voksenundervisningsnævnets samt lærerrådenes og fælleslærerrådets virksomhed. Der skal herunder fastsættes et særligt rådighedsbeløb for skolenævnene til fremme af samarbejdet mellem skole og hjem.

Stk. 2. Indstilling om den i stk. 1 nævnte bevilling afgives til kommunalbestyrelsen af skolekommissionen og fritidskommissionen i fællesskab.

§ 18. Kommunalbestyrelsen skal sørge for, at der mellem budgetforslagets 1. og 2. behandling indhentes udtalelser henholdsvis fra skolekommissionen vedrørende bevillingerne til kommunens skolevæsen og fra fritidskommissionen vedrørende bevillingerne til fritidsundervisning m. v. i kommunen.

§ 19. Et skolenævn kan mellem budgetforslagets 1. og 2. behandling over for kommunalbestyrelsen fremsætte anmodning om, at forslag til bevillinger, der direkte vedrører den pågældende skole, forelægges skolenævnet til udtalelse. En sådan anmodning skal imødekommes, inden budgetforslaget kommer til 2. behandling i kommunalbestyrelsen.

Kapitel 4.

Ikrafttræden m. in.

§ 20. Bekendtgørelsen har virkning fra **1. juni 1970.**

Stk. 2. §§ 3 og 6 i bekendtgørelse nr. 30 af **29. januar 1966 om fælleslærerråd og lærer-**

råd ved kommunale skoler uden for København og § 1, stk. 2, i bekendtgørelse nr. 31 af 31. januar 1966 om de kommunale skolemyndigheders stilling til folkeskolens 9. og 10. klasse og til de kommunale eksamensskoler ophæves.

Undervisningsministeriet, den 27. maj 1970.

Helge Larsen.

/ H. Kemp.

Bekendtgørelse om de kommunale skolemyndigheders stilling til folkeskolens 8.—10. klasser og til de kommunale eksamensskoler.

I henhold til § 78 i lov nr. 44 af 9. februar 1970 om styrelsen af kommunernes skolevæsen og af virksomhed efter lov om fritidsundervisning m. v. kan undervisningsministeren fastsætte særlige regler med hensyn til amtsrådets, kommunalbestyrelsens, Københavns skoledirektions, skolekommissionens, fritidskommissionens, nævnens, ledernes, lærerrådets og fælleslærerrådets funktioner i forhold til de kommunale skoler, herunder de amtskommunale skoler, eksamensafdelinger samt 8. hovedskoleklasse, 9. og 10. klasse.

I medfør heraf fastsættes herved følgende bestemmelser, idet de for de kommunale gymnasieskoler gymnasieafdelinger gældende regler finder tilsvarende anvendelse på eventuelle kommunale kursus til højere forberedelseseksamen og studenterkursus, der er oprettet i tilknytning til kommunale gymnasieskoler.

Kapitel 1.

Kommunerne uden for København.

§ 1. Skolekommissionen og skolenævnet har med hensyn til eksamensskolerne de i skolestyrelseslovens §§ 20-23, 27, 32-33 og 42 omhandlede beføjelser med følgende ændringer:

a) Undervisningsmidler til gymnasieskolerne gymnasieafdelinger skal godkendes af direktoratet for gymnasieskolerne og højere forberedelseseksamen.

b) Arbejdets fordeling mellem lærerne ved gymnasieskolernes gymnasieafdelinger skal godkendes af direktoratet for gymnasieskolerne og højere forberedelseseksamen.

c) Optagelse af elever i 1. realklasse og 1. gymnasieklasse finder sted i henhold til bekendtgørelse nr. 25 af 9. februar 1961 om optagelse af elever i 1. realklasse og 1. gymnasieklasse på realskoler og gymnasieskoler og bekendtgørelse nr. 425 af 15. december 1966 om optagelse af elever i 1. gymnasieklasse. Anerkendes flere elever som kvalificerede til optagelse, end skolen kan optage, træffes valget mellem de pågældende elever derefter af skolenævnet, for gymnasieskolernes vedkommende under hensyntagen til disse skoler funktion som oplandsskoler.

d) For gymnasieskolernes vedkommende behandles spørgsmålet om elevers opflytning i en højere klasse af lærerforsamlingen efter reglerne i § 8. Med hensyn til oprykningsprøven fra 2. realklasse gælder tillige bestemmelserne i bekendtgørelse nr. 237 af 28. juni 1961 om fordringerne og prøveformerne ved realeksamen og oprykningsprøven fra 2. realklasse § 12, jfr. § 34 i bekendtgørelse nr. 238 af samme dato om eksamensordningen og karaktergivningene ved realeksamen og oprykningsprøverne i realafdelingen.

e) Bestemmelse om årsprøvens ordning og omfang skal tages efter indstilling fra

Undervisningsmin. 1. afd. j. nr. 08-26-03/70.

skolens leder, der indhenter lærerrådets udtalelse herom. For gymnasieskolernes gymnasieafdelinger træffes bestemmelse om årsprøvens ordning og omfang af skolens leder efter indhentet udtalelse fra lærerrådet. For de statskontrollerede eksaminer og prøver gælder de for disse fastsatte regler.

- f) Indstilling om besættelse af lærerstillinger ved en kommunal gymnasieskole skal ske efter forud indhentet erklæring fra skolens rektor, der indhenter en udtalelse fra direktoratet for gymnasieskolerne og højere forberedelseseksamen om ansøgernes kvalifikationer. Direktoratets udtalelse og rektors erklæring skal medfølge ved sagens forelæggelse for skolenævnet, skolekommissionen og den ansættende myndighed.
- g) Forslag til ordensregler for en kommunal gymnasieskole udarbejdes af samarbejdsudvalget, jfr. § 9, stk. 3.

§ 2. Det pædagogiske tilsyn med de kommunale gymnasieskolars gymnasieafdelinger varetages af undervisningsdirektøren for gymnasieskolerne og højere forberedelseseksamen, jfr. bekendtgørelse nr. 328 af 10. juli 1970 af lov om gymnasieskoler og studenterkursus § 20.

§ 3. Rektor for en kommunal gymnasieskole har det pædagogiske ansvar for gymnasieskolens hele undervisning.

Stk. 2. I tilfælde af uoverensstemmelse mellem skolelederen og de kommunale skolemyndigheder i pædagogiske spørgsmål vedrørende 8. hovedskoleklasse, 9. og 10. klasse, realafdelingen og gymnasieafdelingen samt kursus til højere forberedelseseksamen og studenterkursus forelægges sagen vedkommende undervisningsdirektorat til afgørelse.

§ 4. Reglerne i bekendtgørelse nr. 587 af 23. december 1969 §§ 2-8 om lærerråd, lærerforsamlinger og samarbejdsudvalg ved statens gymnasieskoler m. m. finder tilsvarende anvendelse på de kommunale gymnasieskoler.

Stk. 2. Ved skoler, hvortil der er knyttet kursus til højere forberedelseseksamen og/

eller studenterkursus, er lærerrådet, lærerforsamlingen og samarbejdsudvalget fælles for skolen og kursus.

§ 5. Lærerrådet ved en kommunal gymnasieskole skal høres om:

- a) Principperne for elevoptagelse.
- b) Spørgsmål om eventuelle forholdsregler over for elever ved disciplinære forseelser af grovere art.
- c) Antallet af klasser og grenhold.
- d) Time- og fagfordelingsplaner.
- e) Stillingsopslag og indstillinger om stillingsbesættelser, for så vidt angår fagkombinationen.
- f) Forslag til skoleplan og ændringer i denne, herunder oprettelse og nedlæggelse af stillinger.
- g) Skolens bidrag til budgetforslaget.
- h) Byggesager.
- i) Årsprøvenes ordning og omfang.
- j) Vikartimernes fordeling ved længere vakanter.
- k) Ekskursioner.

Stk. 2. Lærerrådet afgiver indstilling om:

- a) Forsøgsundervisning.
- b) Anskaffelse af eller fornyelse af undervisningsmidler og større inventargenstande.
- c) Fastsættelse af principper for tildeling af gensidige vikartimer, vagttimer og lignende.
- d) Fordeling af eventuelle stipendier og flidspræmier.

Stk. 3. Lærerrådet har i øvrigt de samme beføjelser ved kommunale eksamensskoler som ved andre kommunale skoler, jfr. dog § 1. stk. 1, d og e, og § 8.

Stk. 4. Lærerrådets indstillinger og udtalelser meddeles rektor ved eller ledsaget af udskrift af forhandlingsprotokollen og med oplysning om de i lærerrådet fremsatte forslag samt med angivelse af det antal medlemmer, der har været til stede, og af antallet af stemmer for hvert enkelt forslag.

§ 6. Fælleslærerrådet kan ikke udtale sig om forslag til skoleplan for en kommunal gymnasieskole og ændringer i denne, herunder oprettelse og nedlæggelse af stillinger. Det kan heller ikke udtale sig om gymnasieskolens ordensregler eller om udkast til instruks for skolens leder.

Stk. 2. Fælleslærerrådet har i øvrigt de sædvanlige beføjelser i forhold til kommunale eksamensskoler som i forhold til andre kommunale skoler.

§ 7. Lærerforsamlingen ved en kommunal gymnasieskole behandler spørgsmål om elevernes forhold i relation til deres standpunkt.

Stk. 2. Lærerforsamlingen skal på passende tidspunkter og navnlig ved skoleårets begyndelse drøfte elevernes arbejdsbyrde med henblik på at opnå en jævn fordeling såvel på ugens forskellige dage som på skoleåret.

§ 8. Lærerforsamlingen behandler desuden spørgsmål om elevers opflytning i en højere klasse. Dette gælder dog ikke ved opflytning af elever på kursus til højere forberedelseksamen.

Stk. 2. Ved afstemning om elevers opflytning i en højere klasse har hver lærer lige så mange stemmer, som hans fag har medtællende års- og eksamenskarakterer. Der bortses fra karaktererne i orden med skriftlige arbejder. Derudover har lærerne i religion, musik (når faget ikke har medtællende karakterer) samt i formning og kunstforståelse hver 1 stemme.

Stk. 3. Er der ikke enighed om en elevs opflytning i en højere klasse, anvendes følgende fremgangsmåde: Hver af de lærere, der underviser vedkommende elev, fremsætter en motiveret udtalelse om, hvorvidt eleven i hans fag er egnet til opflytning, og stemmer foreløbig på dette grundlag for eller imod. Derefter foretages, eventuelt efter en yderligere drøftelse, en anden og skriftlig afstemning, ved hvilken den enkelte lærer skal stemme i overensstemmelse med sin opfattelse af elevens helhedsstandpunkt. Hvis der ved anden afstemning er mindst 50 pct. stemmer for en elevs opflytning, opflyttes eleven. Hvis mindst 2/3 af stemmerne er for ikke-opflytning, opflyttes eleven ikke. I andre tilfælde træffer rektor i næste mødet afgørelse om opflytning eller ikke-opflytning.

Stk. 4. Opflyttes eleven ikke i en højere klasse, drøfter lærerforsamlingen, hvad man kan tilbyde eleven.

§ 9. Samarbejdsudvalgets opgave ved en kommunal gymnasieskole er gennem gensidig information og forhandlinger at fremme samarbejdet mellem lærere og elever, fremskynde sagers løsning og koordinere læreres og elevers bestræbelser.

Stk. 2. Samarbejdsudvalget træffer inden for de bevillingsmæssige rammer afgørelse vedrørende fællestimer og studiekredse samt, efter samråd med skolenævnet, i følgende sager, der vedrører elevernes trivsel: faciliteter, praktiske forhold, fritidsaktiviteter og fællesarrangementer såsom skolefester, skolekomedier, sportsstævner m. m.

Stk. 3. Samarbejdsudvalget udarbejder forslag til skolens ordensregler og fremsender dette til skolenævnet til godkendelse.

Stk. 4. Samarbejdsudvalget kan ikke udtale sig om eller på dagsordenen optage sager, som vedrører skolens fag- og timefordelingsplan eller den enkelte lærers forhold eller undervisning. Sager vedrørende enkelte elever kan kun behandles, hvis den pågældende elev er indforstået hermed.

Kapitel 2.

Københavns kommune.

§ 10. Med hensyn til skoledirektionens og skolenævnens beføjelser gælder der ikke særlige regler, jfr. dog § 11.

§ 11. Undervisningsdirektoraterne har, for så vidt angår de i § 1, § 2 og § 3, stk. 2, omhandlede forhold, de samme beføjelser som uden for København.

§ 12. Rektor for en kommunal gymnasieskole har samme stilling som ved kommunale gymnasieskoler uden for København, jfr. § 3, stk. 1.

§ 13. Med hensyn til lærerrådene ved de kommunale gymnasieskoler gælder de i regulativ for lærerrådene ved Københavns kommunale gymnasier fastsatte regler. For andre kommunale eksamensskoler gælder ikke særlige regler om lærerrådenes virksomhed.

Stk. 2. Fælleslærerrådet har ikke ret til at udtale sig om undervisningsmidler og undervisningsplan for eksamensskolerne, men har i øvrigt samme myndighed som med hensyn til andre kommunale skoler.

§ 14. For lærerforsamlingen ved en kommunal gymnasieskole gælder reglerne i §§ 7 og 8.

Kapitel 3.

Ikrafttræden m. m.

§ 15. Bekendtgørelsen træder i kraft den 1. august 1971.

Stk. 2. Bekendtgørelse nr. 31 af 31. januar 1966 om de kommunale skolemyndigheders stilling til folkeskolens 9. og 10. klasse og til de kommunale eksamensskoler ophæves.

Undervisningsministeriet, den 7. juli 1971.

Helge Larsen.

/ H. Kemp.

Vedtægter for elevrådet ved Frederikshavn Gymnasium og HF-kursus.

§ 1.

Organisationens navn er Fælleselevrådet ved Frederikshavn Gymnasium og HF-kursus.

§ 2.

Det er elevrådets formål at engagere eleverne i samarbejdet om løsningen af skolens problemer og at arbejde på at sikre eleverne de bedste uddannelsesmæssige og sociale betingelser.

§ 3.

Sammensætning og valg.

a) Valg foretages hvert år inden den 8. september.

b) Valgkredsen er: A (1.g), B (2.g), C (3.g), D (HF).

c) Fra hver valgkreds vælges et elevråd indeholdende en fra hver klasse valgt repræsentant med samt det samme antal plus én valgte repræsentanter på tværs af klasserne inden for valgkredsen.

d) Opstillingen til de på tværs af klasserne valgte repræsentanter foregår på kandidatlistes på opslagstavlen og afsluttes 3 dage før valget. Valgdatoen skal offentliggøres senest 2 uger før valget.

e) Enhver kan nægte at modtage valg. Det skal i så fald meddeles koordinationsudvalget senest 3 dage før valget.

f) Det påhviler de resterende medlemmer af koordinationsudvalget hvert år at distribuere kandidatlisterne til samtlige elever inden for hver valgkreds inden valget.

g) Koordinationsudvalget skal varetage valgets administration og sikre, at hver elev kun afleverer een stemmeseddel.

h) Valget er hemmeligt og foretages ved udfyldning af kandidatlisten med højst et kryds ud for maksimum 3 kandidaters navne. Andre udfyldninger er ugyldige.

i) Kandidaterne opstillet på tværs af klasserne vælges efter almindelig stemmeflerhed i klassen.

j) Ved valg af klasserepræsentation har hver elev een stemme. Enhver kan nægte at modtage valg.

k) I tilfælde af, at en klasserepræsentant forlader elevrådet, vælger klassen en ny efter valgreglerne i) og j).

l) I tilfælde af, at en af de øvrige repræsentanter forlader elevrådet, vælges en ny repræsentant efter valgreglerne d) — i).

m) Ønsker mindst 50 pct. af en valgkreds elever eller valgkredsens elevråd i løbet af en valgperiode nyvalg til elevrådet, er samtlige valgkredsens repræsentanter på valg.

n) Kun lovligt valgte repræsentanter har stemmeret i elevrådet.

o) Elevrepræsentanterne er forpligtet til at orientere sig om elevernes rettigheder og pligter, om den uddannelsespolitiske situation på landsplan samt om skolens ordensreglement og vedtægterne for elevrådet.

p) Elevrepræsentanter, der udebliver fra et møde vedkommende er indkaldt til (uden at forsømmelsens årsag kan godkendes af koordinationsudvalget), vil i gentagelsestilfælde (normalt 3 gange) automatisk blive sat på valg af elevrådet. Formændene i de enkelte elevråd fører protokol over elevrepræsentanternes fremmøde.

q) Ønsker mindst 50 pct. af en classes elever i løbet af valgperioden nyvalg til elevrepræsentationen er klassens repræsentant på valg. Før ethvert elevrådsmøde informerer klasserepræsentanten sin klasse om de ting, elevrådet skal behandle. Repræsentanten tager stilling til de enkelte punkter ud fra denne høring, og klassen kan, når den finder det rimeligt, undlade at give repræsentanten bundet mandat.

§ 4.

Elevrådsstruktur.

a) Elevrådene vælger ved hemmelig afstemning formand, kasserer og mødesekretær. Fælleselevrådet vælger formand, der fungerer som ordstyrer, Endvidere fungerer 3. g's kasserer som gymnasierådets kasserer.

b) Valget sker umiddelbart efter elevrådsvalget og kan i øvrigt ske, hvis mindst 50 pct. af elevrådets repræsentanter ønsker

nyvalg til en eller flere poster. Nyvalg skal desuden ske, hvis en af de på posterne valgte ønsker at fratræde.

c) Formanden leder rådets møder. Kassereren er ansvarlig for rådets regnskab og giver på anfordring en oversigt over rådets økonomiske situation. Mødesekretæren tager referat af rådets møder. Dette referat distribueres sammen med dagsordenen til næste møde. Ordstyreren leder fælleselevrådets møder, fører talerliste og kan sætte streg for debatten efter at alle har haft mulighed for at indtegne sig på listen. Fælleselevrådet kan ophæve strengen.

d) Fælleselevrådet vælger 2 revisorer, der reviderer rådets regnskab ved afslutningen af hvert semester og ved kassererens eventuelle fratræden.

§ 5.

Arbejdsgang.

a) Elevrådets besluttende myndighed ligger hos de repræsentanter, der er til stede ved møderne.

b) Elevrådet er beslutningsdygtigt, hvis mindst 50 pct. af elevrådets repræsentanter er til stede.

c) Når intet andet er pointeret gælder almindelig stemmeflerhed. I tilfælde af stemmelighed bortfalder forslaget, men kan til enhver tid genoptages i elevrådet.

d) Enhver af repræsentanterne kan indkalde til møde ved henvendelse til formanden. Elevrådets dagsorden skal samtidigt med, at den distribueres til de implicerede elevrepræsentanter og koordinationsudvalget (senest et døgn før mødet) opslås på de 5 elevopslagstavler. Mødereferatet skal distribueres til alle elevrepræsentanter og opslås på de nævnte opslagstavler.

e) Elevrådet kan i særlige tilfælde indkalde til fællesmøde med samtlige elever i valgkredsen. Dette skal i så fald så vidt muligt afholdes i spisebrikvarteret.

f) De 4 elevråd udgør tilsammen Fælleselevrådet, der træffer afgørelser i sager, som vedrører alle skolens elever.

g) Inden hvert samarbejdsudvalgs møde skal dette udvalgs dagsorden diskuteres i fælleselevrådet. Elevrådsformændene er bundet af fælleselevrådets indstilling til dagsordenens punkter.

h) Alle elever er velkomne til at overvære elevrådenes arbejde. Gæsterne har ta-

leret, men ikke stemmeret.

i) Det bør tilstræbes, at mindst en elevrepræsentant deltager i det årlige landsmøde i DGS såvel som LAK.

j) *) Et af fælleselevrådets samarbejdsudvalgsrepræsentanter aflægger efter hvert samarbejdsudvalgs møde referat i fælleselevrådet.

§ 6.

Koordinationsudvalget.

a) Koordinationsudvalget består af de 4 elevrådsformænd og de 4 elevrådssekretærer.

b) Koordinationsudvalget skal samordne de forskellige elevråds arbejde, således at det tilstræbes, at elevrådsrepræsentationen udadtil fremstår som en enhed, ligesom det er koordinationsudvalgets opgave at administrere idé- og materialeudveksling elevrådene imellem. Koordinationsudvalget kan indkalde til samlet elevrådsmøde.

c) Alle meddelelser og alt materiale udefra tilgår koordinationsudvalget, der er forpligtet til at udarbejde en liste over dette til de implicerede elevråd. Hvis meddelelserne eller materialet har umiddelbar relevans til elevrådenes dagsorden er koordinationsudvalget forpligtet til (hvis ikke særlige økonomiske hensyn taler imod) at distribuere materialet til de implicerede elevrepræsentanter.

d) Alle elevrepræsentanter er velkomne til at overvære koordinationsudvalgets arbejde - dog ikke i samarbejdsudvalget.

e) Koordinationsudvalget holder møde, hvis blot én elevrådsformand eller sekretær ønsker dette. Der holdes møde i koordinationsudvalget før og efter hvert elevrådsmøde.

f) Koordinationsudvalget er kun beslutningsdygtigt, når alle elevråd er repræsenteret.

g) Koordinationsudvalget kan indkalde med et døgn's varsel eller, hvis alle repræsentanter er indforstået, med vilkårlig kort varsel.

h) Koordinationsudvalgets møder indkaldes af mødesekretæren, der vælges blandt elevrådsformændene.

*) Samarbejdsudvalget foreslås ophævet af udvalgets flertal, jfr. betænkningens side 69.

§ 7.

Udvalg.

- a) Elevrådene kan nedsætte udvalg, der behandler specielle sager.
- b) Enhver elev eller lærer kan være medlem af elevrådets udvalg.
- c) I hvert udvalg skal sidde en elevrepræsentant.

§ 8.

Finansiering.

- a) Elevrådets arbejde skal så vidt muligt finansieres gennem offentlige tilskud og støtte.

- b) Den offentlige støtte fordeles på de 4 elevråds fællesmøde.

§ 9.

Ændringer.

Ændringer af disse vedtæger kan kun ske, hvis 2/3 af samtlige elevrepræsentanter stemmer herfor. Dog kan 1/3 af samtlige elevrepræsentanter kræve ændringsforslag bragt til urafstemning mellem samtlige elever. I så fald gælder almindelig stemmeflerhed ved urafstemningen.

Vedtægter revideret i efteråret 1975 af Fælleselevrådet.

For udfærdigelsens rigtighed

sign. *Jens Gaardbo.*
Fmd. *Fælleselevrådet.*

Forslag

tu

Lov om ændring af lov om styrelsen af kommunernes skolevæsen og af virksomhed efter lov om fritidsundervisning m. v.

§ 1.

I lov om styrelsen af kommunernes skolevæsen og af virksomhed efter lov om fritidsundervisning m.v., jfr. lovbekendtgørelse nr. 462 af 3. september 1974, foretages følgende ændringer:

1.1 § 1, stk. 2, ændres „fritidskommissionen“ til: „fritidsnævnet“.

2.1 § 3, stk. 1, ændres „fritidskommissionen“ til: „skolekommissionen“.

3. I § 3, stk. 2, ændres „fritidskommissionens“ til: „skolekommissionens“.

4. I § 7, stk. 2, udgår „og § 25, stk. 2“. Desuden indsættes som nyt punktum:

„Dette gælder dog ikke ved ansættelse i stillinger som skoledirektør, ledende skoleinspektør og viceskoledirektør.“

5. § 8 affattes således:

„§ 8. Skolekommissionen varetager tilsynet med kommunens skolevæsen i forbindelse med skolenævn ved de enkelte skoler.

Stk. 2. Den varetager tilsynet med virksomhed efter kapitel I, III og IV i lov om fritidsundervisning m.v. i forbindelse med de i § 11, stk. 2 og 6, omhandlede nævn.

Stk. 3. Fritidsnævnet behandler sager om virksomhed efter kapitel II i lov om fritidsundervisning m.v.“.

6. § 9 affattes således:

„§ 9. I hver kommune oprettes en skolekommission.

Stk. 2. Har kommunalbestyrelsen 15 medlemmer eller derover, består kommissionen af:

1. 7 medlemmer af kommunalbestyrelsen, jfr. stk. 3.

2. 4 medlemmer valgt af og blandt medlemmerne af skolenævnene. Undervisningsministeren fastsætter nærmere regler om valg af disse medlemmer og deres stedfortrædere.

3. 1 medlem valgt af og blandt medlemmerne af ungdomsskolenævnet.

4. 1 medlem valgt af og blandt medlemmerne af voksenundervisningsnævnet.

Stk. 3. De af kommunalbestyrelsen udpegede medlemmer af kommissionen skal så vidt muligt være medlemmer af det stående udvalg, der ifølge kommunens styrelsesvedtægt forestår skole- og undervisningsvæsenets anliggender. Hvis det stående udvalg har mindre end 7 medlemmer, vælger kommunalbestyrelsen ved forholdstal af sin midte 7 medlemmer til kommissionen, dog således at medlemmerne af det stående udvalg er fødte medlemmer. Ved valget regnes de fødte medlemmers pladser som pladser, der besættes af den eller de grupper inden for kommunalbestyrelsen, hvortil de fødte medlemmer hører. Hvis det stående udvalg har mere end 7 medlemmer, vælges som kommunalbestyrelsens repræsentanter de 7

medlemmer, hvis udvalgspladser hviler på de 7 største kvotienter ved forholdstalsvalget til dette udvalg.

Stk. 4. Har kommunalbestyrelsen 13 eller 11 medlemmer, består skolekommissionen af 1 alt 11, henholdsvis 9 medlemmer. De i stk. 2 og 3 nævnte medlemstal på 7, 4, 1 og 1 ændres i så fald til 6, 3, 1 og 1, henholdsvis 5, 2, 1 og 1. Har kommunalbestyrelsen mindre end 11 medlemmer, fastsætter undervisningsministeren efter indstilling fra kommunalbestyrelsen skolekommissionens sammensætning.

Stk. 5. I de tilfælde, hvor formanden for det stående udvalg for skole- og undervisningsvæsenets anliggender vælges til kommissionen efter reglerne i stk. 3 eller 4, er denne født formand for kommissionen. I modsat fald vælger kommissionen selv sin formand.

Stk. 6. For kommuner, der i medfør af § 64 i lov om kommunernes styrelse har en godkendt magistratsordning, kan undervisningsministeren efter indstilling fra kommunalbestyrelsen fastsætte en særlig ordning med hensyn til skolekommissionens sammensætning."

7. § 10 affattes således:

„§ 10. Ved hver folkeskole oprettes et skolenævn på 5 eller 7 medlemmer. Kommunalbestyrelsen fastsætter medlemstallet under hensyntagen til skolens størrelse. Skolenævnet oprettes for hver selvstændig skole med eventuelt derunder henlagte skoleafdelinger.

Stk. 2. Skolenævnets medlemmer vælges af og blandt de personer, der på valgets tidspunkt har forældremyndigheden over børn, der er indskrevet i skolen, jfr. dog stk. 3.

Stk. 3. Der tillægges følgende personer valget og valgbarhed ved valget af medlemmer til skolenævnet, såfremt de over for skolen fremsætter ønske herom:

1. Personer, der i henhold til lov om social bistand har modtaget et barn, der er indskrevet i skolen, i døgnpleje, og plejetilladelsen er meddelt senest et år før tidspunktet for valgets afholdelse. Forældremyndighedens indehaver(e) kan ikke samtidig deltage i valget.

2. Den, der har indgået ægteskab med indehaveren af forældremyndigheden over et barn, der er indskrevet i skolen, såfremt den pågældende tilhører samme husstand som forældremyndighedens indehaver og barnet.

3. Faderen til et barn, der er indskrevet i skolen, såfremt faderskabet er retligt fastslået, og den pågældende tilhører samme husstand som forældremyndighedens indehaver og barnet.

Stk. 4. Medlemskab af skolenævnet er udelukket for enhver, der gør tjeneste ved den pågældende skole.

Stk. 5. Kommunalbestyrelsen kan som en fælles ordning for kommunens skoler bestemme, at et af dens medlemmer deltager i skolenævnets møder uden stemmeret.

Stk. 6. Undervisningsministeren fastsætter nærmere regler om valg af skolenævnets medlemmer og deres stedfortrædere."

8. § 11 affattes således:

„§ 11. I hver kommune oprettes et ungdomsskolenævn, et fritidsnævn og et voksenundervisningsnævn.

Stk. 2. Ungdomsskolenævnet består af:

1. 2 medlemmer valgt af kommunalbestyrelsen blandt dens medlemmer.

2. 2 medlemmer valgt af kommunalbestyrelsen efter indhentet indstilling fra de stedlige organisationer — herunder arbejdsmarkedets organisationer — og uddannelsesinstitutioner, der har særlig interesse i ungdomsskolevirksomhed.

3. 1 medlem valgt af og blandt medlemmerne af skolenævnene, jfr. § 10, stk. 1.

Stk. 3. Fritidsnævn et består af:

1. 4 medlemmer valgt af kommunalbestyrelsen blandt dens medlemmer.

2. 3 medlemmer valgt efter følgende regler:

Kommunalbestyrelsen indkalder med mindst 14 dages varsel til et møde med deltagelse af 2 repræsentanter for henholdsvis de stedlige børne- og ungdomsforeninger, bestyrelserne for de ungdomsklubber, der er godkendt i henhold til lov om fritidsundervisning m.v., de stedlige idrætsforeninger samt initiativtagere til interessegrupper for børn og unge. Interessegrupper for børn og unge skal inden for de sidste 6 måneder forud for kommunalvalget have opfyldt be-

tingeiserne for at få tilskud til virksomhed i henhold til lov om fritidsundervisning m.v. Opnås der på mødet enighed om valg af 3 medlemmer til nævnet, anses de pågældende for valgt. Opnås der ikke på mødet enighed om valg af medlemmer, vælger kommunalbestyrelsen 3 medlemmer til nævnet på grundlag af de på mødet eller senest 7 dage efter dette fremkomne indstillinger fra de indstillingsberettigede organisationer m.v.

Stk. 4. Hvor forholdene i en kommune taler derfor, kan kommunalbestyrelsen bestemme, at fritidsnævnet skal bestå af 9 eller 11 medlemmer. I så fald vælges 5 henholdsvis 6 medlemmer af kommunalbestyrelsen blandt dens medlemmer, medens 4 henholdsvis 5 medlemmer vælges efter reglerne i stk. 3, nr. 2.

Stk. 5. For kommuner, der i medfør af § 64 i lov om kommunernes styrelse har en godkendt magistratsordning, kan undervisningsministeren efter indstilling fra kommunalbestyrelsen fastsætte en særlig ordning med hensyn til fritidsnævnets sammensætning.

Stk. 6. Voksenundervisningsnævnet består af:

1. 1 medlem valgt af kommunalbestyrelsen blandt dens medlemmer.

2. 4 medlemmer valgt af kommunalbestyrelsen efter indhentet indstilling fra de organisationer og stedlige kredse, der i sidste valgperiode har drevet fritidsundervisning for voksne.

Stk. 7. For hvert medlem af nævnene udpeges en stedfortræder.

Stk. 8. Hvis de organisationer eller personer, der efter stk. 2-6 skal indstille medlemmer til nævnene, ikke findes i en kommune eller ikke fremkommer med indstilling, udpeger kommunalbestyrelsen selv disse medlemmer og deres stedfortrædere."

9. § 12 affattes således:

„§ 12. Skoledirektøren eller den ledende skoleinspektør deltager uden stemmeret i skolekommissionens møder. Skoledirektøren, den ledende skoleinspektør eller en anden repræsentant for den kommunale forvaltning deltager uden stemmeret i fritidsnævnets møder. Fælleslærerrådets formand samt 2 elever valgt af og blandt de i stk. 3 nævnte elevrepræsentanter deltager uden stemmeret

i skolekommissionens møder. Fælleslærerrådet kan vælge yderligere et af sine medlemmer til at deltage uden stemmeret i skolekommissionens møder.

Stk. 2. Undervisningsministeren fastsætter regler om, i hvilket omfang repræsentanter for ledere og lærere i øvrigt deltager i kommissionens og nævnenes møder.

Stk. 3. Ved skoler, hvor der er oprettet elevråd, kan 2 elevrepræsentanter deltage uden stemmeret i skolenævnets møder. Undervisningsministeren fastsætter nærmere regler herom.

Stk. 4. Elevrepræsentanterne må ikke overvære den del af forhandlingerne, der angår sager vedrørende enkelte elever eller lærere.

Stk. 5. Et af fritidsnævnets medlemmer deltager uden stemmeret i ungdomsskolenævnets møder."

10.1 § 13, stk. 1, (2 steder) ændres „kommissionerne" til: „skolekommissionen".

11. I § 14, stk. 1, 1. pkt., ændres „kommissionerne" til: „skolekommissionen."

12. I § 15, stk. 1, udgår „, fritidskommissionen".

13. I § 15, stk. 2, ændres „vedkommende kommission eller nævn" til: „skolekommissionen eller et nævn".

14. I § 15 indsættes efter stk. 2 som nye stykker:

„Stk. 3. Når et medlem er forhindret i at deltage i det konstituerende møde i skolekommissionen eller et skolenævn, kan de medlemmer, der er valgt på den pågældende kandidatliste, kræve stedfortræderen indkaldt til at deltage i mødet.

Stk. 4. Når et medlem har forfald i mindst 2 måneder, indkalder formanden for skolekommissionen eller for vedkommende nævn stedfortræderen til midlertidigt at tage sæde i kommissionen eller nævnet.

Stk. 5. Kommunalbestyrelsen afgør i tvivlstilfælde, om betingelserne for stedfortræderens indtræden er til stede."

15. § 16, stk. 1, affattes således:

„Stk. 1. Skolekommissionen og nævnene vælger selv deres formand og fastsætter selv deres forretningsorden, jfr. dog § 9, stk. 5."

16. I § 16, stk. 2, ændres „Kommissionerne“ til: „Skolekommissionen“ og „kommissionernes“ til: „skolekommissionens“.

17. § 17 affattes således:

„§ 17. Skolekommissionen og nævnene er beslutningsdygtige, når mindst halvdelen af medlemmerne er til stede.

Stk. 2. Beslutninger træffes ved stemmeflertal, hvor intet andet særligt er bestemt.”

18. I § 18, 1. pkt., ændres „kommissionernes“ til: „skolekommissionens“, og i 2. pkt. ændres „kommissionernes formænd“ til: „skolekommissionens formand“.

19. I § 19 ændres „kommissionernes“ til: „skolekommissionens“.

20. § 20, stk. 4, affattes således:

„Stk. 4. Den træffer bestemmelse om optagelse i en børnehaveklasse af yngre børn frem for ældre samt om optagelse af børn i 1. klasse i det kalenderår, hvor de fylder 6 år.”

21. § 22, stk. 4, affattes således:

„Stk. 4. Dens udtalelse skal indhentes om det årlige budgetforslag vedrørende kommunens skolevæsen, ungdomsskolevirksomhed og fritidsundervisning for voksne.”

22. § 22, stk. 5, ophæves. I stedet indsættes som nyt stykke:

„Stk. 5. Den kan fastsætte bestemmelser om, hvorledes elever og forældre skal underrettes om skolens syn på elevernes udbytte af skolegangen”.

23. § 23, 1. pkt., affattes således:

„Skolekommissionen foretager indstilling om ansættelse og afskedigelse af ledere og lærere ved kommunens skolevæsen og ved kommunale ungdomsskoler.”

24. Overskriften „Fritidskommissionen.” før § 24 udgår.

25. § 24, stk. 1, affattes således:

„Stk. 1. Skolekommissionen indhenter erklæring fra de i § 11, stk. 2 og 6, omhandlede nævn om spørgsmål, der vedrører henholds-

vis ungdomsskolevirksomhed og fritidsundervisning for voksne.”

26. I § 24, stk. 2, 1. pkt., ændres „fritidskommissionen og skolekommissionen” til: „skolekommissionen og fritidsnævnet”. I 2. pkt. ændres „Fritidskommissionen” til: „Kommissionen og nævnet”.

27. § 24, stk. 3 og 4, ophæves.

28. I § 25, stk. 1, 1. pkt., ændres „Fritidskommissionen” til: „Skolekommissionen”. Desuden ophæves sidste punktum.

29. § 25, stk. 2, ophæves.

30. § 26 affattes således:

„§ 26. Skolekommissionen afgiver indstilling til kommunalbestyrelsen om godkendelse af fritidsundervisning for voksne.”

31. I § 27, stk. 2, udgår „rykkes op i næste klasse eller”.

32. I § 27, stk. 9, ændres „administrere” til: „træffe beslutning om anvendelsen af”.

33. I § 27 indsættes efter stk. 14 som nyt stk.:

„Stk. 15. Skolenævnet udtaler sig om de bestemmelser i det af skolekommissionen udarbejdede udkast til kommunens skoleplan, der omhandler skolernes navne og distrikter samt hver enkelt skoles omfang med hensyn til undervisning i grundskolen og 10. klasse samt børnehaveklasser, specialundervisning og undervisning i fritiden, for så vidt disse bestemmelser vedrører den pågældende skole.”

Stk. 15 bliver herefter stk. 16.

34. I § 28, stk. 1, ændres „fritidskommissionen” til: „skolekommissionen”.

35. § 28, stk. 2, ophæves, og i stedet indsættes som nyt stk.:

„Stk. 2. Det sørger for, at der fremsendes tilbud om deltagelse i ungdomsskolevirksomhed.”

36. § 28, stk. 3, ophæves. Stk. 4-7 bliver herefter stk. 3-6.

37. § 28, stk. 4, der herefter bliver stk. 3, affattes således:

„Stk. 3. Det godkender efter indstilling fra de enkelte ungdomsskolars ledere, hvilke undervisningsmidler de kommunale ungdomsskoler må benytte.“

38. I § 28, stk. 4, 5 og 6, ændres „fritidskommissionen“ til: „skolekommissionen“.

39. I § 29, stk. 1 og 2, ændres „fritidskommissionen“ til: „kommunalbestyrelsen“.

40. § 29, stk. 3, affattes således:

„Stk. 3. Det afholder mindst 2 gange årligt et møde med repræsentanter for de stedlige initiativtagere til interessegrupper for børn og unge, ungdomsklubber, børne- og ungdomsforeninger samt idrætsforeninger.“

41. I § 29 indsættes efter stk. 3 som nye stykker:

„Stk. 4. Det kan stille forslag til kommunalbestyrelsen om tilvejebringelse og forbedring af lokaler, der anvendes til fritidsvirksomhed for børn og unge, og om lokaleres forsyning med materiel og inventar.

Stk. 5. Fritidsnævnets udtalelse skal af skolekommissionen indhentes om bestemmelserne vedrørende elevernes undervisning i deres fritid i udkastet til kommunens skoleplan, såfremt særlige forhold taler derfor.“

42. I § 30, stk. 1 og 2, ændres „fritidskommissionen“ til: „skolekommissionen“.

43. § 30, stk. 3, ophæves.

Stk. 4 og 5 bliver herefter stk. 3 og 4.

44. I § 30, stk. 3, ændres „fritidskommissionen“ til: „skolekommissionen“.

45. I § 31, 2. pkt., udgår „gennem fritidskommissionen“. Desuden indsættes efter 2. pkt. som nyt pkt.:

„Voksenundervisningsnævnets indstilling fremsendes gennem skolekommissionen.“

46. § 32 affattes således:

„§ 32. Skolekommissionen kan afgive udtalelser og stille forslag til kommunalbestyrelsen om alle spørgsmål, der vedrører kommunens skole- og undervisningsforhold og

virksomhed efter kapitel I, III og IV i lov om fritidsundervisning m.v. De i § 11 omhandlede nævn kan afgive udtalelser og stille forslag til kommunalbestyrelsen om alle spørgsmål, der vedrører virksomhed efter kapitel I-IV i lov om fritidsundervisning m.v. Kommissionen og nævnene skal afgive erklæring i alle sager om de nævnte spørgsmål, der forelægges dem af kommunalbestyrelsen.“

47. § 41 og § 42 ophæves. Som nye paragraffer indsættes:

„§ 41. Ved hver amtskommunal gymnasieskole oprettes et skoleråd, der består af:

1. 3 medlemmer valgt af amtsrådet blandt dets medlemmer.

2. Rektor.

3. Formanden for lærerrådet samt yderligere et af dets medlemmer.

4. 2 elever valgt af og blandt skolens elever. Ved skoler, hvortil der er knyttet kursus til højere forberedelseseksamen, skal den ene af disse være elev på dette kursus.

5. 1 repræsentant valgt af og blandt de tekniske og administrative medarbejdere, der er ansat ved skolen.

Stk. 2. Valg af de i stk. 1, nr. 1, nævnte medlemmer finder sted snarest muligt efter hvert amtsrådsvalg. Bestemmelserne i § 14, stk. 1, 1. pkt. og stk. 2, samt § 18 gælder også for disse medlemmer. Skolerådet fungerer indtil udgangen af den måned, i hvilken nye valg af disse medlemmer har fundet sted.

Stk. 3. De i stk. 1, nr. 3-5, nævnte medlemmer vælges for et skoleår ad gangen. For hvert medlem vælges tillige en stedfortræder.

Stk. 4. Skolerådet vælger sin formand blandt de i stk. 1, nr. 1, nævnte medlemmer. Det fastsætter selv sin forretningsorden og afholder møde, så ofte formanden eller 3 medlemmer finder det fornødent. Formanden bestemmer tid og sted for møderne og indkalder medlemmerne. I øvrigt finder bestemmelserne i § 16, stk. 4-5, og § 17 tilsvarende anvendelse på skoleråd ved amtskommunale gymnasieskoler.

Stk. 5. Udgifterne ved skolerådets virksomhed afholdes af amtskommunen.

§ 42. Skolerådet formidler sammen med lærerrådet et samarbejde mellem skole og

hjem og sorger for et oplysningsarbejde blandt skolens forældre, der tager sigte på en forståelse af elevens situation i skolen.

Stk. 2. Det skal gennem gensidig information og forhandlinger fremme samarbejdet på skolen.

Stk. 3. Det medvirker ved løsningen af sociale opgaver, der er knyttet til skolen.

Stk. 4. Det godkender efter indstilling fra lærerrådet den ugentlige arbejdsplan.

Stk. 5. Det kan stille forslag til amtsrådet om tilvejebringelse og forbedring af skolelokalerne samt om disses forsyning med materiel og inventar.

Stk. 6. Det medvirker ved behandlingen af amtskommunale skolebyggesager i overensstemmelse med de regler, der fastsættes i henhold til § 36, stk. 5.

Stk. 7. Det kan fremsætte forslag til den del af amtskommunens budget, der vedrører den pågældende skole. Efter anmodning fra skolerådet skal amtsrådet lade dette træffe beslutning om anvendelsen af dele af budgettet, der vedrører skolen, efter nærmere af amtsrådet fastsatte retningslinjer. Skolerådet afgiver i forbindelse med den årlige budgetbehandling indstilling om størrelsen af bevillinger, der er omfattet af en sådan ordning.

Stk. 8. Det udfærdiger ordensregler for skolen.

Stk. 9. Sager vedrørende enkelte elever kan kun behandles i skolerådet, hvis den pågældende elev er indforstået hermed.

Stk. 10. Skolerådet kan afgive udtalelser og stille forslag til amtsrådet om alle spørgsmål, der vedrører skolen. Det skal afgive erklæring i alle sager vedrørende skolen, der forelægges det af amtsrådet."

48. § 58, stk. 1, 2. pkt., affattes således:

„Denne leder bistår skolekommissionen ved udøvelsen af dens tilsyn."

49. I § 59, stk. 2, 1. pkt., udgår „og fritidskommissionen".

50. § 61, stk. 1, nr. 4, ophæves.

51. I § 62, stk. 1, udgår „rykkes op i næste klasse eller".

52. I § 66, stk. 1, udgår „§ 9, stk. 5,".

53. I § 66 indsættes efter stk. 3 som nyt stykke:

„Stk. 4. Bestemmelserne i § 41 og § 42 finder tilsvarende anvendelse ved Frederiksberg kommunes gymnasieskoler. Kommunalbestyrelsen træder dog i amtsrådets sted ved varetagelsen af de funktioner, der er henlagt til amtsrådet."

54. Overskriften „Kommunalbestyrelsen" før § 67 ændres til: „Borgerrepræsentationen".

I § 67, stk. 1, ændres „kommunalbestyrelse" til: „borgerrepræsentation". I § 67, stk. 2 og 3 (2 steder), § 69, stk. 2, § 70, stk. 3, og § 72, stk. 9 og 11, ændres „kommunalbestyrelsen" til: „borgerrepræsentationen".

55. § 68 affattes således:

„§ 68. Den overordnede ledelse af og overtilsynet med Københavns kommunes skolevæsen varetages af skoledirektionen, der består af:

1. Den borgmester, under hvem skolesager er henlagt, der er skoledirektionens formand.

2. 5 medlemmer valgt af borgerrepræsentationen blandt dens medlemmer.

3. 5 medlemmer valgt af og blandt medlemmerne af skolenævne. Borgerrepræsentationen fastsætter nærmere regler om valg af disse medlemmer.

Stk. 2. De i stk. 1, nr. 2, nævnte medlemmer har valgperiode sammen med borgerrepræsentationen.

Stk. 3. Valget af de i stk. 1, nr. 3, nævnte medlemmer gælder for 4 år og foretages inden 3 måneder efter hvert almindeligt valg til borgerrepræsentationen. For hvert medlem vælges tillige en stedfortræder. Udtræder et sådant medlem af det skolenavn, hvoraf det er medlem, udtræder det tillige af skoledirektionen. Skoledirektionen fungerer indtil udgangen af den måned, i hvilken nye valg til denne har fundet sted.

Stk. 4. Fælleslærerrådets formand samt 2 elever valgt af og blandt de i § 71, stk. 8, nævnte elevrepræsentanter deltager uden stemmeret i skoledirektionens møder. Fælleslærerrådet kan vælge yderligere et af sine medlemmer til at deltage uden stemmeret i skoledirektionens møder.

Stk. 5. Elevrepræsentanterne må ikke overvære den del af forhandlingerne, der

angår sager vedrørende enkelte elever eller lærere ved kommunens skole- og undervisningsvæsen."

56. § 69, stk. 3, affattes således:

„Stk. 3. Den ansætter og af skediger tjenestemænd i kommunens skolevæsen og ved kommunale ungdomsskoler efter reglerne i vedtægt for Københavns kommunes tjenestemænd".

57. § 69, stk. 7, affattes således:

„Stk. 7. Det årlige budgetforslag vedrørende kommunens skolevæsen, ungdomsskolevirksomhed og fritidsundervisning for voksne forelægges skoledirektionen. Den afgiver i øvrigt erklæring i alle sager, der forelægges den af borgerrepræsentationen."

58. Efter § 69, stk. 7, indsættes som nye stykker:

„Stk. 8. Skoledirektionen indhenter erklæring fra ungdomsskolenævnet og voksenundervisningsnævnet om spørgsmål, der vedrører henholdsvis ungdomsskolevirksomhed og fritidsundervisning for voksne.

Stk. 9. Efter samråd mellem skoledirektionen og fritidsnævnet udarbejdes der en årlig oversigt over lokaler og udendørsanlæg, der er egnede til ungdomsskolevirksomhed, fritidsvirksomhed for børn og unge og fritidsundervisning for voksne. Direktionen og nævnet afgiver indstilling til borgerrepræsentationen om principperne for anvisning af lokaler og anlæg.

Stk. 10. Skoledirektionen udarbejder udkast til kommunens ungdomsskoleplan. Den afgiver indstilling til borgerrepræsentationen om ungdomsskolevirksomheden i kommunen og om godkendelse af private ungdomsskoler."

59. § 69, stk. 8, der herefter bliver stk. 11, affattes således:

„Stk. 11. Skoledirektionen træffer bestemmelse i alle sager vedrørende skolevæsenet, ungdomsskolevirksomheden og fritidsundervisningen for voksne, der ikke er henlagt til andre myndigheder. Den kan tage alle herhenhørende spørgsmål under behandling."

60. § 71 affattes således:

„§ 71. Ved hver folkeskole oprettes et

skolenævn på 5 eller 7 medlemmer. Borgerrepræsentationen fastsætter medlemstallet under hensyntagen til skolens størrelse. Skolenævnet oprettes for hver selvstændig skole med eventuelle derunder henlagte skoleafdelinger.

Stk. 2. Skolenævnets medlemmer vælges af og blandt de personer, der på valgets tidspunkt har forældremyndigheden over børn, der er indskrevet i skolen, jfr. dog stk. 3.

Stk. 3. Der tillægges følgende personer valgret og valgbarhed ved valget af medlemmer til skolenævnet, såfremt de over for skolen fremsætter ønske herom:

1. Personer, der i henhold til lov om social bistand har modtaget et barn, der er indskrevet i skolen, i døgnpleje, og plejetilladelser er meddelt senest et år før tidspunktet for valgets afholdelse. Forældremyndighedens indehaver(e) kan ikke samtidig deltage i valget.

2. Den, der har indgået ægteskab med indehaveren af forældremyndigheden over et barn, der er indskrevet i skolen, såfremt den pågældende tilhører samme husstand som forældremyndighedens indehaver og barnet.

3. Faderen til et barn, der er indskrevet i skolen, såfremt faderskabet er retligt fastslået, og den pågældende tilhører samme husstand som forældremyndighedens indehaver og barnet.

Stk. 4. Borgerrepræsentationen fastsætter nærmere regler om valg af skolenævnets medlemmer og deres stedfortrædere.

Stk. 5. Medlemskab af skolenævnet er udelukket for enhver, der gør tjeneste ved den pågældende skole.

Stk. 6. Borgerrepræsentationen kan som en fælles ordning for kommunens skoler bestemme, at et af dens medlemmer deltager i skolenævnets møder uden stemmeret.

Stk. 7. Skolens leder og 2 repræsentanter for lærerne valgt af lærerrådet deltager uden stemmeret i skolenævnets møder.

Stk. 8. Ved skoler, hvor der er oprettet elevråd, kan 2 elevrepræsentanter deltage uden stemmeret i skolenævnets møder. Skoledirektionen fastsætter nærmere regler herom."

61. I § 72, stk. 1, tilføjes som nyt pkt.:

„Hvis lærerrådets afgørelse af, om et barn

skal henvises til specialundervisning, indbringes for skolenævnet, træffer det den endelige administrative afgørelse af spørgsmålet."

62. I § 72, stk. 11, ændres „administrere" til: „træffe beslutning om anvendelsen af".

63. I § 72 indsættes efter stk. 14 som nyt stykke.

„Stk. 15. Skolenævnet udtaler sig om de bestemmelser i det af skoledirektionen udarbejdede udkast til kommunens skoleplan, der omhandler skolernes navne og distrikter samt hver enkelt skoles omfang med hensyn til undervisning i grundskolen og 10. klasse samt børnehaveklasser, specialundervisning og undervisning i fritiden, for så vidt disse bestemmelser vedrører den pågældende skole."

64. Efter § 72 indsættes som overskrift:

„Skoleråd" samt som nye paragraffer:

„§ 72 a. Ved hver kommunal gymnasieskole oprettes et skoleråd, der består af:

1. 3 medlemmer valgt af borgerrepræsentationen blandt dens medlemmer.

2. Rektor.

3. Formanden for lærerrådet samt yderligere et af dets medlemmer.

4. 2 elever valgt af og blandt skolens elever. Ved skoler, hvortil der er knyttet kursus til højere forberedelseseksamen, skal den ene af disse være elev på dette kursus.

5. 1 repræsentant valgt af og blandt de tekniske og administrative medarbejdere, der er ansat ved skolen.

Stk. 2. Valg af de i stk. 1, nr. 1, nævnte medlemmer finder sted snarest muligt efter hvert kommunalvalg. Skolerådet fungerer indtil udgangen af den måned, i hvilken nye valg af disse medlemmer har fundet sted.

Stk. 3. De i stk. 1, nr. 3-5, nævnte medlemmer vælges for et skoleår ad gangen. For hvert medlem vælges tillige en stedfortræder.

Stk. 4. Skolerådet vælger sin formand blandt de i stk. 1, nr. 1, nævnte medlemmer. Det fastsætter selv sin forretningsorden og afholder møde, så ofte formanden eller 3 medlemmer finder det fornødent. Formanden bestemmer tid og sted for møderne og indkalder medlemmerne. I øvrigt finder bestemmelserne i § 76 a, stk. 4-7, tilsvarende

anvendelse på skoleråd ved Københavns kommunes gymnasieskoler.

§ 72 b. Skolerådet formidler sammen med lærerrådet et samarbejde mellem skole og hjem og sørger for et oplysningsarbejde blandt skolens forældre, der tager sigte på en forståelse af elevens situation i skolen.

Stk. 2. Det skal gennem gensidig information og forhandlinger fremme samarbejdet på skolen.

Stk. 3. Det medvirker ved løsningen af sociale opgaver, der er knyttet til skolen.

Stk. 4. Det godkender efter indstilling fra lærerrådet den ugentlige arbejdsplan.

Stk. 5. Det kan stille forslag til skoledirektionen om tilvejebringelse og forbedring af skolelokalerne samt om disses forsyning med materiel og inventar.

Stk. 6. Det medvirker ved behandlingen af skolebyggesager i overensstemmelse med de regler, der fastsættes i henhold til § 67 stk. 3.

Stk. 7. Det kan fremsætte forslag til den del af kommunens budget, der vedrører den pågældende skole. Efter anmodning fra skolerådet skal borgerrepræsentationen lade dette træffe beslutning om anvendelsen af dele af budgettet, der vedrører skolen, efter nærmere af borgerrepræsentationen fastsatte retningslinjer. Skolerådet afgiver i forbindelse med den årlige budgetbehandling indstilling om størrelsen af bevillinger, der er omfattet af en sådan ordning.

Stk. 8. Det udfærdiger ordensregler for skolen.

Stk. 9. Sager vedrørende enkelte elever kan kun behandles i skolerådet, hvis den pågældende elev er indforstået hermed.

Stk. 10. Skolerådet kan afgive udtalelser og stille forslag til borgerrepræsentationen eller skoledirektionen om alle spørgsmål, der vedrører skolen. Det skal afgive erklæring i alle sager vedrørende skolen, der forelægges det af borgerrepræsentationen eller skoledirektionen."

65. § 75 og § 76 ophæves, og overskriften „Fælles bestemmelser." for § 75 udgår. I stedet indsættes følgende

„Ungdomsskolenævnet, fritidsskolenævnet
og voksenundervisningsnævnet

§ 75. I Københavns kommune oprettes

et ungdomsskolenævn, et fritidsnævn og et voksenundervisningsnævn

Stk. 2. Ungdomsskolenævnet består af:

1. 2 medlemmer valgt af borgerrepræsentationen blandt dens medlemmer.

2. 2 medlemmer valgt af borgerrepræsentationen efter indhentet indstilling fra de stedlige organisationer — herunder arbejdsmarkedets organisationer — og uddannelsesinstitutioner, der har særlig interesse i ungdomsskolevirksomhed.

3. 1 medlem valgt af og blandt de i § 68, stk. 1. nr. 3. nævnte medlemmer af skoledirektionen.

Stk. 3. Bestemmelserne i § 28 gælder også for ungdomsskolenævnet i København. Indstilling efter § 28, stk. 1, 4 og 5 samt udtalelse efter stk. 6 afgives til skoledirektionen.

Stk. 4. Fritidsnævnet består af:

1. Den borgmester, under hvem fritidsvirksomhed for børn og unge er henlagt, der er nævnets formand.

2. 5 medlemmer valgt af borgerrepræsentationen blandt dens medlemmer.

3. 5 medlemmer valgt af borgerrepræsentationen efter indhentet indstilling fra de stedlige børne- og ungdomsforeninger, bestyrelserne for de ungdomsklubber, der er godkendt i henhold til lov om fritidsundervisning m.v., de stedlige idrætsforeninger samt initiativtagere til interessegrupper for børn og unge. Interessegupper for børn og unge skal inden for de sidste 6 måneder forud for kommunalvalget have opfyldt betingelserne for at få tilskud til virksomhed i henhold til lov om fritidsundervisning m.v. Borgerrepræsentationen fastsætter nærmere regler om valg af disse medlemmer.

Stk. 5. Bestemmelserne i § 29 og § 31 gælder også for fritidsnævnet i København.

Stk. 6. Voksenundervisningsnævnet består af:

1. 2 medlemmer valgt af skoledirektionen blandt de i § 68, stk. 1, nr. 2. nævnte medlemmer.

2. 3 medlemmer valgt af borgerrepræsentationen efter indhentet indstilling fra de organisationer og stedlige kredse, der i sidste valgperiode har drevet fritidsundervisning for voksne.

Stk. 7. Bestemmelserne i § 30 og § 31 gælder også for voksenundervisningsnævnet i København. Indstilling efter § 30, stk. 1-3, og § 31 afgives til skoledirektionen.

Stk. 8. For hvert medlem af nævnene udpeges en stedfortræder.

Stk. 9. Hvis de organisationer eller personer, der efter stk. 2, 4 og 6 skal indstille medlemmer til nævnene, ikke findes i kommunen eller ikke fremkommer med indstilling, udpeger borgerrepræsentationen selv disse medlemmer og deres stedfortrædere.

Fælles bestemmelser.

§ 76. Enhver, der er valgbar til skoledirektionen, skolenævnene, skolerådene efter § 72 a, stk. 1, nr. 1, ungdomsskolenævnet, fritidsnævnet eller voksenundervisningsnævnet, har pligt til at modtage valg hertil. Fritagelsesbestemmelserne i § 27, stk. 2, 1. pkt., og stk. 3, i lov om kommunale valg anvendes dog tilsvarende.

Stk. 2. Ønsker et af de af borgerrepræsentationen valgte medlemmer af skoledirektionen at nedlægge sit hverv, afgør borgerrepræsentationen, om anmodningen kan imødekommes.

Stk. 3. Ønsker et medlem af et skolenævn at nedlægge sit hverv, afgør de øvrige medlemmer af skolenævnet, om anmodningen kan imødekommes. Skolenævnets afgørelse kan indbringes for skoledirektionen.

Stk. 4. Borgerrepræsentationen afgør, om en anmodning fra et medlem om at udtræde af ungdomsskolenævnet, fritidsnævnet eller voksenundervisningsnævnet i løbet af valgperioden skal imødekommes. Det samme gælder de i § 72 a, stk. 1, nr. 1 nævnte medlemmer af et skoleråd.

Stk. 5. Er der ved et medlems udtræden af skoledirektionen eller vedkommende nævn ingen stedfortræder, foretages suppleringsvalg for resten af valgperioden.

Stk. 6. Når et medlem af skoledirektionen eller et skolenævn er forhindret i at deltage i det konstituerende møde, kan de medlemmer, der valgt på den pågældende kandidatliste, kræve stedfortræderen indkaldt til at deltage i mødet.

Stk. 7. Når et medlem har forfald i mindst 2 måneder, indkalder formanden for skoledirektionen eller for vedkommende nævn stedfortræderen til midlertidigt at tage sæde i direktionen eller nævnet.

Stk. 8. Borgerrepræsentationen afgør i tvivlstilfælde, om betingelserne for stedfortræderens indtræden er til stede.

§ 76 a. Skolenævnene, ungdomsskolenævnet, fritidsnævnet og voksenundervisningsnævnet vælger selv deres formand og fastsætter selv deres forretningsorden, jfr. dog § 75, stk. 4, nr. 1.

Stk. 2. Nævnene afholder mode, så ofte formanden eller 2 medlemmer, for fritidsnævnets vedkommende dog 3 medlemmer, finder det fornødent.

Stk. 3. Formanden bestemmer tid og sted for møderne og indkalder medlemmerne samt de ledere, lærerrepræsentanter og eventuelle elevrepræsentanter, der deltager uden stemmeret. Han giver forinden møderne de pågældende underretning om, hvilke sager der vil komme til behandling på mødet.

Stk. 4. Formanden leder forhandlingerne og afstemningerne og drager omsorg for, at beslutningerne indføres i en beslutningsprotokol. Ved hvert mødes slutning underskrives protokollen af mødets deltagere. Enhver af disse er berettiget til kort at få sin afvigende mening indført i beslutningsprotokollen og medtaget ved beslutningens meddelelse til andre myndigheder.

Stk. 5. Formanden drager omsorg for udførelsen af de truffe beslutninger.

Stk. 6. Nævnene er beslutningsdygtige, når mindst halvdelen af medlemmerne er til stede.

Stk. 7. Beslutningerne træffes ved stemmeflertal, hvor intet andet særligt er bestemt.

§ 76 b. Borgerrepræsentationen fastsætter særlige regler med hensyn til skolerådet og skolenævnets funktioner ved gymnasieskoler, hvortil der er knyttet en folkeskoleafdeling."

66. § 78 ophæves, og i stedet indsættes som ny paragraf:

§ 78. Undervisningsministeren kan fastsætte regler om lærerforsamlingens organisation og virksomhed ved kommunale og amtskommunale gymnasieskoler

§ 2.

Loven træder i kraft den 1. april 1978

§ 3.

Loven gælder ikke for Færøerne og Grønland.

Bemærkninger til lovforslaget.

I Almindelige bemærkninger.

1. Lovforslagets baggrund og tilblivelse.

På Kommunernes Landsforenings delegeretmøde i Ålborg i juni 1972 blev spørgsmålet om en revision af lov nr. 44 af 9. februar 1970 om styrelsen af kommunernes skolevæsen og af virksomhed efter lov om fritidsundervisning m. v. (skolestyrelsesloven) taget op til drøftelse på grundlag af en af foreningens sekretariat udarbejdet redegørelse „Den danske uddannelsesstruktur. Et debatoplæg". På mødet blev det oplyst, at landsforeningen ville tage initiativet til en forhandling med de øvrige berørte organisationer med henblik på at tilvejebringe størst mulig enighed om et forslag til lovrevisionen. Det viste sig imidlertid ikke muligt at få udarbejdet et fælles oplæg, og ministerieret modtog derfor i de første måneder af 1973 særskilte henvendelser om ændring af loven fra de berørte organisationer.

Den 26. juni 1973 fremlagde undervisningsministeren et udkast til et lovforslag om ændring af skolestyrelsesloven. De indhentede udtalelser og de efterfølgende forhandlinger med organisationerne m. fl. om lovudkastet viste, at der var betydelig tilslutning til den del af forslaget, der tog sigte på dels en yderligere decentralisering især inden for folkeskolen, dels administrative forenklinger bl. a. ved behandlingen af skolebyggesager. Derimod varierede synspunkterne betydeligt med hensyn til den del af lovudkastet, der berørte antallet og sammensætningen af de i loven omhandlede kommissioner og nævn, og det blev desuden fra flere sider gjort gældende, at spørgsmålet om oprettelse af samarbejdsudvalg inden for lovens område burde tages op til nærmere overvejelse.

Den 22. august 1974 anmodede undervisningsministeren de berørte organisationer og ministerier samt Københavns kommune om at udpege repræ-

sentanter til et udvalg, der skulle have til opgave at fremsætte forslag om antallet og sammensætningen af de i skolestyrelsesloven hjemlede organer samt om valgeregler og valgmetoder for disse organer. Udvalget skulle i forbindelse hermed fremsætte forslag til sammensætning af eventuelle samarbejdsudvalg inden for de af skolestyrelsesloven omfattede undervisningsområder samt om, hvilke funktioner og hvilken kompetence der burde tillægges henholdsvis de i **skolestyrelsesloven** omhandlede organer og samarbejdsudvalgene.

Med hensyn til fordelingen af kompetencen mellem de i skolestyrelsesloven omhandlede organer indbyrdes skulle de ved revisionen af styrelsesloven den 19. juni 1974 fastsatte bestemmelser lægges til grund, medmindre forslag om en ændret sammensætning af organer forudsatte ændrede bestemmelser om kompetencen, eller andre særlige forhold måtte tale herfor. Den ved lovrevisionen fastlagte fordeling af kompetencen imellem kommunalbestyrelser og amtsråd var ikke omfattet af udvalgets arbejde.

Udvalget blev nedsat med stiftamtmand Lundsteen som formand den 7. januar 1975.

Udvalget, der i øvrigt bestod af repræsentanter for Kommunernes **Landsforening**, Amtsrådsforeningen i Danmark, Københavns kommune, Landsforeningen Skole og Samfund, Danmarks Lærerforening, Københavns Lærerforening, Gymnasieskolernes Lærerforening, Fritidsorganisationernes Styrelseslovudvalg, Lands-Organisationen af Elever, Landssammenslutningen af Kursusstuderende, Danske Gymnasieelevers Sammenslutning, undervisningsministeriet, indenrigsministeriet og finansministeriet, afgav betænkning i april 1977.

2. Hovedpunkter i lovforslaget.

Ved lovforslaget, der følger udvalgets indstilling, opretholdes de nuværende *skolenævn* i folkeskolen. Disse foreslås dog sammensat alene af forældrerepræsentanter, men således at der overlades til den enkelte kommunalbestyrelse at træffe bestemmelse om, at et af dens medlemmer skal deltage i nævnets møder uden stemmeret. Medlemstallet foreslås fastsat til 5 eller 7 imod 3 eller 5 efter den gældende lov. Endelig foreslås det, at den særlige repræsentation for forældre til børn i **specialklasse**-rækker bortfalder.

Det foreslås, at de nuværende *fritidskommissioner* bortfalder, samt at *skolekommissionen* kommer til at bestå af normalt 13 medlemmer. Heraf udpeger kommunalbestyrelsen 7 medlemmer, der skal være medlemmer af kommunens stående udvalg for skole- og undervisningsvæsenet, mens kommissionen i

øvrigt skal bestå af 4 skolenævnsmember, 1 medlem af ungdomsskolenævnet samt 1 medlem af **voksenundervisningsnævnet**.

Der foreslås som hidtil oprettet et *ungdomsskolenævn*, et *fritidsnævn* og et *voksenundervisningsnævn* i hver kommune. Af hensyn til en koordinering imellem folkeskolen og ungdomsskolens undervisningstilbud foreslås det, at et af medlemmerne af skolenævnene bliver medlem af *ungdomsskolenævnet*, der i øvrigt som hidtil skal have repræsentation fra kommunalbestyrelsen og interesserede organisationer. *Fritidsnævnet* foreslås — bl. a. i konsekvens af fritidskommissionens bortfald — sammensat af 4 kommunalbestyrelsesmedlemmer og 3 medlemmer udpeget af de organisationer m. v., der driver fritidsvirksomhed for børn og unge. Nævnets indstillinger vedrørende denne virksomhed skal ifølge forslaget afgives til kommunalbestyrelsen. Endelig foreslås *voksenundervisningsnævnet* opretholdt med uændret sammensætning. — Efter forslaget skal der oprettes tilsvarende nævn i Københavns kommune.

De nuværende *skolenævn* ved *amtskommunale gymnasieskoler*, der består af 3 amtsrådsmedlemmer og 2 forældrerepræsentanter, foreslås afløst af et skoleråd bestående af 3 amtsrådsmedlemmer, rektor, 2 lærerrepræsentanter, 2 elevrepræsentanter og 1 repræsentant for det tekniske og administrative personale, alle med stemmeret. Det foreslås samtidig, at de nuværende samarbejdsudvalg bestående af rektor samt 3 lærer- og 3 elevrepræsentanter bortfalder, og at skolerådet overtager de funktioner, der hidtil er blevet varetaget af disse udvalg. En tilsvarende styrelsesordning foreslås indrettet ved Københavns og Frederiksberg kommuners gymnasieskoler.

Lovforslaget indeholder ikke bestemmelser om samarbejdsudvalg. Som det fremgår af det under 1. anførte, havde det udvalg, hvis betænkning danner grundlag for lovforslaget, bl. a. til opgave at fremkomme med forslag til sammensætning af eventuelle samarbejdsudvalg inden for de af skolestyrelsesloven omfattede undervisningsområder samt om, hvilken kompetence der burde tillægges henholdsvis de i skolestyrelsesloven omhandlede organer og samarbejdsudvalgene. Udvalget har i sin betænkning udtalt, at de formål, der ønskes opfyldt med oprettelsen af samarbejdsudvalg, må tilgodeses ved, at der ved siden af de i skolestyrelsesloven nævnte organer oprettes samarbejdsudvalg i overensstemmelse med de samarbejdsaftaler, der er indgået imellem personaleorganisationerne og Kommunernes **Landsforening/Amtsrådsforeningen** i Danmark, henholdsvis Københavns kommune.

3. Lovforslaget har ikke økonomiske konsekvenser.

II. Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser.

Til nr. 1-3.

Ændringsforslagene er en følge af den under nr. 6 foreslåede affattelse af § 9.

Til nr. 4.

Ændringsforslaget indebærer, at kommunalbestyrelsen ikke længere vil være forpligtet til at ansætte en ansøger til en stilling som skoledirektør/ledende skoleinspektør eller viceskoledirektør, der indstilles som nr. 1 med alle stemmer af skolekommissionen. Forslaget, der er fremsat af det under 1.1. nævnte udvalg, har sammenhæng med den særlige tilknytning til kommunalbestyrelsen, der er forbundet med disse stillinger, jfr. bl. a. lovens § 58.

Til nr. 5.

Ændringsforslaget er en følge af forslaget om, at fritidskommissionen bortfalder, og at skolekommissionen overtager de opgaver inden for ungdomsskolen og fritidsundervisningen for voksne, herunder tilsynet med denne virksomhed, der hidtil har påhvilet fritidskommissionen. Fritidskommissionens hidtidige tilsyn med fritidsvirksomhed for børn og unge vil i konsekvens af forslaget overgå til kommunalbestyrelsen, jfr. lovens § 1, stk. 1.

Til nr. 6.

Ad stk. 1. Efter den gældende lovs § 9 skal der i hver kommune oprettes en skolekommission og en fritidskommission. Skolekommissionen varetager opgaver vedrørende administrationen af kommunens skolevæsen, mens fritidskommissionen har en række opgaver af koordinerende karakter med hensyn til ungdomsskolevirksomhed, fritidsvirksomhed /or børn og unge og fritidsundervisning for voksne.

Det under 1.1. nævnte udvalg har gennemgået de arbejdsopgaver, der i den gældende skolestyrelseslov er henlagt til skolekommissionen og fritidskommissionen.

Gennemgangen har vist, at der i udvalget principielt er enighed om det hensigtsmæssige i, at de anliggender, der er henlagt til skolekommissionen, fortsat behandles i en kommission sammensat af bl. a. repræsentanter for kommunalbestyrelsen og skolernes forældrekræds og med deltagelse af skolevæsenets leder samt repræsentanter for folkeskolens lærere.

Udvalget har derimod fundet, at afgrænsningen imellem de opgaver, der i den gældende skolestyrelseslov er henlagt til fritidskommissionen på den ene side og ungdomsskolenævnet, **fritidsnævnet** og vok-

senundervisningsnævnet på den anden, har skabt betydelige vanskeligheder i praksis. Årsagen hertil skal formentlig især søges i den omstændighed, at mens skolekommissionen varetager en række opgaver af betydning for kommunens samlede skolevæsen, der klart kan adskilles fra skolenævnens opgaver på de enkelte skoler, er de anliggender, der behandles i fritidskommissionen, i alt væsentligt sammenfaldende med arbejdsopgaverne i de tre omhandlede nævn.

Hertil kommer, at folkeskoleloven af 26. juni 1975 forudsætter en udbygning af samarbejdet imellem folkeskolen og ungdomsskolen, f. eks. ved tilrettelæggelsen af undervisningen i en række **valgfag** og tilbudsfag, ligesom undervisningspligten efter det 7. klassetrin kan opfyldes ved heltidsundervisning i den kommunale ungdomsskole.

Udvalgets flertal har endvidere fundet det hensigtsmæssigt, at behandlingen af de anliggender inden for fritidsundervisningen for voksne, der efter den gældende lov er henlagt til **fritidskommissionen**, i fremtiden finder sted i forbindelse med behandlingen af sager vedrørende folkeskolen og ungdomsskolen.

I konsekvens heraf har udvalgets flertal foreslået, at fritidskommissionen bortfalder, og at skolekommissionen suppleres med 2 medlemmer, der vælges af og blandt henholdsvis **ungdomsskolenævnets** og **voksenundervisningsnævnets** medlemmer.

Et mindretal (repræsentanten for ungdomsskolen og fritidsundervisningen for voksne) har dog ikke kunnet tiltræde dette forslag. Dette mindretal er enig med flertallet om, at fritidskommissionen bør bortfalde, men frygter, at **ungdomsskolenævnets** placering under en kommission, der primært får til opgave at beskæftige sig med folkeskolens anliggender, kan komme til at betyde en u hensigtsmæssig styring af ungdomsskolen præget af folkeskolens interesser.

Hvad angår voksenundervisningen, er der — bortset fra anvendelse af samme bygninger (lokaler fordeles administrativt) — ingen samarbejdsrelationer mellem folkeskolen og de private initiativtagere til fritidsundervisning for voksne. Erfaringerne fra den gældende styrelseslov har vist, at kommissionsbehandling af voksenundervisningens anliggender har været overflødig. Der er således efter mindretallets opfattelse ingen begrundelse for en fastholdelse af kommissionsbehandling, og det forekommer derfor u hensigtsmæssigt, at et medlem fra **voksenundervisningsnævnet** skal deltage i drøftelser om folkeskolens anliggender.

På denne baggrund anbefaler mindretallet, at

ungdomsskolenævnet og voksenundervisningsnævnet får direkte reference til kommunalbestyrelsen og indstiller sager, om hvilke der ikke skal træffes endelig beslutning i ungdomsskolenævnet henholdsvis voksenundervisningsnævnet, direkte til kommunalbestyrelsens afgørelse.

Ved ændringsforslaget har man fulgt indstillingen fra udvalgets flertal, idet forslaget vil betyde en administrativ forenkling, ligesom det vil give en bedre mulighed for en koordinering af kommunens skolevæsen, ungdomsskolevirksomheden og fritidsundervisningen for voksne.

I overensstemmelse med indstillingen fra flertallet i udvalget foreslås det, at den nye kommission benævnes *skolekommissionen*, selvom dens arbejdsområde delvis ændres som følge af, at medlemskredsen ændres til også at omfatte repræsentation for ungdomsskolen og voksenundervisningen. Til fordel for at anvende denne benævnelse taler, at der i lovgivningen er en lang tradition for, at folkeskolens anliggender varetages af skolekommissionen. Kommissionen vil fortsat i væsentlig grad få til opgave at behandle folkeskolens forhold. Den ændrede sammensætning af kommissionen nødvendiggør heller ikke, at den ændrer navn.

Et mindretal (repræsentanten for Kommunernes Landsforening) mener, at den nye kommission i henseende til sammensætning og kompetence adskiller sig så væsentligt fra den nuværende skolekommission, at kommissionens benævnelse bør ændres. Dette medlem har derfor foreslået, at den nye kommission benævnes „undervisningskommissionen“, og medlemmet henviser i denne forbindelse til, at denne benævnelse var anvendt på den kommission, der var foreslået oprettet i det tidligere nævnte lovudkast af juni 1973.

Ad stk. 2. og 3. Ændringsforslagene er i overensstemmelse med indstillingen fra det under 1.1. nævnte udvalg.

I overensstemmelse med de principper, der ligger til grund for den gældende lovgivning, foreslås det, at kommunalbestyrelsen som hidtil udpeger flertallet af skolekommissionen. Mens kommunalbestyrelsen efter den gældende lov skal udpege normalt 6 medlemmer, hvoraf mindst de 3 skal være medlemmer af kommunalbestyrelsen, til skolekommissionen og fritidskommissionen, skal kommunalbestyrelsen efter forslaget repræsenteres af normalt 7 af sine medlemmer i skolekommissionen. Det foreslås således, at samtlige medlemmer, dog ikke over 7, af det stående udvalg, der ifølge kommunens styrelsesvedtægt forestår skole- og undervisningsvæsenets anliggender (d.v.s. det kulturelle udvalg eller skoleudvalget), tillige skal være

medlemmer af skolekommissionen. Hvis det nævnte stående udvalg kun har 3 eller 5 medlemmer, skal kommunalbestyrelsen ved forholdstal af sin midte vælge 7 medlemmer til kommissionen, dog således at medlemmerne af det stående udvalg er fødte medlemmer. Ved valget regnes de fødte medlemmers pladser som pladser, der besættes af den eller de grupper inden for kommunalbestyrelsen, hvortil de fødte medlemmer hører. Hvis det stående udvalg har mere end 7 medlemmer, vælges som kommunalbestyrelsens repræsentanter de 7 medlemmer, hvis udvalgspladser hviler på de 7 største kvotienter ved forholdstalsvalget til dette udvalg. Forslaget, der bygger på et oplæg fra Kommunernes Landsforening, tilsigter at skabe mulighed for overensstemmelse mellem beslutninger, der træffes af henholdsvis skolekommissionen og det stående udvalg i sager, som efter de gældende bestemmelser skal behandles i kommissionen og derefter i udvalget.

Skolekommissionen skal i øvrigt bestå af 4 skole-nævnsmedlemmer samt 2 medlemmer valgt af og blandt henholdsvis ungdomsskolenævnets og voksenundervisningsnævnets medlemmer.

Ad stk. 4. I kommuner, hvor kommunalbestyrelsen har 13 eller 11 medlemmer, foreslås det, at antallet af kommunalbestyrelsesmedlemmer i skolekommissionen fastsættes til 6, henholdsvis 5, og at antallet af forældrerepræsentanter fastsættes til 3, henholdsvis 2.

I kommuner, hvor kommunalbestyrelsen har **mindre end 11** medlemmer, vil det ikke være rimeligt, at kommunalbestyrelsens repræsentation i skolekommissionen udgør mere end halvdelen af kommunalbestyrelsens medlemmer. Det foreslås **derfor**, at undervisningsministeriet i disse tilfælde, som for tiden kun omfatter en enkelt kommune, **efter indstilling fra** kommunalbestyrelsen skal fastsætte skolekommissionens sammensætning, således at medlemmerne af det nævnte stående udvalg sammen med eventuelle andre medlemmer, som kommunalbestyrelsen udpeger blandt sine medlemmer, indgår i kommissionen. De øvrige medlemmer skal være skolenævnsmedlemmer og medlemmer udpeget af ungdomsskolenævnet og voksenundervisningsnævnet, jfr. stk. 2, eventuelt således at nævnene i fællesskab udpeger et medlem til kommissionen.

Ad stk. 5. Forslaget indebærer, at formanden for det stående udvalg, der administrerer kommunens skole- og undervisningsvæsen (kulturelt udvalg/skoleudvalget), **tillige bliver født formand for skolekommissionen i de tilfælde**, hvor den pågældende **vælges til kommissionen efter reglerne i stk. 3 eller 4.** Forslaget, der er i overensstemmelse med indstil-

lingen fra et flertal i det under 1.1. nævnte udvalg, har forbindelse med forslaget til sammensætning af skolekommissionen, idet man finder det ønskeligt, at der herigennem skabes mulighed for den højeste grad af koordination mellem det stående udvalgs og kommissionens virksomhed.

Skole og Samfunds og undervisningsministeriets repræsentanter i udvalget har ikke kunnet tiltræde forslaget, da det betyder en fravigelse af den almindeligt gældende regel om, at kommunalbestyrelsen og de af denne nedsatte stående udvalg (med undtagelse af økonomiudvalget) inden for den kommunale styrelseslovs område og kommissionerne og nævnene inden for skolestyrelseslovens område selv vælger deres formand. Hensynet til kommissionens autonomi bør efter disse medlemmers opfattelse have forrang fremfor det nævnte koordinationshensyn.

Forslaget i stk. 5, sidste pkt., tager sigte på det tilfælde, at det stående udvalg har mere end 7 medlemmer, og at udvalgets formand ikke bliver valgt til kommissionen efter reglen i stk. 3, 4. pkt.

Ad stk. 6. I Odense, Ålborg og Århus kommuner er der med hjemmel i den kommunale styrelseslovs § 64 godkendt en magistratsordning. Da der i magistratskommuner ikke som i de øvrige kommuner findes noget stående udvalg, der administrerer skole- og undervisningsvæsenets anliggender, idet administrationen heraf efter bestemmelse i styrelsesvedtægten er henlagt under en rådmand på den nes eget ansvar, vil den ovenfor foreslåede sammensætning af skolekommissionen ikke kunne anvendes i disse tilfælde. Efter den kommunale styrelseslovs § 64 er der mulighed for forskelligheder mellem de enkelte magistratsordninger, og da sådanne forskelligheder dels allerede foreligger i praksis, dels vil kunne blive følgen af fremtidige ændringer i magistratskommunernes styrelsesvedtægter, har ministeriet anset det for rigtigst, i overensstemmelse med et forslag fra det under 1.1. nævnte udvalg, at der ikke optages detaljerede regler i skolestyrelsesloven om skolekommissionens sammensætning i disse kommuner.

Som tænkelige muligheder for kommissionens sammensætning i magistratskommuner kan nævnes, at rådmanden og det rådgivende udvalg vedrørende skole- og undervisningsvæsenet, der efter de nugældende ordninger findes i **magistratskommunerne**, indtræder i kommissionen ved siden af de nævnsvalgte medlemmer, eller at kommunalbestyrelsen udpeger et antal medlemmer, der sammen med rådmanden og de nævnsvalgte medlemmer skal udgøre kommissionen. Også i disse tilfælde skal de af kommunalbestyrelsen på den ene eller anden

måde udpegede medlemmer, inclusive rådmanden, udgøre kommissionens flertal. Udvalget har regnet med, at rådmanden normalt bliver formand for skolekommissionen.

Til nr. 7.

Ad stk. 1. Ved **skolenævnsvalget** i 1970 udgjorde antallet af skolenævn bestående af 3 medlemmer ca. 15 pct. Dette tal faldt i 1974 til ca. 2 pct., og det foreslås derfor i overensstemmelse med indstillingen fra det under 1.1. nævnte udvalg, at der ikke længere oprettes nævn med dette medlemstal. Det foreslås endvidere, at der åbnes mulighed for oprettelse af nævn på 7 medlemmer, idet der har vist sig at være behov herfor ved større skoler. Afgørelsen om, hvorvidt medlemstallet skal være 5 eller 7, skal træffes af kommunalbestyrelsen under hensyn til de enkelte skolars størrelse. Elevrepræsentanterne i udvalget har foreslået, at skolenævnet sammensættes af et ligeligt antal repræsentanter for lærere, elever og forældre.

Ad stk. 2. og 3. Ifølge den gældende lovs § 10, stk. 2, vælges skolenævnets forældrevalgte medlemmer af og blandt de personer, der på valgets tidspunkt har forældremyndigheden over børn, der er indskrevet i skolen. Denne ordning er opretholdt i forslaget, jfr. stk. 2.

Valgret og valgbarhed er således knyttet til *dun* juridiske forældremyndighed og ikke til den faktiske forsørgelse af barnet. Plejeforældre eller **sted** forældre, der ikke har adopteret barnet, er derfor ikke valgberettigede eller valgbare. Stemmeret og valgbarhed tilkommer heller ikke den fraskilte ægtefælle, der ikke har fået tillagt forældremyndigheden over barnet, eller faderen eller stedfaderen eller -moderen i papirløse samlivsforhold.

Der har i tidens løb været en del henvendelser til undervisningsministeriet, hvor der er givet udtryk for det urimelige i, at de nævnte kategorier er udelukket fra at deltage i skolenævnsvalget ved deres børns skole. Det under 1.1. nævnte udvalg er derfor blevet anmodet om at overveje betingelserne for valgret og valgbarhed med henblik på at udvide kredsen af valgberettigede og valgbare til andre end forældremyndighedens indehavere.

I overensstemmelse med udvalgets indstilling foreslås det, at der tillægges plejeforældre i registrerede **plejehjemsforhold** valgret og valgbarhed til skolenævnet, såfremt plejeforholdet for det pågældende barn på tidspunktet for valgets afholdelse har været i 1 år, jfr. forslaget til **stk 3, nr. 1**. Det forudsættes, at plejeforældrene dokumenterer plejeforholdet ved forevisning af plejetilladelse og

anmoder om at blive optaget på valglisten inden en nærmere angivet frist — f. eks. 7 dage — før valget. Hvis der tillægges plejeforældrene valgret og valgbarhed, vil forældremyndighedens indehaver(e) ikke kunne deltage i valget.

I overensstemmelse med indstillingen fra udvalgets flertal foreslås det endvidere, at der tillægges **stedforældre**, der ikke har adopteret de af ægtefællen i ægteskabet indbragte børn, valgret og valgbarhed til skolenævnet, jfr. forslaget til stk. 3, nr. 2. Det forudsættes, at det inden en nærmere angiven frist før valget, f. eks. 7 dage, dokumenteres — eventuelt ved afgivelse af en erklæring på tro og love — at den pågældende har indgået ægteskab med forældremyndighedens indehaver, samt at ægtefællerne og barnet tilhører samme husstand.

Udvalgets formand har ikke kunnet tiltræde, at der tillægges stedforældre valgret og valgbarhed, når disse rettigheder ikke tilkommer de biologiske forældre, medmindre disse udtrykkeligt tiltræder ordningen for deres børns vedkommende.

Såfremt forslaget ønskes fremmet, mener formanden i øvrigt, at der bør fremlægges en skriftlig akcept fra forældremyndighedens indehaver af, at stedforældre får tillagt disse rettigheder. Skole og Samfund er enig i dette synspunkt.

Forældremyndigheden over børn uden for ægteskab tilkommer moderen, jfr. **myndighedslovens** § 28, og faderen har således efter de gældende bestemmelser i skolestyrelsesloven ikke mulighed for at deltage i **skolenævnvalget** ved barnets skole, heller ikke i de tilfælde, hvor han lever i et **ægteskabslignende** forhold med moderen.

Der findes ikke i gældende dansk ret nogen almindelig afgrænsning af, hvilke krav sådanne **par eller samlivsforhold** skal opfylde, for at man kan tillægge dem juridisk betydning. Disse problemer overvejes for tiden i et af justitsministeriet nedsat udvalg (**ægteskabsudvalget**).

I overensstemmelse med indstillingen fra flertallet i det forannævnte udvalg foreslås det, at der tillægges fædre i papirløse samlivsforhold valgret og **valgbar** hed til skolenævnet, såfremt de over for skolen fremsætter ønske herom, jfr. forslaget til stk. 3, nr. 3. Det forudsættes, at det — f. eks. ved afgivelse af erklæring på tro og love — dokumenteres, at faderskabet til barnet er retligt fastslået, og at faderen tilhører samme husstand som moderen og barnet. Oplysning om faderskabet vil dog fremgå af dåbsattesten, som skolen normalt vil være bekendt med. Desuden bør registrering på valglisten finde sted inden for en nærmere angivet frist forud for valget, f. eks. 7 dage.

Undervisningsministeriets repræsentanter i ud-

valget har ikke kunnet tiltræde forslaget, idet man er af den opfattelse, at en gennemførelse af forslaget vil medføre væsentlige administrative problemer, ligesom risikoen for fortolkningstvivil blive væsentligt forøget. Disse medlemmer finder det endvidere uholdbart, at valgbestyrelsen vil få pålagt at tage stilling til spørgsmål af familieretlig karakter, som den ikke har de fornødne forudsætninger for at bedømme.

Ministeriets repræsentanter har endelig gjort gældende, at der ikke bør lovgives om papirløse samlivsforhold, før der på grundlag af betænkningen fra justitsministeriets **ægteskabsudvalg** principielt er taget stilling til, hvilke retsvirkninger sådanne samlivsforhold bør tillægges.

Flertallet i udvalget deler ikke undervisningsministeriets forannævnte betænkeligheder og finder ikke, at spørgsmålet bør henskydes til en eventuel generel stillingtagen til retsvirkningerne i forbindelse med papirløse **samlivsforhold**.

I overensstemmelse med indstillingen fra det nævnte udvalg er bestemmelsen i den gældende lovs § 10, stk. 3, hvorefter skolenævnet ved en skole med specialklasserækker tiltrædes af 2 medlemmer valgt af og blandt forældrene til eleverne i disse klasser, ikke opretholdt i lovforslaget. Baggrunden herfor er navnlig, at denne særlige repræsentation ikke harmonerer med det almindelige ønske om, at handicappede elever i videst muligt omfang integreres i skolens almindelige virksomhed. Bestræbelserne i denne retning bør ikke vanskeliggøres af muligheden for den særskilte repræsentation i skolenævnet. Hertil kommer, at der ikke bør herske tvivil om, at medlemmerne af skolenævnet repræsenterer hele skolens forældrekreds, herunder også forældre til de handicappede elever.

Ad stk. 4. Der er efter den gældende lov ingen særlige begrænsninger med hensyn til forældres valgret og valgbarhed til skolenævnet. Lærere, der har forældremyndigheden over børn i den skole, hvor de gør tjeneste, er således efter administrativ praksis valgberettigede og valgbare på lige fod med alle andre forældre ved skolen. Det må dog anses for udelukket, at skolens leder og **lærerrådets** formand, der deltager i skolenævnets møder som faste tilforordnede uden stemmeret, tillige er stemmeberettigede medlemmer af nævnet.

Undervisningsministeriet har i tidens løb modtaget en del henvendelser, hvori der gives udtryk for det uheldige i, at lærerne kan vælges til skolenævnet ved den skole, hvor de gør tjeneste. Der er navnlig peget på, at en lærer, der er medlem af skolenævnet ved den skole, hvor den pågældende

gør tjeneste, i konsekvens af reglen i skolestyrelseslovens § 27, stk. 1, deltager i tilsynet med den virksomhed, der udføres af skolens leder og lærerens kolleger. Dette må anses for uheldigt, uanset at læreren på grund af reglerne om speciel inhabilitet vil være udelukket fra at deltage i behandlingen af sager, i hvis afgørelse den pågældende har en interesse af personlig eller økonomisk karakter. I overensstemmelse med indstillingen fra det under 1.1. nævnte udvalg foreslås det derfor, at man i fremtiden udelukker enhver, der gør tjeneste ved en skole, fra at opnå valg til skolenævnet ved denne skole. Bestemmelsen omfatter dels lærere, dels andre personer, der gør tjeneste ved skolen, f. eks. skolebetjente, skolesekretæren, rengøringsassistenter m. fl. De pågældende vil som hidtil kunne deltage i valget som valgberechtigede.

Ad stk. 5. En væsentlig nydannelse i skolestyrelsesloven af 1970 var etableringen af direkte kontakt imellem skolenævnet og kommunalbestyrelsen ved, at denne blev repræsenteret i nævnet med et af sine medlemmer, jfr. lovens § 10, stk. 2, 1. pkt.

Denne ordning har fungeret tilfredsstillende i de kommuner, hvor antallet af skoler, set i forhold til kommunalbestyrelsens størrelse, har gjort det muligt for medlemmerne at varetage denne opgave indenfor rimelige tidsmæssige rammer. Ordningen har derimod skabt problemer de steder, hvor et kommunalbestyrelsesmedlem har måttet vælges til flere skolenævn.

I overensstemmelse med indstillingen fra det under 1.1. nævnte udvalg foreslås det derfor, at det fremtidigt overlades til kommunalbestyrelsen at træffe beslutning om, hvorvidt den ønsker at være repræsenteret ved et medlem i skolenævnene. Såfremt kommunalbestyrelsen går ind herfor, må der af hensyn til en ligestilling imellem alle kommunens skoler udpeges et kommunalbestyrelsesmedlem til hvert af skolenævnene. Da antallet af forældrerepræsentanter, ikke bør afhænge af, om kommunalbestyrelsen ønsker repræsentation i nævnet, og da formålet med ordningen primært er at etablere kontakt imellem kommunalbestyrelse og nævn, foreslås det endvidere, at der ikke tillægges kommunalbestyrelsesmedlemmet stemmeret i nævnet.

Repræsentanten for Københavns kommune i udvalget har ikke kunnet tilslutte sig forslaget i stk. 5, idet dette medlem mener, at kommunalbestyrelsens repræsentant bør tillægges stemmeret.

Ad stk. 6. Bestemmelsen svarer til den gældende lovs § 10, stk. 4, idet der dog er taget hensyn til forslaget i stk. 5 om bortfald af kommunalbestyrelsens **repræsentation** i nævnet.

Til nr. 8.

Ad stk. 1. Bestemmelsen svarer til stk. 1 i den gældende lov.

Ad stk. 2. I overensstemmelse med indstillingen fra det under 1.1. nævnte udvalg foreslås det, at kommunalbestyrelsen som hidtil bliver repræsenteret med 2 medlemmer i ungdomsskolenævnet, jfr. nr. 1.

Antallet af medlemmer udpeget efter indstilling fra de stedlige organisationer, jfr. nr. 2, foreslås derimod nedsat fra 3 til 2. Ud fra ønsket om at etablere et nærmere samarbejde imellem ungdomsskolen og arbejdslivet foreslås det endvidere, at det i loven angives, at der skal indhentes indstilling fra de stedlige arbejdsmarkedsorganisationer om udpegning af medlemmer til nævnet. Det foreslås samtidig, at der skal indhentes indstilling fra bl. a. de stedlige uddannelsesinstitutioner, der har særlig interesse i ungdomsskolevirksomhed, idet der har vist sig at være behov for et nærmere samarbejde imellem **ungdomsskolen** og f. eks. handelsskoler, tekniske skoler og forberedelseskursus.

Det nævnte udvalg har foreslået, at et af skolenævnenes medlemmer bliver medlem af **ungdomsskolenævnet**, jfr. nr. 3. Baggrunden herfor er det udvidede samarbejde imellem folkeskolen og ungdomsskolen, som folkeskoleloven forudsætter, og som nødvendiggør en koordinering på det **styrelsesmæssige** område. Valget af dette medlem tænkes af praktiske grunde afholdt samtidig med, at skolenævnenes medlemmer vælger repræsentanter til skolekommissionen, jfr. § 9, stk. 2, nr. 2. Der vil i øvrigt ikke være nogen forbindelse imellem de to valgbehandlinger, og valget af et medlem til **ungdomsskolenævnet** vil således finde sted ved almindelig stemmeflertal, medmindre der på mødet opnås enighed imellem alle deltagerne om valget af den pågældende.

Ad stk. 3. **Fritidsnævnet** består ifølge den gældende lovs § 11, stk. 3, af:

1 medlem valgt af kommunalbestyrelsen blandt dens medlemmer.

3 medlemmer valgt af kommunalbestyrelsen efter indhentet indstilling fra de stedlige børne- og ungdomsforeninger, bestyrelserne for de ungdomsklubber, der er godkendt i henhold til lov om fritidsundervisning m. v., samt repræsentanter for de stedlige idrætsorganisationer.

1 medlem valgt af kommunalbestyrelsen efter indhentet indstilling fra initiativtagerne til interessegrupper for børn og unge.

Ifølge lov om fritidsundervisning m. v. yder det offentlige (stat og kommune) tilskud til interessegrupper for skolesøgende børn og unge, ungdoms-

klubber for unge mellem 14 og 18 år, samt lokale-tilskud til foreningsarbejde for børn og unge under 25 år. Når der ses bort fra lokale-tilskud, er det således en tilskudsbetingelse, at virksomheden tilrettelægges i en af to former (interessegruppe- eller klubvirksomhed), for hvilke der er opstillet en række detaljerede regler.

Disse tilskudsregler har bevirket, at en række kommuner har indført særlige tilskudsordninger uden statsrefusion til dele af det frivillige foreningsarbejde. Da fritidsundervisningslovens regler især har været vanskelige at indpasse i en hensigtsmæssig tilskudsordning inden for idrætsområdet, har næsten alle kommuner endvidere indført særlige tilskudsordninger (de såkaldte byordninger), f. eks. i form af ydelse af et tilskud pr. medlem, idet det normalt er forudsat, at foreningerne ikke samtidig opretter interessegrupper for børn og unge. Den nærmere tilrettelæggelse af byordningerne er i adskillige kommuner blevet henlagt til særlige idrætsudvalg bestående af et antal kommunalbestyrelsesmedlemmer samt repræsentanter fra de pågældende idrætsorganisationer.

Denne udvikling er imidlertid ikke i overensstemmelse med de ønsker, der dannede baggrund for oprettelsen af fritidsnævne (og fritidskommissionen), idet det var forudsat, at koordineringen af det offentlige tilskud til foreningsarbejdet for børn og unge skulle finde sted først og fremmest i fritidsnævnet. Det må på den anden side erkendes, at kommunalbestyrelsens betænkelighed ved at henlægge den nærmere tilrettelæggelse af byordningerne til fritidsnævne har haft en reel baggrund i disses sammensætning.

I overensstemmelse med indstillingen fra det nævnte udvalg foreslås det derfor, at der i fremtiden oprettes et fritidsnævn bestående af 4 kommunalbestyrelsesmedlemmer samt 3 medlemmer valgt af kommunalbestyrelsen efter indstilling fra de stedlige børne- og ungdomsforeninger, bestyrelserne for de godkendte ungdomsklubber, repræsentanter for de stedlige idrætsforeninger samt initiativtagere til interessegrupper for børn og unge.

Med hensyn til valget af de sidstnævnte 3 medlemmer, foreslås det, at kommunalbestyrelsen i tiden omkring afholdelsen af kommunevalg med mindst 14 dages varsel skal indkalde 2 repræsentanter for hver enkelt børne- og ungdomsforening, ungdomsklub, idrætsorganisation samt interessegruppe for børn og unge. Interessegrupper for børn og unge skal inden for de sidste 6 måneder forud for kommunalvalget have opfyldt betingelserne for at få tilskud til virksomhed i henhold til lov om fritidsundervisning m. v. Mødet afholdes under

ledelse af en repræsentant for kommunalbestyrelsen. Såfremt der på mødet opnås enighed om valg af de 3 (eventuelt 4 eller 5, jfr. stk. 4) repræsentanter og stedfortrædere for disse, skal de pågældende af kommunalbestyrelsen anses for valgt. Opnås der derimod ikke enighed på mødet, skal der blandt kredsen af mødedeltagere udarbejdes indstillingslister, således at kommunalbestyrelsen udpeger nævnets medlemmer og deres stedfortrædere blandt de på mødet eller senest 7 dage efter dette fremkomme indstillinger fra de indstillingsberettigede organisationer m. v. Kommunalbestyrelsen udpeger medlemmerne uafhængigt af rækkefølgen af kandidaterne på listerne.

Et mindretal i udvalget (repræsentanten for Kommunernes Landsforening) har foreslået, at der også i de tilfælde, hvor der opnås enighed på mødet, efterfølgende gives adgang til at fremsende indstillingslister til kommunalbestyrelsen, således at kommunalbestyrelsen træffer den endelige afgørelse om, hvem der skal anses for valgt. Baggrunden for dette forslag er, at det ifølge dette medlem må forventes, at der i praksis vil opstå betydelige vanskeligheder med hensyn til at få klarlagt, om en enighed på mødet har været til stede. Det må desuden betvivles, at udvalgsflertallets forslag om en bindende indstilling vil virke fremmende for ønsket om at opnå enighed blandt de indstillingsberettigede på det omhandlede møde.

Ad stk. 4. Forslaget tager navnlig sigte på større kommuner, hvor der kan være behov for oprettelse af et nævn med et større medlemstal end angivet i stk. 3.

Ad stk. 5. Ligesom der i magistratskommuner vil være behov for særlige regler med hensyn til skolekommissionens sammensætning, jfr. det under nr. (i fremsatte forslag til § 9, stk. 6, vil det være hensigtsmæssigt, at der i disse kommuner fastsættes en særlig ordning med hensyn til fritidsnævnets sammensætning.

Ad stk. 6-7. Bestemmelserne svarer til den gældende lovs § 11, stk. 4-5.

Ad stk. 8. Bestemmelsen svarer til den gældende lovs § 11, stk. 6, med den ændring, at kommunalbestyrelsen skal vælge de pågældende medlemmer og stedfortrædere ikke alene i de tilfælde, hvor de indstillingsberettigede organisationer eller personer ikke findes i en kommune, men også i tilfælde af, at disse ikke fremkommer med indstilling om valget.

Til nr. 9.

Ad stk. 1. Ifølge den gældende lov deltager skoleinspektøren eller den ledende skoleinspektør uden stemmeret i skolekommissionens og fritidskommis-

sionens møder. Ved ændringsforslaget stilles der i konsekvens af, at fritidskommissionen bortfalder, forslag om, at skoledirektøren eller den ledende skoleinspektør fremtidig deltager uden stemmeret i fritidsnævnets møder. I overensstemmelse med indstillingen fra det under 1.1. nævnte udvalg foreslås det endvidere, at kommunalbestyrelsen kan træffe bestemmelse om, at en anden repræsentant for den kommunale forvaltning end skoledirektøren/den ledende skoleinspektør i stedet deltager i nævnets møder.

Det foreslås endvidere i overensstemmelse med udvalgets indstilling, at fælleslærerrådet, hvis formand efter den gældende lov deltager uden stemmeret i skolekommissionens møder, tillige får mulighed for at lade yderligere et af sine medlemmer deltage i møderne.

Ifølge den gældende lov har repræsentanter for elevråd (eller andre elevsammenslutninger) ikke adgang til at deltage i skolekommissionens (eller fritidskommissionens) møder. En kommission vil således ikke kunne træffe generel bestemmelse om, at elevrepræsentanter har adgang til møderne, men kommissionen vil kunne indbyde eller indkalde elevrepræsentanter til som observatører at deltage i behandlingen af bestemte sager, hvor man gerne vil høre elevernes mening, eller som i øvrigt skønnes at have særlig interesse for eleverne.

Det nævnte udvalg har drøftet, om der som en almindelig ordening bør gives repræsentanter for fælleselevråd, hvor sådanne findes i kommunerne, adgang til at deltage i skolekommissionens møder som observatører. Udvalgets flertal har imidlertid ikke kunnet anbefale, at der indføres en sådan ordening. Dette skyldes navnlig vanskelighederne ved at afgøre, om et fælleselevråd er sammensat på en repræsentativ måde.

Udvalget tillægger det på den anden side stor betydning, at eleverne i videst muligt omfang inddrages i beslutninger omkring skolens forhold, der har betydning ikke alene for den enkelte skole, men også for kommunens samlede skolevæsen.

I overensstemmelse med indstillingen fra udvalgets flertal foreslås det derfor i stk. 1, at 2 repræsentanter valgt af og blandt de elevrepræsentanter, der deltager i skolenævnets møder, får adgang til at deltage i skolekommissionens møder uden stemmeret. En sådan ordening vil sikre, at elevrepræsentanterne vælges på et grundlag, der er ligelegt og repræsentativt for alle skolerne.

Repræsentanterne for elevorganisationerne i udvalget har ikke kunnet tilslutte sig dette forslag, idet det efter deres opfattelse vil medføre, at elevrepræsentanterne skal vælges uden at have et

egentligt grundlag at arbejde på, og uden referatpligt eller pligt til at forelægge sager fra elevrådene for skolekommissionen. Desuden vil elevernes repræsentation i skolekommissionen være lidet repræsentativ. Hertil kommer, at man griber ind i samt underkender enkelte gruppers organisationsstruktur. Fælleselevrådets eksistens kan sikre, at elevrepræsentanterne vælges på et arbejdsgrundlag, samt at de står i direkte og jævnlig kontakt med kommunens skolars elevråd, hvorfor elevrepræsentanterne i udvalget har foreslået, at de 2 repræsentanter vælges af fælleselevrådet eller hertil svarende elevsammenslutninger fælles for alle kommunens skoler. Flertallets forslag bør efter disse medlemmers opfattelse kun gælde i kommuner, hvor sådanne fælleskommunale elevsammenslutninger ikke er oprettet.

Skole og Samfunds repræsentant har ikke kunnet tilslutte sig flertallets forslag. Foreningen har imidlertid intet at indvende imod, at skolekommissionen inddrager elevrådene på de enkelte skolars ved kommissionens behandling af spørgsmål af interesse for de pågældende skoler. Foreningen finder endvidere, at såfremt der skal gennemføres en ordening med elevdeltagelse i skolekommissionernes møder, bør det være den af udvalgets flertal foreslåede ordening.

Ad stk. 2. Bestemmelsen svarer til den gældende lovs § 12, stk. 2.

Ad stk. 3. I overensstemmelse med indstillingen fra det nævnte udvalg foreslås det, at det i loven angives, at 2 elevrepræsentanter får mulighed for at deltage uden stemmeret i skolenævnets møder ved skoler, hvor der er oprettet elevråd. En sådan ordening blev indført administrativt ved undervisningsministeriets bekendtgørelse nr. 212 af 27. maj 1970 med hjemmel i den gældende lovs § 12, stk. 3.

Ad stk. 4. Ifølge den gældende lovs § 12, stk. 4, må lærerrepræsentanterne og eventuelle elevrepræsentanter ikke overvære den del af forhandlingerne i kommissioner og nævn, der angår indstilling om ansættelse af ledere og lærere ved kommunens skole- og undervisnings væsen. Det nævnte udvalg har fundet, at denne begrænsning bør bortfalde for lærerrepræsentanternes vedkommende.

Ad stk. 5. I overensstemmelse med indstillingen fra det nævnte udvalg foreslås det, at et af fritidsnævnets medlemmer deltager uden stemmeret i ungdomsskolenævnets møder for at sikre en koordinering imellem ungdomsskolens fritidsvirksomhed og fritidsvirksomhed for børn og unge, der ønskes oprettet i henhold til kapitel II i lov om fritidsundervisning m. v.

Til nr. 10, 11, 12 og 13.

Ændringsforslagene er en følge af den under nr. 6 foreslåede affattelse af § 9.

Til nr. 14.

Valgreglerne i skolestyrelsesloven om kommissioner og nævn bygger på 4-årige valgperioder, jfr. lovens § 13, stk. 1, og det forudsættes i loven, at stedfortrædere for de valgte først indtræder i vedkommende kommission eller nævn i de tilfælde, hvor de valgte medlemmer udtræder af kommissionen eller nævnet for resten af valgperioden. Der findes heller ingen regel om indkaldelse af stedfortræder, hvis et medlem er forhindret i at deltage i det konstituerende møde.

Imidlertid har der efter skolestyrelseslovens ikrafttræden vist sig at være behov for en bestemmelse om midlertidig indtræden i kommissioner og nævn af sådanne stedfortrædere. I overensstemmelse med indstillingen fra det under 1.1. nævnte udvalg foreslås det derfor, at der optages en bestemmelse i skolestyrelsesloven om indkaldelse af stedfortræder, hvis et medlem er forhindret i at deltage i det konstituerende møde i en skolekommission eller et skolenævn. Det foreslås endvidere, at formanden for skolekommissionen eller vedkommende nævn skal indkalde stedfortræderen til midlertidigt at tage sæde i kommissionen eller nævnet, når et medlem har forfald i mindst 2 måneder. Det foreslås, at kommunalbestyrelsen i tvivlstilfælde skal træffe afgørelse om, hvorvidt betingelserne for stedfortræderens indtræden er tilstede. Disse regler, der svarer til den kommunale styrelseslovs § 15, stk. 1-3, tænkes i øvrigt anvendt i nøje overensstemmelse med, hvad der er gældende ved midlertidig indtræden af stedfortrædere for medlemmer af kommunalbestyrelsen.

Til nr. 15 og 16.

Ændringsforslagene er en følge af den under nr. 6 foreslåede affattelse af § 9.

Til nr. 17.

Ifølge den gældende lovs § 17 er kommissionernes og nævnens beslutninger kun gyldige, når mindst halvdelen af medlemmerne har stemt for dem.

Bestemmelsen har i visse tilfælde haft til følge, at der er opstået vanskeligheder med hensyn til at opnå gyldige beslutninger i kommissioner og nævn. Det foreslås derfor i overensstemmelse med indstillingen fra det under 1.1. nævnte udvalg, at § 17 affattes i overensstemmelse med § 11 i den kommunale styrelseslov om kommunalbestyrelsens beslutningsdygtighed.

Til nr. 18 og 19.

Ændringsforslagene er en følge af den under nr. 6 foreslåede affattelse af § 9.

Til nr. 20.

Ved den ændrede affattelse af bestemmelsen, der er foreslået af det under 1.1. nævnte udvalg, præciseres det, at skolekommissionen træffer bestemmelse både om optagelse i en børnehaveklasse af yngre børn frem for ældre i særlige tilfælde, jfr. folkeskolelovens § 37, og om optagelse af børn i 1. klasse i det kalenderår, hvor de fylder 6 år. jfr. folkeskolelovens § 38.

Til nr. 21.

Ændringsforslaget er en følge af den under nr. 6 foreslåede affattelse af § 9.

Til nr. 22.

I folkeskoleloven af 26. juni 1975 er der fastsat bestemmelser om folkeskolens afgangsprøver og udvidede afgangsprøver, men ikke om årsprøver eller prøver i øvrigt. Folkeskoleloven indeholder således på dette område ikke længere regler af indholdsmæssig karakter, der kan danne grundlag for skolestyrelseslovens kompetenceregulering med hensyn til årsprøver, og det foreslås derfor i overensstemmelse med indstillingen fra det under 1.1. nævnte udvalg, at § 22, stk. 5, ophæves. Udvalget har i denne forbindelse understreget, at baggrunden for dette forslag udelukkende er de ændrede bestemmelser om prøver i folkeskoleloven, og udvalget har således ikke taget stilling til, om og eventuelt i hvilket omfang der fortsat kan indrettes årsprøver i folkeskolen.

Ifølge folkeskolelovens § 12, stk. 1, skal eleverne og forældrene regelmæssigt underrettes om skolens syn på elevernes udbytte af skolegangen.

Medens den tidligere folkeskolelov indeholdt en udtrykkelig bestemmelse om, at det er skolekommissionen, der træffer de nærmere beslutninger om sådanne standpunktsmeddelelser, findes der ingen sådan kompetenceregulering i den nugældende folkeskolelov.

Der har imidlertid i praksis vist sig at være behov for at få fastlagt, hvilken myndighed der har kompetence til lokalt at fastsætte de nærmere bestemmelser om, hvor hyppigt og i hvilke former sådanne standpunktsmeddelelser skal gives.

Forslaget til nyt stk. 5, der er fremsat af det under 1.1. nævnte udvalg, indebærer, at denne beføjelse — sådan som det tidligere har været gældende — overlades til skolekommissionen.

Til nr. 23.

Ændringsforslaget er en følge af den under nr. 6 foreslåede affattelse af § 9. jfr. ændringsforslaget under nr. 20.

Til nr. 24, 25, 26 og 27.

Ændringsforslagene er en følge af den under nr. 6 foreslåede affattelse af § 9.

Til nr. 28.

Forslaget til ændring af § 25, stk. 1, 1. pkt., er en følge af den under nr. 6 foreslåede affattelse af § 9.

Forslaget om ophævelse af stk. 1, sidste pkt. er fremsat på foranledning af det under 1.1. nævnte udvalg, der har foreslået, at det i fremtiden pålægges ungdomsskolenævnet at sørge for, at der fremsendes tilbud om deltagelse i ungdomsskolevirksomhed, jfr. ændringsforslaget under nr. 35.

Til nr. 29.

Der henvises til ændringsforslaget under nr. 23.

Til nr. 30.

Ændringsforslaget er en følge af den under nr. 6 foreslåede affattelse af § 9.

Til nr. 31.

Ændringsforslaget er en følge af, at en elev ifølge § 11, stk. 1, 2. pkt., i lov af 26. juni 1975 om folkeskolen fremtidig kun med forældrenes samtykke kan undervises på samme klassetrin i 2 år.

Til nr. 32.

Da udtrykket „administrere“ (dele af budgettet) har givet anledning til vanskeligheder i praksis, foreslås det i overensstemmelse med indstillingen fra det under 1.1. nævnte udvalg, at dette ord erstattes af ordene: „træffe beslutning om anvendelse af“. Formålet med ændringen er at få præciseret, at skolenævnet har til opgave at træffe de overordnede beslutninger om anvendelse af de pågældende bevillinger, medens udførelsen af nævnets beslutninger påhviler skolens leder, jfr. skolestyrelseslovens § 57, stk. 3.

Til nr. 33.

I overensstemmelse med indstillingen fra det under 1.1. nævnte udvalg foreslås det, at de berørte skolenævn får ret til at udtale sig om de forhold, der er omtalt i folkeskolelovens § 24, stk. 1, nr. 1 og 2, d.v.s. skoleplanens bestemmelser om henholdsvis skolernes navne og distrikter samt hver enkelt akoles omfang med hensyn til undervisning i grund-

skolen og 10. klasse samt børnehaveklasser, specialundervisning efter lovens § 3, stk. 2, og undervisning i fritiden efter lovens § 3, stk. 3. Disse forhold er af så stor betydning for de pågældende skoler, at vedkommende skolenævn bør have lejlighed til at udtale sig, før der træffes beslutning herom i skolekommissionen og kommunalbestyrelsen.

Til nr. 34.

Ændringsforslaget er en følge af den under nr. 6 foreslåede affattelse af § 9.

Til nr. 35.

Der henvises til ændringsforslaget under nr. 28 med bemærkninger. Ved ændringsforslaget ophæves den gældende lovs § 28, stk. 2, da den har vist sig at have ringe praktisk betydning. Indstilling til kommunalbestyrelsen om godkendelse af private ungdomsskoler bør i stedet afgives af skolekommissionen.

Til nr. 36.

Bestemmelsen foreslås i overensstemmelse med indstillingen fra det under 1.1. nævnte udvalg ophævet, da opgaven er af rent praktisk betydning. Det forudsættes herved, at der ved kommunalbestyrelsens foranstaltning **fortsat** gives oplysning til de unge om, hvor der er mulighed for at få den pågældende undervisning.

Til nr. 37.

Bestemmelsen i den gældende lovs § 28, stk. 4, har i praksis givet anledning til fortolkningstvivl, navnlig med hensyn til ungdomsskolenævnets muligheder for at stille krav om anvendelse af bestemte undervisningsmidler. Det under 1.1. nævnte udvalg har i sin betænkning givet udtryk for, at ungdomsskolenævnets kompetence med hensyn til godkendelse af undervisningsmidler bør svare til skolenævnets, og at stk. 4 derfor bør formuleres i overensstemmelse med § 27, stk. 6, med den afvigelse, at indstillingen af praktiske grunde foretages af ungdomsskolelederne. Det forudsættes herved, at grundlaget for indstillingen som hidtil normalt er tilvejebragt af de enkelte lærere.

Til nr. 38.

Ændringsforslaget er en følge af den under nr. 6 foreslåede affattelse af § 9.

Til nr. 39.

Ændringsforslaget er en følge af den under nr. 6 foreslåede affattelse af § 9, sammenholdt med den under nr. 8 foreslåede sammensætning af fritids-

nævnet. Der henvises endvidere til almindelige bemærkninger, afsnit 2.

Til nr. 40.

Ifølge ændringsforslaget, der er i overensstemmelse med indstillingen fra det under 1.1. nævnte udvalg, skal fritidsnævnet afholde mindst 2 årlige møder med repræsentanterne for initiativtagerne m. fl. mod ét møde efter den gældende lov. Det foreslås desuden, at også repræsentanterne for de stedlige idrætsforeninger i fremtiden skal indkaldes til møderne.

Til nr. 41

Forslaget til nyt stk. 4, der er fremsat af det under 1.1. nævnte udvalg, svarer til de for ungdomsskolenævnet og voksenundervisningsnævnet herom gældende regler, jfr. den gældende lovs § 28, stk. 6 og § 30, stk. 4.

Forslaget til nyt stk. 5 har til formål at sikre en koordinering imellem folkeskolens undervisning af eleverne i deres fritid, jfr. folkeskolelovens § 3, stk. 3, og fritidsvirksomhed for børn og unge etableret i henhold til kapitel II i lov om fritidsundervisning m. v.

Til nr. 42.

Ændringsforslaget er en følge af den under nr. 6 foreslåede affattelse af § 9.

Til nr. 43.

Ændringsforslaget, der er i overensstemmelse med indstillingen fra det under 1.1. nævnte udvalg, skyldes, at der ifølge lov om fritidsundervisning m. v. er adgang til at etablere undervisning, uanset om de i stk. 3 nævnte tilmeldingsfrister er overholdt, og at bestemmelsen derfor ikke har haft betydning i praksis.

Til nr. 44, 45 og 46.

Ændringsforslagene er en følge af den under nr. 6 foreslåede affattelse af § 9, sammenholdt med den under nr. 8 foreslåede sammensætning af fritidsnævnet. Der henvises endvidere til almindelige bemærkninger, afsnit 2.

Til nr. 47.

Ad § 41. Ifølge den gældende § 41 skal der ved hver amtskommunal gymnasieskole oprettes et skolenævn på 5 medlemmer bestående af 3 amtsrådsmedlemmer og 2 forældrevalgte medlemmer. Skolens leder og lærerrådets formand deltager uden stemmeret i skolenævnets møder. Ved gymnasieskoler, hvor der findes elevråd eller andre hertil svarende former for elevsammenslutninger, del-

tager 2 elevrepræsentanter i skolenævnets møder, jfr. § 4 i bekendtgørelse nr. 212 af 27. maj 1970, der er udstedt i medfør af skolestyrelseslovens § 12, stk. 3.

Ved bekendtgørelse nr. 330 af 7. juli 1971, der er udstedt med hjemmel i skolestyrelseslovens § 78, er der ved de amtskommunale gymnasieskoler oprettet samarbejdsudvalg, der består af rektor som formand, formanden for lærerrådet, 2 lærere valgt af lærerrådet og 3 elever valgt af og blandt eleverne.

Forslaget til den ændrede affattelse af § 41 er i overensstemmelse med indstillingen fra det under 1.1. nævnte udvalg, der har drøftet, om den nuværende styrelsesstruktur ved de amtskommunale gymnasieskoler må anses for hensigtsmæssig.

Udvalgets medlemmer med undtagelse af elevrepræsentanterne har ment, at amtsrådet også i fremtiden bør være repræsenteret med 3 medlemmer i styrelsesorganet på de amtskommunale gymnasier. Udvalget har endvidere indstillet, at den nuværende forældrerepræsentation bortfalder. Dette skyldes bl. a., at det store flertal af eleverne i den sidste del af deres gymnasietid er myndige, samt at behovet for støtte fra en forældrerepræsentation for elever, der ikke er fyldt 18 år, i almindelighed må antages at være mindre end for folkeskolens elever. Hertil kommer, at der er en tendens til, at forældrene i praksis respekterer elevernes ønske om selv at varetage deres interesser i gymnasiet. Herved bringer man også gymnasiets elever på linie med andre uddannelser for 16-19 årige. Endelig bevirker eksistensen af HF-klasser ved de amtskommunale gymnasier, at det er vanskeligt at indpasse en forældrerepræsentation i skolens styrelse på en hensigtsmæssig måde.

I forbindelse med bortfaldet af forældrerepræsentationen har udvalgets flertal foreslået, at styrelsesorganet ud over de nævnte 3 amtsrådsmedlemmer kommer til at bestå af skolens rektor, 2 lærerrepræsentanter, deriblandt lærerrådets formand, 2 elevrepræsentanter samt 1 repræsentant for det tekniske og administrative personale, alle med stemmeret. Under hensyn til, at dette organ i sin sammensætning adskiller sig væsentligt fra skolenævnene i folkeskolen, har udvalget foreslået, at det benævnes 'skoleråd'.

Det forudsættes, at de nævnte samarbejdsudvalg, der er oprettet ved bekendtgørelsen af 7. juli 1971, bortfalder, og at udvalgenes arbejdsopgaver henlægges til skolerådet. Da en behandling i selve skolerådet i mange tilfælde vil være uhensigtsmæssig af praktiske grunde, er det samtidig forudsat, at rådet blandt sine medlemmer nedsætter et arbejdsudvalg og bemyndiger dette til at træffe afgørelse i

hvert fald i sådanne anliggender, der nu varetages af samarbejdsudvalget, således at skolerådet normalt alene orienteres efterfølgende herom. Det forudsættes endvidere, at arbejdsudvalget sammensættes af personer, der har deres virke på skolen.

Elevrepræsentanterne i udvalget har ikke kunnet tiltræde forslaget om, at amtsrådet repræsenteres i styrelsesorganet for den enkelte gymnasieskole, idet dette bør sammensættes af et ligeligt antal lærer- og elevrepræsentanter. Under hensyn til de beføjelser, der på det økonomiske område er tillagt amtsrådet, bør dette dog efter disse medlemmers opfattelse indbydes til at deltage i behandlingen af spørgsmål af økonomisk art.

Bestemmelserne i stk. 2, 4 og 5, svarer delvis til den gældende lovs § 41, stk. 4-6. Der er dog taget hensyn til størrelsen og sammensætningen af det foreslåede skoleråd, bl. a. ved, at antallet af medlemmer, der kan forlange rådet indkaldt til møde, i stk. 4 er fastsat til 3 imod 2 efter den gældende lov.

Forslaget i stk. 4, 1. pkt. er i overensstemmelse med indstillingen fra det under I.1. nævnte udvalg. Et mindretal i udvalget (Gymnasieskolernes Lærereforening og elevrepræsentanterne) har dog ikke kunnet tiltræde dette forslag. Gymnasieskolernes Lærereforening har foreslået, at skolens rektor bliver født formand, mens elevrepræsentanterne vil overlade det til styrelsesorganet selv at afgøre spørgsmålet om formandskabet.

Ad § 42. Ifølge skolestyrelseslovens § 42 gælder de fleste bestemmelser i skolestyrelseslovens § 27 om skolenævnets funktioner også for skolenævn ved de amtskommunale skoler, men i medfør af skolestyrelseslovens § 78 er der ved bekendtgørelse nr. 330 af 7. juli 1971 fastsat særlige regler for skolenævnets virksomhed ved gymnasieskolerne, som i flere henseender begrænser skolenævnenes kompetence, f. eks. med hensyn til godkendelse af undervisningsmidler, oprykning af elever, samt behandling af undervisningsplaner.

De foran under bemærkningerne til § 41 nævnte samarbejdsudvalg, oprettet ved bekendtgørelsen af 7. juli 1971, har som hovedopgave gennem gensidig information og forhandling at fremme samarbejdet mellem lærere og elever, fremskynde sagers løsning og koordinere læreres og elevers bestræbelser. Herudover træffer samarbejdsudvalget inden for de bevillingsmæssige rammer afgørelse vedrørende fællestimer og studiekredse samt, efter samråd med skolenævnet, i sager, der vedrører elevers **trivsel**. Endvidere udarbejder samarbejdsudvalget **forslag** til skolens ordensregler og fremsender dette til skolenævnet til godkendelse.

Den ændrede affattelse af § 42, der er i overens-

stemmelse med indstillingen fra det under I.1. nævnte udvalg bortset fra elevrepræsentanterne, indebærer, at skolerådet overtager såvel skolenævnets som samarbejdsudvalgets opgaver. Under hensyn til skolerådets sammensætning med personale- og elevrepræsentanter foreslås det dog, at dette ikke får tilsyn med skolen eller bliver ankeinstans i sager om henvisning til **specialundervisning**, jfr. den gældende lovs § 42, stk. 1, sammenholdt med henholdsvis § 27, stk. 1 og stk. 2. Rådet skal heller ikke afgive udtalelse i sager vedrørende hjælpeforanstaltninger over for børn og unge under 18 år, jfr. den gældende lovs § 42, stk. 1, sammenholdt med § 27, stk. 3, 2. pkt. Endelig skal rådet ikke afgive indstilling om ansættelse af leder og lærere, jfr. den gældende lovs § 42, stk. 6, idet denne beføjelse bør overføres til skolens rektor, således at der udstedes nærmere regler herom i medfør af lovens § 40, stk. 3.

Til nr. 48 og 49.

Ændringsforslagene er en følge af den under nr. 6 foreslåede affattelse af § 9. Der henvises endvidere for så vidt angår nr. 48 til bemærkningerne til ændringsforslaget under nr. 5 vedrørende kommunalbestyrelsens overtagelse af fritidskommissionens hidtidige tilsyn med fritidsvirksomhed for børn og unge.

Til nr. 50.

Ændringsforslaget er en følge af den under nr. 22 foreslåede ophævelse af § 22, stk. 5.

Til nr. 51.

Ændringsforslaget er en følge af, at en elev ifølge § 11, stk. 1, 2. pkt., i lov af 26. juni 1975 om folkeskolen fremtidig kun med forældrenes samtykke kan undervises på samme klassetrin i 2 år.

Til nr. 52.

Ændringsforslaget er en følge af den under nr. 6 foreslåede affattelse af § 9.

Til nr. 53.

Ændringsforslagene indebærer, at de under ændringsforslag nr. 47 optagne regler om oprettelse af skoleråd ved amtskommunale gymnasieskoler **og om** skolerådernes beføjelser **også** kommer til at gælde ved Frederiksberg **kommunes gymnasieskoler**.

Til nr. 54.

Ændringerne er en følge af indenrigsministerens **forslag til lov om Københavns kommunes styrelse** (framsat den 8. marts 1977). § 2 i forslaget **bestem-**

mer, at Københavns kommunes anliggender styres af kommunalbestyrelsen, der benævnes borgerrepræsentationen. Ifølge § 1 i den gældende lov om bestyrelsen af Københavns kommunale anliggender består kommunalbestyrelsen af borgerrepræsentationen og magistraten.

Til nr. 55.

Ad stk. 1. Betegnelsen Københavns skoledirektion er bibeholdt for at markere forskellen mellem de beføjelser, der er henlagt til henholdsvis skoledirektionen og skolekommissionen (uden for København). Denne forskel skyldes bl. a. Københavns stilling som såvel primær- som sekundærkommune. Skoledirektionen har således den overordnede ledelse af og overtilsynet med kommunens skolevæsen, herunder de kommunale gymnasieskoler.

Klager over direktionens afgørelser kan ikke indannes for undervisningsministeriet. Beføjelser, som uden for København er tillagt amtsrådet og undervisningsministeriet, er i København henlagt til skoledirektionen. Desuden skal nævnes, at skolekommissionen har nøje fastlagte beføjelser, mens kommunalbestyrelsen træffer afgørelse om alle forhold, der ikke er henlagt til andre myndigheder. I København er den sidstnævnte beføjelse henlagt til skoledirektionen, jfr. den gældende lovs § 69, stk. 8.

Med hensyn til skoledirektionens sammensætning foreslås denne udvidet til at omfatte i alt 11 medlemmer. Efter gældende lov har direktionen 10 medlemmer, nemlig borgmesteren og rådmanden for den **magistratsafdeling**, under hvilken skolesager er henlagt, 4 medlemmer valgt af borgerrepræsentationen blandt dens medlemmer og 4 medlemmer valgt af og blandt de forældrevalgte medlemmer af skolenævnene.

Ifølge det foran nævnte lovforslag om Københavns kommunes styrelse vil **rådmandsinstitutionen** blive ophævet. Såfremt skolestyrelsesloven ikke ændres, vil antallet af skoledirektionens medlemmer derfor blive reduceret til 9. Den foreslåede udvidelse til 11 sker ved en udvidelse af antallet af borgerrepræsentanter og forældrevalgte medlemmer med hver 1. Udvidelsen skyldes bl. a., at skoledirektionen ifølge lovforslaget får tildelt nye beføjelser på fritidslovområdet. Som følge heraf er det endvidere foreslået, at 1 af ungdomsskolenævnets 5 medlemmer vælges af og blandt de forældrevalgte medlemmer af direktionen, samt at 2 af voksen**undervisningsnævnets** 5 medlemmer vælges af og blandt skoledirektionens medlemmer, jfr. ændringsforslaget under nr. 65. Herved sikres forbindelsen mellem voksenundervisnings- og **ungdomsskole-**

nævn på den ene side og skoledirektionen på den anden.

Stk. 2 og 3 svarer til den gældende lovs § 68, stk. 3 og 4.

Stk. 4 svarer til den gældende lovs § 68, stk. 2, idet bestemmelsen dog er tilpasset den foreslåede § 12, stk. 1, 3. og 4. pkt., jfr. ændringsforslag nr. 9.

Stk. 5 svarer til den under nr. 9 foreslåede § 12, stk. 4.

Til nr. 56.

Den foreslåede ændring indebærer, at skoledirektionen også ansætter og afskediger tjenestemænd ved ungdomsskolen efter reglerne i vedtægten for Københavns kommunes tjenestemænd. Dette er en følge af, at skoledirektionen får yderligere beføjelser inden for ungdomsskoleområdet. Ungdomsskolenævnet skal have ansøgningerne forelagt til udtalelse, jfr. den under nr. 65 foreslåede affattelse af § 75, stk. 3, sammenholdt med § 28, stk. 6.

Tilnr 57.

Ændringsforslaget er til dels af redaktionel karakter, idet der i København ifølge ændringsforslaget under nr. 65 oprettes ungdomsskole-, fritids- og voksenundervisningsnævn, mens ungdomsnævnet afskaffes. Budgetforslag vedrørende ungdomsskolen og voksenundervisningen skal herefter forelægges for skoledirektionen. Bestemmelsen svarer til den under nr. 21 foreslåede affattelse af § 22, stk. 4, om skolekommissionens beføjelse på dette område. Budgetforslagene har også hidtil været forelagt for direktionen, idet begge indgår i skolevæsenets bud-

Til nr. 58.

Bestemmelserne svarer til den under nr. 25, 26 og 28 foreslåede affattelse af henholdsvis § 24, stk. 1, § 24, stk. 2, og § 25, stk. 1.

Til nr. 59.

Ændringsforslaget indebærer, at skoledirektionens beføjelse udvides til også at omfatte ungdomsskole- og voksenundervisningsområdet, hvilket harmonerer med de gældende regler for så vidt angår folkeskole- og gymnasieområdet, jfr. det under nr. 55 bemærkede.

Til nr. 60.

Bestemmelserne i *stk. 1-6* svarer til den under nr. 7 foreslåede § 10, idet den i stk. 4 nævnte beføjelse dog som hidtil er henlagt til borgerrepræsentationen, jfr. den gældende lovs § 71, stk. 1, 3. pkt. Det be-

mærkes, at repræsentanten for Københavns kommune i det under 1.1. nævnte udvalg ikke har kunnet tilslutte sig forslaget i stk. 6, idet dette medlem mener, at borgerrepræsentationens repræsentant i skolenævnet bør tillægges stemmeret.

Bestemmelserne i *stk. 7 og 8* svarer til den gældende lovs § 71, stk. 4 og 5, idet stk. 8 dog er ændret i overensstemmelse med den under nr. 9 foreslåede § 12, stk. 3.

Den gældende lovs § 71, stk. 2 og 3 er overført til den under nr. 65 foreslåede § 76 a, stk. 1-4.

Til nr. 61.

Ved ændringsforslaget får skolenævnet tillagt den beføjelse, der efter § 27, stk. 2, er henlagt til skolenævnet uden for København. Hidtil har skolens leder truffet afgørelser i disse sager.

Til nr. 62 og 63.

Ændringsforslagene svarer til den under nr. 32 og nr. 33 foreslåede affattelse af § 27, stk. 9 og stk. 15.

Til nr. 64.

Bestemmelserne svarer til de under nr. 47 foreslåede regler om amtskommunale gymnasieskoler.

Til nr. 65.

Ad § 75. Efter den gældende lovs § 76 opretter kommunalbestyrelsen særlige organer til varetagelse af de funktioner i henhold til bestemmelserne i lov om fritidsundervisning m. v., som uden for København varetages af fritidskommissionen og de dertil knyttede nævn og amtsrådet. Sådanne organer er imidlertid ikke blevet oprettet, idet undervisningsministeriet har dispenseret fra reglerne. Der er dog oprettet et ungdomsnævn, der har virket som tilsynsorgan for dels ungdomsskolen, dels interessegrupper for børn og unge, og som desuden har haft tilsyn med administrationen af **lokaletilskud** m. v.

Voksenundervisningen har hidtil været administreret af skolevæsenet. Sager vedrørende voksenundervisning har i det omfang, de ikke har været delegeret til skolevæsenet, været forelagt skoledirektionen til afgørelse. Det har stort set alene drejet sig om de årlige programmer.

Da bestemmelserne på dette område så vidt muligt bør være identiske med reglerne uden for København og for at sikre de **interesserede** parter en tilsvarende placering i styrelsessystemet foreslås det, i overensstemmelse med indstillingen fra det under 1.1. nævnte udvalg, at der i København oprettes et **ungdomsskolenævn**, et **fritidsnævn** og et **voksenundervisningsnævn**.

Det foreslåede *ungdomsskolenævn* på 5 medlemmer foreslås oprettet som et nævn, der afgiver indstilling til skoledirektionen svarende til, at nævnet uden for København indstiller til skolekommissionen. Med hensyn til nævnets sammensætning og kompetence henvises til det foran under ændringsforslagene nr. 8 samt nr. 34-38 anførte, idet sammensætningen og kompetencen svarer til reglerne uden for København. Det forældrevalgte medlem skal dog være medlem af skoledirektionen, mens det tilsvarende medlem uden for København ikke behøver at være medlem af skolekommissionen.

Der foreslås oprettet et *fritidsnævn* på 11 medlemmer. De 5 medlemmer udpeges af borgerrepræsentationen efter indstilling fra interesserede organisationer, foreninger o. a. Repræsentanterne for idrætsforeningerne bør udpeges efter indstilling fra de enkelte idrætsforeninger, og der forudsættes indhentet indstilling fra såvel de foreninger, der er repræsenteret i Københavns Idrætspark, som fra andre foreninger.

Fritidsnævnene uden for København består som hovedregel af 7 medlemmer, men kan i særlige tilfælde udvides til 9 eller 11 medlemmer, jfr. ændringsforslaget under nr. 8. Antallet af medlemmer af fritidsnævnet i København er fastsat så stort, at det skønnes at kunne dække de mange forskellige interesser, som optræder inden for Københavns kommune. Størrelsen af det foreslåede nævn gør det naturligt at nedsætte udvalg for henholdsvis idræt og **ungdomsforeningsvirksomhed**, hvis dette i særlige tilfælde skønnes hensigtsmæssigt.

Desuden er det foreslået, at borgmesteren, under hvem fritidsvirksomhed for børn og unge er henlagt, er formand for fritidsnævnet. Dette skyldes, at fritidsnævnet ikke som ungdomsskole- og **voksenundervisningsnævnet** skal afgive indstilling til skoledirektionen, men direkte til borgerrepræsentationen i sager, hvor afgørelsen ikke træffes af nævnet selv. Som administrativ leder af denne del af forvaltningen bør borgmesteren være født formand for fritidsnævnet.

Fritidsnævnets kompetence svarer til fritidsnævnets uden for København, jfr. ændringsforslagene under nr. 39-41.

Det foreslåede *voksenundervisningsnævn* på 5 medlemmer foreslås oprettet som et nævn, der afgiver indstilling til skoledirektionen. Nævnet kompetence svarer til **voksenundervisningsnævnets** uden for København, jfr. ændringsforslagene under nr. 42-44.

Ad § 76. Bestemmelserne i *stk. 1-5* svarer til den gældende lovs § 75, stk. 1-4 med de ændringer, der følger af forslagene om oprettelse af skoleråd i § 72 a

og af ungdomsskolenævn, fritidsnævn og voksenundervisningsnævn i § 75. Reglen i den gældende § 75, stk. 2, sidste pkt., er dog bortfaldet, idet der ikke er grundlag for at opretholde denne særregel. Desuden indeholder § 76, stk. 3, sidste pkt. den ændring i forhold til den gældende § 75, stk. 3, at skolenævnets afgørelse efter forslaget kan indbringes for skoledirektionen, mens denne beføjelse i den gældende lov er henlagt til kommunalbestyrelsen. Ændringen skyldes navnlig den forbindelse, der er imellem skolenævnets og skoledirektionens medlemskreds, jfr. den under nr. 55 foreslåede affattelse af § 68, stk. 1.

Bestemmelserne i *stk. 6-8* svarer til de under nr. 14 foreslåede nye bestemmelser.

Ad § 76 a. Bestemmelsen svarer til den gældende lovs § 71, stk. 2 og 3, med de ændringer, der følger af forslagene om oprettelse af ungdomsskolenævn, fritidsnævn og voksenmidervisningsnævn i § 75. Bestemmelsen er endvidere tilpasset de hertil svarende regler i lovens § 16, der er gældende uden for København.

Ad § 76 b. Bestemmelsen tager sigte på de to kommunale gymnasieskoler, hvortil der er knyttet en folkeskoleafdeling. Det forudsættes herved, at der oprettes såvel et skolenævn som et skoleråd ved disse skoler med henblik på varetagelse af de opgaver, der alene vedrører henholdsvis folkeskolen og gymnasiet, men således at de i øvrigt gældende regler fraviges i det omfang, der er behov herfor.

Til nr. 66.

I bekendtgørelse nr. 330 af 7. juli 1971 er der med

hjemmel i den gældende lovs § 78 fastsat særlige regler for de kommunale og amtskommunale eksamensskoler, særlig vedrørende gymnasieskolerne, med hensyn til amtsrådets, kommunalbestyrelsens, Københavns skoledirektions, skolekommissionens, skolenævnets, lederes, lærerrådets og fælleslærerrådets funktioner.

I ændringsforslagene under nr. 47, 53 og 64, hvor der er foreslået oprettet skoleråd, er der i § 42, § 66, stk. 4 og § 72 b, optaget bestemmelser om skolerådernes funktioner vedrørende de kommunale og amtskommunale gymnasieskoler. Behovet for særregler, udstedt med hjemmel i § 78, er således bortfaldet, bortset fra de særlige regler om lærerrådets, fælleslærerrådets og lærerforsamlingens funktioner. Lovens § 63, stk. 2, og § 73, stk. 4, indeholder fornøden hjemmel med hensyn til fastsættelse af nærmere regler om lærerrådets og fælleslærerrådets funktioner. Der vil herefter alene være behov foren bestemmelse om, at undervisningsministeren kan fastsætte nærmere regler om lærerforsamlingens organisation og virksomhed ved kommunale og amtskommunale gymnasieskoler.

Ifølge bekendtgørelsen af 7. juli 1971 godkender direktoratet for gymnasieskolerne og højere forberedelseseksamen undervisningsmidler til gymnasieskolernes gymnasieafdelinger samt arbejdets fordeling mellem lærerne ved disse afdelinger. Disse beføjelser vil fortsat blive udøvet af direktoratet som led i dettes tilsyn med gymnasieskolernes gymnasieafdelinger, jfr. § 20, stk. 1, i lov om gymnasieskoler og studenterkursus.

